

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
НА
ИНТЕГРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2 ЗА
ПЕРИОДА 2021-2027 г.

Януари 2021 г.

Съдържание

1	Въведение	11
1.1	Обща информация.....	11
1.2	Нормативна рамка за ЕО	12
1.3	Методически подход за изготвяне на ЕО	13
2	Визия, стратегически приоритети, специфични цели и обхват на ИТСП на ЮЗР	14
2.1	Визия на ИТСП на ЮЗР	14
2.2	Стратегически приоритети, специфични цели и съдържание на ИТСП на ЮЗР	15
2.3	Обхват на ИТСП на ЮЗР	26
2.4	Времева рамка	27
3	Връзка на ИТСП на Югозападен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми.....	27
3.1	Основни стратегически документи на ЕС	28
3.1.1	Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.....	28
3.1.2	Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)	29
3.1.3	Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата	30
3.1.4	<i>План за действие относно кръговата икономика.....</i>	31
3.2	Национални стратегии, програми и планове.....	32
3.2.1	Национална програма за развитие: България 2030 – визия, цели и приоритети.....	32
3.2.2	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие	33
3.2.3	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор.....	34
3.2.4	Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.....	35
3.2.5	Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г).....	36
3.2.6	Планове за управление на речните басейни (ПУРБ).....	36
3.2.7	Планове за управление на риска от наводнения.....	38

3.2.8	Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.	40
3.2.9	Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.	42
3.2.10	Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)	43
3.2.11	Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.....	44
3.2.12	Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година.....	46
4	Състояние на околната среда	47
4.1	Въздух и климат	47
4.1.1	Климат.....	47
4.1.2	Въздух	51
4.2	Води.....	53
4.2.1	Повърхностни води.....	53
4.2.2	Подземни води	87
4.2.3	Райони със значителен риск от наводнения (РЗПРН).....	94
4.3	Почви и земеползване.....	95
4.4	Ландшафт.....	98
4.5	Биологично разнообразие.....	103
4.5.1	Флора и фауна	103
4.5.2	Защитени територии	104
4.5.3	Защитени зони.....	105
4.6	Културно-историческо наследство.....	106
4.7	Материални активи	109
4.8	Население, човешко здраве	121
4.8.1	Демографска характеристика на региона	121
4.8.2	Болестност, заболяемост и умирация по причини	127
4.8.3	Здравеопазване	130
4.8.4	Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда.....	135

4.8.4.1	Рискови фактори, свързани с околната и трудовата среда	135
4.8.4.2	Демографски и социални фактори	143
4.8.4.3	Рискови фактори, свързани с начина на живот	147
5	Евентуално развитие без прилагането на ИТСП на ЮЗР.....	148
5.1	Въздух и климат	148
5.2	Води.....	148
5.3	Почви.....	148
5.4	Ландшафт.....	149
5.5	Биологично разнообразие.....	149
5.6	Културно-историческо наследство.....	149
5.7	Материални активи	149
5.8	Население, човешко здраве	150
6	Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати	150
6.1	Ландшафти и територии от интерес за Общността	150
6.2	Ландшафти и територии с национален защитен статут	153
6.3	Зони за защита на питейните води	160
6.3.1	Повърхностни води.....	160
6.3.2	Подземни води	167
6.4	Води за рекреация	170
6.5	Зони за опазване на стопански ценни водни организми	171
6.6	Чувствителни зони.....	178
6.7	Уязвими зони.....	179
7	Съществуващи екологични проблеми	180
7.1	Въздух и климат	180
7.2	Води.....	181
7.2.1	Повърхностни води.....	181
7.2.2	Подземни води	182
7.3	Почви.....	182
7.4	Ландшафт.....	183

7.5	Биологично разнообразие.....	184
7.6	Културно-историческо наследство.....	185
7.7	Материални активи	185
7.8	Население, човешко здраве	186
8	Цели на опазване на околната среда.....	186
8.1	Цели на опазване на околната среда на международно равнище	186
8.2	Цели на опазване на околната среда на национално равнище	190
9	Въздействия върху околната среда	196
9.1	Оценка на въздействията на ниво Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	196
9.2	Оценка на въздействията на ниво Специфични цели, цели, дейности и мерки за подкрепа.....	207
9.2.1	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически преход и преход към неутрална по отношение на климата икономика	207
9.2.2	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР.....	213
9.2.3	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Образование и обучение за квалифицирана работна сила.....	225
9.2.4	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги.....	229
9.2.5	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност	231
9.2.6	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие.....	238
9.2.7	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване	243
9.2.1	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Укрепване на трансграничните перспективи.....	248
9.3	Обобщение на въздействията	254
9.3.1	Въздух и климат.....	254
9.3.2	Води.....	256
9.3.3	Почви.....	257
9.3.4	Ландшафт.....	258

9.3.5	Биологично разнообразие	259
9.3.6	Културно-историческо наследство	260
9.3.7	Материални активи.....	261
9.3.8	Население, човешко здраве.....	261
9.4	Трансгранично въздействие.....	266
10	Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от ИТСП на ЮЗР	269
10.1	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТСП на ЮЗР	269
10.2	Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП на ЮЗР	270
10.2.1	Въздух и климат.....	270
10.2.2	Води.....	270
10.2.3	Почви.....	272
10.2.4	Ландшафт.....	272
10.2.5	Биологично разнообразие	272
10.2.6	Културно-историческо наследство	272
10.2.7	Материални активи.....	273
10.2.8	Население, човешко здраве.....	273
11	Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау.....	273
12	Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на ЮЗР	275
13	Заключение	277
14	Приложения	278

Списък на фигурите

Фигура 1. Обхват на ЮЗР.....	27
Фигура 2. Схема на климатичните области.....	48
Фигура 3 – Почви в ЮЗР	97
Фигура 4 – Ландшафтно райониране (по Петров, 1997).....	99
Фигура 5. Разпространение на видовете растения и гъби от ЧКБ.....	104
Фигура 6. Разпространение на видовете животни от ЧКБ.....	104
Фигура 7. Защитени територии по ЗЗТ	105
Фигура 8. Защитени зони по ЗБР	106

Списък на таблиците

Таблица 1: Рейтинг матрица (матрица на оценките).....	14
Таблица 2: Екологично състояние/потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела в ЗБР и ЮЗР през 2019 г.	55
Таблица 3: Екологично състояние/потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела в ИБР и ЮЗР през 2019 г.	84
Таблица 4: Резултати от извършената обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на ЗБР в рамките на ЮЗР за 2019 г.	88
Таблица 5: Резултати от извършената обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на ИБР в рамките на ЮЗР за 2019 г.	94
Таблица 6 - Основна заетост на територията по области.....	95
Таблица 7: Населени места в Югозападен регион според броя на населението им към 31.12.2018	123
Таблица 8: Основни характеристики на Югозападен регион за планиране	123
Таблица 9: Население и прираст по региони към 31.12.2011-2018 г.	124
Таблица 10: Раждаемост по области в Югозападен централен регион	125
Таблица 11: Смъртност по области в Югозападен централен регион.....	126
Таблица 12: Естествен прираст на 1000 души от населението в ЮЗР – 2018 г.	126
Таблица 13: Регистрирани инфекциозни заболявания през 2018 г. в ЮЗР	127
Таблица 14: Новооткрити злокачествени заболявания в ЮЗР за периода 2016-2018 г. (на 100 000 жители)	128
Таблица 15: Регистрирани хронични заболявания към 31.12.2018 г. в областите на ЮЗР (на 100 000 жители)	129
Таблица 16: Осигуреност на населението с болнични легла в ЮЗР.....	130
Таблица 17: Лечебни заведения за извънболнична помощ в ЮЗР към 31.12.2018 г.....	131
Таблица 18: Обслужено населението от лекари – брой	132
Таблица 19: Обслужено население от лекари по дентална медицина	133
Таблица 20: Спешна медицинска помощ в ЮЗР- центрове и филиали, 2018 г.	133
Таблица 21: Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в ЗБР, попадащи в ЮЗР.....	161
Таблица 22: Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в ЮЗР.....	163
Таблица 23: Състояние на зоните за извличане на вода за човешка консумация от повърхностни води в ИБР и попадаща в ЮЗР, съгласно мониторинга за 2019 г.....	166
Таблица 24: Състояние на ЗЗПВ от Западнобеломорски район, попадащи в ЮЗР	168
Таблица 25: Състояние на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в ЮЗР.....	169
Таблица 26: Състояние на ЗЗПВ от Източнобеломорски район, попадащи в ЮЗР.....	170

Таблица 27: Състояние на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ДРБУ, попадащи в ЮЗР	172
Таблица 28: Състояние на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ИБР, попадащи в ЮЗР.....	176
Таблица 29: Чувствителни зони, попадащи в границите на ЗБР и ЮЗР	178
Таблица 30: Чувствителни зони, попадащи в границите на ИБР и ЮЗР	179
Таблица 31: Мерки по наблюдение и контрол и индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда	275

АБРЕВИАТУРИ

Абревиатура	Дефиниция
АНКПР	Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие
БД	Басейнова дирекция
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗВ	Зони за защита на водите
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИТИ	Интегрирани териториални инвестиции
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МСП	Малки и средни предприятия
НЕМ	Национална екологична мрежа
НДСООС	Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в РБългария
ПГ	Парникови газове
ПУРБ	План за управление на речните басейни

Абревиатура	Дефиниция
РИОСВ	<i>Регионална инспекция по околната среда и водите</i>
СЕО	<i>Стратегическа екологична оценка</i>
ЮЗР	<i>Югозападен регион</i>
ЧКБ	<i>Червена книга на Р България</i>

1 Въведение

1.1 Обща информация

За регионите за планиране от ниво 2 се разработват интегрирани териториални стратегии за развитие в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие. Интегрираните териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво 2 се приемат от Министерския съвет по предложение на министъра на регионалното развитие и благоустройството след одобрението им от съответните регионални съвети за развитие.

Настоящият документ представлява Екологична оценка по №РД-02-29-233/30.12.2020г., сключен между Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), в качеството му на Възложител, и „ЕФ СИ ДЖИ ПОВВИК“ ЕАД, в качеството му на Изпълнител, за изпълнението на обществена поръчка с предмет: „ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА И ОЦЕНКА ЗА СЪВМЕСТИМОСТТА С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ НА ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ ЗА ПЛАНИРАНЕ ОТ НИВО 2“. Финансирането на обществената поръчка ще се осигури в рамките на Бюджетна линия с регистрационен номер BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор „Стратегическо планиране и програмиране“ (СПП), Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“. Интернет адресът на Единния информационен портал е: www.eufunds.bg/bg, а интернет адресът на ОПРР 2014-2020 г. е: www.bgregio.eu.

ИТСР на Югозападен регион попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и очертава рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения, които се отнасят към позиции на Приложение № 1 и Приложение № 2 на ЗООС, предвид което, на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по задължителна екологична оценка (ЕО).

Стратегията ще бъде одобрена от Министерския съвет на Република България, предвид което, на основание член 4, т. 1 от Наредбата за ЕО, както и чл. 4, т. 2 от същата наредба във връзка с чл. 10, ал. 2, т. 4 от ЗООС, компетентен орган за провеждане на процедурата по ЕО е Министърът на околната среда и водите.

Регионалният съвет за развитие на Югозападния регион е органът, който ще следи за прилагането на стратегията.

Процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури за изготвяне и одобряване на ИТСР. Екологичната оценка на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 - 2027 г. се извършва едновременно с изготвянето ѝ. Съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО е изготвено Задание за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО. Заданието е предоставено за консултации съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО на всички заинтересовани страни,

определени в посочената по-горе схема. Получените в резултат на консултациите по Заданието становища са съобразени при изготвяне на настоящият доклад за екологична оценка на ИТСП на ЮЗР 2021-2027 г.

1.2 Нормативна рамка за ЕО

Съгласно писмо изх. № 13/01.06.2020 г. на Компетентния орган (МОСВ), ИТСП на Югозападен регион попада в обхвата на чл. 85, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и на основание чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ЕО, подлежи на процедура по екологична оценка (ЕО). Съгласно чл. 82, ал. 1 от ЗООС процедурата по ЕО се съвместява изцяло с действащите процедури по изготвяне на планове/измененията на планове и завършва преди тяхното одобряване.

ЕО се разработва в съответствие с разпоредбите на Директива 2001/42/ЕО,¹ транспонирана в националното законодателство с Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО, приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г).

В допълнение, ЕО се съобразява със следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО;
- Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България;

Списъкът с ключови документи, свързани с процеса по изготвяне на ЕО, е представен в следващото каре.

Каре 1: Ключова нормативна рамка

¹ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда.

Законова рамка на България и съответните документи, свързани с процеса по ЕО

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – обн. ДВ, бр. 91/2002 г.;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – обн. ДВ, бр. 77 /2002 г.;
- Закон за водите – обн. ДВ, бр. 67/1999 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО), приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ, бр. 57/2004 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредба за ОС) – обн. ДВ, бр. 73 /2007 г.

1.3 Методически подход за изготвяне на ЕО

В съответствие с член 5(4) от Директива 2001/42/ЕО е извършен процес на определяне на обхвата на екологичната оценка, за да се вземе решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за ЕО. Съответно е разработено и съгласувано със съответните органи проектно-задание за обхват и съдържание на ЕО. Получените бележки и предложения са включени в актуализираното (окончателно) задание и са взети предвид при изготвянето на доклада за ЕО.

Методите и техниките, предвидени за оценка на околната среда и за изготвяне на доклада за екологична оценка, са тези, посочени в насоките и ръководствата, изброени в предходния раздел, и по-специално в следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на „ПОВВИК-ООС“ ООД със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България.
- Указания на МОСВ в отговор на уведомление и в резултат от консултации по заданието за обхват на ЕО.

За да се позволи идентификация на взаимодействията между ИТСП на Югозападен регион и околната среда, ЕО включва преглед на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и ги оценява спрямо Приоритетите и целите на ИТСП, както и съответните дейности (мерки), предвидени по тях.

Докладът за ЕО анализира и оценява вероятните значителни въздействия върху околната

среда, включително вторични, кумулативни, синергични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия от прилагането на ИТСП на ЮЗР, които са разгледани по отделни компоненти (биоразнообразие, почви, води, въздух и др.)

За подобряване на екологичното качество на ИТСП на ЮЗР, въз основа на анализ са дадени препоръки за смекчаване на въздействието на ИТСП на ЮЗР, включително мерки за предотвратяване, намаляване или компенсирание на неблагоприятните въздействия.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в ИТСП на ЮЗР приоритети, цели и дейности се обобщава в **рейтинг матрица**, като се използват следните обозначения:

Таблица 1: Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от положително въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от отрицателно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни оценката на въздействието е невъзможна

В допълнение към тази матрица се извършва качествено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия в резултат от Стратегическите приоритетите, специфичните цели, мерките и дейностите, заложи в ИТСП на ЮЗР, както и предложените смекчаващи мерки. Като част от ЕО са предложени и мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на ЮЗР.

2 Визия, стратегически приоритети, специфични цели и обхват на ИТСП на ЮЗР

2.1 Визия на ИТСП на ЮЗР

Приетата визия, която определя рамката за реализация на Интегрираната териториална стратегия (ИТС) за развитие на Югозападен регион, е следната:

ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН - развиващ своите потенциали за достойно място сред европейските райони

2.2 Стратегически приоритети, специфични цели и съдържание на ИТСП на ЮЗР

ИТСП на Югозападен регион, включва 3 основни приоритета за развитие на региона към които са формулирани специфични цели, както следва:

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж

През плановия период усилията в ЮЗР ще се фокусират върху преход към ново индустриално развитие, които да допринесат за утвърждаване на водещата роля на региона в конкурентоспособността и растежа на националната икономика и за доближаване до икономическите резултати на столичните региони в сравнимите икономики на ЕС.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика

Дейностите за стимулиране на регионалния иновативен индустриален преход и растеж ще бъдат ориентирани към:

- подобряване на регионалната система за научноизследователска дейност и подпомагане на сътрудничеството между научните изследвания и бизнеса, трансфера на технологии и търговската реализация на резултатите от научните изследвания;
- подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията, включително стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД.
- развитие на регионалната иновационна екосистема и повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и наличния потенциал в региона. Подкрепата ще бъде съобразена със специализацията на ЮЗР и съставните области, определени в Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г. Приоритет ще се дава на проекти, които са част от приоритетните вериги на стойността на ЕС - Чисти, свързани и автономни превозни средства; Интелигентно здраве; Индустрия с ниски емисии на CO₂; Водородни технологии и системи; Индустриален Интернет на нещата; Кибер защита. Подкрепата по отношение на МСП ще бъде съгласно приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в Националната Стратегия за МСП 2021-2027), а от друга страна ще отчита потребностите и потенциала на предприятията в ЮЗР и неговите съставни области - NUTS 3;
- ускоряване на цифровата трансформация и усвояване на ползите от цифровизацията за бизнеса и институциите, с акцент върху технологии, въвеждащи Индустрия 4.0. Предвижда се изграждане на Регионален дигитален

иновационен център, който ще стимулира широкото приемане на модерни цифрови технологии от промишлеността, от публичните организации и академичните среди;

- насърчаване участието в проекти за междурегионално сътрудничество и интернационализация на местните предприятия и клъстери в приоритетни области на интелигентна специализация от общ интерес с други европейски региони (на ниво съставна област от ЮЗР). В ЮЗР и преди всичко в Столичния район се наблюдава подобно структурно ориентиране на развитието, което постепенно чрез подходящи форми на сътрудничество, в т.ч. клъстери, следва да се разпространи и в другите части на ЮЗР.

Предвижда се за областите Перник и Кюстендил да бъдат изработени териториални планове за справедлив преход, на които ще бъде основано програмирането на Фонда за справедлив преход.

На този етап изграждането на нови индустриални зони в сътрудничество между НКИЗ и общините включва:

- Нова индустриална зона в Благоевград, която ще бъде върху 115 дка общински терен до главен път Е-79.
- Нова индустриална зона в община Кюстендил на терен от 190 дка. Теренът се намира на 200 m от пътя за Македония и на не повече от 1 km от трасето за „АМ Струма“.
- Нова индустриална зона в община Перник. Планира се зоната да се изгради в квартал „Караманица“ върху терен от 300 дка.
- Индустриална зона Петрич на площ от 497 дка.

Предприеманите дейности ще включват изграждане на нови индустриални зони и терени в София чрез сътрудничество на общината с НКИЗ, както и самостоятелно организирани от общината, в т.ч.:

- Производствено-складови зони, които предстои да се обособят и функционират през периода 2021-2027 г. в рамките на административните райони „Младост“, „Надежда“ и „Овча купел“, със сравнително по-малка площ.
- Създаване на големи по площ индустриални зони в северните райони на столицата - „Кремиковци“, „Нови Искър“, „Връбница“. Изграждането на зоните е свързано не само с тяхното вътрешно инфраструктурно обзавеждане, но и с подобряване на довеждащата инфраструктура с оглед осигуряване на удобен и бърз достъп. За зоната в Кремиковци общината планира да осигури нова връзка със зелен тип градски релсов транспорт. Успоредно с това ще бъдат създадени условия за здравно обслужване в региона, както и за създаване на учебни центрове.

- Продължаващо поетапно доизграждане на Икономическа зона Божурище, приоритетен проект на НКИЗ. София - Божурище е най-големият проект за икономическа зона в България през последните години, на площ от 2 666 595 m², от които 760 000 m² вече са застроени. Изграждането на инфраструктурата на зоната се извършва поетапно, в зависимост от привлечените до момента инвеститори. В зоната се предвижда изграждане на бизнес център, който ще предлага социални услуги. Предвижда се там да бъде изградена и частна детска градина за работещите в индустриалния парк, както и спортна инфраструктура.

В отговор на засиленото търсене се подготвят нови проекти за индустриални паркове край София - в района на община Елин Пелин - Равно поле, Елин Пелин, Нови Хан и Мусачево.

Изграждането на всички елементи на транспортната и инженерната инфраструктура в населените места е основна предпоставка за повишаване на инвестиционната активност в региона, областите, общините и селищата в него

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР

Югозападен регион се характеризира със съхранена, привлекателна и разнообразна природна среда, минерални води, богатото културно-историческо наследство, чието устойчиво включване в туристически дейности е стимулатор на регионалния икономически растеж.

Планираните дейности за развитие на туризма в региона се насочват към:

- оптимално използване на наличния туристически потенциал - природен, културен, исторически и географски в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор и инфраструктура;
- повишаване привлекателността на населените места с туристически потенциал с цел увеличаване дела на всички видове туризъм: балнео (медикъл спа), SPA & Wellness, културно-познавателен (исторически, археологичен, фолклорен, фестивален, етнографски и поклоннически), еко и селски туризъм, приключенски туризъм, велотуризм, спортен, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др.;
- съчетаване на отделни видове туризъм в интегрирани пакети, например Зимния туризъм в Банско с културно-познавателна обиколка в региона или гурме туризъм. Реализиране на туристически културни маршрути. Реставриране на манастири и други религиозни обекти с познавателна ценност;
- промотиране на туризма чрез национални и регионални кампании, включително чрез максимално използване на медиите, разработване на мобилни приложения, представящи туристическите услуги и др.

Югозападен регион е сравнително хомогенен като културно пространство и притежава забележителен културен потенциал със 7 348 недвижими културни ценности (25 % от недвижимите културни ценности в страната) под закрилата на закона - исторически и културни свидетелства от Античността, Средновековието, Новото време и най-новата история.

Тук е седалището на всички национални културни институти, библиотечната и читалищната мрежа са действащи и приобщаващи. Музейните експозиции са широкоспектърни, с уникални образци от отделните исторически периоди.

Като основни дейности, свързани с опазване, развитие и популяризиране на културното наследство в Югозападен регион, се предвиждат:

- реализиране на мерки за опазване на паметниците на културното наследство, регламентирани в нормативната база. Една част от тях са в лошо състояние и се нуждаят от мерки за реставрация и консервация;
- цялостни инфраструктурни проекти при археологически разкопки на значими обекти - от проучване до изграждане на пътища, посетителски центрове, музеи, места за отдих;
- изграждане на международни отношения с чужди общини и области.

Развитието на интелигентен, устойчив и диверсифициран сектор на селското стопанство, който да гарантира продоволствената сигурност на населението и повишаването на степента на устойчиво и ефективно използване на ресурсите в отрасъла и региона, ще определи интервенциите на бъдещата политика в областта на селското стопанство.

Реализацията на дейностите за подкрепа на развитието на селскостопанския сектор ще включва:

- активизиране на инвестиционния процес, насочен към модернизиране на производствените структури - фермерски стопанства и преработватели на селскостопанска продукция, както и внедряване на иновативни решения в земеделската практика и изграждане на подходяща инфраструктура;
- приоритетни инвестиции в производството на плодове, зеленчуци, както и в животновъдството и биологичното производство, пчеларството и лозаро-винарския сектор, в които страната има традиции и потенциал за развитие;
- приоритетно инвестиране в подобряване на съществуващата хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите;
- подкрепа за навлизане на цифровите технологии;
- стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие;

- опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени.

От важно значение за ЮЗР е оползотворяването на потенциала на богатите ресурси на минерални води и използването им като ВЕИ. За тази цел се предвижда:

- насърчаване на научно-изследователски и проучвателни дейности за допроучване, идентификация и очертаване на регионалните резервоари (находища) на минерални води в хидротермалните басейни на територията, включително и използването им за стопански цели - оранжерии и други.
- разработване на иновативен подход за използване на нови видове възобновяеми източници на горива. Изграждане на топлоизточник на биомаса; изграждане на мощности за използване на слънчева енергия и на вятърни генератори в неработещите комини.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги

Специфичните характеристики и съществените различия в условията на възпроизводство на човешкия капитал между областите и общините в ЮЗР определят важната роля на този приоритет. Подобреното качество на и достъп до публичните услуги от първостепенно значение - образование, здравно обслужване, социални услуги, активното социално приобщаване на уязвимите групи, както и ефективно реализиране на пазара на труда, водят до съхраняване на регионалните демографски ресурси и подобряване качеството на живот, социално сближаване и повишаване привлекателността за обитаване на всяка териториална общност.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Образование и обучение за квалифицирана работна сила

Осигуряването на равен достъп до предучилищно и училищно образование с необходимото качество се очертава като ключов проблем и ще фокусира реализирането на редица интервенции, голяма част от които в интегрирани пакети от инвестиции.

Планираните интервенции в предучилищното и училищното образование включват:

- изграждане на нова и подобряване на качеството на изградената образователна инфраструктура;
- създаване на условия за преход към едносменен режим на обучение;
- провеждане на мерки за повишаване качеството на образованието и за подобряване постиженията на учениците в образователната подготовка;
- обновяване и модернизация на учебни програми в приоритетни професионални направления, в партньорство с бизнеса, в съответствие с нуждите на регионалния

и местния пазар на труда;

- оптимизиране на структурата на училищата, създаване на предпоставки за финансиране на професионални училища с национално и регионално значение, защитени професии, съобразно потребностите на общините, както и за внедряване на обучение чрез работа (дуално обучение);
- подкрепа за достъп до образование на учениците от специфични целеви групи. Въвеждане на програми за ограмотяване, основно сред ромското население и други уязвими групи, за придобиване на по-висока степен на образование, реализирани главно от училищата;
- предотвратяване на преждевременно напускане на училище посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс;
- инвестиране в производствен потенциал чрез създаване и поддържане на професионални училища или паралелки, осигуряващи подготовка и възпроизвеждане на качествена работна сила;
- подобряване на възможностите за допълнителна и продължаваща квалификация на учителите, в т.ч. по професионалните направления;
- подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в труднодостъпните райони

Значителна част от мерките по тази специфична цел ще се реализират чрез подхода на интегрираните териториални инвестиции (ИТИ). Като подходящи пакети от ИТИ с регионален обхват в рамките на отделните съставни области и общини се определят:

- Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери.
- Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията.
- Дейности в подкрепа на професионалното образование и обучение.
- Развитие на дуалната система на обучение.
- Ограмотяване на възрастни.
- Валидиране на знания, умения и компетентности.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги

Ще продължи подобряването на материално-техническата база на държавните болници в областните градове и в общинските градове, обслужващи група общини. Ще бъдат създадени мобилни екипи и спешната помощ ще бъде доразвита. Ще бъдат финансирани нови условия за предлагане на услуги от общопрактикуващи лекари в труднодостъпни райони.

Като важен проект се залага изграждането на модерна многопрофилна детска болница в София.

От много важно значение е изработването и прилагането на механизми, ангажиращи частните медицински структури в поддръжката на общественото здраве на част от социално по-слабите жители на столицата.

Специфичните потенциали на региона, свързани с оползотворяване на неговите минерални води, следва да доведат до разработване и изпълнение на проекти за нови и реновиране на съществуващи балнеоложки центрове за физикално лечение, рехабилитация, профилактика и активен отдих и спорт.

Деинституционализацията на грижата за деца и възрастни хора ще бъде обект на целенасочени усилия наред с предоставянето на услуги в домашна среда, в специализирана среда, услуги, които се предоставят мобилно, включително изграждането на необходимата инфраструктура и доставка на оборудване.

Мерките за подкрепа на социалното включване ще подпомагат и включването в заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда, изграждане на социални жилища

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион

Ключово условие за постигането на по-добра транспортна и цифрова свързаност в региона (външна и вътрешна) е ефективното поддържане, модернизация и развитие инфраструктурата

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност

Отчитайки основната роля на транспортната инфраструктура като базово условие за развитие на икономиката, привличане на инвестиции, улесняване мобилността на населението и достъпа до услуги с периодичен и епизодичен характер и приобщаване на всички населени места в ЮЗР, е необходимо нейното подобряване и оптимизиране.

Част от направленията на основната TEN-T мрежа се нуждаят от доизграждане и развитие, за да отговорят на европейските изисквания за качество и сигурност на международните превози. В тази връзка в периода 2021-2027 г. се планира:

- Доизграждаме на АМ „Струма“;
- Изграждане на АМ „Европа“ и скоростен път „Гюешево-Кюстендил-Радомир-Перник-София“;
- Изграждане на скоростен път „Рила“ по направление „Кюстендил-Дупница-Самоков-п.в. Богородица-АМ „Тракия“/АМ „Хемус“, включен допълнително в широкообхватната TEN-T мрежа

На по-късен етап могат да се търсят възможности и за изграждане на скоростни пътища

в направлението Перник-Трън-Стрезимировци, както и на скоростен път Кюстендил-Дупница, като това може да стане и с усилията на българската държава след въвеждането на ТОЛ системата.

От съществено значение през плановия период е реализирането на мерки за устойчива градска мобилност, в т.ч. пътни мрежи между основния град и околните населени места на територията на общината.

Всички главни линии от жп инфраструктурата в страната са включени в TEN-T мрежата, а обслужващите Югозападен регион като връзки със съседните страни са включени в основната TEN-T мрежа и се нуждаят от модернизация: „София-граница Р. Сърбия“, „София-Перник-Радомир-граница Северна Македония“ и „Радомир-Кулата/граница Р. Гърция“.

Проектите за изграждане на цифрова свързаност в Югозападен регион ще бъдат фокусирани върху:

- осигуряване на високоскоростен и свръхвисокоскоростен Интернет чрез NGA инфраструктура;
- развитие и разширяване на зоните за безплатен интернет; свързване чрез WIFI-услугите. Изграждане на безплатен високоскоростен безжичен Интернет достъп на обществени места WiFi4EU по Механизма за свързаност на ЕС;
- надграждане и поддръжката на оптичните високоскоростни инфраструктури, осигуряването на свързаност на идентифицирани общини към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация са действия в положителна посока за постигане на по-висока степен на дигитална грамотност на населението и разширяване приложното поле за ползване на електронни услуги;
- разширяване на дигиталните услуги, в това число достъпа до интернет в средно големите и малките населени места;
- надграждане и поддръжка на оптичните високоскоростни инфраструктури, обслужващи земеделските стопани;
- осигуряване на свързаност към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация на общините Белица, Гърмен, Сатовча, Хаджидимово, Якоруда (област Благоевград); Бобошево, Кочериново, Рила, Сапарева баня, Трекляно (област Кюстендил); Брезник, Земен, Трън (област Перник); Божурище, Годеч, Драгоман, Елин Пелин, Ихтиман, Копривщица, Костенец, Костинброд, Самоков, Своге, Сливница, Антон, Мирково, Чавдар, Челопеч, Долна баня (област София);
- изграждане на системи за административни услуги на гражданите и бизнеса в общинските администрации, включително информационно обслужване на

гражданите и населението чрез мобилни приложения.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие

В областта на водоснабдяването мерките ще бъдат насочени към:

- реконструкция на магистралните водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа с оглед намаляване броя на аварията и загубите на вода;
- реконструкция на съществуващите резервоари или изграждане на нови резервоари, които да осигурят достатъчно водни количества за задоволяване на питейно-битовите нужди, намаляване броя на аварията и загубите на вода;
- реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи и съоръжения и търсене и разкриване на нови водоизточници, както и изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води следва да се предприемат и за решаване на проблемите с качеството на питейните води

Освен изграждане на много нови канализационни системи за обхващане на повече населени места се налагат и редица реконструкции, особено в случаите, когато има липса на съответствие между степента на изграденост на канализационната мрежа и проводимостта на главните колектори и капацитета и изградеността на ПСОВ. Предвижда се да продължи изграждането и реконструкцията на ВиК инфраструктура въз основа на регионални прединвестиционни проучвания в съответствие с нормативната база, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв. ж., а там където е възможно - и в агломерации с над 2 000 екв.ж.

Разработените регионални генерални планове за ВиК планират развитието на инфраструктурата в Югозападен регион, а конкретните проекти за финансиране се определят със съответните регионални прединвестиционни проучвания.

Ще продължат проектите за изграждане на системи за третиране на отпадъците. Следва да продължи изпълнението на мерките и дейностите по оптимизация на системата за управление на отпадъците. Ще се оптимизира събирането и третирането на отпадъци и ще се внедряват съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба. Ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания. Ще бъде поставен фокус върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита. В управлението на отпадъците ще бъде увеличен дялът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци за сметка на тяхното изгаряне и депониране. Ще бъдат предприети мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци.

Биоразнообразието е не само природно богатство, но и потенциал за бъдещото развитие на региона. Защитените видове на флората и фауната ще се популяризират като символи на региона, които да засилват интереса към него. Важен елемент от цялостната дейност е поддържането на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания, осъществяването на мониторинг за установяване на промени с оглед инициране на природозащитни мерки.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване

Като важни направления, подкрепяни от интервенциите на Кохезионната политика през периода 2021-2027 г. и насочени към градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво, следва да се посочат:

- икономически мерки за изграждане на силна и конкурентна градска икономика с акцент върху инвестициите, генериращи приходи;
- развитие на инфраструктурата на образованието, здравеопазването, социалните услуги;
- насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика;
- засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването;
- изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони;
- опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги;
- изграждане на „умни градове“ и „интелигентни градове“;
- сигурност на обществените пространства, разширяване на видеонаблюдението и повишаване качеството на използваните технологии;
- подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение

Предвидените мерки за интегрираното развитие на малките градове включват:

- Активизиране на бизнеса чрез насърчаването на предприемачество.
- Създаване на предпоставки за диверсифициране на икономическите активности.
- Развитие на образователната инфраструктура.
- Подобряване на услугите.
- Подкрепа за развитието на цифровите умения.

- Изграждане на свързващата инфраструктура, с което да се подобри достъпът до услуги, качеството на живот и капацитетът на територията.
- Развитие на туристическия профил с фокус върху културно-историческия, алтернативният и познавателния туризъм.
- Дейности за модернизиране на селското стопанство, биоземеделие, изграждане на напоителни системи, въвеждане на иновации и др.

Разпространението на процесите на развитие в по-широк териториален обхват ще бъде подобро и от подкрепата, насочена към селските райони. Такива проекти ще включват разширяване и модернизиране на инфраструктурата, особено на транспорта, осигуряване достъп до широколентов интернет, мерки за подобряване и развитие на публичните услуги и други функции в предоставянето на обществени услуги, които са необходими за започване на процеси на развитие на местно ниво, въвеждане на модела „умно село“.

Дейностите, осъществени от МИГ и МИРГ, ще допринесат за повишаване на устойчивостта на местните общности и тяхното развитие в желаните от тях направления.

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи

Местните специфики, анализираният опит и добри практики, както и дефинираните в АНКПР потенциали и пречки за развитие са отправна точка за мерките в трансграничното сътрудничество с очакван най-осезаем положителен ефект от регионална гледна точка:

- Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки.
- Подпомагане на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, включително кампании за повишаване на осведомеността за насърчаване на устойчиви практики и поведение.
- Възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство.
- Подобряване на конкурентоспособността и стимулиране на растежа на МСП в трансграничната област с цел разширяване на тяхната икономическа активност към търговия и инвестиции.
- Инвестиране в проекти за повишаване на свързаността в региона, включително изграждане на нови/ремонт и реконструкция на съществуващи гранично-пропускателни пунктове.
- Разработване на електронно управление на регионално и местно равнище (ключово действие, произтичащо от Съобщението за граничните препятствия).

- Извършване на проектни проучвания за изграждане на транспортни обекти по бъдещите програми за ТГС, включително за модернизирани железопътната инфраструктура (по направлението София-Солун), гарантиращо безопасността на движението и осигуряващо оптимална скорост.
- Инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия.
- Насърчаване на инвестиции, свързани с предлагането на местни продукти (кулинарен туризъм и др.).
- Инвестиране в образование, повишаване на квалификацията и обмен на студенти (ако е приложимо).
- Разработване на съвместни политики, протоколи, процедури и подходи за предотвратяване на риска и бързо реагиране на потенциални извънредни ситуации.
- Съвместни мерки за предотвратяване замърсяването на въздуха чрез по-ефективно използване на ресурсите.
- Подкрепа на политиките на ЕС за интегрирано управление на границите с цел повишаване сигурността на външните граници.
- Използване на опростени финансови инструменти с възможен компонент на безвъзмездна финансова помощ.
- Осигуряване на здравно обслужване и социални грижи, отговарящи на нуждите на населението.

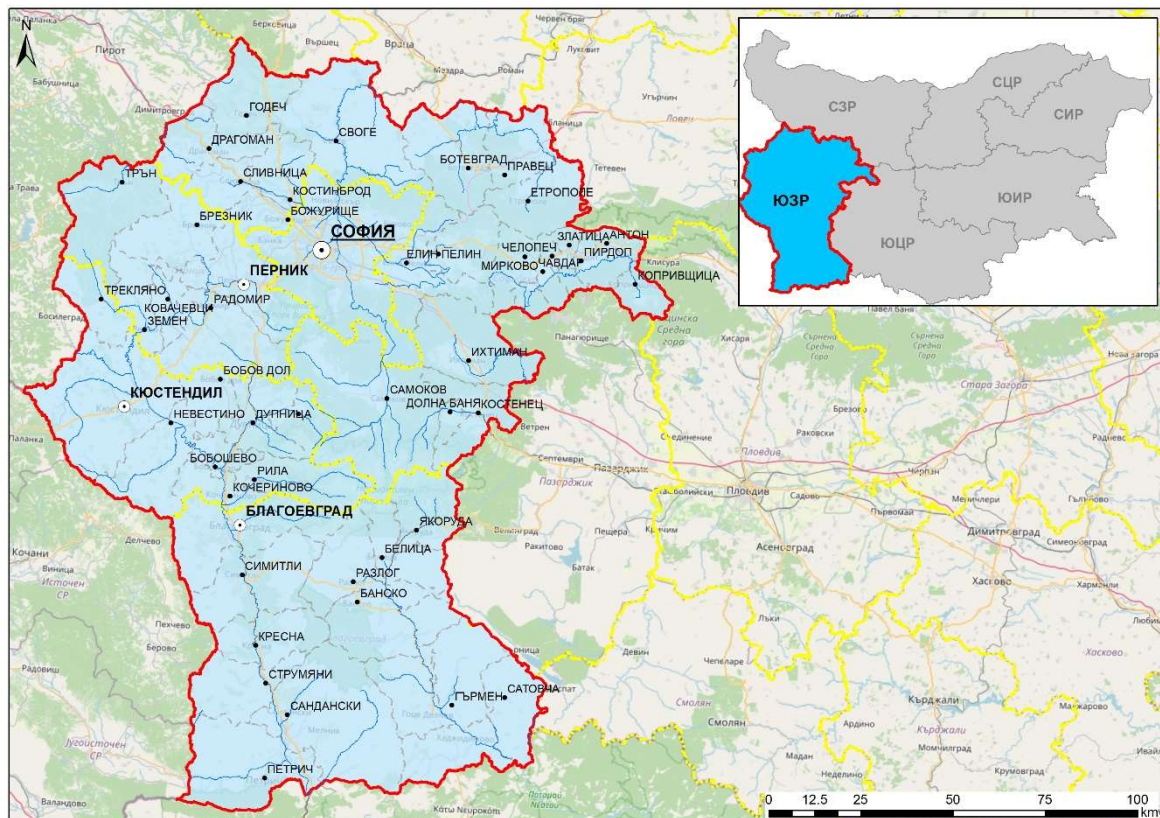
2.3 Обхват на ИТСП на ЮЗР

Югозападният регион обхваща областите областите Благоевград, Кюстендил, Перник, София и София - Столична община, с общо 52 общини.

Територията на региона се простира на север до билото на Западна и Централна Стара планина. Източната му граница преминава през Златишко-Пирдопското поле, Ихтиманска Средна гора, югозападните склонове на Родопите и по поречието на р. Места. Южната граница изцяло съвпада с държавната граница на България с Гърция, а на запад регионът граничи с Република Северна Македония и Република Сърбия.

Площта на региона е 20 040 km², което представлява 18,1 % от територията на страната, като земеделските територии са 44,0 %, горските - 49,6 % и урбанизираните - 4,4 %.

На Фигура 1 е показана обща схема на региона

Фигура 1. Обхват на ЮЗР

Характеристиките на територията в обхвата на ИТСР на Югозападен регион за планиране от ниво 2 са представени в Раздел 4 от настоящия доклад.

2.4 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който ще бъдат оценявани положителни и отрицателни въздействия, е периодът от 2021 до 2027 г, за който ИТСР на Югозападен регион за планиране от ниво 2 определя общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона, и в който период ще се осъществяват предвидените по Стратегията дейности.

3 Връзка на ИТСР на Югозападен регион за планиране от ниво 2 с други планове и програми

Определянето на взаимовръзките между съотносимите стратегически документи и оценката на ИТСР на Югозападен регион за планиране от ниво 2 има следните цели:

- установяване на наличието на потенциални взаимодопълващи се елементи или потенциални различия и ограничения;

- установяване на проблеми, които вече са покрити от други политики, планове, програми или проекти;
- преценка на кумулативните ефекти върху основни рецептори за изпълнение на набор от свързани планове/програми, за да се потвърди оценката на конкретните последствия на оценявания план.

Плановете, програмите и стратегиите, които биха могли да взаимодействат с ИТСП на Югозападен регион за планиране от ниво 2 са разгледани съответно на европейско и на национално ниво.

3.1 Основни стратегически документи на ЕС

Основните стратегически документи на ЕС, които са относими към ИТСП на Югозападен регион за планиране от ниво 2 и са релевантни към периода за неговото прилагане, са следните:

3.1.1 Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.

В стратегията се разглеждат петте основни фактора за загубата на биологично разнообразие (промени в земеползването и мореползването, прекомерна експлоатация, изменение на климата, замърсяване и инвазивни чужди видове), определя се по-ефективна рамка за управление, насочена към отстраняване на оставащите пропуски, гарантира се цялостно прилагане на законодателството на ЕС и се обединяват всички съществуващи действия. Приемайки за база основната амбициозна цел, според която до 2050 г. всички екосистеми в света трябва да бъдат възстановени, устойчиви и защитени по подходящ начин, в Стратегията са набелязани начините, по които Европа може да помогне за постигане на посочената цел, като една от основните цели, заложи в нея, е да се гарантира, че до 2030 г. биологичното разнообразие в Европа ще поеме по пътя на възстановяването в полза за хората, планетата, климата и икономиката. Ключовите усилия са насочени към:

- Опазване и възстановяване на природата в ЕС, вкл.
 - Хармонизирана мрежа от защитени зони
 - План на ЕС за възстановяване на природата
- Създаване на условия за преобразяваща промяна, вкл.
 - Нова рамка за управление
 - Нов тласък на изпълнението и правоприлагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда
 - Изграждане на интегриран подход, обхващащ цялото общество
- Усилия на ЕС за прилагане на амбициозна световна програма за биологичното разнообразие, вкл.

- Повишаване на равнището на амбиция и ангажираност в световен мащаб
- Използване на външни действия за насърчаване на амбицията на ЕС

Разглежданият ИТСР на ЮЗР е в синхрон със Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г., чрез следните горепосочени стратегически приоритети, цели и мерките, описани в тях: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи.

3.1.2 Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г)

Дневният ред за устойчиво развитие до 2030 г. е приет от Общото събрание на ООН на 25.09.2015 г. и представлява план за действие, насочен към хората, планетата и постигането на просперитет. Определени са 17 цели за устойчиво развитие, както следва:

- Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде
- Преодоляване на глада, постигане на продоволствена сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство
- Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст
- Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички
- Постигане на равнопоставеност на жените и мъжете и равни права за всички жени и момичета
- Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички
- Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички
- Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички
- Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите
- Намаляване на неравенствата между и в рамките на държавите
- Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене
- Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство
- Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите

последници

- Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие
- Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие
- Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища
- Укрепване на средствата за изпълнение и възобновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие

ИТСР на ЮЗР от ниво 2 ще допринесе за постигане на Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г), посредством изпълнение на мерките от трите стратегически приоритета, както следва: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион.

3.1.3 Пътна карта за план за действие целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата

Документът е публикуван за обществени консултации на 01.10.2020 г. и е планиран за приемане от Комисията през второто тримесечие на 2021 г. В него са описани основните насоки в плана за действие, целящ нулево замърсяване:

- По-добро и ефективно прилагане на нормите за замърсяване
- Подобряване на законодателството в областта на здравеопазването и околната среда, вкл. по отношение замърсяването на въздуха и водите, както от транспорта и индустриалните емисии, така и от отпадъците и отпадъчни води. В плана ще се разгледат и други форми на замърсяване, като напр. почвеното замърсяване.
- Подобряване на политиките за управление на замърсяването
- Насърчаване на обществените промени, вкл. ползване на дигитални решения и други, допринасящи за целите на устойчивото потребление с оглед на въздействията от замърсяването.

Разглежданата ИТСР на ЮЗР е в съответствие с Пътната карта, посредством СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион,

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване.

3.1.4 План за действие относно кръговата икономика

В новият план за действие относно кръговата икономика (11.03.2020) са представени нови инициативи по време на целия жизнен цикъл на продуктите, за да се модернизира и трансформира икономиката ни, като същевременно се опазва околната среда. Той се ръководи от амбицията да се произвеждат устойчиви продукти, които могат да се ползват дълго време, и да се даде възможност на нашите граждани да участват пълноценно в кръговата икономика и да се възползват от положителната промяна, която носи:

- Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС – чрез законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, което да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране, и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба се ограничава, преждевременното излизане от употреба се поставя под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.
- Повече права за потребителите – вкл. достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат потребителите да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения.

Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси и където потенциалът за кръгова икономика е голям – да се предприемат конкретни действия относно:

- електроника и ИКТ — инициатива за кръгова електроника за постигане на по-дълъг жизнен цикъл на продуктите и подобряване на събирането и третирането на отпадъците
- акумулаторни батерии и превозни средства — нова регулаторна рамка относно акумулаторните батерии с цел повишаване на устойчивостта и насърчаване на кръговия потенциал на акумулаторните батерии
- опаковки — нови задължителни изисквания относно това какво се допуска на пазара на ЕС, включително намаляване на (свръх)опаковането
- пластмаси — нови задължителни изисквания за съдържанието на рециклирани материали и специален акцент върху пластмасовите микрочастици, както и пластмасите на биологична основа и биоразградимите пластмаси
- текстилни изделия — нова стратегия на ЕС за текстила с цел засилване на конкурентоспособността и иновациите в сектора и насърчаване на пазара на ЕС за повторна употреба на текстилните продукти
- строителство и сгради — всеобхватна стратегия за устойчива архитектурна среда, с която се насърчават принципите на кръговата икономика

- храни — нова законодателна инициатива относно повторната употреба с цел да бъдат заменени опаковките, съдовете и приборите за еднократна употреба в хранителния сектор с продукти за многократна употреба.
- Гаранция за по-малко отпадъци – усилията са насочени към избягване на производството на отпадъци като цяло и преобразуването им във висококачествени вторични ресурси, за които е необходим добре функциониращ пазар на вторични суровини. Планът за действие съдържа и поредица от действия за свеждане до минимум на износа на отпадъци от ЕС и за справяне с незаконния превоз на отпадъци.

Кръговата икономика намалява натиска върху природните ресурси и е предпоставка за постигане на целта за неутралност по отношение на климата до 2050 г. и за спиране на загубата на биологично разнообразие.

Разглежданата ИТСР на ЮЗР е съобразена с План за действие относно кръговата икономика, чрез изпълнение на целите и мерките от СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Укрепване на трансграничните перспективи.

3.2 Национални стратегии, програми и планове

Основните планове, програми и стратегии, съотнесими с Разглежданият ИТСР на ЮЗР и релевантни към периода за неговото прилагане, са следните:

3.2.1 Национална програма за развитие: България 2030 – визия, цели и приоритети

Национална програма за развитие: България 2030 – визия, цели и приоритетите приета с Решение № 67.25 на Министерския съвет от 02 декември 2020 г.

Документът определя три стратегически цели – ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета:

- П1. Образование и умения
- П2. Наука и научна инфраструктура
- П3. Интелигентна индустрия
- П4. Кръгова и нисковъглеродна икономика
- П5. Чист въздух и биоразнообразие

- П6. Устойчиво селско стопанство
- П7. Транспортна свързаност
- П8. Цифрова свързаност
- П9. Местно развитие
- П10. Институционална рамка
- П11. Социално включване
- П12. Здраве и спорт
- П13. Култура, наследство и туризъм

Разглежданата ИТСР на ЮЗР се ръководи изцяло от тези приоритети, посредством своите СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион.

3.2.2 Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие, приета на 06.04.1998 г., е разработена в съответствие с изискването за национално планиране на природозащитните дейности, залегнало в Конвенцията за биологичното разнообразие от 1992 г., и се фокусира върху следните ключови аспекти:

- Управление на земята и ресурсите
- Защитени територии;
- Земи извън защитените територии;
- Устойчиво управление на ресурсите;
- Възстановяване на местообитания;
- Ex situ опазване;
- Законодателни инициативи и международни споразумения;
- Политика и управление на опазването;
- Научно-изследователска и техническа помощ;
- Екологично образование;
- Екотуризъм;
- Съвместно сътрудничество и партньорство.

Дефинираните приоритети за незабавни действия и подкрепа включват:

- Укрепване на научната основа за опазване на биоразнообразието;
- Подкрепа на законодателните инициативи;
- Разширяване и укрепване на мрежата от защитени територии;
- Екологично образование и допълващо обучение;
- Разработване и внедряване на политика по екотуризм;
- Насърчаване на опазването на басейна на Черно море;
- Насърчаване на опазването на природата на Балканите;

Целите на ИТСР на ЮЗР допринасят за опазване на биологичното разнообразие чрез изпълнение на целите от: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване и СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи.

3.2.3 Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор

Стратегията е приета на 21.11.2012 г, като формулираната в нея дългосрочна стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е: „Устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми“. Съответните цели и подцели са:

- Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване
 - Осигуряване на непрекъснато водоподаване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.
 - 1.2. Намаляване на общите количества използвана вода чрез инвестиции във водностопанската инфраструктура и мерки за подобряване на ефективността при използването на водните ресурси.
- Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води
 - 2.1. Премахване на заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници и в Черно море чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчни води.
 - 2.2. Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземните води.
 - 2.3. Превръщане на Планове за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

- Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс
 - 3.1. Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземането на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.
 - 3.2. Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор, при спазване на принципа „замърсителят и ползвателят плащат”.
 - 3.3. Повишаване на капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.
- Цел 4. Намаляване на риска от щети при наводнения
 - 4.1. Идентифициране на рисковите зони.
 - 4.2. Осъществяване на мерките от плановете за защита от наводнения.

ИТСР на ЮЗР се очаква да допринесе основно за постигане на целите от Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, чрез изпълнение на следните цели от: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие.

3.2.4 Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.

Документът е приет на 25.10.2019 г. и задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г, като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема. Генералните стратегически цели са както следва:

- Приобщаване и интегриране на адаптирането към изменението на климата
- Изграждане на институционален капацитет за адаптиране към изменението на климата
- Повишаване на осведомеността относно адаптирането към изменението на климата

- Изграждане на устойчивост към изменението на климата

ИТСР на ЮЗР е в тясна взаимовръзка с Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., посредством СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване.

3.2.5 Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.)

Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.), приета на 07.06.2019 г., включва мерки, насочени към секторите, за които е установено, че имат основен принос за замърсяване с фини прахови частици – битово отопление и транспорт.

ИТСР на ЮЗР е в пряка взаимовръзка и в нея са заложили мерки за предотвратяване замърсяването на атмосферния въздух, посредством реализацията на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване.

3.2.6 Планове за управление на речните басейни (ПУРБ)

За Западнобеломорски район на басейново управление, към който принадлежи ЮЗР е изготвен 6-годишен План за управление на речните басейни (ПУРБ), който подлежи на актуализация за следващия програмнен период (2022-2027 г.).

Като стратегически документ, свързан с управлението на водите за шестгодишния период, всеки ПУРБ осигурява рамка за съхранение и подобряване на водните тела в съответния РБУ, отделяйки особено внимание на зоните с особен статут, които се нуждаят от специална защита.

Общата цел на ПУРБ е дългосрочно устойчиво управление на водите, основано на висока степен на защита на водната среда, т.е. постигане на добро състояние, като се въвежда принципът за предотвратяване на допълнително влошаване на състоянието.

Съгласно чл.4(1) от РДВ основните екологични цели в ПУРБ са насочени към:

- Недопускане на влошаване на състоянието на повърхностните и подземни води и защита, подобряване и възстановяване на всички водни тела;
- Постигане на добро състояние през втория планов период, т.е. добро екологично състояние (или потенциално такова), както и добро химическо състояние на повърхностните води и добро химическо и количествено състояние на подземните води;
- Постепенно намаляване на замърсяването от определени вещества и поетапно спиране на изпускането на приоритетни опасни вещества в повърхностните води, както и превенция и ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните води;
- Преустановяване на всякакви значителни възходящи тенденции в замърсяването на подземните води;
- Постигане на стандартите и целите за защитените територии, определени в законодателството на Общността;

Определянето на целите за опазване на околната среда е описано в Глава X, Раздел III от Закона за водите(ЗВ), по-конкретно в чл.156а до 156ж.

Съгласно чл.156а, ал.1, т.1 от ЗВ, целите за опазване на околната среда при повърхностните води са насочени към:

- предотвратяване влошаването на състоянието на всички повърхностни водни тела;
- опазване, подобряване и възстановяване на всички повърхностни водни тела за постигане добро състояние на водите;
- опазване и подобряване качеството на водите във всички изкуствени и силно модифицирани водни тела и постигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните води;
- предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване наведнъж или на етапи на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на приоритетни и приоритетно опасни вещества.

По отношение на силно модифицираните и изкуствени водни тела, съгласно член 4(1)(а)(iii), се определят „специфични цели“ за тези конкретни водни тела. В член 4(3) на РДВ са описани строги критерии за определянето на изкуствени или силно модифицирани водни тела.

Целите, които са свързани с подобряване на екологичното и химично състояние на водните тела са заложи като „подобряване на състоянието по съответните показатели“, за които не е постигнато добро състояние (стойностите съответстващи на доброто състояние), съгласно Наредба Н4 от 2012г. за характеризирание на повърхностните води и Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда (СКОС) за приоритетни вещества и някои други замърсители.

В случаите, когато по силата на даден нормативен акт някои водни тела изискват по-голяма защита, включително зоните за питейно-битово водоснабдяване, чувствителните и нитратно-уязвими зони, зоните за защита на местообитания и видове, се залагат допълнителни цели.

Съгласно чл. 156а, ал.1, т.2 от ЗВ целите за опазване на околната среда при подземните води са насочени към:

- Недопускане или ограничаване отвеждането на замърсители в подземните води и предотвратяване влошаването на състоянието на всички подземни водни тела;
- Опазване, подобряване и възстановяване на всички подземни водни тела, осигуряване на баланс между водовземането и подхранването на подземните води и постигане доброто им състояние;
- Идентифициране и насочване в обратна посока на всяка значима и устойчива тенденция за повишаване на концентрацията на всеки замърсител с цел непрекъснато намаляване замърсяването на подземните води.

Съгласно чл.156а, ал.1, т.3 от ЗВ целите за опазване на околната среда при зоните за защита на водите по чл.119а се определят за постигане на целите на законодателството, по силата на което е определена или обявена зоната.

Заложените в ПУРБ дейности за постигане на целите за повърхностните води се съгласуват с дейностите, заложи в ПУРН, главно при съгласуването на мерките от ПУРН с целите на ПУРБ. Съответните мерки за намаляване риска от наводнения следва да подкрепят целите на РДВ и да предотвратят влошаване на състоянието и ако е възможно да съдействат за постигането на добро екологично състояние /потенциал на водните тела, включително намаляване риска от замърсяване.

Разглежданата ИТСП на ЮЗР е в съответствие с ПУРБ посредством изпълнение на мерки от ПУРБ, изписани в СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие.

3.2.7 Планове за управления на риска от наводнения

За Западнобеломорски район на басейново управление, към които принадлежи ЮЗР е изготвен 6-годишен План за управление на риска от наводнения (ПУРН), който подлежи на актуализация за следващия програмен период (2022-2027 г).

С цел прилагане на единен национален подход при определяне на целите и приоритетите за управление на риска от наводнения през 2014 г. са разработени Национални приоритети за управление на риска от наводнения, които са определени и обособени в 5 основни направления/насоки, съгласно заложените изисквания в законодателството. Така определените приоритети предполагат планиране на определени цели (действия) за тяхното постигане, като към определените 5 приоритета са използвани общо 17 възможни цели, както са описани по-долу:

- **Приоритет № 1 Опазване на човешкия живот и на общественото здраве**
 - Цел 1.1 Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора от наводнения
 - Цел 1.2 Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии
 - Цел 1.3 Възстановяване на нормалните условия за живот
 - Цел 1.4 Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура
- **Приоритет № 2 По-висока степен на защита на критичната инфраструктура и бизнеса**
 - Цел 2.1 Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура
 - Цел 2.2 Подобряване на защитата на значими стопански и културно-исторически обекти
- **Приоритет № 3 Повишаване на защитата на околната среда**
 - Цел 3.1 Подобряване на защитата на канализационните системи
 - Цел 3.2 Подобряване на защитата на индустриалните обекти (основно IPPC и SEVESO обекти)
 - Цел 3.3 Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите, защитените територии и защитените зони
 - Цел 3.4 Подобряване на водозадържащата способност на земеделските, горски и крайречни територии
- **Приоритет № 4 Подобряване подготвеността и реакциите на населението**
 - Цел 4.1 Повишаване на подготвеността на населението за наводнения
 - Цел 4.2 Подобряване на реакциите на населението при наводнения
- **Приоритет № 5 Подобряване на административния капацитет за управление на риска от наводнения (УРН)**
 - Цел 5.1 Създаване на съвременна нормативна уредба за устройственото планиране на териториите и УРН
 - Цел 5.2 Осигуряване на оперативна информация за УРН
 - Цел 5.3 Повишаване на квалификацията на персонала, ангажиран с УРН
 - Цел 5.4 Минимизиране на риска от наводнения по водното течение за целия речен басейн
 - Цел 5.5 Осигуряване адекватно реагиране на публичните институции при наводнения

Към съответните приоритети и цели за всеки район на басейново управление (съответно към всеки ПУРН) са изготвени програми от мерки за намаляване на риска от наводнения. ПУРН разглеждат всички аспекти на управлението на риска от наводнения, отчитайки

характеристиките на конкретния речен басейн, и интегрират аспектите на опазване на околната среда, като осигуряват високо ниво на опазването ѝ.

ИТСР на ЮЗР е в взаимовръзка с ПУРН, посредством
и следва да се съобразява с мерките за намаляване на риска от наводнения.

3.2.8 Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.

Европейският съюз (ЕС) има за цел да бъде световен лидер в борбата с изменението на климата и в тази връзка се стреми да постигне целите на споразумението от Конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (COP 21) в Париж, като същевременно осигурява чиста енергия в целия Съюз. За да изпълни този ангажимент, ЕС определи следните обвързващи цели за климата и енергетиката за 2030 г., както следва:

- Намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) с най-малко 40% в сравнение с 1990 г.;
- Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) до поне 32,5%;
- Увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници (ВИ) до поне 32% от брутното крайно потребление на енергия в ЕС;
- Осигуряване на минимум 15% ниво на междусистемна електроенергийна свързаност между държавите членки.

С ИНПЕК се определят основните цели и мерки за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката. Основните цели, заложиени в ИНПЕК са:

- стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;
- развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика;
- намаляване зависимостта от внос на горива и енергия;
- гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.

Националните приоритети в областта на енергетиката могат да бъдат обобщени, както следва:

- повишаване на енергийната сигурност и диверсификация на доставките на енергийни ресурси;
- развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар;
- използване и развитие на енергията от ВИ, съобразно наличния ресурс, капацитета на мрежите и националните специфики;
- повишаване на енергийната ефективност чрез развитие и прилагане на нови технологии за постигане на модерна и устойчива енергетика;

- защита на потребителите чрез гарантиране на честни, прозрачни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги.

Стратегическите цели и приоритети в областта на енергетиката и климата на България, заложи в ИНПЕК, са, както следва:

По отношение на измерението „Декарбонизация“ България ще положи усилия да увеличи дела на енергия от ВИ в брутно крайно потребление на енергия и да намали емисиите на ПГ.

България ще изгради допълнителни мощности с акцент върху вятърната и слънчевата енергия.

Предвижда се използването на биомаса да се увеличи във всички сектори: електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане и транспорт.

По измерение „Енергийна ефективност“ България ще насочи усилията си към постигане на енергийни спестявания в крайното енергийно потребление - съсредоточавайки се върху подобряване на енергийните характеристики на сградите, както и в производството, преноса и разпределението на енергия.

Относно измерението „Енергийна сигурност“, основен приоритет на България е диверсификация на източниците и маршрутите за доставка на природен газ

и развитие на газовата инфраструктура във връзка с концепцията за изграждане на регионален газоразпределителен център „Балкан“. България има за цел да повиши енергийната сигурност чрез диверсификация на енергийните доставки, ефективно използване на местните енергийни ресурси и развитието на енергийната инфраструктура.

По измерението „Вътрешния енергиен пазар“, България ще развива конкурентен пазар чрез пълна либерализация на пазара и интеграцията му в регионалния и общоевропейския пазар. Относно измерението „Научните изследвания, иновации и конкурентоспособност“, България се ангажира да насърчава научния напредък в иновативни енергийни технологии, включително за производство на чиста енергия.

ИТСП на ЮЗР ще допринесе за изпълнението на целите и приоритетите от Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г., посредством изпълнението на следните мерки, заложи в стратегията: **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване.**

3.2.9 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030г.) е разработена въз основа на Споразумение между Министерството на околната среда и водите и Международната банка за възстановяване и развитие, ратифицирано със закон от Народното събрание.

Разработването на програмата е в изпълнение на чл.6 от Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 година за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО (Директива (ЕС) 2016/2284).

Основната цел на програмата е да изпълни задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите годишни антропогенни емисии на следните замърсители на атмосферния въздух: серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ_{2.5}), спрямо емисиите за определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005г.

Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление.

Освен постигането на изискванията на Директива (ЕС) 2016/2284, намаляването на емисиите следва да допринесе за постигане на нормите за качество на атмосферния въздух (КАВ), тоест, постигане на нива на замърсяване, които не водят до значителни отрицателни въздействия и рискове за човешкото здраве и за околната среда.

Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха ще допринесе за постигането и на други цели:

- Дългосрочната цел на ЕС за постигане на нива на КАВ в съответствие с насоките за КАВ, публикувани от Световната здравна организация;
- Целите на ЕС в областта на биологичното разнообразие и екосистемите в съответствие със Седмата програма за действие в областта на околната среда;
- По-добро взаимодействие между политиката на ЕС по отношение на КАВ и други политики на ЕС, по-специално политиките в областта на климата и енергетиката.

ИТСП на ЮЗР е в синхрон с Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г., посредством изпълнение на целите и мерките към тях, разписани в: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион,

СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване.

3.2.10 Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)

Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.) се разработва на основание чл. 24. ал.1 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28 Ноември 2018 г.) и на чл. 77 от Закона за опазване на околната среда. Обхваща 10-годишен период на изпълнение и включва петгодишен план за действие.

Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите.

Национална програма (2020 – 2030 г.) е програмен документ с дефинирани цели, приоритети и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво.

Политиката за опазване на почвите в България се основава на следните принципи:

- екосистемен и интегриран подход;
- устойчиво ползване на почвите;
- превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
- прилагане на добри практики при ползването на почвите;
- замърсителят плаща за причинените вреди;
- информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от
- опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им.

Основни критерии при определяне на приоритетите в Национална програма за опазване, съгласно чл. 24, ал. 4 от ЗП, устойчиво ползване и възстановяване на почвите са:

- Устойчиво ползване на почвите като природен ресурс.
- Опазване и подобряване на почвеното плодородие.
- Намаляване на вредните последствия върху почвите, предизвикани от природни процеси и явления, и антропогенни фактори.
- Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда.
- Спазване на принципите за устойчиво развитие, включително принципите на биологичното земеделие.

- Възстановяване на нарушените функции на почвите.
- Задължения, поети от държавата по международни актове, отнасящи се до почвите.

ИТСП на ЮЗР покрива критериите на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), посредством изпълнение на целите и мерките, към тях, описани в: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР.

3.2.11 Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022

Националният план за опазване на най-значимите влажни зони в България е изготвен в съответствие със заданието, одобрено с писмо № 48-00-1503/26.11.2010 от Министъра на околната среда и водите и в изпълнение на националните приоритети по отношение на опазването на биологичното разнообразие.

Териториалният обхват на Плана включва приоритетно 11-те влажни зони, които към момента са в списъка по Рамсарската конвенция. Описателната част на плана разглежда подробно още 25 влажни зони, които не са в Рамсарския списък, но има информация, че покриват един или повече от критериите за обявяване или имат голям потенциал за опазване и възстановяване.

Анализът на включените в Плана влажни зони обхваща техни основни географски, физически и екологични характеристики, консервационна значимост, заплахи и тенденции, стопански ползвания, препоръки, мерки, екосистемни функции, икономическо и социално значение. Анализът се основава изцяло на налична информация и публикации.

На база на направения анализ са определени хоризонтални и специфични мерки, които да бъдат осъществени в 10 годишния период на изпълнение на Плана.

Хоризонталните мерки, които следва да се изпълняват на национално ниво са:

- Изпълнение на мерките за предоставяне на информация, координация и отчетане във връзка с ангажиментите на България по Рамсарската конвенция;
- Институционална координация във връзка с прилагането на Закона за биологичното разнообразие, управлението на Натура 2000 места, прилагането на изискванията и ръководствата на Рамсарската конвенция;
- Осигуряване на адекватен финансов ресурс за мерки по опазване, поддържане и възстановяване на влажните зони от публични и частни източници;
- Възстановяване и/или подобряване на водния режим на влажните зони в България, което включва и влажни зони извън разгледаните от настоящия план;

- Контрол на браконьерството - първоначално разглеждано като специфична мярка, но поради националното измерение на явлението е формулирано и като хоризонтална мярка;
- Преодоляване на съществуващи пропуски в научната информация за влажните зони чрез целеви проучвания и мониторинг;
- Въвеждане и подкрепа за икономически механизми за опазване на влажните зони, включително инвентаризация и остойностяване на екосистемните услуги;
- Интегриране на темата за влажните зони в екологичното образование;
- Международна и трансгранична координация на природозащитните мерки;
- Идентифициране на национално ниво на система от мерки за адаптация на управлението на влажните зони към климатичните промени;
- Инвентаризация и оценка на въздействието от инвазивните видове;

Основните категории специфични мерки, които са предложени за конкретни влажни зони в страната са:

- Изготвяне или актуализация на План за управление на зоната.
- Изготвяне на проучвания за подобряване на водния режим и други възстановителни мерки на значими влажни зони;
- Възстановяване на водния режим – необходим е на първо място в случаите, в които водният режим на влажната зона е силно нарушен от човешка намеса и това води до явна деградация на екосистемите;
- Възстановяване на естествената растителност в

случаите, в които е идентифицирано значително обезлесяване или подмяна на естествената растителност с неместни/нехарактерни видове;

- Ограничаване на замърсяването – за влажните зони разположени в близост до големи индустриални комплекси (напр. язовир Мандра, езеро Вая, Варненско-Белославски езеро);
- Ограничаване на притока на биогенни елементи и еутрофикацията;
- Поддържащи мерки, специфични за зоните;
- Подобрен контрол на браконьерството;
- Подкрепа за стопански ползвания, специфични за зоните.
- Борба с инвазивни видове;
- Други специфични мерки, които са включени в описанията на влажните зони. Тук спадат и всички останали специфични мерки, предписани от съществуващите към момента планове за управление на защитени територии.

В Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Югозападен регион, са включени предвиждания за изграждане и развитие на нови индустриални зони, производствени зони, изграждането и модернизацията на индустриална и техническа

инфраструктура, без да има конкретика за отделните инвестиционни предложения, включително и точното им местоположение. Поради това не може да се предвиди дали те биха засегнали включените в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022 влажни зони .

Съгласно изискването на екологичното законодателство всеки конкретен проект подлежи на процедура по глава 6 от ЗООС (процедура по ОВОС и на процедура по ЕО), както и при необходимост и на процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, при провеждането на които могат да бъдат взети съответни мерки за избягване застрашаването на влажните зони, включително и с избор на вариант, при който да бъдат избегнати.

По тази причина като необходима мярка в настоящия доклад може да се включи:

- При избор на местоположение на проекти / инвестиционни намерения да се вземе предвид разположението на влажни зони, включени в Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013 – 2022.

3.2.12 Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година

Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година, с хоризонт до 2050 година е съобразена с актуалната европейска рамка на енергийната политика и световните тенденции в развитието на новите енергийни технологии.

В Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година, с хоризонт до 2050 година, (Стратегията) са заложени общите европейски политики и цели за развитие на енергетиката и за ограничаване изменението на климата, като са отразени националните специфики в областта на енергийните ресурси, производството, преноса и разпределението на енергия. Дефинирани са основните стратегически решения, насочени към постигането на националните цели и гарантирането на българските интереси.

Стратегията отразява ясно тенденциите, мерките и политиките в областта на енергийната сигурност, енергийната ефективност, либерализацията на електроенергийния и газовия пазар и интегрирането им в общия европейски енергиен пазар, развитието и внедряването на нови енергийни технологии. Тези политики намират отражение и в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г., с хоризонт до 2050 г., който е

изготвен в изпълнение на Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.

В изпълнение на ангажиментите на Република България за постигане целите на европейската енергийна политика за създаване на Енергиен съюз, в Стратегията за

устойчиво енергийно развитие на страната до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., са заложени следните **основни приоритети**:

- Гарантиране на енергийната сигурност и устойчивото енергийно развитие;
- Развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар и защита на потребителите чрез гарантиране на прозрачни, конкурентни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги;
- Повишаване на енергийната ефективност в процесите от производство до крайно потребление на енергия;
- Устойчиво енергийно развитие за чиста енергия и декарбонизация на икономиката;
- Внедряване на иновативни технологии за устойчиво енергийно развитие.

ИТСП на ЮЗР е в синхрон с основните приоритети на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година, посредством изпълнение на целите и съобразяване с мерките от: **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване.**

4 Състояние на околната среда

Състоянието на околната среда е представено за всеки от идентифицираните аспекти съгласно приетото задание за обхват на екологичната оценка, както следва.

4.1 Въздух и климат

4.1.1 Климат

В климатично отношение Югозападният регион се отнася към Умереноконтиненталната и Континентално-средиземноморската климатични подобласти. Според някои автори обаче, могат да се отделят още 2 климатични области – Преходно-континентална (Тишков, 1982; Димитров, 1979) и Планинска (Димитров, 1979; Киров, 1929).

Фигура 2. Схема на климатичните области

Северната част на района се характеризира с **умерено континентален климат** и попада в 2 климатични района – Припланински и Нископланински райони в Западна Средна България; Климатичен район на високите полета на Западна Средна България.

Климатичният район на високите полета в Западна Средна България обхваща котловинните полета в тази част на страната, характеризиращи се с общи климатични особености. Зимата тук е студена със средна януарска температура 2-3,5°C под нулата. Броят на дните с температури под -10°C през зимата са около 15-20. Минималните температури през януари достигат до -16-18°C, а в по-високите полета и под 22 . През зимата има снежна покривка през около 50-60 дни. Зимните валежи са относително малки 80-120 mm.

Лятото е по-прохладно от това в Северна България със средни юлски температури около 20 . Обичайно максималните температури рядко надхвърлят 34 , въпреки, че през 2007 г са регистрирани температури около 40°C. Летните валежи са около 170-210 mm. Годишният валеж за района е около 550-600 mm.

Климатичният район на нископланинските части на Западна Средна България обхваща планините Витоша (като изключим най-високите ѝ части), Люлин, Верила, Краище, Коньовска планини. Климатичните условия в този район се определят главно от сравнително голямата надморска височина – средно 700 до 1000 m. Теренът се характеризира с преобладаването на наклонени форми, което увеличава разнообразието в топлинните и валежни условия. Зимата е относително студена и относително бедна на валежи. Тук обаче липсват много ниските минимални температури, характерни за котловинните полета. Тук средните от най-ниските минимални температури за януари са с 2 до 4-5 по-високи от тези в съседните котловини. Снежната покривка се задържа

общо около 60-80 дни.

Лятото е сравнително хладно със средна юлска температура 16,5-19,5, а максималните температури рядко надвишават 32 – 34. Летните валежи надвишават съществено зимните с около 14-15% от годишната сума. Годишният валеж в този район е около 500-800 mm.

Средната част от региона попада в **Преходно континенталната климатична** област на Европейската континентална климатична област и по-конкретно към 2 климатични района – Кюстендилско-Благоевградски климатичен район; Рило Осоговски нископланински климатичен район;

Кюстендилско Благоевградския климатичен район обхваща местата от северната половина на Струмската долина, като включва Кюстендилското, Дупнишкото и Благоевградското полета. Районът се състои главно от сравнително равнинен терен с надморска височина 400-600 m. Климатът в района се обуславя главно от неговата защитеност от запад, изток и север. Тук общо има около 30 дни през зимата с температури под 0. Средните януарски температури в района са около интервала 1 – 1. Най-студено е Кюстендилското поле. Снежната покривка е значително по-неустойчива от Софийското поле. Зимните валежи са приблизително в граници 100 – 135 mm.

Термичните условия през лятото се определят главно от надморската височина и от сравнително по-малката облачност. Летните валежи са около 120-160 mm. Меките зимни условия и относително малката разлика между максималния и минимален сезонен валеж, която тук е около 5 - 8 % от годишната сума, обуславят преходния характер на климата в този район

Рило-Осоговския климатичен район обхваща припланинските места над Кюстендилското, Дупнишкото и Благоевградските полета, както и долните части от западните склонове на Рила, източните склонове на Осоговската и Влаховска планини и южната половина на Конявската планина. Средната януарска температура е от 1 до 2 под нулата, но поради преобладаването на наклонени терени минималните температури са по-високи от тези в съседните полета.

Летните топлинни условия се определят главно от надморската височина, поради което лятото не е горещо. Средните юлски температури са от 18 до 21. Въпреки, че зимните валежи остават най-малки, но разликата между най-валежния и най-сух сезон не надхвърля 5-6% от годишната сума на валежите, което е признак за преходния характер на климата.

Южната част от района се отнася към Южнобългарската подобласт на **Континентално-Средиземноморската област** на страната и по-конкретно към: Петричко-Санданския, Малешевско-Пиринския нископланински и Планинския климатични райони

Петричко-Санданския климатичен район обхваща долината на р. Струма на юг от Симитли. На изток е обграден от Пирин, на запад от Влахина, Малешевска и Огражден планина. Долината на р. Струма има почти меридианно направление, което е основен

фактор за формиране на климатичните условия. Ниските части на Санданско-Петричката котловина с надморска височина 100-300 m се открояват, като най-топли в цялата страна. Средните януарски температури са над 2 °С. Въпреки високите средни месечни температури през зимата, около 28 % от дните на сезона са с отрицателни температури. При много резки застудявания минималните температури спадат до под - 8 -9 °С, а в изключително студени зими, при силни застудявания, са регистрирани и температури под 21 °С (в Петрич абсолютният минимум е -27,5 °С). Периодът със снежна покривка е около 50-70 дни. През зимата в районите с добре проявен фьонов ефект се наблюдава намаляване на валежа. Това обяснява и факта, че в Сандански зимата не е сезонът с максимален валеж, средният зимен валеж тук е 140 mm. По данните за станция Петрич максималният сезонен валеж се отнася за зимата и е средно 210 mm, въпреки че максимумът на валежите е през ноември. Това разпределение на валежите е един от основните показатели на средиземноморския характер на климата.

Лятото е слънчево, горещо и сухо. Средните юлски температури са около 25 , най-високи в страната. При установяването на устойчиви антициклони абсолютните максимални температури могат да надхвърлят 42 °С. През август е годишният минимум на валежите, когато средният месечен валеж е 26,3 - 28,5 mm. И през този сезон долината на Струмешница е с по-голям валеж, но разликата не е така съществена както през зимата.

Малешевско-Пиринския нископланински район включва склоновете на планините обграждащи Петричко - Санданския район, като във височина достига до 1 000 m надморско равнище. По-голямата надморска височина води и до по-голяма откритост на района спрямо влагоносните и по-студени въздушни маси. Зимата тук е значително по-добре изразена отколкото в по-ниските части на долината. Средните януарски температури са около 0 °С, а в най-високите му части стигат до около -1,5 °С. При резки застудявания могат да се получат минимални температури от порядъка на -15 18 °С. Валежът, който пада в района е до 200 mm. Има основание да се предполага, че Пиринските склонове получават повече валеж отколкото западните склонове на Влахина, Малешевска и Огражден планина. По-ниските температури и по-големите снеговалежи тук обуславят малко по-дебела и устойчива снежна покривка.

Лятото е умерено топло, но все още сухо. Средната юлска температура е над 18 °С. По време на големите летни горещини температурите могат да надхвърлят 31-32 °С. Броят на дните с максимална температура над 30 °С в зависимост от надморската височина е от 15 до 45-50. Летният валеж е в граници 100-150 mm. И в този случай ясно се вижда средиземноморския характер на климата.

Планинският климатичен район обхваща частите от Витоша и Рила, Краище, част от Родопите, Осоговска, Влахина, склоновете на планините Пирин, Малешевска, Огражден, Беласица и Славянка планини с надморска височина над 1 000 m. Тази особеност води до понижаване на температурите и нарастване на валежите. Зимата е студена – средната януарска температура е около 4-6 под нулата за места с надморска височина до 2 000 m. На по-големи височини тя е още по-ниска с от 7 до 9°С . Въпреки твърде ниските

температури, абсолютните минимални температури не са така ниски както в съседните котловини. Снежната покривка се отличава със своята устойчивост и дебелина – средно около 40-60 cm. Снежната покривка се установява средно през декември и се задържа в зависимост от височината до април или май. Зимните валежи варират от около 130 mm до около 280 mm. Лятото е хладно – средната юлска температура в по-ниските части (до 2 000 m) 10-16 °C, а в по-високите от 7,5 до 10 . Валежната сума през юли е над 100 mm. В по-ниските части годишната сума на валежа е около 750-850 mm, а в по-високите 110 - 1 200 mm.

4.1.2 Въздух

На територията на ЮЗР се извършва мониторинг от РИОСВ София и РИОСВ Благоевград, както и от РИОСВ Перник, който от 16.06.2020 г., се обединява с РИОСВ-София

Качеството на атмосферния въздух е описано от докладите на РИОСВ в отделните райони за 2019 г. в зависимост от предоставените данни.

На територията, контролирана от **РИОСВ София** са разположени два ръчни пункта за мониторинг на качеството на атмосферния въздух с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ (Р) и седем автоматично измервателни станции (АИС), стационарни автоматични станции за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в градовете: София (5, Пункт „Копитото ” (АИС), Пункт „Витиня - ЕС 1” (АИС), Пункт „Гара Яна” (Р), Пункт „Пирдоп” (Р).

Фини прахови частици до 10 микрона (ФПЧ10) - Превишени са средногодишните норми за ФПЧ10 в два от пунктовете за мониторинг през разглеждания период - пункт „Надежда” и пункт „ИАОС/Павлово”, докато в останалите шест пункта на територията на гр. София и Софийска област, същите не са превишени.

Серен диоксид - няма превишение на средночасовите и средноденонощните норми в автоматичните измервателни станции на територията на град София и Софийска област през отчетния период

Азотен диоксид (NO₂) - През 2019 г. се наблюдава сравнително увеличаване на средночасовите концентрации на азотен диоксид (NO₂) спрямо 2018 г., като за 2019 г. има 5 бр. превишения в АИС „ИАОС/Павлово” и АИС „Младост”.

Озон - През отчетеният период са отчетени 5 превишения на прага за информиране (180 µg/m) в АИС „Дружба” и АИС „Витиня - ЕС 1”, а именно: 4 броя превишения в периода 27.07.-28.07.2019 г. в АИС „Дружба” и 1 брой превишение на 24.10.2019 г. в АИС „Витиня - ЕС 1”.

През 2019 г. Столична община прие Допълнение на „Програмата за управление качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община 2015-2020г. - намаляване на емисиите и достигане на установените норми за ФПЧ10, по показатели

фини прахови частици с размер до 2,5 микрона и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ).

За 2019 г. община Пирдоп няма актуализирана Програма за КАВ, община Златица също не е актуализирала Програма по чл. 27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух за предприемане на спешни действия за постигане на съответствие с нормите за качество на атмосферния въздух на територията на община Златица и по - специално с нормите за съдържание на ФПЧ10 за периода 2014 - 2016 г.

На територията, контролирана от **РИОСВ Перник** са разположени: 1 брой автоматична измервателна станция (АИС Перник-център) - разположена в централната градска част на град Перник и 1 пункт с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ-разположен в кв. Църква, гр Перник.

Фини прахови частици до 10 микрона (ФПЧ10) - АИС Перник - център Отчетени са 41 бр. превишения на средноденонощната норма /СДН/. Няма превишение на средно годишната стойност. Пункт Църква През 2018 г. са отчетени 55 бр. превишения на СДН по показател ФПЧ10, няма превишение на средногодишната норма в Наредба № 12.

ПАВ, кадмий и олово: пункт Църква Средногодишната стойност за ПАВ превишава средногодишната норма за показателя, средногодишната стойност за кадмий и за олово е в норма

Серен диоксид SO₂ - АИС Перник - център постигнато е съответствие с определените норми и ограничения, Аларменият праг за серен диоксид не е превишаван през годината

Азотен диоксид NO₂ АИС Перник - център През 2018 г. няма нарушение на средночасовата норма по показател азотен диоксид

Община Радомир е изготвила общинска програма за намаляване нивата на замърсителите, община Перник е разработила програма за качеството на атмосферния въздух на община Перник 2017-2021 г, Община Дупница е изготвила проект на нова програма за намаляване на нивата на ФПЧ10 и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Дупница за периода 2019 г. - 2023 г., в община Кюстендил действа общинска програма за управление и подобряване качеството на атмосферния въздух в община Кюстендил 2016 г. - 2020 г.

На територията, контролирана от РИОСВ Благоевград е разположена 1 бр. автоматична измервателна станция (АИС) за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на гр. Благоевград

ФПЧ10 - През 2019 г. регистрираните превишения на СДН на ФПЧ10 е 33 бр., което е под нормативно допустимият брой превишения- 35 бр. за една календарна година. Средногодишната концентрация не превишава средногодишната норма.

Озон O₃ - През 2019 г. е регистрирано едно превишение на краткосрочната целева норма (КЦН) за опазване на човешкото здраве - 120 µg/m³, няма регистрирани превишения на прага за информиране на населението (ПИН) над 180 g/m³ (средночасова стойност)

Серен диоксид и Азотен диоксид - през 2019 г. от АИС- Благоевград не е регистрирано нито едно превишение на средноденоношните, средночасовите и средногодишните норми за показатели: азотен диоксид и серен диоксид.

С решение №265/28.09.2018 г. на Общински съвет- Благоевград е приета „Актуализация на общинска програма за качество на атмосферния въздух и достигане на установените норми на фини прахови частици (ФПЧ10) и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) на територията на община Благоевград, с период на действие 2019- 2023 г.“.

4.2 Води

4.2.1 Повърхностни води

В Западнобеломорски район са включени водосборните басейни на реките Струма и Места, както и малка част от водосбора на р. Доспат. Поречията на тези реки са най-водоносните сред речните басейни в страната, с най-голям годишен обем на отточните водни количества. Басейнът на р. Струма заема югозападния дял на България до границите със Сърбия, Македония и Гърция.

За частта на Дунавския район за басейново управление, която попада в ЮЗР с най-голямо стопанско значение е р. Искър, която осигурява вода за столичния град, захранвайки язовир “Искър”.

Частта на Източнбеломорския район за басейново управление, която попада в ЮЗР включва части от водосборите на р. Тополница и р. Мътивир и най-горното течение на р. Марица.

Териториалният обхват на РИОСВ Благоевград обхваща средно и долно поречие на главната река Струма от вливането на притока ѝ река Рилска до границата с Р Гърция, както и поречието на река Места от изворите до границата с Р Гърция (включително и всички техни притоци) като част от територията на Западнобеломорски район, включващи общо 66 повърхностни водни тела. През 2019 г. всички наблюдавани водни тела са в „добро“ химично състояние. По обща оценка за екологично състояние/екологичен потенциал (ЕС/ЕП) – 1 водно тяло е с много лош екологичен потенциал, 4 водни тела са в „лошо екологично състояние“, 3 водни тела са с „лош екологичен потенциал“, 7 водни тела са с „Умерено ЕС“, а 2 са с „умерен ЕП“.

На територията, контролирана от РИОСВ София протичат реките от поречията на р. Искър, р. Нишава и р. Марица. Контролират се обекти, формиращи отпадъчни води, които заустват в повърхностни водни обекти, както обекти, чиято дейност се отнася до опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на РИОСВ София.

Основен замърсител на повърхностните водни обекти с органични вещества на територията контролирана от РИОСВ София са канализационните системи на населените места без изградени пречиствателни съоръжения. Голяма част от малките

населени места нямат изградени канализационни мрежи и отпадъчните води най-често се отвеждат в земните пластове или се заустват в прилежащите дерета и реки.

Контролната дейност на РИОСВ Перник обхваща състоянието на водите и водните обекти по поречия Струма и Ерма в териториалния обхват на 13 общини. В програмата за оперативен мониторинг на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ Перник попадат 38 пункта за физико-химичен мониторинг на повърхностни води, разположени в общо 34 повърхностни водни тела.

За поречие Струма - Химичното състояние за поречие Струма през 2018 г. - няма повърхностни водни тела оценени в лошо химично състояние, само 3 бр. са оценени като непостигащи добро химично състояние; оценени в добро хим. състояние са 18 бр. водни тела, а обявени в неизвестно хим. състояние са 32 бр. водни тела.

Оценките за 2018 г. на повърхностни водни тела по екологично състояние/екологичен потенциал ЕС/ЕП са: само 1 водно тяло е в много лошо екологично състояние, 5 водни тела са в лошо екологично състояние, в умерено екологично състояние - 20 бр., а останалите са в добро, много добро и отлично екологично състояние.

Поречието на река Ерма - Във водното тяло има два пункта за качествен мониторинг на повърхностните води на реката - единия при с. Срезимировци, а другия - при гр. Трън. В програмата за хидробиологичен мониторинг за периода 2017-2018 година са включени двата горепосочени пункта и въз основа на резултатите от мониторинг на биологичните елементи за качество, водното тяло се оценява в умерено състояние.

Западнобеломорски район за басейново управление

В Таблица 2 по-долу е дадена информация от „*Бюлетин за състоянието на повърхностните и подземните водни тела в Западнобеломорски район за управление през 2019 г.*“, изготвен от ЗБР на базата резултатите от изпълнения през 2019 г. мониторинг на хидробиологични и физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества на повърхностните води попадащи в територията на ЮЗР:

Таблица 2: Екологично състояние/потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела в ЗБР и ЮЗР през 2019 г.

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST200R075	Пиринска Бистрица от изворите с десния си приток р.Черешничка до вливането им	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен Мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST200R076	р. Пиринска Бистрица (след Вливане на р. Черешничка) с притока си р. Калиманска до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добър ЕП	Добър ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST200R077	р. Петровска от изворите до вливане в р. Пиринска Бистрица	Отлично ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST300R073	р. Струма от вливане на р. Струмешница до българо-Гръцката граница	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST300R1074	р. Мелнишка от изворите до вливане в р. Струма	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST300R1174	р. Мочура от изворите до кота 1635 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST400R071	р. Градешница от изворите до вливане в р. Струмешница	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST400R1072	р. Струмешница от българо-македонската граница до вливане в р. Струма	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST400R1172	р. Луда Мара от изворите до кота 425 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС групиране	Добро ЕС групиране	Добро ХС групиране

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST400R1272	Дере Доло от изворите до българо-македонската граница	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R040	р. Копривен от изворите до вливане в р. Струма	Отлично ЕС.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R044	р. Лисийска от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен Мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R047	р. Благоевградска Бистрица от вливане на р. Хърсовска до вливане в р. Струма	Лошо ЕС	Умерено ЕС	Лошо ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R050	р. Стара река от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R053	р. Сушичка от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R054	Брежанска от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен Мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R055	р. Лудата от изворите до вливане в р. Струма	Умерено ЕС	Отлично ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R057	р. Струма от вливане на р. Ошавска до вливане на р. Белишка (Шашка)	Добър ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST500R058	р. Влахинска от изворите до вливане на левия приток р. Синанишка	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST500R059	р. Влахинска от вливане на р.Синанишка до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R060	р. Брезнишка от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R061	р. Врабча (Злинска) от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R062	Белишка (Шашка) от изворите до вливане в р. Струма	Умерен о ЕС	Отлично ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R063	Струма от вливане на р. Белишка (Шашка) до вливане на р. Санданска Бистрица	Лош ЕП	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Лош ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R064	р. Цапаревска от изворите до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R065	р. Седелска от изворите до вливане в р.Струма	Не е проведен Мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R066	р. Лебница от българо-македонската граница до вливане в р. Струма	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST500R068	р. Санданска Бистрица от кота 590 м. с притока си р. Бобов дол до вливане в р. Струма	Много лош ЕП	Умерен ЕП	Много лош ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST500R069	р. Струма от вливане на р. Санданска Бистрица до Вливане на р. Струмешница	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R070	р. Лешнишка (Бождов ска) от изворите до вливане в р. Струма	Лошо ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Лошо ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г..
Струма	BG4ST500R1030	р. Струма от вливането на р. Джерман до вливане на р. Благоевградска Бистрица	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1041	р. Манастирска и р. Илийна от изворите до вливане в р. Рилска	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1042	р. Рилска от вливане на р. Манастирска и р. Илийна до вливане на р. Шарковица	Отлично ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1043	р. Рилска от вливане на р. Шарковица до вливане в р. Струма	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1045	р. Благоевградска Бистрица от вливане на р. Диново дере до вливане на р. Славова	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1046	Благоевградска Бистрица от вливане на р. Славова до вливане на р. Хърсовска	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1048	р. Струма от вливането на р. Стара река до вливане то на р. Сушичка	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST500R1049	р.Струма от вливането на р.Благоевградска Бистрица с притоците и р.Четирка и р.Айдаровско дере до вливането на р.Стара река	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1051	Р. Градевска с десния си Приток р. Осеновска от изворите до вливането им	Добро ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1052	р. Градевска от вливане на р. Осеновска до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1056	р.Ощавска (Дяволска) от кота 1510 м. до вливане в р. Струма	Добро ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST500R1067	р. Санданска Бистрица от изворите до кота 590 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1130	р. Дреновска от изворите до кота 815 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1141	Рилска от изворите до кота 1495 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1142	р. Джамбевска от изворите до кота 1020 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1143	р. Рилица от изворите до кота 1155 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST500R1145	р. Славова от изворите до вливането и в р. Благоевградска Бистрица	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1146	р. Предимир от изворите до кота 895 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1151	р. Стружка от изворите до кота 1220 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1152	р. Соколовска от изворите до кота 1405 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1156	р. Ощавска (Дяволска) от изворите до кота 1510 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1242	р. Елешница от изворите до кота 1005 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1245	р. Благоевградска Бистрица от изворите до вливане на р. Диново дере	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1246	р. Ковачица от изворите до кота 800 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1251	р. Валевица от изворите до кота 1395 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г..	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1342	р. Горанина река от изворите до кота 1470 м.	Не е проведен	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
			мониторинг по БЕК за 2019г.			
Струма	BG4ST500R1346	р. Хърсовска от изворите до вливане в р. Благоевградска Бистрица	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1351	р. Бялата река от изворите до кота 1185 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г..	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1451	р. Мирски дол от изворите до кота 815 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1542	Каменица от изворите до кота 855 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1551	р. Осеновска река от изворите до кота 1310 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST500R1642	р. Голяма Ломница с десния си приток Мала Ломница до кота 945 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST600R033	Горица от изворите до кота 814 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС группиране	Добро ЕС группиране	Добро ХС
Струма	BG4ST600R035	р. Джубрена от изворите до вливане в р. Тополница	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST600R037	р. Отовица от изворите до вливане в р. Джерман	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС группиране	Добро ЕС группиране	Добро ХС группиране

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST600R038	р. Дупнишка Бистрица от изворите до кота 740 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС групиране	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST600R039	р. Разметаница от изворите до вливане в р. Джерман	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерено ЕС	Много лошо ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST600R1031	р. Джерман с левия си приток р. Скакавица до кота 1052 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST600R1032	р. Джерман от кота 1052 м. с притока си р.Валявица и части от левите си притоци р. Фудина (от кота 900 м.) и р. Горица (от кота 814 м.) до град Дупница	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Максимален ЕП	Максимален ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST600R1034	р. Тополница от кота 680 м. до вливане в р. Джерман	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST600R1036	р. Джерман от вливането на р. Отовица до вливане в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST600R1132	р.Фудина от изворите до кота 900 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС групиране	Добро ЕС групиране	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST600R1134	р. Тополница от изворите до кота 680 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС групиране	Добро ЕС групиране	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST600R1136	р. Бела вода от изворите до кота 920 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС групиране	Добро ЕС групиране	Добро ХС групиране

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST700R017	р. Струма от вливане на р. Треклянска до вливане на р. Соголянска Бистрица	Лошо ЕС	Умерено ЕС	Лошо ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST700R018	р. Ломничка от изворите до вливане в р. Драговищица	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST700R019	р. Драговищица от българо-сръбската граница до вливане в р. Струма	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST700R021	р. Струма от вливане на р. Соголянска Бистрица до Вливане на р. Елешница	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST700R024	р. Гращица от изворите до вливане в р. Струма	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST700R027	р. Елешница от вливане на р. Речица до вливане в р. Струма	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST700R028	р. Струма от вливане на р. Елешница до вливане на р. Джерман	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST700R029	р. Лева река (Кознишка) от изворите до вливане в р. Струма	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST700R1020	Соголянска Бистрица от кота 1195 м. до вливане в р. Струма	Умерен ЕП	Добър ЕП	Умерен ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST700R1022	р. Глогошка (Банщица) от кота 1160 м. до вливане в р. Струма	Много лошо ЕС	Умерено ЕС	Много лошо ЕС	Лошо ХС
Струма	BG4ST700R1023	р. Новоселска от изворите до вливане в р. Струма	Умерен ЕП	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST700R1025	р. Елешница и притока и р. Речица до вливането им в р. Струма	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST700R1120	р. Лебница от изворите до кота 1300 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST700R1122	р. Глогошка (Банщица) от изворите до кота 1160 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST700R1123	р. Ореховска от изворите до кота 945 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST700R1220	р. Соголянска Бистрица от изворите до кота 1195 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST700R1222	р. Радушка от изворите до кота 995 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST700R1322	р. Воденичица от изворите до кота 975 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST800R016	р. Треклянска с левия си приток р. Явор от изворите до вливане в р. Струма	Добро ЕС	Отлично ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST900R003	р. Струма от яз. Студена до вливане на р. Конска	Лошо ЕС	Умерено ЕС	Лошо ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST900R004	р. Мещичка от изворите до вливане в р. Конска	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST900R006	р. Струма от вливане на р. Конска до яз. Пчелина	Много лошо ЕС	Умерено ЕС	Много лошо ЕС	Лошо ХС
Струма	BG4ST900R011	р. Светля от изворите до яз. Пчелина	Лошо ЕС	Умерено ЕС	Лошо ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г..
Струма	BG4ST900R012	р.Струма от яз. Пчелина до вливането на р. Треклянска	Много лошо ЕС	Умерено ЕС	Много лошо ЕС	Лошо ХС
Струма	BG4ST900R013	р. Оролачка (Косматица) от изворите до яз. Извор	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST900R015	р. Оролачка (Косматица) от яз. Извор до вливане в р. Струма	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST900R1005	р. Конска (от кота 840 м.) с десния си приток р. Селска до вливане в р. Струма	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST900R1007	р. Арката от изворите до яз. Долна Диканя	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST900R1009	Р. Арката от яз. Долна Диканя до вливане в р. Струма	Много лош ЕП	Умерен ЕП	Много лош ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST900R1105	р. Конска от изворите до кота 840 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Струма	BG4ST900R1107	р. Дълбоки дол от изворите до кота 875 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST900R1205	р.Конска от изворите до кота 130м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС групиране

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST500L1004	Язовири Карагьол и Калин	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС групиране	Добро ЕС групиране	Добро ХС групиране
Струма	BG4ST500L1006	Язовир Стойковци	Максимален ЕП	Добър ЕП	Добър ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST500L1010	Група езера "Западен Пирин" (Георгиевски езера)	Добро ЕС	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST600L1007	Група езера "Източна/ (Западна Рила" - Черното езеро)	Отлично ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST600L1018	Група езера "Южна Рила" (Реджепско езеро)	Отлично ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST700L1002	Язовир Дренов дол	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST900L014	Язовир Извор	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценка на ХС не е актуализирана през 2019г.
Струма	BG4ST900L1001	Язовир Студена	Максимален ЕП	Добър ЕП	Добър ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST900L1005	Язовир Дяково	Максимален ЕП	Добър ЕП	Добър ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST900L1008	Язовир Долна Диканя	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добър ЕП	Добър ЕП	Добро ХС
Струма	BG4ST900L1010	Язовир Пчелина	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Лошо ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Струма	BG4ST900L1012	Язовир Чокльово блато	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добър ЕП	Добър ЕП	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Места	BG4ME100R113	р. Места от вливането на р. Мътница до границата	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME200R1114	р. Сатовчанска Бистрица от Кота 1245 м. До вливане На десния й Приток р. Дяволски дол	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME200R11140	р. Сатовчанска Бистрица от изворите до кота 1245 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME200R11141	Хисарско (Асаново) дере с десния си приток от изворите до кота 1205 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME200R115	р. Сатовчанска Бистрица от Вливане на р. Дяволски дол до вливане в р. Места	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME400R112	р. Мътница от изворите до вливане в р. Места	Умерено ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME500R107	р. Места от вливане на р. Канина до вливане на р. Мътница	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME500R108	р. Неврокопска (Тупувишка) от изворите до вливане на левия й приток р. Добротинска	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Места	BG4ME500R1109	р. Неврокопска (Тупувишка) от Вливане на р. Добротинска до Вливане в р. Места	Много лошо ЕС	Умерено ЕС	Много лошо ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME500R11090	р. Добротинска от изворите до кота 1020	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME500R1110	р. Дъбнишка от кота 1090 м. до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME500R11100	р. Дъбнишка от изворите до кота 1090 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС групиране	Отлично ЕС групиране	Добро ХС групиране
Места	BG4ME500R1111	р. Топлика от изворите до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME500R11111	р. Дълбокото дере от изворите до кота 855 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME600R1106	р. Канина от изворите с десния си приток р. Вищерица до Вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME600R11060	р. Дреновска от изворите до кота 1205 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME600R11061	р. Бързата река от изворите до кота 1515 г.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Места	BG4ME700L1009	Група езера "Източен Пирин" (езеро Безбог, Кременски езера)	Добро ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME700R090	р. Места от вливане на р. Изток до Вливане на р. Рибновска	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME700R091	р. Ръждавица от изворите до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME700R092	Златарица от изворите до вливане в р. Места	Лошо ЕС	Умерено ЕС	Лошо ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME700R094	р. Безбожка от изворите до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME700R095	р. Мътеница (Матан дере) от изворите до вливане в река Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME700R096	р. Ретиже от изворите до кота 1635 м.	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME700R097	р. Ретиже от кота 1635м. до Вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME700R098	р. Градинишка (Осеновска) от изворите до вливане в р. Места	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Места	BG4ME700R099	р. Лъкенска (Кременска) от изворите до вливане в р. Места	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R100	р. Каменица от изворите до вливане в р. Места	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R101	р. Костена от изворите до вливане в р. Места	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R102	р. Рибновска от изворите до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R103	р. Места от вливане на р. Рибновска до Вливане на р. Канин	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R105	р. Туфча от с. Брезница до Вливане в р. Места	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R1093	р. Добришка (Дисилица) от Кота 1550 м. до вливане в р. Места	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г
Места	BG4ME700R1104	р.Туфча от кота 1145 м. до с. Брезница	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Места	BG4ME700R11040	р.Туфча от изворите до кота 1145 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME700R1193	р. Добринишка (Дисилица) от изворите до кота 1550 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г..	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME800R084	р. Изток от изворите до вливане в р. Места	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME800R086	р. Демяница (Глазне) от Вливане на р. Бъндерица до Вливане в р. Изток	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME800R087	р. Бела река от изворите до вливане в р. Изток	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME800R1085	р. Демяница (Глазне) От изворите с левия си приток р. Бъндерица (от кота 1805 м.) до вливане то им	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME800R1088	р. Седрач (Бачевска) от изворите до вливане в р. Изток	Добър ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME800R1089	р. Драглишка от изворите до вливане в р. Изток	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г.	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME800R1185	р. Бъндерица от изворите до кота 1805 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Отлично ЕС	Отлично ЕС групиране	Добро ХС групиране
Места	BG4ME800R1188	р. Студената вода от изворите до кота 1755 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Места	BG4ME800R1189	р. Клинец от изворите до кота 1670 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Отлично ЕС	Отлично ЕС групиране	Добро ХС
Места	BG4ME900R080	р. Места от вливане на притоците Бяла и Черна Места, до вливане то на р. Изток	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME900R082	р. Белишка от вливане на р. Вотръчка до Вливане в р. Места	Добър ЕП	Умерен ЕП	Умерен ЕП	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME900R083	р. Бабешка от изворите до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Н Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г	Оценката на ЕС/ЕП не е актуализирана през 2019г.	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME900R1078	р. Черна Места от изворите до вливане в р. Места	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Добро ЕС	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME900R1079	р. Бяла Места от изворите до вливане в р. Места	Добро ЕС	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME900R1081	р. Белишка (след вливане на р. Динков дол) с левия си приток Река Вотръчка (след вливане на р. Торишк а) до вливане то им	Добър ЕП	Добър ЕП	Добър ЕП	Оценката на ХС не е актуализиране през 2019г
Места	BG4ME900R1178	р. Софан от изворите до кота 1990 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Отлично ЕС групиране	Отлично ЕС групиране	Добро ХС групиране
Места	BG4ME900R1179	р. Баненско езеро от изворите до кота 2175 м.	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Отлично ЕС	Отлично ЕС	Добро ХС

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019
Места	BG4ME900R1181	р. Вотръчка от изворите с левия си приток р. Торишка до вливането им	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME900R1281	р. Белишка и р. Динков дол от изворите до вливане то им	Не е проведен мониторинг по БЕК за 2019г	Добро ЕС	Добро ЕС	Добро ХС
Места	BG4ME700L1009	Група езера "Източен Пирин" (езеро Безбог, Кременски езера)	Добро ЕС	Не е проведен мониторинг по ФХ ЕК за 2019г.	Добро ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана През 2019г
Доспат	BG4DO135R121	р. Осинска от изворите до вливане в р. Доспат	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.
Доспат	BG4DO600R122	р. Жижовска от изворите до вливане в р. Доспат	Добро ЕС	Умерено ЕС	Умерено ЕС	Оценката на ХС не е актуализирана през 2019г.

Дунавски район за басейново управление

По-долу е дадена информация от „Анализ за състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавски район за басейново управление за периода 2018 – 2019 г., по отделни елементи за качество“, изготвен от ДРБУ на базата резултатите от изпълнения през 2018 и 2019 г. мониторинг на хидробиологични и физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества на повърхностните води попадащи в територията на ЮЗР:

- Поречие на река Искър:
 - Водно тяло на р. Малък Искър от вливане на р. Бебреш при Своде до устие при Роман, вкл. притока р. Батулска без зона питейни РВ "Говежди дол"; Своде с код BG1IS200R1023 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на стандартите за качество на околната среда (СКОС) за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества (ПВ) не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. Анализираните данни от хидробиологичен мониторинг за водното тяло биологични елементи за качество (БЕК) макрозообентос и фитобентос отчитат умерено състояние, по БЕК макрофити състоянието е лошо;
 - р. Искър от вливане на р. Габровница при Елисейна до вливане на р. Малък Искър при Роман, водно тяло BG1IS135R1226 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. Последните резултати от 2019 г. от хидробиологичен мониторинг по БЕК макрозообентос, проведен в пункт р. Искър при с. Ребърково показват, че водното тяло се оценява в умерено състояние;
 - р. Искър от вливане на р. Батулийска при Реброво до вливане на р. Габровница при Елисейна, вкл. притока р. Трескавец, водно тяло BG1IS135R1326 - Водното тяло не е планирано за наблюдение в периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг. Анализираните БЕК макрозообентос и фитобентос отчитат умерено състояние, според БЕК макрофити водното тяло се оценява в лошо състояние;

- р. Искър от вливане на р. Владайска до вливане на р. Батулийска при Ребово, водно тяло BG1IS135R1426 - От анализа на физикохимичните елементи за качество е видно, че водите във водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители са констатирани превишения на средногодишната стойност (СГС) над СКОС за добро състояние показват показателите алуминий и манган. Анализът на ПВ не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Искър при гр. Нови Искър. Анализираният БЕК макрозообентос отчитат умерено състояние, според БЕК макрофити и фитобентос водното тяло се оценява в лошо състояние;
- р. Искър след язовир Панчарево, до вливане на р. Владайска, водно тяло BG1IS135R1726 - От анализа на физикохимичните елементи за качество е видно, че водите във водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. Установена е превишена концентрация на алуминий, показател от групата на специфични замърсители, превишаващи СКОС за добро състояние. При оценката на състоянието на водното тяло е приложена „Методология за начина на ползване на определените фонове концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни“. В този случай при отчитане на фоновите концентрации, използвайки методологията, СГС на концентрацията по показател алуминий е гранична съгласно изискванията на Наредба Н-4. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Искър след язовир Панчарево, преди вливане на Перловска. Анализираният БЕК макрозообентос отчитат умерено състояние, според БЕК фитобентос водното тяло се оценява в добро състояние;
- р. Бебреш от вливане на приток при Новачене, до вливане в р. Малък Искър при Своде, водно тяло BG1IS200R1022 - От анализа на физикохимичните елементи за качество е видно, че водите във водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители се наблюдават превишения на СГС над СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Бебреш, след с. Боженица. Анализираният БЕК макрозообентос и фитобентос

отчитат умерено състояние. Според БЕК макрофити водното тяло се оценява в добро състояние;

- приток на р. Бебреш след РВ "Бистрица", водно тяло BG1IS200R1742 - Съгласно анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показатели манган и алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние;
- р. Малък Искър от вливане на приток при Калугерово до вливане на р. Бебреш при Своде, водно тяло BG1IS200R1033 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло се оценява в умерено състояние, въз основа на данните от изследваните през 2019 г. БЕК макрозообентос при мониторингов пункт р. Малък Искър преди с. Своде преди вливане на река Бебреш;
- р. Малък Искър от вливане на приток при с. Малък Искър до вливане на приток при Калугерово, водно тяло BG1IS200R1043 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
- приток на р. Бебреш след РВ р. Милковица, водно тяло BG1IS200R1142 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Трябва да се отбележи, че еднократно е измерена висока концентрация на алуминий при пункт р.Рударка 2-ри мост от с. Скравена за с.Новачене, над изискванията за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р.Златна Панега при карстов извор. Анализирани БЕК макрозообентос

- отчитат отлично състояние, според БЕК фитобентос състоянието е добро, а по БЕК макрофити водното тяло се оценява в лошо състояние;
- приток на р. Малък Искър след РВ "Старата река 1 и 2"; Правец, водно тяло BG1IS200R1143 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Правешка Лъкавица, на мост след с. Правешка Лъкавица. Анализираният БЕК макрозообентос отчита добро състояние;
 - р. Малък Искър от вливане на р. Суха при Етрополе до вливане на приток при с. Малък Искър, водно тяло BG1IS200R1243 - Съгласно анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател манган. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
 - р. Малък Искър до вливане на р. Суха при Етрополе без 6 бр. зони питейни обхващащи речни водохващания: „Кози дол“; „Кози дол 1 и 2“; „Влайковица“; „Стайков дол“; „Данчов дол“; „Черешовица“; „Драгостин“, водно тяло BG1IS200R1443 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен е хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Малък Искър, преди вливане на р. Суха. Анализираният БЕК макрозообентос отчита много лошо състояние, а по БЕК фитобентос - лошо състояние;
 - приток на р. Бебреш от Ботевград до Скравена, водно тяло BG1IS200R1542 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при мониторингов пункт р. Калница, приток на р. Бебреш, след с. Трудовец, преди вливане в р. Бебреш. Анализираният БЕК макрозообентос отчита умерено състояние;
 - приток на р. Бебреш след РВ "Стубленска"; РВ "Ечемишка" – Стара Калница; РВ "Буканин дол"; РВ "Мечата долина"; Ботевград, водно тяло BG1IS200R1642 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показатели манган и алуминий. Анализът на ПВ не отчита

концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;

- р. Габровница от извор до вливане в р. Искър при с. Габровница, водно тяло BG1IS300R019 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода;
- р. Батулийска от извор до вливане в р. Искър при Реброво, вкл. притоците Огойска и Елешница, водно тяло BG1IS300R1017 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при два мониторингови пункта. При р. Батулийска преди с. Ябланица анализираният БЕК макрозообентос и фитобентос отчитат добро състояние, по БЕК макрофити - отлично състояние. При р. Батулийска преди вливане в Искър при с. Батулия анализираният БЕК макрозообентос отчита добро състояние, БЕК фитобентос - умерено състояние;
- р. Искрецка от извор до вливане в р. Искър при Своге, водно тяло BG1IS300R1018 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Приложена е „Методология за начина на ползване на определените фонове концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни“. В този случай при отчитане на фоневите концентрации, използвайки методологията, СГС на концентрацията на алуминий отговаря на изискванията и оценката е добра по специфични замърсители. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг. Анализираният БЕК макрозообентос отчита умерено състояние, а БЕК фитобентос - добро състояние;
- р. Блато от извор до вливане в р. Искър при Нови Искър, вкл. притоците Сливнишка и Костинбродска, водно тяло BG1IS400R012, СМВТ - След анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерен потенциал. От специфичните замърсители има стойности над изискванията на СКОС за добро състояние по показател манган. Въз основа на данните от 2019 г. за БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос, водното тяло се оценява в лошо състояние;
- р. Банкенска от извор до вливане в р. Искър при Нови Искър, водно

тяло BG1IS500R011 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода;

- р. Стари Искър (Лесновска) от вливане на р. Елешница при Елин Пелин до вливане в р. Искър при Световрачене, водно тяло BG1IS600R1016, СМВТ - След анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерен потенциал. От специфичните замърсители има стойности над изискванията на СКОС за добро състояние по показател манган. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Въз основа на данните от 2019 г. за БЕК макрозообентос водното тяло се оценява в умерено състояние;
- р. Стари Искър (Лесновска) след язовир Огняново до вливане на р. Макоцевска при Лесново, водно тяло BG1IS600R1015 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Въз основа на данните от 2019 г. за БЕК макрозообентос водното тяло се оценява в умерено състояние;
- р. Макоцевска от РВ "Стръгленска" до вливане в р. Стари Искър, водно тяло BG1IS600R1215 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество водите, реката отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
- р. Стари Искър (Лесновска) от вливане на р. Макоцевска при Лесново до вливане на р. Елешница при Елин Пелин, водно тяло BG1IS600R1416, СМВТ - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерен потенциал. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
- р. Елешница от извор до Потоп, водно тяло BG1IS600R1616 и р. Елешница от Потоп до Елин Пелин, водно тяло BG1IS600R1516 - От

анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на водно тяло BG1IS600R1616 отговарят на изискванията за добро състояние, с изключение на показател общ азот, който отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние по показател алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Въз основа на данните от 2019 г. за БЕК макрозообентос, водното тяло се оценява в добро състояние. Данните по физикохимичните показатели за качество на водите на водно тяло BG1IS600R1516 отговарят на изискванията за добро състояние, с изключение на показатели общ азот и БПК5, които отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние по показател алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние;

- р. Искър след водохващане при яз. Кокаляне (бент Пасарел) до язовир Панчарево и притоци - Егуля и Планщица, водно тяло BG1IS700R1006 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при пункт на р. Искър преди язовир Панчарево, с. Кокаляне. Анализирания БЕК макрозообентос отчита умерено състояние, а БЕК фитобентос - добро състояние;
- р. Витошка Бистрица от Бистрица до вливане в язовир Панчарево, без зона питейни РВ "Бистрица" на р. Витошка Бистрица и РВ "Янчовска", водно тяло BG1IS700R1007 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
- р. Шипочница от извор до Ново село при границата на СОЗ на язовир Искър", водно тяло BG1IS700R1031 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при пункт на р. Шипочница преди вливане в язовир Искър. Анализираният БЕК макрозообентос отчита добро състояние, а БЕК фитобентос - умерено състояние;
- р. Искър след водохващане при язовир Искър до яз. Кокаляне (бент

Пасарел), водно тяло BG1IS700R1206 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при пункт р. Искър след яз. Искър мост при с. Долни Пасарел. Анализираният БЕК макрозообентос отчита умерено състояние, а БЕК фитобентос - добро състояние;

- р. Палакария от извор до вливане в р. Искър, водно тяло BG1IS789R1004 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода;
- р. Искър от вливане на р. Мусаленска Бистрица при Самоков до вливане на р. Палакария, вкл. р. Палакария от извор до границата на СОЗ на язовир Искър при Широки дол, водно тяло BG1IS789R1104 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода;
- р. Искър, преди вливане на Мусаленска Бистрица десен приток на р. Искър, водно тяло BG1IS900R1003 - От анализа на данните по физикохимичните показатели за качество, водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро;
- р. Черни Искър без зона питейни РВ "Пряка"; РВ "Черни Искър"; РВ "Лопушница" до вливане на р. Бели Искър; вкл. приток - р. Лъкатица, водно тяло BG1IS900R1503 - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. е проведен хидробиологичен мониторинг при пункт р. Черни Искър преди с. Говедарци Анализираният БЕК макрозообентос отчита добро състояние, а БЕК фитобентос - отлично състояние;
- р. Владайска от Владая до вливане в р. Искър, включително притоците Перловска, Суходолска и Слатинска, водно тяло BG1IS500R1010, СМВТ – Съгласно анализа на физикохимични показатели за качество, водите във водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. При преглед на резултатите от анализа на специфичните замърсители е видно, че за два метала - алуминий и манган са измерени високи концентрации, над изискванията за добро състояние. При тези резултати може да се заключи, че по физикохимичните елементи за качество и специфични замърсители водите на р. Владайска от Владая

до вливането и в р. Искър са в умерено състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. През 2019 година е проведен хидробиологичен мониторинг във водни тела BG1IS500R1130 и BG1IS200R1233 и резултатите от анализиранияте БЕК показват запазване на състоянието на водните тела;

- Язовири в поречието на река Искър - В поречието на река Искър са разположени водосборите на язовирите: Бебреш, Искър, Бели Искър, Кокаляне – водите на които се ползват за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ), Огняново и Панчарево. Язовирите, които се ползват за ПБВ се анализират всяка година по изискванията на Наредба 12/18.06.2002 г. на база на което се категоризират в съответна категория А1, А2 и А3:
 - Язовир Искър, водно тяло BG1IS700L1005, СМВТ - От резултатите от анализа през 2019 година, става ясно, че водите на язовир Искър отговарят на изискванията за добро състояние по физикохимични елементи за качество. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показатели мед и цинк. Приложен е подход „Модел на биотичните лиганди“. В този случай СГС на концентрацията на мед и цинк отговарят на изискванията на Наредба Н-4 и оценката е добра по специфични замърсители. При анализа на приоритетните вещества няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние;
 - Язовир Огняново, водно тяло BG1IS600L1014, СМВТ - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода;
 - Язовир Панчарево, водно тяло BG1IS500L1008, СМВТ - Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода;
 - В периода 2017-2018 г. за язовирите Искър и Бели Искър е проведен мониторинг на БЕК фитопланктон. Въз основа на резултатите двата язовира са оценени в максимален екологичен потенциал. През 2019 година е планиран хидробиологичен мониторинг за язовирите Огняново и Кокаляне. Мониторингът по показател фитопланктон не е приключило, поради което не е направена оценка по БЕК към момента.
- Поречие на река Ерма:
 - водно тяло р. Ерма с притоци Лишковица и Ябланица до държавна граница, с код BG1ER100R001 - Резултатите от анализа на физикохимичните елементи за качество отговарят на изискванията за

умерено състояние. При преглед на резултатите от анализа на специфичните замърсители е видно, че са измерени концентрации, над изискванията за добро състояние по показател алуминий. При тези резултати може да се заключи, че по физикохимичните елементи за качество и специфични замърсители водите на р. Ерма са в умерено състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Въз основа на резултатите от мониторинг на биологичните елементи за качество, водното тяло се оценява в добро състояние.

- Поречие на река Нишава:
 - водно тяло р. Нишава (Гинска) от извор до държавна граница, р. Височка (Сребърна) без зона питейни РВ СД „Сребърна-Гински“ и р. Габерска от извор до държавна граница, с код BG1NV200R1001 – При анализа на нитратните съединения, азот нитратен, общия азот, общия фосфор и ортофосфатите се наблюдават отклонения от стойностите за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Анализираниите БЕК доказват добро състояние;
 - водно тяло РВ – СД „Сребърна-Гински“ 12 бр. и РВ „Черна“ (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска, с код BG1NV200R1101 и водно тяло РВ „Перачката бара“; землище Браковци, с код BG1NV200R1102 – Състоянието и на двете тела е определено като отлично, като се наблюдава подобрене на качеството на водите по анализираниите биологични елементи за качество.

Източнобеломорски район за басейново управление

В Таблица 3 по-долу е дадена информация от Приложение 2 на „Доклад за състоянието на водите на територията на Източнобеломорски район през 2019 г.“, изготвен от ИБР на базата резултатите от изпълнения през 2019 г. мониторинг на хидробиологични и физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества на повърхностните води попадащи в територията на ЮЗР:

Таблица 3: Екологично състояние/потенциал и химично състояние на повърхностните водни тела в ИБР и ЮЗР през 2019 г.

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/потенциал 2019	Химично състояние 2019	Изместващи показатели 2019
Марица	BG3MA800R161	Река Шиндар-ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R162	Река Мътивир и притоци	лошо	умерено	лошо	лошо	Макрозообентос, БПК, NH ₄ , NO ₃ , NO ₂ , Нобщ, PO ₄ , Робщ, Мп, Хлорпирифос-етил, Флуорантен
Марица	BG3MA800R227	Река Воздол	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообентос, NO ₃ , Нобщ
Марица	BG3MA800R226	Река Пирдопска и р.Златишка- долно течение	много лошо	умерено	много лошо	лошо	Макрозообентос, електропроводимост, NO ₃ , NO ₂ , Нобщ, PO ₄ , Робщ, As, Cd, Pb, Ni
Марица	BG3MA800R223	Река Тополница и притоци от хвостохранилище Медет до яз.Тополница	много лошо	умерено	много лошо	лошо	Макрозообентос, Фитобетнос, Нобщ, Мп, Zn, Cu, Al, Cd, Ni, Pb
Марица	BG3MA800R165	Река Каменишка	умерено		умерено	неизвестно	Макрозообентос
Марица	BG3MA800R166	Река Смолска и р. Буновчица от вливането на р. Мирковска до устие	добро	добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R167	Река Буновчица и р.Мирковска след с.Мирково до вливането на двете реки	добро		добро	неизвестно	
Марица	BG3MA800R168	Река Мирковска до село Мирково ПБВ		добро	добро	добро	A1 (2019)
Марица	BG3MA800R169	Река Воздол с. Челопеч ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019) микробиология 2017
Марица	BG3MA800R170	Река Къой дере над с. Чавдар ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R171	Река Бревинска с. Челопеч ПБВ		добро	добро	добро	A1 (2019)
Марица	BG3MA800R172	Река Пирдопска от извори до гр. Пирдоп		добро	добро	добро	A1 (2019)

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019	Изместващи показатели 2019
Марица	BG3MA800R173	Река Златишка от извори до гр. Златица (Кору дере - ПБВ)		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R174	Река Медетска	много лошо	умерено	много лошо	лошо	Макрозообентос, рН, Електропроводимост, SO ₄ , Fe, Mn, Zn, Cu, Al, Pb, Ni, Cd
Марица	BG3MA800R175	Река Тополница от язовир Душанци до хвостохранилище Медет	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообентос, Mn, Cu, Al (2018-2019)
Марица	BG3MA800R221	Река Тополница от извори до гр. Копривщица- ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R177	Река Еленска ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R178	Река Дълбоки дол, р.Гушава и р.Конски дол - ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA800R179	Река Куфарите		добро	добро	добро	A1 (2018)
Марица	BG3MA800R222	Река Тополница от гр.Копривщица до язовир Душанци	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообентос, БПК, PO ₄ , Робщ (2018-2019)
Марица	BG3MA800R182	Река Въртопа ПБВ		добро	добро	добро	A1 (2019)
Марица	BG3MA800R183	Река Златьовица ПБВ		добро	добро	добро	A2 (2019)
Марица	BG3MA900R201	Река Марица от град Долна баня до град Белово	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообентос, NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , Робщ, Нобщ
Марица	BG3MA900R229	Река Крива река и р. Чаирска	добро	добро	добро	добро	A2
Марица	BG3MA900R206	Река Стара (Костенецка) от извори до устие на р. Чавча	отлично	добро	добро	добро	A2 (2019)(микробиология 2018)
Марица	BG3MA900R207	Река Очушница	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообентос, U, Обща алфа активност

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

Речен басейн	Код на водно тяло	Име на водно тяло	Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019	Изместващи показатели 2019
Марица	BG3MA900R230	Река Марица от извори до гр. Долна Баня и притоци	отлично	добро	добро	добро	A2 (2019)микробиология

4.2.2 *Подземни води*

В земните недра на България са обособени 177 подземни водни тела, представляващи самостоятелни и значими части от пресни подземни води.

От тях 54 тела са в ЮЗР, това число девет тела на територията на Дунавския район, шест тела - на територията на Източнобеломорския район и всички 38 тела на територията на Западнбеломорския район за басейново управление на подземните води.

Подземните води в ЮЗР са предимно в добро състояние. Общо 6 подземни водни тела са оценени в лошо състояние. Това са водни тела, привързани към големите котловини или речни долини на района, които са антропогенно най-силно натоварени - Софийското поле, Ихтиманското поле, Дупнишкото поле и Петричкото поле.

На територията, контролирана от РИОСВ Благоевград

В териториалния обхват на РИОСВ гр. Благоевград попадат 24 подземни водни тела от Западнбеломорски район. Оценката за 2019 г. на химичното състояние на подземните водни тела показва, че 3 водни тела лошо химично състояние, а всички останали са в добро химично състояние.

Общият брой на подземните водни тела, които са идентифицирани на територията на **РИОСВ Перник** в „Западнбеломорски район“ е 17 бр. Всички 17 подземни водни тела на територията на РИОСВ Перник са оценени в добро химично състояние през 2018 г., с изключение на едно - Каптаж "Царичина", "ВиК Дупница" ЕООД, оценен в лошо химично състояние

Най-значителна причина за състоянието на водните тела в района, оценени в лошо състояние по физикохимични параметри (превишения по показатели БПК₅, електропроводимост, нитритен азот, нитратен азот, общ фосфор и др.), са източниците на дифузно замърсяване (населени места без изградена канализация, замърсяване с отпадъци и др.).

По данни от „Регистър на ресурсите на минералните води – изключителна държавна собственост“ на територията на Югозападен район има 38 находища на минерална вода, а по данни от „Регистър на ресурсите на минералните води – публична общинска собственост“ - 13 находища публична общинска собственост.

Западнбеломорски район за басейново управление

В Таблица 4: Резултати от извършената обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на ЗБР в рамките на ЮЗР за 2019 г. по-долу е дадена информация от „Бюлетин за състоянието на повърхностните и подземните водни тела в Западнбеломорски район за управление през 2019 г.“, изготвен от ЗБР на базата резултатите от изпълнения през 2019 г. мониторинг на подземните води попадащи в територията на ЮЗР:

Таблица 4: Резултати от извършената обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на ЗБР в рамките на ЮЗР за 2019 г.

Код на ПВТ	Име на ПВТ	Обща оценка за 2019 г. на химичното състояние на ПВТ
BG4G000000Q001	Порови води в кватернер - Струмешница	лошо химично състояние
BG4G000000Q002	Порови води в кватернер - Кресна-Сандански	добро химично състояние
BG4G000000Q003	Порови води в кватернер - Симитли	добро химично състояние
BG4G000000Q004	Порови води в кватернер - Благоевград	лошо химично състояние
BG4G000000Q005	Порови води в кватернер - Дупница	добро химично състояние
BG4G000000QN006	Порови води в кватернер - Неоген - Кюстендил	лошо химично състояние
BG4G000000Q007	Порови води в кватернер - Радомир-Брезник	добро химично състояние
BG4G000000Q008	Порови води в кватернер - Разлог	добро химично състояние
BG4G000000Q009	Порови води в кватернер - Гоце Делчев	добро химично състояние
BG4G001QNPg010	Порови води в кватернер - Неоген-Палеоген - Доспат	добро химично състояние
BG4G000000N011	Порови води в неоген - Струмешница	добро химично състояние
BG4G000000N012	Порови води в неоген - Сандански	добро химично състояние
BG4G000000N013	Порови води в неоген - Симитли	добро химично състояние
BG4G000000N014	Порови води в неоген - Благоевград	добро химично състояние
BG4G000000N015	Порови води в неоген - Брезник-Земен	добро химично състояние
BG4G000000N016	Порови води в неоген - Разлог	добро химично състояние
BG4G000000N017	Порови води в неоген - Гоце Делчев	добро химично състояние
BG4G00001Pg018	Порово-пукнатинни води в палеоген Гоце Делчев	добро химично състояние
BG4G00001Pg038	Порово-пукнатинни води в палеогенски седиментен комплекс в източните склонове на Влахина планина	добро химично състояние
BG4G00001Pg039	Пукнатинно-порови води в Осоговски палеогенски вулканогенно-седиментен комплекс	добро химично състояние
BG4G00001Pg138	Порово-пукнатинни води в палеогенски седиментен комплекс на Бобовдолска и Кюстендилска котловина	добро химично състояние
BG4G00001Pg238	Порово-пукнатинни води в палеогенски седиментен комплекс на Пернишка котловина	лошо химично състояние
BG4G1PzC2Pg019	Пукнатинни води в Пирински блок	добро химично състояние
BG4G001PzC2021	Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон	добро химично състояние
BG4G001PtPz025	Пукнатинни води в Беласишки метаморфити	добро химично състояние
BG4G001PtPz026	Пукнатинни води в Южнобългарски гранити, Западнородопски метаморфити, Барутин- буйновски интрузив	добро химично състояние
BG4G001PtPz027	Пукнатинни води във Верила-Витошки блок	добро химично състояние
BG4G001PtPz125	Пукнатинни води във Влахино-огражденско- малешевско-осоговски метаморфити	добро химично състояние
BG4G001T2T3029	Пукнатинно-карстови води в Еловдолски карстов басейн	добро химично състояние

Код на ПВТ	Име на ПВТ	Обща оценка за 2019 г. на химичното състояние на ПВТ
BG4G0001Pt1030	Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн	добро химично състояние
BG4G00001T2035	Пукнатинно-карстови води в Бобошево-Мърводолски карстов басейн	добро химично състояние
BG4G0001Pt1036	Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн	добро химично състояние
BG4G00T2T3028	Карстови води в Земенски карстов басейн	добро химично състояние
BG4G000Pt3031	Карстови води в Разложки карстов басейн	добро химично състояние
BG4G000Pt3032	Карстови води в Влахински карстов басейн	добро химично състояние
BG4G00T1T2033	Карстови води в Логодашки карстов басейн	добро химично състояние
BG4G00T1T2034	Карстови води в Смоличенски карстов басейн	добро химично състояние
BG4G1T1T2T3037	Карстови води в Голобърдовски карстов басейн	добро химично състояние

Дунавски район за басейново управление

По-долу е дадена информация от „Доклад за състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление през 2019 година“ за подземните води попадащи в територията на СЗР:

- Подземно водно тяло (ПВТ) с код BG1G00000NQ028 и име „Порови води в Неоген-Кватернера - Ботевградска долина“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с един пункт за мониторинг (MP 138):
 - MP 138 при с. Новачене ТК1 ПС "Прибой", община Ботевград, област София – в резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта се наблюдава еднократно превишение на СК на показател „желязо“. Подобно превишение до момента не е констатирано и може да се предположи, че причина за него е неизправност на водовземното съоръжение или не достатъчно прочерпване на водата при пробонабиране на водната проба. По всички останали анализирани показатели водата съответства на критериите за “добро химично състояние“.
- ПВТ с код BG1G00000NQ029 и име „Порови води в Неоген-Кватернера - р. Нишава“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с един мониторингов пункт (MP 139):
 - MP 139 при с. Цацаровци дренаж "Щървляк" ПС, община Драгоман, област София – водата в пункта показва съответствие със СК на подземни води по всички анализирани показател през 2019 г.
- ПВТ с код BG1G00000NQ030 и име „Порови води в Неоген-Кватернера - Софийска долина“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с шест пункта за мониторинг (MP 157, MP 161, MP 163, MP 166, MP 168 и MP 285):

- МР 157 при гр. София, ТК Алекс 2000 – Люлин – София, община София град, област София – през 2019 г. е извършено двукратно пробовземане на водата от пункта. Резултатите от изпитване показват превишение на СК за показател „желязо“. Подобни отклонения на железни йони са констатирани и в предходните години;
- МР 161 при гр. Елин Пелин, ТК "Разсадника" - ВС "Требежо", община Елин Пелин, област София – получените през 2019 г. резултати от мониторинг потвърждават оценката „добро химично състояние“ на водата в пункта, дадена в предходните години;
- МР 163 при с. Чепинци сондаж „Изола Петров“ ЕООД, община Нови Искър, област София – анализът на резултатите получени от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта, показват съответствие със СК на подземни води по всички анализирани показатели;
- МР 166 при гр. Нови Искър ТК „Керамична фабрика“, община Нови Искър, област София – в резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата се наблюдават високи концентрации на сулфатни йони, които са характерни за пункта. По всички останали анализирани показатели резултатите отговарят на стандартите за добро химично състояние на подземни води.
- МР 168 при Нови Хан С-МП 34, община Елин Пелин, област София – резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата показват съответствие с добро химично състояние. За показатели „желязо - общо“ и „манган“, които са били характерно високи за пункта се наблюдава следното:
 - еднократно превишение на нормата на показател „желязо – общо“, но СГС на концентрацията е по-ниска от СК за показателя;
 - получените стойности от анализ на показател „манган“ съответстват на нормата за подземни води.
- МР 285 при с. Кубратово ТК - ГПСОВ, община София, област София – резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта потвърждават високите концентрации на желязо и манган от предходните години.
- ПВТ с код BG1G00000NQ031 и име „Порови води в Неоген - Кватернера - Самоковска долина“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с един пункт за мониторинг (МР 164):
 - МР 164 при Самоков ШК - Николай Пенев, община Самоков, област София – високите концентрации по показател „манган“, констатирани в предходните години се потвърждават и от проведените изпитвания

през 2019 г. По всички останали показатели водата в пункта отговаря на СК за подземни води.

- ПВТ с код BG1G00000NQ032 и име „Порови води в Неоген-Кватернера-Знеполска долина” – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта (МР 339 и МР452):
 - МР 339 ШК – Трън, община Трън, област София; МР 452 Дренаж "Над хановете", с. Забел, ВиК Перник, община Трън, област Перник - Анализът на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата и в двата пункта потвърждават оценката за „добро химично състояние“ на тялото от предходните години.
- ПВТ с код BG1G000000N033 и име „Порови води в Неогена - Софийска котловина” – химичното състояние на тялото се наблюдава с пет мониторингови пункта (МР 173, МР 177, МР 178, МР 179 и МР 180):
 - МР 173 гр. София, ТК "Симит-София", област София – и в резултатите получени от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта се наблюдават високи концентрации на показатели „желязо – общо“, „манган“ и „амониеви йони“. Водата в пункта е с характерно високи нива на гореизброените показатели;
 - МР 177 при с. Равно Поле ТК – ПС "Равно поле", община Елин Пелин, област София – анализът на резултатите получени от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показват съответствие със СК на подземни води по всички анализирани показатели и добро химично състояние на водата;
 - МР 178 при гр. Елин Пелин ТК 7 ПС "Матица", община Елин Пелин, област София – и през 2019 г. водата в пункта запазва добро химично състояние в съответствие със стандартите за качество на подземни води;
 - МР 179 гр. София, ТК 2 "Софарма", община София, област София – през 2019 г. на водата в пункта е извършено четирикратно пробонабиране и анализиране по различните показатели. Наблюдават се еднократни (от общо четири броя проби) значителни превишения на стандартите на показатели „амониеви йони“ и „желязо – общо“ и СГС на концентрациите над нормите за подземни води. Характерните за водата в пункта високи концентрации на манганови йони се потвърждават и в резултатите от 2019 г.;
 - МР 180, ТК 2 "Итонг България - кв. Кремиковци, община София, област София – анализът на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта показва еднократно превишение на СК на показател „амониеви йони“. След статистическа обработка на

всички получени през годината резултати по показателя се вижда, че СГС на концентрацията не превишава определената норма за подземни води. Предвид факта, че през 2018 г. бяха констатирани стойности превишаващи контролните нива на показател обща алфа - активност във водата в пункта, през 2019 г. той отново бе заложен за анализ по радиологични показатели. Полученият резултат за обща алфа активност отново превишава определеното контролно ниво за показателя от $0,5 \text{ Bq/dm}^3$ – получения резултат е $0,85 \text{ Bq/dm}^3$. Потвърждава се заключението, че потенциалните причини за наднормените стойности по показателя са старо замърсяване в резултат на извършваните в района минно-добивни и преработвателни дейности в миналото и/или естествените геоложки характеристики на района. Резултатите по всички останали анализирани показатели водата отговарят на СК за подземни води.

- ПВТ с код BG1G00000K2038 и име „Пукнатинни води в района на р.Ерма и р.Искър” – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта (МР 210 и МР 403):
 - МР 210 Витоша, КИ-1 "Алеко Щастливеца", община Витоша, област София; МР 403 с. Калотина, ТК1 Шел-Калотина, община Драгоман, област София - Резултатите от изпитванията на водата и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние тялото се оценява в „добро химично състояние“.
- ПВТ с код BG1G00000K2039 и име „Карстови води в Горно-Малинския масив” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (МР 211, МР 410 и МР 411):
 - МР 211 Байлово, КИ "Извора"- ПС "Байлово", община Горна Малина, област София; МР 410 при Негушево, ТК 1 Негушево - ВиК София, община Горна Малина, област София - Анализът на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата и в двата пункта показва съответствие със стандартите за подземни води. След прилагане на критериите за оценка на качествено състояние на подземните води, водата се оценява в „добро химично състояние“;
 - МР 411 при Елешница, ТК - Петрол, Елешница, Елин Пелин, община Елин Пелин, област София – анализът на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания показва еднократно измерена висока концентрация на нитратни йони от $190,5 \text{ mg/l}$. Високата концентрация не се потвърждава при следващите изпитвания на водата за същия показател и получените резултати отговарят на СК за подземни води. По всички останали анализирани показатели не са констатирани превишения на нормативно определените стандарти.

- ПВТ с код BG1G0000TJK044 и име „Карстови води в Западния Балкан” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (MP 246, MP 254 и MP 255):
 - MP 246 при с. Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана; MP 254 при Паволче КИ "Езерото" ПС - Паволче, община Враца, област Враца; MP 255 при с. Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин - Водата и в трите пункта съответства на СК за подземни води, и съгласно критериите за оценка на състоянието тялото се оценява в „добро химично състояние“.
- ПВТ с код BG1G0000TJK045 и име „Карстови води в Централния Балкан” – химичното състояние на тялото се наблюдава с три мониторингови пункта (MP 265, MP 323 и MP 324):
 - MP 265 при гр. Тетевен ТК Л-35, община Тетевен, област Ловеч; MP 323 при с. Средни колиби - Извор - чешма, община Елена, област Велико Търново; MP 324 при с. Семерци КИ "Дюрмелика", община Антоново, област Търговище - Анализът на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в трите пункта показва съответствие със стандартите за подземни води. След прилагане на „Подхода за оценка на химично състояние на подземни водни тела“, ПВТ се оценява в „добро химично състояние“.
- ПВТ с код BG1G00000TJ046 и име „Карстови води в Годечкия масив” – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта (MP 273 и MP 413):
 - MP 273 при с. Опицвет КИ "Блато" ПС "Опицвет", община Костинброд, област София; MP 413 при гр. Годеч, КИ Молак - Годеч - ВиК София, община Годеч, област София - Водата и в двата пункта отговаря на СК за подземни води по всички анализирани показатели и съгласно критериите за оценка на състоянието, тялото е оценено в „добро химично състояние“.

Източнобеломорски район за басейново управление

В Таблица 5 по-долу е дадена информация за подземните води от „Доклад за състоянието на водите на територията на **Източнобеломорски район** през 2019 г.“, изготвен от *ИБР* на базата резултатите от изпълнения през 2019 г. мониторинг на подземните води попадащи в територията на ЮЗР:

Таблица 5: Резултати от извършената обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на ИБР в рамките на ЮЗР за 2019 г.

Код на ПВТ	Наименование	Тест: Обща оценка на химичното състояние на ПВТ (добро/лошо)	Тест: Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (добро/лошо)
BG3G00000Q001	Порови води в Кватернер -Пирдоп - Златишка котловина	лошо	добро
BG3G00000N006	Порови води в Неоген-Кватернер - Ихтиманска котловина	добро	добро
BG3G00000N007	Порови води в Неоген-Кватернер - котловина Долна баня - Костенец	добро	добро
BG3G0000PgN020	Пукнатинни води - Пещера-Доспат	добро	добро
BG3G00000K2029	Пукнатинни води - Г. Малинско - Панагюрски район	добро	добро
BG3G00000T2056	Карстови води - Байлово-Мирковски масив	добро	добро
BG3G00000Pt044	Пукнатинни води - Западно- и Централнобалкански масив	добро	добро
BG3G00000Pt047	Пукнатинни води - Западно Родопски комплекс	добро	добро

4.2.3 Райони със значителен риск от наводнения (РЗПРН)

РЗПРН са райони, за които се счита че съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения. Основа за определяне на РЗПРН е информацията за значимите минали и потенциални бъдещи наводнения, набрана от общински администрации, други институции и исторически източници. РЗПРН са обект на Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за съответните Басейнови дирекции.

Западнобеломорски район за басейново управление

В ПУРН за Западнобеломорски район 2016 - 2021 г. са определени следните РЗПРН, попадащи в ЮЗР:

- BG4_APSFR_ST_01 р. Санданска Бистрица при гр. Сандански;
- BG4_APSFR_ST_02 р. Струма и притоци при с. Струмјани и с. Микрево;
- BG4_APSFR_ST_03 р. Струма и притоци при гр. Кресна;
- BG4_APSFR_ST_04 р. Струма и притоци от гр. Симитли до с.Черниче;
- BG4_APSFR_ST_05 р.Благоевградска Бистрица и р. Струма при гр. Благоевград;
- BG4_APSFR_ST_06 р. Струма и притоци при с. Невестино;
- BG4_APSFR_ST_07 р. Джерман и притоци от гр. Дупница до с. Яхиново;

- BG4_APSFR_ST_08 р. Глогошка и приток при гр. Кюстендил;
- BG4_APSFR_ST_09 р. Струма и р. Треклянска при гр. Земен;
- BG4_APSFR_ST_10 р. Струма и притоци от гр. Батановци през гр. Перник до с. Драгичево;
- BG4_APSFR_ME_01 р. Сатовчанска Бистрица при с. Сатовча;
- BG4_APSFR_ME_02 р. Бъндерица, р. Демяница и р. Глазне при гр. Банско;
- BG4_APSFR_ME_03 р. Бяла река при гр. Разлог;
- BG4_APSFR_ME_04 р. Места и притоци при гр. Якоруда.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРН за Дунавски район 2016 - 2021 г. са определени следните РЗПРН, попадащи в ЮЗР:

- BG1_APSFR_IS_031 р. Бебреш при с. Скравена;
- BG1_APSFR_IS_041 р. Искър и притоци в Софийското поле;
- BG1_APSFR_IS_033 р. Искър при гр. Своге.

4.3 Почви и земеползване

Земеползване (данни – Агростатистика МЗХГ)

Територията на Югозападен регион се простира на север до билото на Западна и Централна Стара планина. Източната му граница преминава през Златишко-Пирдопското поле, Ихтиманска Средна гора, югозападните склонове на Родопите и по поречието на р. Места. Южната граница изцяло съвпада с държавната граница на България с Гърция, а на запад регионът граничи с Република Северна Македония и Република Сърбия.

Площта на региона е 20 040 km², което представлява 18,1 % от територията на страната, като земеделските територии са 44,0 %, горските – 49,6 % и урбанизираните – 4,4 %.

Таблица 6 - Основна заетост на територията по области

	Обработваема земя, хектар	Използвана земеделска площ, хектар	Площ със селскостопанско предназначение, хектар
Югозападен регион	195 600	595 078	625 961
Благоевград	24 102	135 171	153 448
Кюстендил	32 468	95 465	99 924
Перник	42 758	106 894	107 642
София (столица)	28 242	41 487	44 895
София (област)	68 030	216 061	220 051

Почви

Почвата като компонент на околната среда е незаменим, ограничен и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване. Най-разпространените форми на увреждане на почвите са химическото замърсяване с тежки метали, различни форми на деградационни процеси като ерозия, вкисляване и засоляване.

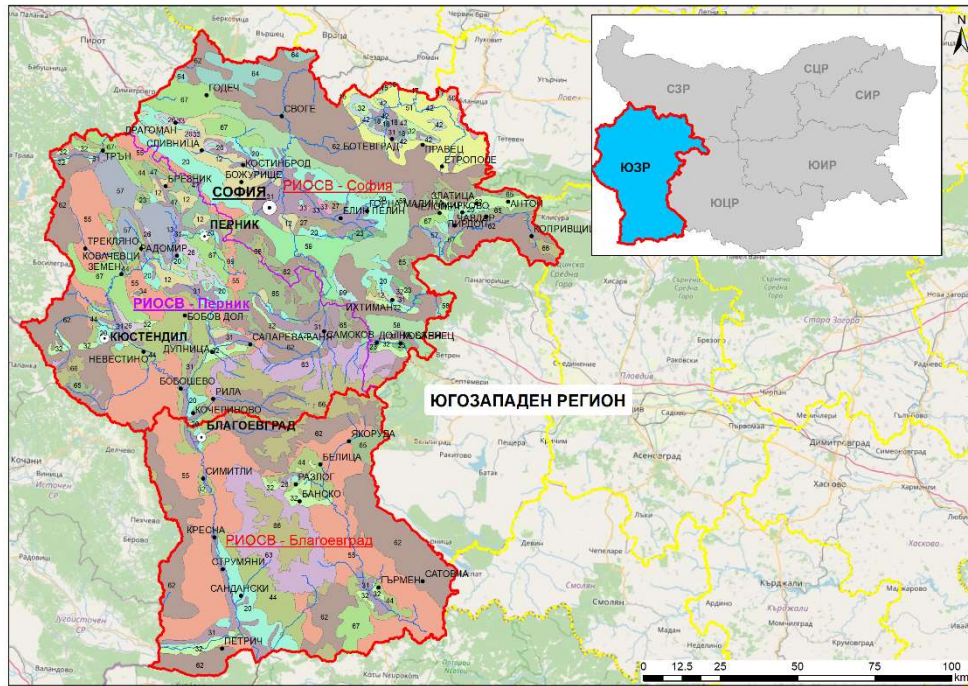
Съгласно почвено-географското региониране на Европа, Югозападен регион попада в Средиземноморската почвена област и обхваща части от пет почвени провинции – Софийско-Крайщенска, Струмско-Местенска, Витошко-Средногорска, Рило-Пиринска и Осоговско-Беласишка провинции.

Господстващ почвен тип на равнините и в долните части на планинските склонове под сухите гори и храсталаци са канелените почви, а също така канеленовидни лесивирани и плитките почви. В ниските слабо дренирани части на Софийското поле са разпространени смолници. Подножията на склоновете на планините до 600-800 m надморска височина, покрити със сухи дъбови гори и храсталаци са заети с кафяви и канеленовидни почви. На височина 800-1500 m се разполагат кафяви планинско-горски почви под букови и смесени гори. В този пояс са разпространени широко и рендзините.

В по-високите части на планинско горския пояс се появяват кисели кафяви планинско-горски почви, които на височина над 1500 m се сменят със субаплийски планинско-ливадни почви.

На територията на Югозападен регион се прилага система на три нива за мониторинг на почвите в областите. На първо ниво се извършва широко мащабен мониторинг, на второ се наблюдават мрежите на вкисляване и засоляване, на трето ниво се определят локалните замърсители от земеделски източници. Целта на тази система на наблюдение е да се обхванат по-големи територии от почвеното многообразие на територията на страната. За целите на наблюдението се определят пунктове за съответната територия.

На територията на Югозападен регион попадат следните РИОСВ – Перник, София и Благоевград. От 16.06.2020 РИОСВ София и Перник са обединени.

Почви 1:400 000

12. Излужени чернозем-цмолници, глинести	44. Ерозирани излужени канелени
13. Канеленовидни-чернозем-смолници, тежко пещчливо-глинести и глинести	47. Ерозирани излужени чернозем-смолници
15. Сиви горски, средно и тежко пещчливо-глинести	50. Сиви горски
17. Светлосиви горски (псевдоподзолисти), леко и средно пещчливо-глинести	51. Светлосиви горски (псевдоподзолисти)
18. Светлосиви горски (псевдоподзолисти) повърхностно оглеени, леко пещчливо-глинести	55. Излужени канелени горски
20. Излужени канелени горски, тежко пещчливо-глинести	57. Канелени горски с рендзини
23. Канелено-подзолисти (псевдоподзолисти), леко пещчливо-глинести до глинесто-пещчливи	58. Силно излужени до слабо оподзолени (лесивирани) канелени горски
26. Рендзини (хумусно-карбонатни), пещчливо-глинести	59. Канелено-подзолисти (псевдоподзолисти)
27. Ливадно-канелени, тежко пещчливо-глинести	62. Кафяви горски
31. Алувиални и алувиално-ливадни, пещчливи и пещчливо-глинести	63. Тъмнокфяви и тъмноцветни горски
32. Делувиални и делувиално-ливадни, пещчливи и пещчливо-глинести, предимно каменести	64. Кафяви горски с рендзини
33. Ливадно-черноземновидни (заблатени), тежко пещчливо-глинести до леко глинести	65. Кафяви горски вторично затревени
34. Ливадно-блатни, леко глинести	66. Планинско-ливадни
35. Торфено-блатни	67. Рендзини (хумусно-карбонатни)
42. Ерозирани сиви горски	99. Езера

Фигура 3 – Почви в ЮЗР

РИОСВ Перник

Замърсяване с тежки метали - По последни данни от проведеният мониторинг I-во ниво (преди сливането с РИОСВ София), почвите на територията на РИОСВ Перник са в добро екологично състояние по отношение на замърсяване с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители.

Замърсяване с продукти за растителна защита, устойчиви органични замърсители и нефтопродукти - В отчетеният период на територията на РИОСВ-Перник няма регистрирани случаи на замърсяване на площи в резултат употребата пестициди.

В област Перник залежалите растително защитни препарати са събрани в 98 бр. ББ кубове. ББ кубовете са разположени в землищата на селата Селищен дол - 6бр., Мещица

– 9 бр., Богданов дол - 1 бр., гр. Трън – 3 бр., с. Елов дол – 14 бр., гр. Брезник – 18 бр., с. Кошарево – 12 бр., с. Стефаново – 35 бр. и 1 бр. склад в с. Бегуновци, община Брезник

В област Кюстендил залежалите растително защитни препарати са събрани в 2 бр. централизиранни складове, отговарящи на изискванията за съхранение на опасни отпадъци в селата Драговищица, община Кюстендил и с. Паничарево, община Бобов дол.

През последния отчетен период не е регистрирано замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

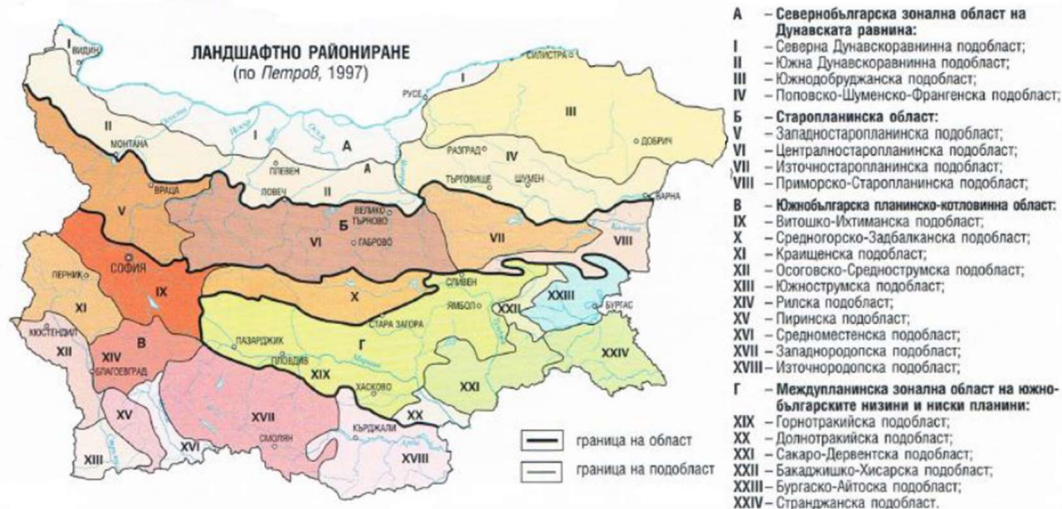
Засоляване и киселяване – На територията на РИОСВ Перник е разположен един пункт от мониторинговата мрежа II ниво (Община Брезник с. Кошарево), като наблюдението се извършва само по параметър киселяване. Не са констатирани проблеми.

РИОСВ София

Замърсяване с тежки метали - На територията на Софийска област са известни регионите с трайно замърсяване на почвите – регион Кремиковци, общините Челопеч, Пирдоп и Златица. Замърсени с тежки метали са терени в землищата на села Долни и Горни Богров и с. Яна, съответно акумулирани на базата на стари исторически замърсявания. Според данни и почвени проби от 2010 г., средното съдържание на измерените тежки метали в почвени проби превишава приетите пределно допустими концентрации по отношение на As, Cd, Cu, Zn и Pb в определени проби. Като цяло превишаването не преминава “Максимално допустима концентрация” (МДК) за съответното рН и елемент. Не се наблюдава съществено замърсяване на земеделските земи с изследваните елементи. Това потвърждават някои от последните проучвания направени в региона. Данните показват, че практическа опасност от замърсяване има само в определени зони около дружествата и около хвостохранилищата на старите предприятия „Кремиковци“ и „МДК-Пирдоп“.

4.4 Ландшафт

Югозападният регион обхваща Западната част (Краищенско-Ихтиманската зона) на Преходната планинско-котловинна зона, както и Осоговско-Беласишката планинска група и Рило-Пиринската планинска група на Македоно-Родопския масив.

Фигура 4 – Ландшафтно райониране (по Петров, 1997)

Западната част (Краищенско-Ихтиманската зона) заема относително компактно обособено планинско пространство в западната част на Преходната зона. Простира се на запад от р. Тополница и се отличава с най-раздробен и силно диференциран релеф. В морфографско отношение тя наподобява мозайка от планини и котловини простиращи се предимно в северозапад-югоизточна посока. Наред с планинската верига на Ихтиманска Средна гора (включваща Белица (1 221 m), Лозенска планина (1 190 m), Еледжик (Ветрен, 1 186 m) и Черни рид (1 275 m)) и масивни изолирани планински купени (Плана, Сакар), тук се очертават ниски планински ридове, както и изолирани или плоско разстлани възвишения. Между различните по размери позитивни форми на релефа се простират множество между планински котловини (Горнокамарска, Саранска, Софийска, Бурелска, Пернишка, Брезнишка, Ихтиманска, Радомирска, Трънска, Костенецко –Долнобанска, Самоковска и Дупнишка).

Няколко напречни планински рида свързват западната Краищенско-Ихтиманска част на Стара планина (рида Гълъбец, 925 m,) Рила (ридовете Шумнатица, 1 397 m и Шипочан, 1 300 m н.в.) и Осоговска планина (Лисец, 1 500 m). В центъра на тази част сред мозайката от планини и котловини уединено се извисява с повече от 1 700 m над Софийското поле куполът на Витоша (Черни връх, 2 290 m). Планината се отличава с голяма монолитност, стръмни склонове, добре развита и дълбоко вкопана радиална долинна мрежа и етажирано разположени склонови стъпала.

В Осоговско-Беласишката планинска редица от север на юг се включват планините Осоговска (вр. Руен, 2 252 m), Влахина (вр. Кадийца, 1 924 m), Малашевска (Ильов връх, 1 803 m), Огражден (вр. Билска чука, 1 644 m) и Беласица (вр. Радомир, 2 029 m). Планините са отделени със сравнително високи седловини и формират общо орографско тяло. Изключение прави само уединения пирамидален хорст на Беласица, разграничен на север от Огражден от дълбоката долина на р. Струмешница. В Струмската грабенова долина се наблюдават последователно редуващи се долинни разширения и котловини, разделени чрез напречни прагове, прорязани от проломи. От север на юг тук се редуват

Кочериновското разширение (370 m), Белополският пролом (дълъг около 4 km), Благоевградското разширение (350 m), Орановският пролом (8 km), Симитлийско-Крупнишкото разширение (350 m), Кресенският пролом (25 km), Санданско-Петричката котловина (200 m), граничния с Гърция Рупелски пролом (18 km, от които 3 km на българска територия).

Рило-Пиринската планинска група се издига между долините на р. Струма (от запад) и долините на реките Места и Яденица (от изток). В морфографско отношение тази планинска група се включва най-високите планини в страната – средната им височина е 1 300 m, само високопланинския пояс (над 1 600 m), заема 32% от общата им площ, а билните части се издигат с 1 600-2 100 m над подножията. Характерни за тези масиви са дълбоко всечените речни долини.

Двете типични вътрешнопланински котловини, разглеждани в обсега на целия масив, Разложка (900 m) и Гоцеделчевска (550 m) са формирани в Средноместенския гребни са свързани чрез пролома Момина клисура (дълж. около 25 km).

В Югозападен регион се срещат ландшафти от класовете котловинни ландшафти и планински ландшафти.

В Краищенско-Ихтиманската зона преобладават групите, ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланинските котловини върху неспоени кватернерни наслаги с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланинските котловини с палеогенни и неогенни песъчливо-глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали. Във високите части се срещат групите ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху мрамори, ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху интрузивни скали, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от интрузивни скали, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали. На по-малки участъци в региона се срещат групи ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения от масивни и метаморфни скали сред равните дъна на междупланинските котловини със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланински котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланински котловини с плиоценски песъчливо-глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения сред равните дъна на междупланински котловини от масивни и метаморфни скали със сравнително малка

степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на вътрешнопланински котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на нископланинските субколхидски гори върху неспоени кватернерни наслаги, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори. върху мрамори и варовици, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху варовикови скали, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху вулкански скали. В региона на Осоговско-Беласишката планинска група на Македоно-Родопския масив преобладават групите ландшафти на ливадно-степните дъна на вътрешнопланински котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на вътрешнопланински котловини с плиоценски пясъчливо глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху мезозойски и палеогенни глинесто-пясъчливи наслаги със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху кристалинни шисти и гнайси. Срещат се групите ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения сред дъната на вътрешнопланински котловини от масивни и метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали. В региона на Рило-Пиринската планинска група преобладават групите ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху мрамори, ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади, и храсти върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху флувиоглациални наслаги, ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху интрузивни скали, ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху мрамори, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от интрузивни скали, ландшафти на планинските скали и сипеи в реликтно-гласиален релеф върху гранити и гнайси, ландшафти на планинските скали и сипеи в реликтно-гласиален релеф върху мрамори, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали,

ландшафти на умерено влажния планински открит карст в метоморфозирани варовици и ландшафти на суб средиземноморския планински открит карст в седиментни карбонатни скали.

Границите на региона съвпадат с части от западната и южната граница на България. В пограничната зона, по западната граница преобладаващо се повтарят групите ландшафти на високопланинските субалпийски ливади и храсти върху интрузивни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху варовикови скали, ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланинските котловини върху неспоени кватернерни наслаги с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от карбонатни скали, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху интрузивни скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения от масивни и метаморфни скали сред равните дъна на междупланинските котловини със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху безкарбонатни седиментни скали, ландшафти на среднопланинските широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху варовикови скали, ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на ливадно-степните дъна на междупланински котловини с плиоценски песъчливо-глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения сред равните дъна на междупланински котловини от масивни и метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на високопланинските редки и нискостеблени гори върху мрамори, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване.

По южната граница преобладаващо се повтарят групите ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали, ландшафти на планинските скали и сипеи в структурно-ерозионен релеф от интрузивни скали, ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения сред дъната на вътрешнопланински котловини от масивни и метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на вътрешнопланински котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на ливадно-степните дъна на вътрешнопланински котловини с плиоценски песъчливо глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху мезозойски и палеогенни глинесто-песъчливи наслаги със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху кристалинни шисти и гнайси, ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху мрамори, ландшафти

на умереновлажния планински открит карст в метоморфозирани варовици, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване.

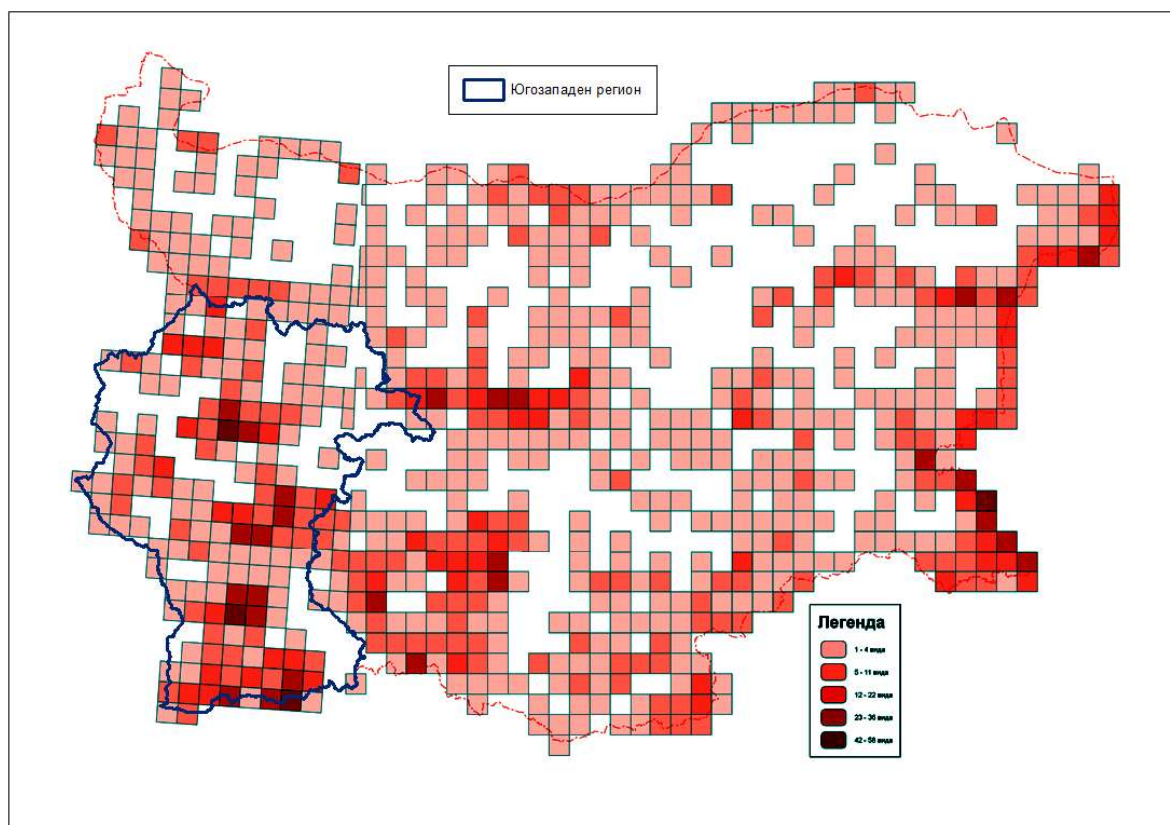
4.5 Биологично разнообразие

4.5.1 Флора и фауна

Според геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997), ЮЗР е разположен в Европейската широколистна горска област, като обхваща и части от Средиземноморската склерофилна горска област, съответно в Илирийската провинция и Македоно-Тракийската провинция.

В изграждането на растителната покривка на Илирийската (Балканска) провинция освен характерните растения с европейско и евроазиатско разпространение участват и над 100 български ендемични растения, които заедно с балканските ендемични растения обуславят автентичния ѝ характер. Специфичните за Македоно-Тракийската провинция диагностични видове растения са главно македоно-тракийски флорни елементи, като *Quercus thracica*, *Q. mestensis*, *Herinaria olympica* и др. балкански и български ендемити.

Съгласно картата на разпространението на включените в ЧКБ видове, преобладаващото им разпространение в границите на ЮЗР по UTM 10 km гريد е между 5 и 11 вида растения и гъби.

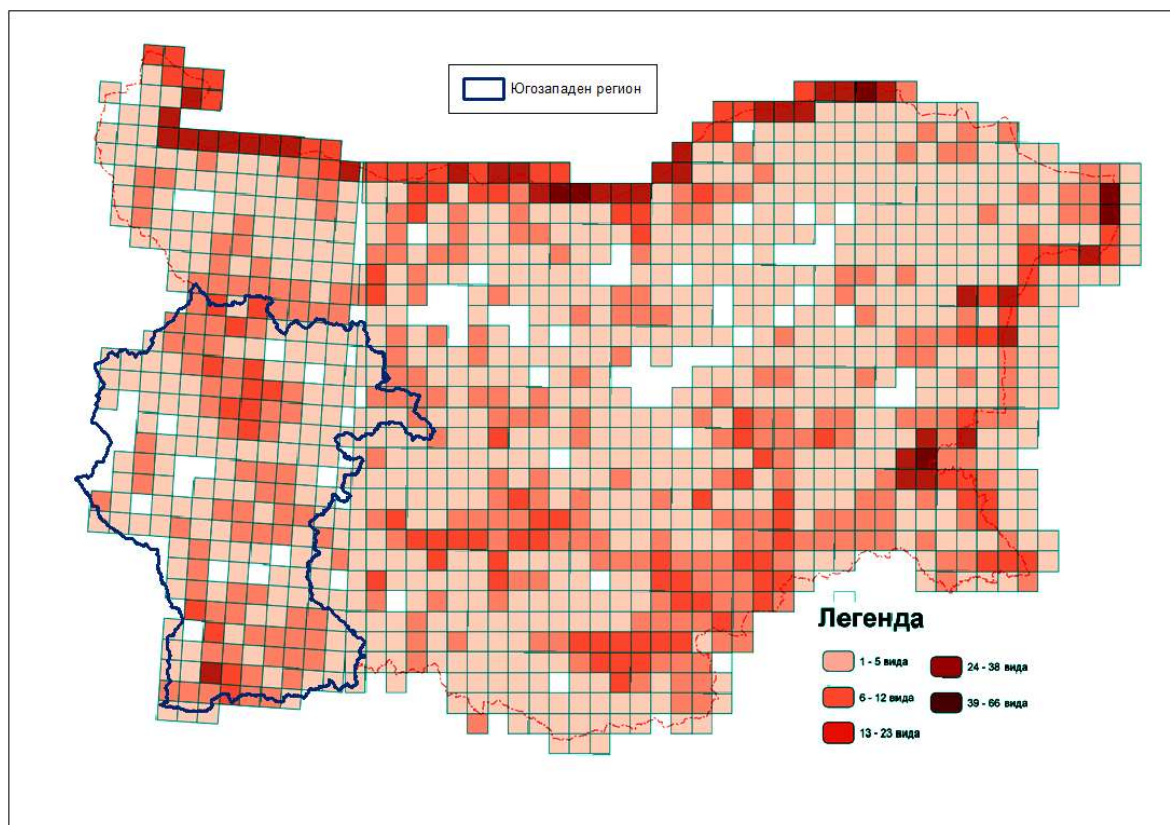

Фигура 5. Разпространение на видовете растения и гъби от ЧКБ

Фауната на Югозападен район се отнася към два много различни зоогеографски района: Струмско-Местенския и Рило-Родопския район. Струмско-Местенския район обхваща средните течения на реките Струма и Места и тук фауната е с подчертан южен тип на разпространение. Значителен брой средиземноморски видове се наблюдават тук. От безгръбначните животни това са 44% от бръмбарите хоботници, 47% от мравките, 53% от полутвърдокрилите и 55 % от ципокрилите насекоми. Сред гнездящите птици средиземноморските видове са 26.5% или значително повече, отколкото в който и да е друг зоогеографски район. Характерна отличителна черта за района е високия ендемизъм.

Съгласно картата на разпространението на включените в ЧКБ видове, преобладаващото им разпространение в ЮЗР по UTM 10 km грид е между 1 и 5 животински вида.

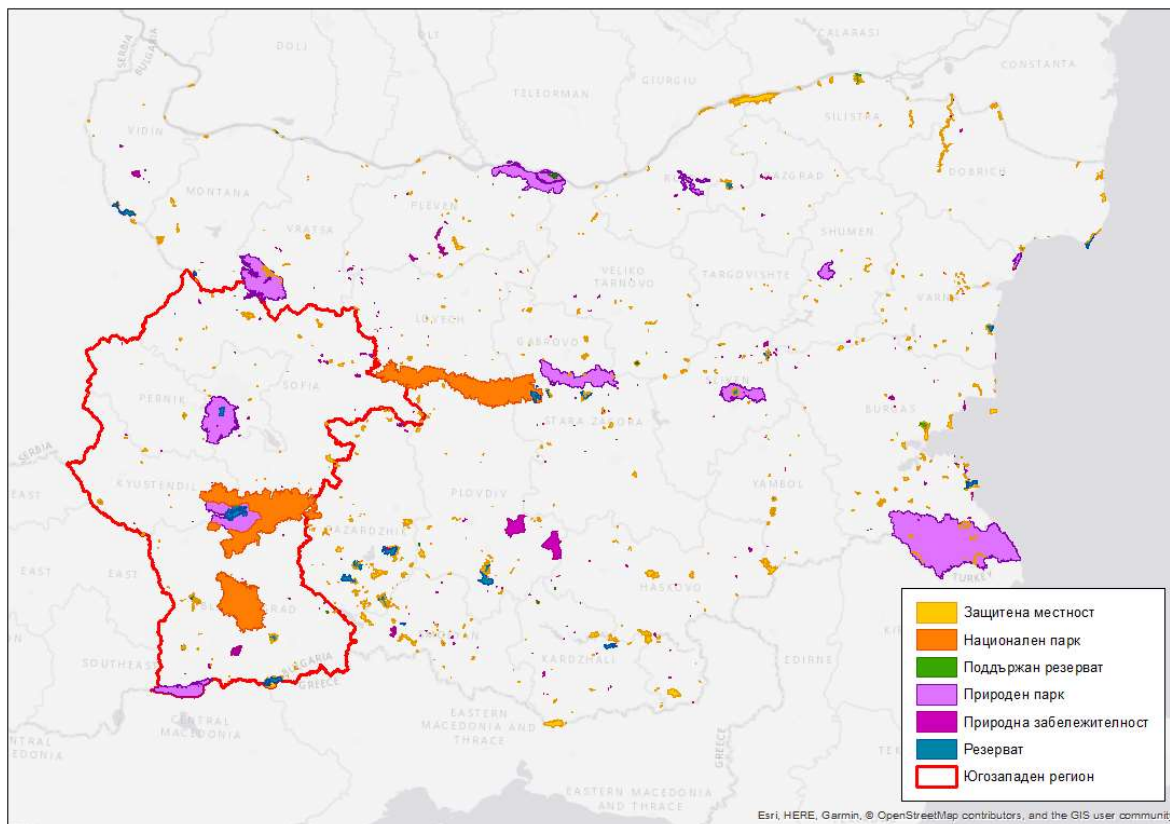
Фигура 6. Разпространение на видовете животни от ЧКБ

4.5.2 *Защитени територии*

По данни от регистъра на защитените територии в България, в териториалния обхват на ЮЗР към декември 2020 г. попадат 180 защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ).

Сред тях са 16 резервата, 3 национални парка, 61 природни забележителности, 6 поддържани резервата, 4 природни парка и 90 защитени местности.

Фигура 7. Защитени територии по ЗЗТ

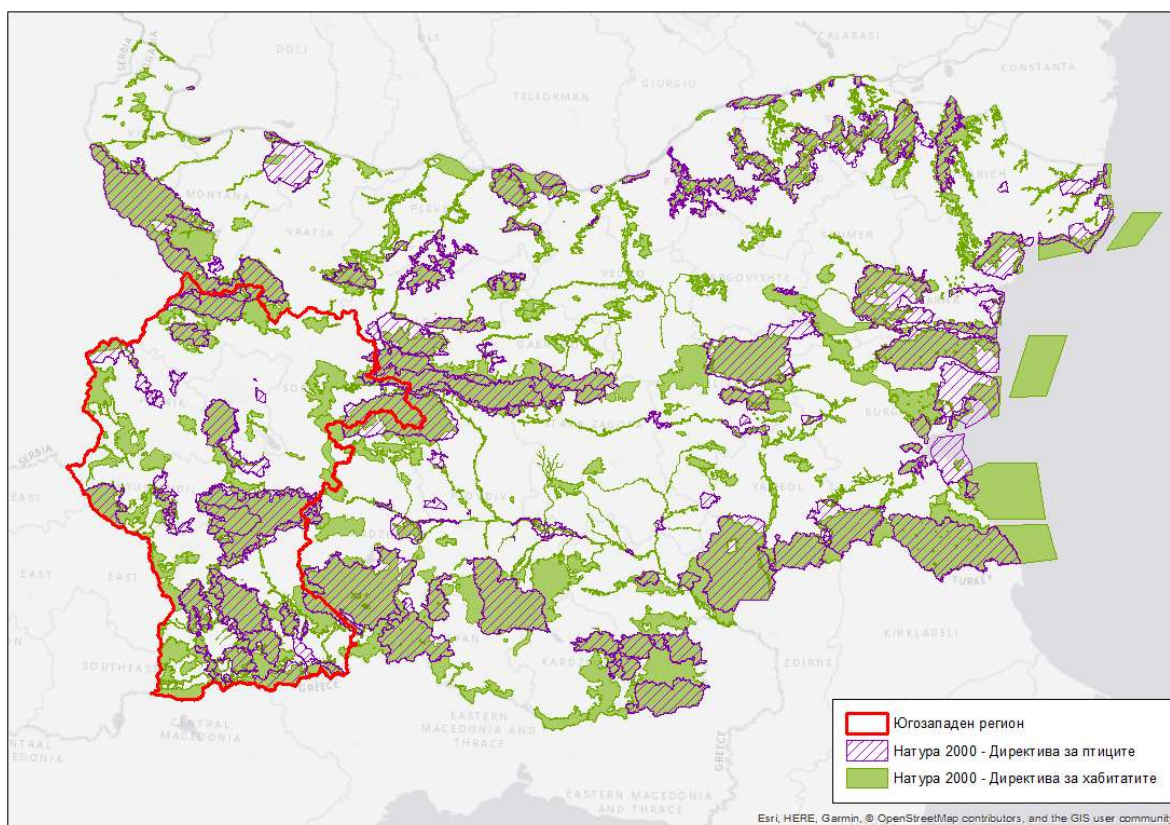
Повече информация относно защитените територии е представена в Раздел 6.2 от настоящия доклад (Ландшафти и територии с национален защитен статут).

4.5.3 Защитени зони

По данни от регистъра на защитените зони в България, в териториалния обхват на ЮЗР към декември 2020 г. попадат изцяло или частично 74 защитени зони (33) по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).²

Сред тях са 30 защитени зони за опазване на дивите птици и 44 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

² Пет от тях са едновременно по Директива за птиците и Директива за хабитатите, с еднакви кодове и граници, така че общият брой реално е 69.

Фигура 8. Защитени зони по ЗБР

Уязвимостта на защитените зони е свързана най-вече с антропогенните въздействия. Като основни заплахи се очертават неустойчивите селскостопански практики, урбанизацията и експанзията на инфраструктура, замърсяването на повърхностни води, в т.ч. от промишлени инсталации, транспорт, отпадъчни води и др., изменението на природните екосистеми, в т.ч. от предизвикани от човека промени на хидравличните условия, ВЕЦ, резервоари, сметища и др.

Повече информация за защитените зони е представена в Раздел 6.1 от настоящия доклад (Ландшафти и територии от интерес за Общността).

4.6 Културно-историческо наследство

Културно-историческото наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които са носители на историческа памет, национална идентичност и имат научна или културна стойност. То притежава дълбока културна стратификация и е единство на култура и природа, материално и нематериално наследство.

Културно наследство са: наземни, подземни и подводни археологически обекти и резервати; исторически, архитектурни, етнографски обекти и комплекси; индустриално

наследство; паркове и ландшафт; природни ценности на антропология, палеозоология, култивирани растения; изящни и приложни изкуства; документално, аудио-визуално наследство; устна традиция, език, книжовни и литературни ценности; обичаи, обреди, празненства, ритуали, вярвания; музика, песни, танци; народна медицина и занаяти; кулинарни и енологички традиции; народни игри и спортове.

Съхраняването и развитието на потенциала на културното наследство обхващат целия комплекс от дейности по опазване, реставриране, експониране и социализиране с цел превръщането му в стимулатор на пространственото развитие.

Интегрирането на културното наследство като катализатор на икономически растеж и качествена жизнена среда и приобщаването на националната културна идентичност в Европейското социокултурно пространство са фактори за устойчиво пространствено развитие и социално равновесие. В този смисъл културното наследство в неговото териториално развитие следва да се разглежда като елемент на интегрираното пространствено планиране.

Визията и пакетът от стратегически приоритети на ИТСП на Югозападен регион от ниво 2 за периода 2021–2027 г. са формулирани и на основа на анализа на състоянието на културно-историческото наследство и съществуващите тенденции в културното развитие на петте области в региона.

Пространствените характеристики на Югозападен регион, които формират неговия синтезиран профил, показват потенциала за опазване, експониране и развитие на културното наследство. Географското гранично разположение на региона, съхранените природни феномени, многопластовото културно наследство са възможности за развитие на туристическа и културна индустрия.

Регионът има исторически пространствени връзки със Западна Европа и Средиземноморието, наследство с културни следи от Праистория, Античност и Средновековие, Възраждане и Ново време, религиозни центрове и културни коридори на християнската култура, обекти по стратегическите римски пътища, свързващи Долни Дунав с Рим, Мизия с Тракия и Егейско море.

Материално недвижимо културно наследство

На територията на Югозападен регион са регистрирани 7 348 недвижими културни ценности (НКЦ) на материалното недвижимо културно наследство, както следва:

- област София с 1698 НКЦ;
- област София-град с 2069 НКЦ
- област Перник с 659 НКЦ;
- област Кюстендил с 1159 НКЦ;
- област Благоевград с 1763 НКЦ,

с тяхната принадлежност към определен исторически период като праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време, както и с научна и културна стойност като археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културни ландшафти с културни напластявания от взаимодействието на човека и природната среда, парково и градинско изкуство, етнографски, културни маршрути.

Недвижимото културно наследство с национално значение на територията на Югозападен регион включва:

Резервати

- Град Мелник, област Благоевград, Решение на Държавния комитет по строителство и архитектура
- Град Копривщица, област София, Постановление на МС за обявяване на град Копривщица за архитектурно-исторически резерват
- Централно историческо ядро на София, което обхваща площите на античната Сердика и средновековния Средец, гр. София, област София – Столична община, Постановление на МС за обявяване на площите на античната Сердика и средновековния Средец за историко-археологически резерват
- Античният и средновековният град Пауталия–Велбъжд в центъра на град Кюстендил, област Кюстендил, Разпореждане на Бюрото на МС за обявяване на античния и средновековния град Пауталия–Велбъжд в центъра на град Кюстендил за архитектурен и археологически резерват
- Село Ковачевица, област Благоевград, Разпореждане на МС за обявяване на с. Ковачевица и с. Долен за исторически и архитектурни резервати
- Село Долен, област Благоевград, Разпореждане на МС за обявяване на с. Ковачевица и с. Долен за исторически и архитектурни резервати
- Територията на Парка на свободата (Борисовата градина), включително „Дендрариума“, гр. София, Разпореждане на МС за обявяване на резервати: „Обявява територии на Парка на свободата, включително „Дендрариума“, за резерват на градинско-парковото изкуство
- Националният музей „Рилски манастир и принадлежащата му среда“, гр. Рила, област Кюстендил
- Античен и късноантичен град „Никополис ад Нестум“ – с. Гърмен, община Гърмен – археологически резерват

Недвижими културни ценности (НКЦ) с категория национално значение

Съгласно регистърът на НИНКН³ на територията на Югозападен регион са регистрирани 360 НКЦ: област София - 67 НКЦ, област София-град – 148 НКЦ, област Перник - 45 НКЦ, област Кюстендил - 42 НКЦ, област Благоевград - 58 НКЦ.

Нематериално културно наследство

Нематериалното културно наследство включва Народния празник „Сурва“/„Сурова“ (2015 г.); Бистришките баби, архаична полифония, танци и ритуали от региона Шоплука и мартеницата, мултинационална кандидатура съвместно с Република Румъния, Република Молдова и Република Северна Македония.

В списъка на Световно наследство на ЮНЕСКО на територията на Югозападен регион се намират различни обекти на материалното и нематериалното културно наследство (Боянска църква, Рилски манастир и др.).

Културните напластявания на територията на Югозападен регион датират от началото на V век пр.Хр. с Тракийската култура по долините на реките Места, Струма и Искър (Сандански, Благоевград, София), от Римската епоха – пътища и градове (Никополис ад Нестум – община Гърмен, Пауталия – Кюстендил, Сердика – София, Траянова врата – Ихтиман), от периода VII–XIV век – Самуиловата крепост (с. Ключ, община Петрич), Боянската църква (София), Рилски манастир и Хрельовата кула, Манастирите от Софийската Света гора.

През XIV–XVII век на територията на Югозападен регион се създават книжовна и живописни школи (Самоковска, Кюстендилска, Банска) с изключителна роля за Българското Възраждане. Археологическите обекти от антична Сердика дават нови перспективи на столицата и я правят съпоставима с големите европейски центрове на античната цивилизация.

В резултат на вековен културен обмен и забележителен диапазон на обекти – от праисторически, през антични, средновековни до възрожденски и от по-ново време в региона се формират с времето културни коридори, оси на вековни взаимодействия с живата памет на цивилизацията.

През територията на региона преминават европейски културни коридори от различни епохи: Западен трансбалкански коридор, Диагонален път Via Diagonalis/Via Militaris, Културен коридор София–Охрид, Римски път Виа Траяна, Европейските пътища на еврейското наследство, Зеленият пояс. През региона преминава миграционен път на птиците Via Aristotelis, разположен в западната и югозападната част на България, биокоридор.

4.7 Материални активи

³ <http://ninkn.bg/Documents/categoryPreview/13#>

Материалните активи са компонент на антропогенната среда, който силно ще бъде засегнат от Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион. Реализирането на специфичните цели се очаква да доведе до въздействие и директно или косвено да повлияе следните видове инфраструктура:

- Сграден фонд, в т. ч. обществен и жилищен такъв;
- Пешеходна и велосипедна инфраструктура и инфраструктура за хора с увреждания;
- Паркове и детски площадки;
- Пътна инфраструктура;
- Улично осветление;
- Инфраструктура на съществуващите индустриални зони;
- Комунална инфраструктура;
- Спортна инфраструктура;
- Културна инфраструктура;
- Образователна инфраструктура;
- Здравна инфраструктура;
- Социална инфраструктура;
- Инфраструктура за обществен транспорт;

Образователна инфраструктура

Предучилищно образование

Структурите на предучилищното образование са добре развити по цялата територия на ЮЗР. Осигуреността с детски градини, преподаватели и места в детските градини е сравнително добра.

През учебната 2018/2019 година в региона функционират 456 самостоятелни детски градини с директор. В тях са записани 69 973 деца, от които 33 989, или 48,6 %, са момичета. В сравнение с 2011 г. броят на децата се увеличава с 7,1 %, а броят на детските градини – с 19 в резултат на въвеждането в експлоатация на 32 нови детски градини в столицата.

Общообразователни и специални училища

През учебната 2018/2019 година в ЮЗР учебни занятия се водят в 474 общообразователни и специални училища. В сравнение с 2011 г. училищата намаляват с 32 поради закриване или преобразуване.

Професионално образование и обучение

Професионалното образование и обучение през учебната 2018/2019 година се осъществява в 95 училища, а общият брой на учащите в тях е 33 810 ученика. В сравнение с учебната 2011/2012 година професионалните училища намаляват с 14, а учащите се увеличават с 216 ученика. Оптимизирането на училищната мрежа се осъществява в пряка връзка със социално-икономическите и демографските процеси в страната и в различните региони.

Професионалните гимназии са разположени предимно в областните административни центрове и в по-големите общини: Столична община, Благоевград, Кюстендил, Перник, Дупница, Петрич, Сандански, Разлог, Самоков, Ботевград, където е концентриран по-големият брой ученици.

Средищни и защитени училища и детски градини

Процесите на оптимизация на училищната мрежа поставят изисквания към създаването на защитни механизми по отношение на преструктурираните звена. Към момента в ЮЗР има 134 средищни детски градини и средищни училища и 47 защитени детски градини и училища.

Висше образование

Броят на учащите в университети в страната между 2011 и 2019 г. намалява с 20,7 %, а в ЮЗР – с 32,0 %. Системата от обекти на „Висше образование“ в Югозападния регион е най-добре развита спрямо останалите региони в страната, като се има предвид националното значение и високата концентрация на университети и колежи в столицата, а също така и в Благоевград, Ботевград и Перник. На територията на ЮЗР има 29 висши учебни заведения, разпределени както следва: София град 24, Ботевград (София област) 1, Перник 1, Благоевград 3.

Здравна инфраструктура

Здравната инфраструктура на територията на Югозападен регион включва:

- **Заведения за болнична помощ и болнични легла:** В Югозападния регион заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани.

- През 2018 г. инфраструктура на болничната помощ включва 101 болнични заведения с 15 036 легла, което представлява 29,2 % от болничните заведения и 28,3 % от болничните легла в страната. В три региона от ниво 2 – Югоизточен (46 бр. здравни заведения), Южен централен (72 бр.) и Югозападен (101 бр.), са концентрирани общо 219 здравни заведения за болнична помощ или 63,3 % от общия брой болнични заведения, докато в регионите от Северна България са съсредоточени само 106 здравни заведения за болнична помощ или 30,6 % от

здравните заведения в страната. На ниво област основната част от болничните заведения е концентрирана в област София – Столична община. В нея болничните заведения са 67, което представлява 66,3 % от общия брой на болничните заведения на територията на региона. От друга страна, в област Перник са съсредоточени само 4 болнични заведения, което е 4,0 % от общия брой за региона. На ниво община в област Перник общинска болница има само в гр. Перник.

- Специализираните болници (39) в София – Столична община са с национално значение и привличат пациенти от цялата страна.
- По отношение на показателя брой болнични легла на 100 хил. жители през 2018 г. Югозападният регион има показател, сходен със средния за страната.
- На ниво област регионът е с големи междуобластни различия. Разликата между област Перник (371 болнични легла на 100 000 души) и област Кюстендил (807 болнични легла на 100 000 души) е (436 пункта).
- **Заведения за извънболнична помощ и болнични легла:** Към 31.12.2018 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 706 с 352 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 34,2 % от заведенията за извънболнична помощ и 28,1 % от легла в страната. В два регион от ниво 2 – Южен централен (374 бр.) и Югозападен (706 бр.) са концентрирани общо 1 080 заведения за извънболнична помощ или 52,3 % от общия брой заведения за извънболнична помощ. На ниво област основната част от тези заведения са концентрирани в област София – Столична община. В нея заведенията за извънболнична помощ са 524, което представлява 74,2 % от общия брой на заведенията за извънболнична помощ на територията на региона. Най-малко са в област Перник (27), или само 3,8 % от общия брой за региона.
- Към **други лечебни и здравни заведения** се отнасят централните за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, както и централните за трансфузионна хематология. В края на 2018 г. в региона тези заведения са 45 с 599 легла, като обхващат 31,0 % от този вид заведения в страната.

Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и с лекари по дентална медицина.

Социална инфраструктура

На територията на Югозападен регион е наличен и се предлага широк набор от социални услуги, в т. ч. домове за възрастни хора, дневни центрове, центрове за настаняване от семеен тип и редица други. Този вид услуги са особено важен акцент в социално-икономическото развитие на региона. Предвидено е развитието на част от предлаганите

услуги предвид застаряването на населението, неговия здравен статус, както и други социални фактори.

Културна инфраструктура

На територията на Югозападен регион са регистрирани 7 348 недвижими културни ценности (НКЦ) на материалното недвижимо културно наследство (област София – СО – 1 698 НКЦ, област София – 2 069 НКЦ, област Перник – 659 НКЦ, област Кюстендил – 1 159 НКЦ, област Благоевград – 1 763 НКЦ) с тяхната принадлежност към определен исторически период като праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време, както и с научна и културна стойност като археологически, исторически, архитектурно-строителни, художествени, урбанистични, културни ландшафти с културни напластявания от взаимодействието на човека и природната среда, парково и градинско изкуство, етнографски, културни маршрути.

В списъка на Световно наследство³³ на ЮНЕСКО на територията на Югозападен регион се намират различни обекти на материалното и нематериалното културно наследство. Културни:

- Църква Бояна (1979 г.): имот 0,68 ha, буферна зона: 13,55 ha, изключителна универсална стойност, критерии (ii) (iii). Критерий (ii): Боянската църква е един от най-забележителните перфектно запазени паметници на Източноевропейското средновековно изкуство с особено фини стенописи. Критерий (iii): интериорът на Боянската църква е с няколко слоя високо ниво на стенопис от XI, XIII, XV–XVII и XIX век, като с най-забележителна художествена стойност са тези от XIII век.
- Рилски манастир (1983 г.): имот 11 ha, охранителна зона 1 290 ha, изключителна универсална стойност. Критерий (vi): Рилският манастир е символ на българското Възраждане от XVIII–XIX век, влияе важно роля за развитието на културата и изкуствата на всички християнски народи със своята архитектура, стенописи, шедьовър на творческия гений на българския народ, който съхранява славянски ценности в опит да възстанови непрекъснатата историческа приемственост, символизира осъзнаването на славянска културна идентичност през вековете.

Недвижимото културно наследство с национално значение на територията на Югозападен регион³⁵ включва: Резервати:

- Град Мелник, област Благоевград, Решение на Държавния комитет по строителство и архитектура
- Град Копrivщица, област София, Постановление на МС за обявяване на град Копrivщица за архитектурно-исторически резерват
- Централно историческо ядро на София, което обхваща площите на античната Сердика и средновековния Средец, гр. София, област София – Столична община, Постановление на МС за обявяване на площите на античната Сердика и средновековния Средец за историко-археологически резерват

• Античният и средновековният град Пауталия–Велбъжд в центъра на град Кюстендил, област Кюстендил, Разпореждане на Бюрото на МС за обявяване на античния и средновековния град Пауталия–Велбъжд в центъра на град Кюстендил за архитектурен и археологически резерват

Недвижимото културно наследство с национално значение на територията на Югозападен регион³⁵ включва: Резервати: • Град Мелник, област Благоевград, Решение на Държавния комитет по строителство и архитектура • Град Копривщица, област София, Постановление на МС за обявяване на град Копривщица за архитектурно-исторически резерват • Централно историческо ядро на София, което обхваща площите на античната Сердика и средновековния Средец, гр. София, област София – Столична община, Постановление на МС за обявяване на площите на античната Сердика и средновековния Средец за историко-археологически резерват • Античният и средновековният град Пауталия–Велбъжд в центъра на град Кюстендил, област Кюстендил, Разпореждане на Бюрото на МС за обявяване на античния и средновековния град Пауталия–Велбъжд в центъра на град Кюстендил за архитектурен и археологически резерват

Пътна инфраструктура

Основните пътни направления на TEN-T мрежата се формират от пътищата с международно и национално значение – автомагистрала и първи клас, чиято дължина представлява 18,4 % от общата дължина на пътната мрежа в страната. Тези пътища осигуряват интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни и имат важно значение за интегрирането на територията както в национален, така и в европейски план.

Югозападният регион има предимството през територията му да преминава един от основните коридори на TEN-T мрежата, преминаващи през страната – „Ориент/Източно–Средиземноморски“. Поради наличието на Столичния град на територията на региона, четири от шестте автомагистрала, изградени в страната, започват от София, свързвайки страната с всички съседни държави.

- А1 – автомагистрала „Тракия“ – София–Пловдив–Бургас с обща дължина 360 km. Магистралата е напълно изградена и е част от коридора на основната TEN-T мрежа – „Ориент/Източно–Средиземноморски“ и свързва столицата и Югозападния регион с Черно море.
- А2 – автомагистрала „Хемус“ – София–Велико Търново–Варна, с планирана дължина 420 km, от които в експлоатация са 180 km, а останалите са в процес на проектиране и изграждане. Автомагистралата формира част от пътното направление София–Велико Търново–Русе–Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната като връзка между столиците София и Букурещ.
- А3 – автомагистрала „Струма“ – София–Перник–Благоевград–граница Гърция, с планирана с дължина 172 km, от които в експлоатация са около 100 km, а останалите са

в процес на проектиране и изграждане. Тази автомагистрала формира трасето на коридор „Ориент/Източно–Средиземноморски“ на територията на ЮЗР като основно направление за връзка с Р. Гърция.

- А6 – автомагистрала „Европа“ – Граница Сърбия–София е включена в основната TEN-T мрежа на територията на страната като връзка между столиците Белград и София. Автомагистралата е с планирана дължина 66 km, от която е изградена само частта „Северна скоростна тангента“ с дължина 16,5 km.

Пътищата от първи клас допълват функциите на автомагистралите за интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни, провеждат предимно транзитни транспортни потоци и в преобладаващата си част формират направленията на TEN-T мрежата (основна и разширена) на територията на страната.

Югозападният регион се обслужва от следните първокласни пътища:

- Първокласен път I-1 граница Румъния–Видин–Монтана–Ботевград–София–Благоевград–Кулата–граница Гърция (Европейска категоризация E-79). Пътят е част от коридора на основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно–Средиземноморски“, като южната част на трасето се определя от АМ „Струма“.
- Първокласен път I-3 Бяла–Плевен–Ботевград/София (E-83) е един от основните пътища за обслужване на Северна България, свързвайки я със столицата.
- Първокласен път I-4 София/Ботевград–Севлиево–Велико Търново–Шумен/Варна (E-772) формира част от пътното направление София–В. Търново–Русе–Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната като връзка между столиците София и Букурещ.
- Първокласен път I-6 граница Македония–Гюешево–Кюстендил–Радомир–София–Карлово–Казанлък–Бургас осигурява връзка между столиците София и Скопие и в участъка граница Македония–Гюешево–Кюстендил (АМ „Струма“) е включен в основната TEN-T мрежа.
- Първокласен път I-8 граница Сърбия–Драгоман–София–Пловдив–Свиленград–граница Турция (E-80) формира част от коридора на основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно–Средиземноморски“, който на югоизток от столицата вече се обслужва от АМ „Тракия“ и АМ „Марица“, а първокласният път има дублиращи функции. Доизграждането на автомагистралите и скоростни пътища по описаните направления на TEN-T мрежата (основна и разширена) е залегнало във втората приоритетна ос на ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТТИ) 2014–2020 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа“.

Вътрешнорегионалните връзки се обслужват от второкласните и третокласните пътища в региона.

Второкласен път II-16 (Мездра–Ботевград)–Ребърково–Елисейна–Своге–ок п София

обслужва северната територия на Югозападния регион и го свързва със Северозападния регион.

Второкласен път II-17 (Мездра–Ботевград)–п.в. на път I-3–п.в. на АМ „Хемус“ обслужва само малка част от София област.

Второкласен път II-18 – околоръстен път София

Второкласен път II-19 – оп Симитли–Градево–оп Разлог–Банско–Добринище–Гоце Делчев–граница Гърция е важна пътна връзка на региона и страната с Р. Гърция през ГКПП „Илинден/Ексохи“.

Второкласен път II-37 (Ябланица–Ботевград) Джурово–Етрополе–Златица–Панагюрище–Пазарджик–Пещера–Батак–Доспат–Барутин е важна междурегионална връзка, свързваща Югозападния регион с Южен централен регион през Златишкия проход, но поради лошото му състояние се използва предимно за местни нужди.

Второкласен път II-62 оп Кюстендил–оп Дупница–Клисура–Самоков дава удобен достъп на областния център Кюстендил до АМ „Струма“ и столицата София.

Второкласен път II-63 Перник–Мещица–Брезник–Трън–Стрезимировци е връзка с Р. Сърбия, с традиционно установени контакти между граничните общини.

Второкласен път II-81 ок.п. София–Петрохан–оп Берковица–Благово–оп Монтана–Лом е важна връзка между Югозападния и Северозападния регион и най-прекият достъп до пристанище Лом на р. Дунав през прохода Петрохан.

Второкласен път II-82 Костенец–Радуил–Боровец–Самоков–Панчарево–ок п София е връзка на Столицата с курорта Боровец, обслужваща южната територия на София област.

Второкласен път II-84 (Белово–Пазарджик)–Звъничево–Ветрен дол–Велинград–Юндола–Якоруда–оп Разлог е междурегионална връзка на Югозападния с Южен централен регион през курорта Велинград.

Към 31.12.2018 г. общата дължина на Републиканската пътна мрежа в Югозападния регион е 3 391 km и представлява 17 % от РПМ в страната.

Железопътна мрежа

Линиите, включени в железопътната инфраструктура, се делят на основни железопътни линии и отклонения от основните железопътни линии. Всички основни линии от жп инфраструктурата в страната са включени в TEN-T мрежата, а обслужващите Югозападния регион са следните:

- жп линия 1 Калотина–запад (граница с Р. Сърбия)–София–Пловдив–Димитровград–Свиленград (граница Р. Турция). Линията формира част от транспортния коридор на основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно–Средиземноморски“.
- жп линия 2 София–Мездра–Горна Оряховица–Каспичан–Синдел–Варна. В участъка София–Горна Оряховица линията е част от железопътното направление София–Горна

Оряховица–Русе–Букурещ, включено в основната TEN-T мрежа на територията на страната, а участъкът Горна Оряховица–Варна е част от разширената TEN-T мрежа.

- жп линия 3 Илиянци–Карлово–Тулово–Дъбово–Зимница и Карнобат–Комунари–Синдел разпределителна–Варна фериботна–Разделна е включена в широкообхватната TEN-T мрежа на територията на страната с участъка Карнобат–Варна.
- жп линия 5 София–Владая–Радомир–Дупница–Кулата (граница Р. Гърция). Линията формира част от транспортния коридор на основната TEN-T мрежа „Ориент/Източно–Средиземноморски“.
- жп линия 6 Волуяк–Разменна–Батановци и Радомир–Гюешево (граница с Р. Македония) е включена в основната TEN-T мрежа на територията на страната с участъка Радомир–Гюешево.

Към 31.12.2018 г. на територията на Югозападния регион функционират 864 km железопътни линии, от които 169 km са удвоени, а 660 km са електрифицирани.

Югозападният регион се обслужва от 86 броя гари и 104 спирки, като разпределението им по области не кореспондира с гъстотата на жп линиите. Тук влияние оказва не само спецификата на релефа и пространствената организация на системата от населени места, но и наличието на столицата като пресечна точка на всички обслужващи жп линии в региона.

Въздушен транспорт

От петте международни граждански летища в страната само летище София е включено в основната TEN-T мрежа, а летищата Бургас, Варна, Пловдив и Горна Оряховица са включени в разширената TEN-T мрежа като допълващи функциите на определените за интермодални превози възли, от основната TEN-T мрежа. • Летище София е включено в основната TEN-T мрежа като част от коридор „Ориент/Източно–Средиземноморски“ (железопътно и пътно трасе по направленията Видин–София–Кулата и София–Пловдив–Бургас/Свиленград (турска граница)). Летището има два пътнически терминала с общ годишен капацитет 4 400 000 пътника. Карго зоната обработва товарни пратки както с обикновен режим, така и със специален режим на обработка. Транспортната връзка до летището е с автомобилен транспорт и метро.

Интермодален транспорт

Като възли за интермодални превози (автомобилен и жп транспорт), в основната TEN-T мрежа на територията на страната са включени София, Пловдив, Горна Оряховица и Русе, а в разширената – Драгоман и Свиленград. В ЮЗР това са интермодалните терминали:

- ИМТ „София“ – включен в основната TEN-T мрежа на територията на страната като част от общеевропейския транспортен коридор „Ориент/Източно–Средиземноморски“, но все още не е изграден. През 2011 г. частни фирми пускат в експлоатация терминали в района на гарите Яна (Ecologistics) и Божурище (Schenker), което се отразява на

концепцията за изграждане на ИМТ „София“ и налага извършване на ново проучване и анализиране на необходимостта от изграждане на нови терминали в района на гр. София, съобразено с планираните мероприятия по проектите за жп линии София–Драгоман, София–Пловдив, София–Радомир и София–Видин.

- ИМТ „Драгоман“ –включен в разширената ТЕН-Т мрежа за интермодален транспорт по направление на жп линията Калотина–запад (граница с Р. Сърбия)–София–Пловдив–Димитровград–Свиленград (граница с Р. Гърция и Р. Турция), формираща част от коридора на основната ТЕН-Т мрежа „Ориент/Източно–Средиземноморски“. В района на гара Драгоман е изградена терминална площадка за качване на влак на част от товарните автомобили, които се движат по направлението Турция – Западна Европа – Турция.

Комунална инфраструктура

Електроенергийна инфраструктура

Електропреносната мрежа в България е част от обединената преносна мрежа на страните от континентална Европа и развитието ѝ е тясно свързано с развитието на мрежите на съседните страни, като за целта са изградени междусистемни връзки.

Поради наличието на столицата и бивши големи промишлени консуматори (Кремиковци, Червена могила), тук са изградени 5 системни подстанции 400/110 kV и една 400/220/110 kV от общо 16 броя за страната. Изградени са и две подстанции 220/110 kV, главно за нуждите на столичния град.

- Подстанция „София запад“ 400/110 kV (на територията на община Костинброд) преразпределя електроенергия от АЕЦ „Козлодуй“ в електропреносната система на страната. От нея е изграден и междусистемен електропровод за връзка с Р. Сърбия.
- Подстанция „Червена могила“ 400/110 kV на територията на община Радомир (област Перник) е изградена за нуждите на бившия завод за тежко машиностроене „ЗТМ Радомир“. От нея е изграден и междусистемен електропровод за връзка с Р. Северна Македония.
- Подстанция „Благоевград“ 400/110 kV се явява основен източник на електроенергия за югозападната част на ЮЗР. От нея е изграден и междусистемен електропровод за връзка с Р. Гърция
- Подстанция „Столник“ 400/220/110 kV на територията на община Елин Пелин (област София) като системна подстанция на 400 kV осъществява връзка и с добре развитата мрежа 220 kV в региона.
- Подстанция „Металургична“ 400/110 kV е изградена за нуждите на комбинат Кремиковци.
- Подстанция „Златица“ 400/110 kV на територията на град Златица осъществява връзка с п/ст „Пловдив“ в Южен централен регион.

• Подстанция „София-юг“ 220/110 kV и п/ст „Казичене“ 220/110 kV се намират на територията на Столична община и преразпределят електроенергията от ТЕЦ „Бобов дол“ в системата 220 kV.

Общата дължина на електропроводите 400 kV на територията на ЮЗР е 741,5 km, а на 220 kV – 780,8 km.

На територията на Югозападния регион функционира една топлоелектрическа централа – ТЕЦ „Бобов дол“, отдаваща произведената електроенергия в системата 220 kV, и множество водноелектрически централи, предимно на територията на област Благоевград, свързани към мрежата 110 kV.

Възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)

Предвид природните условия в ЮЗР, по-отдавна изградените мощности от ВЕИ са на база водна енергия, повечето разположени на територията на община Сандански. Водноелектрическите централи ВЕЦ „Попина лъка“ (22 MW), ВЕЦ „Лиляново“ (20 MW) и ВЕЦ „Сандански“ (14 MW) от каскада „Санданска Бистрица“, както и ВЕЦ „Пирин“ (20 MW) заедно с ВЕЦ „Спанчево“ (28 MW) от каскада „Пиринска Бистрица“ отдават произведената от тях енергия в мрежата 110 kV. ПАВЕЦ „Калин“ (4,0 MW), ВЕЦ „Каменица“ (3,4 MW), ВЕЦ „Пастра“ (5,5 MW) и ВЕЦ „Рила“ (10,9 MW) от каскада „Рила“ на територията на община Рила, както и ВЕЦ „Бели Искър“ (16,8 MW) в община Самоков също са включени към системата 110 kV.

Изградените в ЮЗР мощности от ВЕИ представляват 9,4 % от общото в страната.

В ЮЗР се усвоява най-много водната енергия, като изградените мощности представляват близо 14 % от всички в страната. Водеща е област Благоевград, където са изградени половината от мощностите на водна енергия в региона, и това се дължи главно на община Сандански. Столичната община също има съществен принос в усвояването на водната енергия.

Газопроводна мрежа

През територията на ЮЗР преминава газопреносната мрежа за транзитен пренос, както и южният клон на националната газопреносна мрежа.

Отклонения от националната газопроводна мрежа захранват областните градове София, Перник, Благоевград, Кюстендил и други по-големи градове на територията на ЮЗР.

В ЮЗР изградеността на газопроводната мрежа дава възможност за газифициране на 13 % от домакинствата в региона при среден показател за страната 13,4 %, но 34 % от тях се възползват от предоставената им услуга.

ВиК инфраструктура

България има добре развита водоснабдителна инфраструктура, която посредством групови селищни водоснабдителни системи осигурява достъп до питейна вода на 99,4 % от населението на страната. Достъп до водоснабдителни услуги има почти цялото

население и в това отношение България има по-добър показател в сравнение с много други страни от ЕС.

Над 5 000 населени места в страната са обхванати от централизиран водоснабдителни системи с обща дължина на водопроводите, надхвърляща 75 000 km. Единични са населените места без централно водоснабдяване, във всички области в страната достъпът до водоснабдяване е близо 100 %.

Степента на водоснабденост в Югозападния регион е малко над средната за страната, но наред със Северозападния регион е втората най-ниска след Южния централен регион.

В най-проблематичната област Благоевград само две общини имат висок процент неводоснабдено население. Това са община Якоруда, в която от 8 населени места неводоснабдени са половината, но в тях живее една пета от населението на общината, и община Гърмен, където от 16 населени места 4 са неводоснабдени и неводоснабденото население е 16 %. С много по-голям брой неводоснабдени населени места са общините Петрич (21 броя) и Сандански (13 броя), но с ограничен относителен дял на живеещото в тях население – съответно 2,15 % и 0,87 %, което е обяснимо предвид спецификата на дисперсната селищна система в тях.

В област Перник най-зле е община Трън с 20 неводоснабдени населени места и 10 % от населението, а също и община Радомир с 11 неводоснабдени населени места и 5,6 % от населението. Голям брой неводоснабдени населени места (22 броя) има община Кюстендил, но в тях живеят само 0,2 % от населението, докато в община Трекляно 10 населени места не са водоснабдени и в тях живее почти една четвърт от населението на общината. В София област се открояват община Своге с 15 неводоснабдени населени места с почти 4 % неводоснабдено население, а също и община Ихтиман с 13 неводоснабдени населени места, но под 1 % неводоснабдено население.

През 2017 г. само 76 % от населението в България е обхванато от канализационни мрежи, а по-малко от две трети (63,4 %) е обслужено с пречиствателни станции за отпадъчни води.

И през 2013 г., и през 2017 г. Югозападният регион има най-висока степен на изграденост (90 %) на канализационната мрежа в страната, но се наблюдават вътрешнорегионални различия в относителния дял на населението, обслужвано от канализационна мрежа.

Индустриални и бизнес зони

Това са територии, в които се създава висока добавена стойност чрез въвеждане на иновативни технологии.

В Югозападен регион от ниво 2 това са: Индустриална зона Божурище, която поради близостта до София и комуникационната ѝ осигуреност набира бърза скорост. Зоната в Божурище разполага с обща площ от три милиона тридесет и осем хиляди петстотин двадесет и седем квадратни метра.

Индустриален парк Елин Пелин: площта му е 1 200 дка. Подходящ е за изграждане на средно и голямо мащабни площи за складиране, дистрибуция, логистика, както и за лека промишленост. Индустриалният парк се намира недалеч от София и в близост до основни локални и международни пътни артерии.

4.8 Население, човешко здраве

4.8.1 Демографска характеристика на региона

Към 31 декември 2018 г. населението на Югозападния регион е 2 102 205 души, което представлява 30,0% от населението на България. В сравнение с края на 2011 г. населението на региона намалява с 29 028 души, или с 1,4% (средногодишен темп на намаление 0,2%). С големи темпове е намалението на населението в област Кюстендил, докато в област София (Столична община) има увеличение с 2,4 %.

Гъстота на населението

Гъстотата на населението в края на 2018 г. в Югозападния регион е 104,9 д/км², много над средната за страната (63,4 д/км²). Тя се влияе от механичното и естественото движение на населението, както и от процеса на урбанизация.

Данните за гъстотата на населението показват неравномерно разпределение на населението по територията на района. По области гъстотата на населението е в широк диапазон от 32,9 д/км² в област София до 999,0 д/км² в област София – Столична община.

Междубщинските различия в региона са високи, като гъстотата на населението е в широк диапазон: от 2,9 д/км² в община Трекляно до 999,0 д/км² в община Столична. В 7 общини, разположени в областите Благоевград (2), Перник (2) и Кюстендил (3), гъстотата на населението е под 20,0 д/км². Съставните селищата на тези общини са изложени от риск на обезлюдяване.

Причината за тези значителни различия е наличието както на слабо населени общини и области, така и на центрове, в които е концентриран огромен брой население

Възрастово разпределение на населението

Продължава процесът на застаряване на населението в региона, който е характерен и за другите региони в страната, но в Югозападния регион то е с по-добри стойности от средните за страната. В края на 2018 г. *лицата на 65 и повече навършени години* са 407 509, или 19,4 % от населението на региона. В сравнение с 2011 г. дялът на населението в тази възрастова група нараства с 2,0 процентни пункта. Общо за ЕС–28 относителният дял на населението 65 и повече години е 19,7 %, т.е. регионът е с малко по-добри показатели от тези на ЕС. По области дялът на лицата на 65 и повече навършени години е най-нисък в област София – Столична община (17,5 %) и област Благоевград (19,2 %). В останалите области дялът е над средния за страната (21,3 %). В общински аспект дялът

на лицата на 65 и повече навършени години е най-висок в общините Невестино (52,1 %), Ковачевци (47,2 %) и Трекляно (42,0 %). В 12 общини този дял е по-благоприятен от средния за страната, като в тях са големите общини Благоевград (17,2 %) и Столична (17,5 %).

Възрастовата структура в 12 общини е силно деформирана и не може да осигури нито възпроизводството на населението, нито възпроизводството на трудовия потенциал.

Към 31.12.2018 г. *децата до 15 години* в региона са 299 014, или 14,2 % от общия брой на населението, като спрямо 2011 г. този дял се увеличава с 1,0 процентни пункта (26 482 д.). Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в областите Благоевград и София (Столична община) с по 14,6 %, а най-нисък – в област Кюстендил – 12,1 %. Относителният дял на населението под 15 години е най-висок в общините Ихтиман – 19,2 %, Гърмен – 18,9 % и Долна баня – 18,0 % от населението на общината. Общо в 40 общини този дял е под общия за страната, като най-нисък е в общините Невестино – 4,2 %, Трекляно – 5,7 % и Земен – 6,7 %.

Към 31.12.2018 г. населението във *възрастовата група 15–64 години* в региона е 1 395 602 души, или 66,4 % от общия брой на населението, като спрямо 2011 г. този дял намалява с 3,4 процентни пункта. Относителният дял на населението в тази възрастова група е най-висок в общините Сатовча – 71,3 %, Благоевград – 68,5 % и София (Столична община) – 68,0 % от населението на общината. В 37 общини този дял е под общия за страната, като най-нисък е в общините Невестино – 43,7 %, Ковачевци – 45,7 % и Трекляно – 52,4 %.

За влошаването на възрастовата структура в региона съществено допринесоха мащабните емиграционни процеси към София и чужбина предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) обуслови ускоряването на процеса на остаряване.

Към 31.12.2018 г. общият **коэффициент на възрастова зависимост** в региона е 50,6 %, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За сравнение, през 2011 и 2017 г. този коэффициент е бил съответно 43,2 % и 49,7 %. Само в област София (Столична община) (47,1 %) този показател е под средния за страната. В останалите области е в по-неблагоприятни съотношения от средния за страната, най-неблагоприятно е съотношението в област Кюстендил (64,9 %). По общини най-благоприятно е това съотношение в 15 общини, като те имат по-добър коэффициент от средния за страната. В тази група попадат и големите общини Благоевград – 46,0 % и Столична – 47,1 %. В останалите 37 общини този показател е над средния за страната, като най-неблагоприятно е това съотношение в общините Невестино – 129,1 % и Ковачевци – 118,6 %.

Териториално разпределение на населението

Към 31.12.2018 г. в градовете живеят 1 772 377 души, или 84,3 %, а в селата – 329 828 души, или 15,7 % от населението на региона. Към края на 2018 г. населените места в Югозападния регион са 949, от които 48 са градове и 901 са села.

Таблица 7: Населени места в Югозападен регион според броя на населението им към 31.12.2018

Размер на населеното място според броя на населението	Населени места /Население			
	Брой	%	Брой	%
Общо	949	100,0	2 102 205	100
Без население	9	0,9	0	0,0
1-10	103	10,9	549	0,0
11 - 50	229	24,1	6 280	0,3
51 - 100	109	11,5	8 117	0,4
101 - 500	245	25,8	57 476	2,7

Населените места без население са 9. Те са разположени в областите Благоевград (2), Кюстендил (3) и София (4). Общият брой на селата с население до 10 жители е 103, а 229 са населените места с население от 11 до 50 души, или в 35,0 % от населените места живеят от 1 до 50 души включително. С население над 50 хил. души са 2 града в региона, в които живеят 6,8 % от населението на региона. В град София с население над 100 хил. души живеят 24,6 % от населението на региона.

Най-голяма е групата на населените места с население между 101 и 500 души – 25,8 %, където живее 2,7 % от населението на региона.

Таблица 8: Основни характеристики на Югозападен регион за планиране

Регион/ област	м. ед.	България	ЮЗР	Благоевград	Кюстендил	Перник	София- (СО)	София	ЮЗР от РБ
Територия	km ²	110 994	20 040	6 290	3 086	2 366	1 329	6 969	18,06
Население (2018 г.)	брой	7 000 039	2102205	305 123	119 041	120 880	1 328 120	229 041	30,03
Общини	брой	265	54	14	10	6	1	23	20,38
Нас. места	брой	5 256	949	274	182	171	38	284	18,06
Градове	брой	257	48	13	7	6	4	18	18,75
Равнище на урбанизация	%	73,5	84,31	60,02	69,92	79,30	95,58	61,46	114,71

Най-малка по население е област Кюстендил, в която живеят 119 041 души, или 5,2 % от населението на региона, а най-голяма е област София – Столична община с 1 328 120 души (63,2 %). В останалите 4 области населението е общо 774 085 души, или 36,8 % от населението на региона.

Само област София (Столична община) увеличава населението през 2018 г. спрямо 2011 г. с 31 505 д. (2,4 %). Населението в останалите области намалява през 2018 г. спрямо 2011 г., като най-голямо е намалението за областите Кюстендил – с 11,8 % и Перник – с 8,4 %.

Към 31.12.2018 г. в Югозападен регион има 52 общини.

Средният брой лица, изчислени за една община към 31.12.2018 г., възлиза на 40 427 лица.

Неравномерно е разпределението на населението и по общини. В 19 общини с население под 6 000 души живеят едва 2,7 % от населението на региона. Критично малкият брой на населението в една община поставя под въпрос самостоятелното ѝ съществуване. В същото време в 1 община с население над 100 хил. души живеят 63,2 % от населението на региона. Най-голяма по население е община Столична (1 328 120), следвана от общините Перник (88 604) и Благоевград (75 329). Най-малката община е Трекляно – 758 души, следвана от община Чавдар (1 151 души).

Таблица 9: Население и прираст по региони към 31.12.2011-2018 г.

	Население (брой)		Прираст	
	2011	2018	Брой	%
Общо за страната	7 327 224	7 000 039	-327 185	-4,5
Югозападен	2 131 233	2 102 205	-29 028	-1,4
Благоевград	322 025	305 123	-16 902	-5,2
Кюстендил	134 990	119 041	-15 949	-11,8
Перник	131 987	120 880	-11 107	-8,4
София-(Столична община)	1 296 615	1 328 120	31 505	2,4
София	245 616	229 041	-16 575	-6,7
Северозападен	836 601	742 304	-94 297	-11,3
Северен централен	853 468	784 168	-69 300	-8,1
Североизточен	961 965	929 035	-32 930	-3,4
Югоизточен	1 072 850	1 032 079	-40 771	-3,8
Южен централен	1 471 107	1 410 248	-60 859	-4,1

За периода 2011–2018 г. само в 4 общини има увеличение на населението, като то е по-значително в Столична – 31 505 души (2,4 %). Със значително намаление на населението са общините Перник – 7 541 души (-7,8 %), Кюстендил – 6 640 души (-11,1 %), Дупница – 5 133 души (-11,5 %) и Петрич – 4 090 души (-7,6 %).

Към края на 2018 г. градовете в региона са 48 и в тях живеят 1 772 377 души, като в края на 2011 г. в тях са живели 1 773 476 души, или за 7 години населението намалява с 1 099 души (-0,1 %).

С изключение на София, демографското състояние в градовете показва същата тенденция към намаляване на населението, каквато се наблюдава при общините. Това означава, че е изчерпан демографският потенциал на селата, които до неотдавна бяха източник за миграция към градовете. В периода 2011–2018 г. нараства населението на 4 града: София с 33 578 д. (2,6 %), Баня със 132 д. (1,2 %), Банско със 111 д. (1,2 %) и Елин Пелин с 24 д. (0,4 %).

Значително през този период намалява населението на градовете Перник – 6 058 д. (-7,7 %), Кюстендил – 4 230 д. (-9,6 %), Дупница – 3 507 д. (-10,6 %), Петрич – 1 745 д. (-6,1 %) и Благоевград – 1 478 д. (-2,1 %).

Намаляването на населението в региона е съпроводено и с друго негативно явление – миграция на населението към столицата и чужбина. В областните центрове живее 67,7

% от населението на региона, а неравномерното разпределение става проблем и за ефективното усвояване на ресурсите в една голяма част от територията на Югозападния регион.

Естествен и механичен прираст на населението

Раждаемост

През 2018 г. в страната са регистрирани 62 576 родени деца, като от тях 62 197 (99.4%) са живородени. В сравнение с предходната година броят на живородените намалява с 1 758 деца, или с 2.7%.

В градовете и селата живородени са съответно 46 877 и 15 320 деца, а коефициентът на раждаемост е 9.1‰ в градовете и 8.3‰ в селата. В регионален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен - 12.0‰, София (столица) и Ямбол - по 9.8‰. В деветнадесет области раждаемостта е по-ниска от средната за страната, като най-ниски стойности се наблюдават в областите Смолян - 6.3‰, Габрово и Видин - по 6.8‰.

В **Error! Reference source not found.** по-долу е дадена подробна информация за ражданията за 2018 год. в областите, попадащи в границите на Югозападен регион.

Таблица 10: Раждаемост по области в Югозападен централен регион

Раждаемост	2018 (брой)		
	Общо	Живородени	Мъртвородени
Общо за страната	62576	62197	379
Югозападен	19586	19488	98
Благоевград	2694	2676	18
Кюстендил	838	831	7
Перник	938	933	5
София	2004	1988	16
София (столица)	13112	13060	52

Смъртност

Броят на умрелите през 2018 г. за страната, като цяло е 108 526 души, а коефициентът на обща смъртност - 15.4‰, като спрямо предходната година броят на умрелите намалява с 1 265, или с 1.2%. Нивото на общата смъртност продължава да е твърде високо. През 2018 г. с най-високо равнище на смъртност се отличават областите Видин, Монтана, Кюстендил, Габрово, Враца, Ловеч, Перник, Плевен, Ямбол, София, Силистра, Велико Търново, а най-ниска стойност на този показател е регистрирана в областите София (столица), Кърджали, Варна и Благоевград

В **Error! Reference source not found.**5 по-долу е дадена информация за смъртността в областите, попадащи в обхвата на Югозападен централен регион.

Таблица 11: Смъртност по области в Югозападен централен регион

Смъртност	2018 (брой)		
	Общо	Мъже	Жени
Общо за страната	108526	56367	52159
Благоевград	4056	2224	1832
Кюстендил	2436	1265	1171
Перник	2384	1261	1123
София	4246	2244	2002
София (столица)	15532	7638	7894

Детска смъртност

Детската смъртност за ЮЗР (3,6‰) е по-ниска от средната за страната (5,8‰). Най-висока е детската смъртност в област Перник – 7,5‰, следвана от София-област (6,0‰). Благоевград и Кюстендил имат почти еднакво ниво на детска смъртност – съответно 4,5‰ и 4,8‰, а на-ниска е детската смъртност в София град – 2,7‰.

Естествен прираст

През 2018 г. в резултат на отрицателния естествен прираст населението на региона е намаляло с 9 166 души.

Таблица 12: Естествен прираст на 1000 души от населението в ЮЗР – 2018 г.

Области/райони	Естествен прираст (‰)		
	Общо	Град	Село
Благоевград	- 4,5	- 2,7	- 7,2
Кюстендил	- 13,4	- 8,5	- 24,6
Перник	- 11,9	- 7,9	- 27,3
София област	- 9,8	- 5,3	- 16,8
София - град	- 1,9	- 1,6	- 8,1
ЮЗР	- 4,3	- 2,6	- 13,4
За страната	- 6,5	- 4,1	-13,5

Намалението на населението, измерено чрез коефициента на естествен прираст, през 2018 г. е минус 4,3 ‰, а през 2011 г. е минус 3,3 ‰. Коефициентът на естествен прираст в градовете е минус 2,6 ‰, а в селата – минус 13,4 ‰.

Коефициентът на естествен прираст за ЕС-28 е минус 0,4 ‰.

В периода 2011–2018 г. всички области и общини в региона имат отрицателен естествен прираст (изключение прави община Гърмен).

През 2018 г. с най-малки по стойности коефициенти на отрицателен естествен прираст е област София (Столична община) – (-1,9 ‰). С най-голямо намаление на населението вследствие на високия отрицателен естествен прираст са област Кюстендил – минус 13,4 ‰ и област Перник – минус 11,9 ‰.

През 2018 г. само община Гърмен (0,4 ‰) има положителен естествен прираст. 13 общини имат по-благоприятен коефициент на естествен прираст през 2018 г. от средния за страната (-6,5 ‰).

С по-неблагоприятен коефициент от средния за страната са 39 общини. В 8 общини коефициента на естествен прираст е 3 пъти по-неблагоприятен от средния за страната, рекордьори са Ковачевци (-44,5 %) и Невестино (-48,7 %).

В сравнение с равнището на диференциация между областите, междуобщинските различия са по-ясно изразени. Най-значителните вариации се наблюдават между общините на област Кюстендил, където най-ниската стойност на коефициента на естествен прираст е -10,7 % в община Дупница, а най-високата, -48,7 % е в Невестино. По правило наличието на нееднородно развити общини в една област предполага по-голяма диференциация.

Механичен прираст

Коефициентът на механичен прираст в региона през 2011 г. е 2,3 %, а през 2018 г. – 1,4 %, като за страната през 2018 г. е -0,5 %. Или механичният прираст е с по-благоприятни показатели от средните за страната поради нестихващата миграция към столицата.

През 2018 г. положителен механичен прираст има област София (Столична община) – 5 163 д. (3,9 %). Останалите области имат отрицателен механичен прираст, като с най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст е област Благоевград – 1 379 д. (-4,5 %).

През 2018 г. 13 общини имат положителен механичен прираст, като по-значителен е прирастът в Столична община – 5 163 д. (3,9 %). В община Копривщица прирастът е 0,0 %. Останалите 38 общини имат отрицателен механичен прираст. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са общините Петрич (-329 д.), Дупница (-284 д.) и Разлог (-165 д.).

4.8.2 Болестност, заболяемост и умирация по причини

Разгледани са двата информативни здравни показатели - заболяемостта и болестност. «Заболяемост» е общият брой на регистрираните нови случаи на заболявания при първичната медицинска помощ за 1 година, «болестност» - общият брой регистрирани стари и нови случаи през годината).

Данните от Националния център по здравна информация (НЦЗИ) за 2018 г. показват доста голямо разнообразие на здравните показатели на населението в ЮЗР по области и заболявания.

Таблица 13: Регистрирани инфекциозни заболявания през 2018 г. в ЮЗР

(на 100 000 жители)

Области	Скарлатина	Варицела	Дизентерия	Вирусни хепатити	Активна туберкулоза
Благоевград	18,9	175,2	22,2	36,9	23,2
Кюстендил	32,5	169,1	5,8	41,6	36,6
Перник	63,3	212,9	-	47,7	27,1
София област	16,9	297,0	0,4	37,3	31,3
София - град	74,4	330,0	1,9	31,7	13,6

<i>Страната</i>	<i>54,5</i>	<i>339,9</i>	<i>3,3</i>	<i>28,0</i>	<i>18,4</i>

Инфекциозната заболяемост в областите на ЮЗР е доста различна. Сред заразните болести, подлежащи на задължително съобщаване, през 2018 г. с най-висока заболяемост на 100 000 души от населението в района са варицела (169,1-330,0 на 100 000 население) и скарлатина (16,9-74,4‰), следвани от вирусни хепатити (31,7-47,7‰).

Заболеваемостта от скарлатина е най-ниска в област София област, значително по-ниска от средната за страната, а най-висока в София-град, по-висока от средната за страната.

Варицела е имало през 2018 г. най-често в област София-град, а най-рядко в област Кюстендил.

Дизентерия през 2018 е имало най-често в област Благоевград (значително над средната за страната), а най-рядко в София – област, като в област Перник няма регистрирани случаи.

Случаите на вирусни хепатити през 2018 г. са най-често в област Перник, следвани от Кюстендил, а най-рядко в област София-град, но различията между областите не са съществени.

В динамичен план от 2016 до 2018 г. се наблюдава увеличаване на заболяванията от някои заразни болести - скарлатина, епидемичен паротит, лаймска борелиоза. Случаите на вирусни менингити и менингоенцефалити варират в отделните години и по области, но не показват определена тенденция. Като намаляващи могат да се отчетат случаите на заболявания от морбили, коклюш, варицела, сепсис, дизентерия, вирусни хепатити.

Заболеваемостта от активна туберкулоза през 2018 г. средно за страната е 18.4‰, което е по-ниско в сравнение с предишни години. През 2017 г. заболяемостта е 20.0‰, през 2016 г. – 21,7‰.

В ЮЗР заболяемостта от туберкулоза също варира. Най-висока е в област Кюстендил, следвана от София-област, Перник, Благоевград и най-рядко се среща в област София град.

Злокачествени заболявания. През 2018 г. честотата на новите регистрирани случаи на злокачествени заболявания в страната е по-ниска от предходните години - 406.7 на сто хиляди души от населението спрямо 424.8 ‰ през 2017 г и 435.5‰ през 2016 г.

Таблица 14: Новооткрити злокачествени заболявания в ЮЗР за периода 2016-2018 г. (на 100 000 жители)

Област/ година	Благоевград	Кюстендил	Перник	София град	София област	<i>Средно за страната</i>
2016	399,3	335,1	372,4	425,4	234,7	435.5
2017	421,9	242,1	296,5	423,4	229,4	424.8
2018	343,2	136,6	214,5	410,4	158,5	406.7

По отношение на злокачествените заболявания не се отбелязват съществени различия по области, както и спрямо средните за страната. През целия период най-ниска

заболеваемост се установява в София област, както и в област Перник и Кюстендил, по-ниски от средните за страната. В област Благоевград заболеваемостта е около средната за страната, а най-висока в София град.

Хроничната заболеваемост сред населението в ЮЗР е съпоставима или по-ниска от средната за страната както общо, така и по отделни нозологични единици. Съществуват вътрешнорегионални различия - налице са области с много висока заболеваемост по отделни групи заболявания, и такива със значително по-ниска заболеваемост от средната за страната.

Таблица 15: Регистрирани хронични заболявания към 31.12.2018 г. в областите на ЮЗР (на 100 000 жители)

Области	Психични заболявания (регистрирани)	Общо хоспитализирани	Първично инвалидизирани (на 1000 души)	
			До 16 г	Над 16 г
Благоевград	4.6	24 957.3	2,1	8,9
Кюстендил	1 742.3	32 386.1	4,3	11,8
Перник	3 795.5	14 127.3	4,5	7,1
София област	1 829.4	35 386.6	3,6	8,5
София - град	834.6	47 072.2	3,1	7,1
Страната	1 723.9	34 188.6	3.7	8.9

Регистрираните психични заболявания в ЮЗР са повече от средната стойност за страната. Най-ниски са нивата в област Благоевград, по-висока в област София-град, и най-висока в Перник. Сравнителният анализ е труден, предвид фактът, че някои от случаите не се диагностицират, няма стриктен отчет на болните с психични проблеми не могат да се правят достоверни изводи.

В края на 2018 г. броят на болните, намиращи се под наблюдение на психиатричните заведения, отделения, кабинети и амбулатории, е 120 677. Сред тях с най-голяма честота са случаите на умствена изостаналост - 377.2 на сто хиляди за страната. В област Благоевград няма регистрирани случаи, област Кюстендил – 15,1%, област Перник – 814,9%, София област – 312,6%, София град – 157,2%.

Случаите на шизофрения и шизоидни разстройства средно за страната са 437.0 на сто хиляди, като в област Благоевград са 2,9%, Кюстендил – 189,0%, Перник – 716,4%, за София област – 597,3%, София град - 256,0%.

Заболеваемостта от сифилис през 2017 г. (няма публикувани данни за 2018 г) е различна по области в ЮЗР: при средна за страната 7,5 на 100 000, в област Перник е 43,9%, в област София град е 8,6%, а в област Благоевград, Кюстендил и София област не са регистрирани случаи.

Сред децата до 17-годишна възраст водещо място заемат заболяванията от микроспория и трихофития, като по-голямата част от регистрираните случаи са нови.

Смъртност по причини

В структурата на смъртността по причини през 2018 г. не се наблюдават съществени промени. Водеща причина за умираанията остават болестите на органите на кръвообращението, чийто интензитет е 1 004.2 на сто хиляди души от населението, а относителният им дял е 65.0%. Сред тях най-голяма е честотата на умираанията от мозъчносъдови болести и исхемична болест на сърцето. На второ място са умираанията от новообразувания. През 2018 г. равнището на смъртност по тази причина е 248.6 на сто хиляди от населението, като смъртността сред мъжете се запазва много по-висока отколкото при жените. В структурата на останалите причини за смърт следват: болести на дихателната система; болести на храносмилателната система; симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде; външни причини за заболяемост и смъртност и т.н. На тези шест класа болести през 2018 г. се дължат 95% от всички смъртни случаи в страната.

Основните причини за умираанията на децата на възраст под 1 година през 2018 г. са: някои състояния, възникващи в перинаталния период (278.1 на сто хиляди живородени); вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (120.6 на сто хиляди живородени).

Сравнително висока е детската смъртност от: болести на дихателната система - 53.1 на сто хиляди живородени, вкл. пневмония, на която се дължат 64% от смъртните случаи; болести на органите на кръвообращението - 40.2 на сто хиляди; симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде - 24.1 на сто хиляди; някои инфекциозни и паразитни болести - 17.7 на сто хиляди; външни причини за заболяемост и смъртност - 14.5, и т.н.

4.8.3 Здравеопазване

Лечебни и здравни заведения и болнични легла

Заведения за болнична помощ и болнични легла

В Югозападния регион заведенията за болнична помощ включват болници, центрове за кожно-венерически заболявания, центрове за психично здраве и комплексни онкологични центрове. Съгласно Закона за лечебните заведения болниците са многопрофилни и специализирани.

Таблица 16: Осигуреност на населението с болнични легла в ЮЗР

Регион/област	Болнични легла на 100000 души			
	2011	2016	2017	2018
Югозападен	635	692	702	715
Благоевград	450	517	521	541
Кюстендил	742	819	835	807
Перник	401	385	390	371
София	668	713	741	744
София- Столична община	688	746	754	774
Северозападен	643	725	776	779
Северен централен	579	640	650	665

Регион/област	Болнични легла на 100000 души			
	2011	2016	2017	2018
Североизточен	480	502	513	531
Югоизточен	565	644	658	659
Южен централен	654	793	819	826
Общо за страната	647	730	748	760

През 2018 г. инфраструктура на болничната помощ включва 101 болнични заведения с 15 036 легла, което представлява 29,2 % от болничните заведения и 28,3 % от болничните легла в страната. На ниво област основната част от болничните заведения е концентрирана в област София – Столична община. В нея болничните заведения са 67, което представлява 66,3 % от общия брой на болничните заведения на територията на региона. От друга страна, в област Перник са съсредоточени само 4 болнични заведения, което е 4,0 % от общия брой за региона. На ниво община в област Перник общинска болница има само в гр. Перник.

Специализираните болници (39) в София – Столична община са с национално значение и привличат пациенти от цялата страна.

В Югозападния регион болничните легла са 28,3 %, в Северозападния – 10,9 %, в Северния централен регион – 9,8 %, в Североизточния регион – 9,3 %, в Югоизточния регион – 12,8 %, в Южния централен регион – 21,9 %, или общо 92,9 %. Останалите 7,1 % от леглата са във ведомствени болници. По отношение на показателя брой болнични легла на 100 хил. жители през 2018 г. Югозападният регион има показател, сходен със средния за страната.

Заведения за извънболнична помощ и болнични легла

Към 31.12.2018 г. заведенията за извънболнична помощ в региона са 706 с 352 легла за краткосрочно наблюдение и престой, което представлява 34,2 % от заведенията за извънболнична помощ и 28,1 % от легла в страната. На ниво област основната част от тези заведения са концентрирани в област София – Столична община. В нея заведенията за извънболнична помощ са 524, което представлява 74,2 % от общия брой на заведенията за извънболнична помощ на територията на региона. Най-малко са в област Перник (27), или само 3,8 % от общия брой за региона.

Таблица 17: Лечебни заведения за извънболнична помощ в ЮЗР към 31.12.2018 г.

Регион/област	брой	легла
България	2 066	1 253
Югозападен	706	352
Благоевград	75	39
Кюстендил	30	18
Перник	27	5
София	50	24
София (Столична община)	524	266
Северозападен	185	76
Северен централен	232	97

Регион/област	брой	легла
Североизточен	286	212
Югоизточен	270	234
Южен централен	374	182

Към други лечебни и здравни заведения се отнасят центрите за спешна медицинска помощ, регионалните здравни инспекции, домовете за медико-социални грижи за деца, хосписите, националните центрове без легла, диализните центрове, както и центрите за трансфузионна хематология. В края на 2018 г. в региона тези заведения са 45 с 599 легла, като обхващат 31,0 % от този вид заведения в страната.

Осигуреност с лекари и лекари по дентална медицина

Лекари

Осигуреността на населението на един лекар общо за страната за 2018 г. е 236 души.

По области с показатели, по-благоприятни от този на страната, е област София (Столична община), в която има медицински университет, университетска болница и още 67 болници. Другите области са с показатели, по-неблагоприятни от средните за страната, като с най-неблагоприятни показатели е област Перник.

Таблица 18: Обслужено населението от лекари – брой

Регион/област	Население на един лекар				
	година	2011	2016	2017	2018
България		258	240	235	236
Югозападен		250	228	225	225
Благоевград		352	330	325	335
Кюстендил		287	282	272	282
Перник		377	366	367	349
София		257	261	252	254
София - Столична община		222	199	197	196
Северозападен		243	230	222	224
Северен централен		323	307	298	299
Североизточен		268	259	251	253
Югоизточен		306	286	284	289
Южен централен		278	252	247	247

Лекари по дентална медицина

Осигуреността с лекари по дентална медицина за страната е 967 души от населението на един лекар.

По области в региона се наблюдават големи различия в обезпечеността с лекари по дентална медицина, най-висок е показателят за област София – Столична община (695 души на един лекар по дентална медицина). Най-неблагоприятна е осигуреността на населението с лекари по дентална медицина в областите София (1 877 души) и Благоевград (1 056 души).

Таблица 19: Обслужено население от лекари по дентална медицина

Регион/Област	Население на един лекар по дентална медицина				
	година	2011	2016	2017	2018
България		1101	887	862	967
Югозападен		950	753	732	816
Благоевград		1234	991	947	1056
Кюстендил		1174	029	985	839
Перник		857	759	737	839
София		1949	446	1 387	1877
София (Столична община)		817	646	631	695
<i>Северозападен</i>		1413	197	1 151	1302
<i>Северен централен</i>		1411	176	1 124	1294
<i>Североизточен</i>		1320	964	949	1082
<i>Югоизточен</i>		1365	138	1 117	1279
<i>Южен централен</i>		895	727	708	834

Спешна помощ (Транспортна достъпност до болнични заведения)

В областните центрове на Югозападния регион са локализирани 4 центъра за спешна помощ. Центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП) са лечебни заведения, в които медицински специалисти с помощта на друг персонал оказват спешна медицинска помощ на заболели и пострадали лица в дома, на местопроизшествието и по време на транспортирането до евентуалната им хоспитализация. Те са особено изведена медицинска категория с отговорна социална задача и имат непрекъснат денонощен режим на работа. Заедно с 39 филиала (ФСМП) те покриват изцяло територия на региона и са гаранция за бърза реакция и осигурен 30 минутен изохрон в рамките на обслужваната територия, която в много случаи индивидуалните и групови практики не могат да покрият. Съгласно картата на спешната медицинска помощ някои от филиалите обслужват територията на няколко общини, а пък няколко филиали обслужват населението на една община, което е обусловено от големината на общините.

Таблица 20: Спешна медицинска помощ в ЮЗР- центрове и филиали, 2018 г.

Центрове за спешна медицинска помощ	Филиали за спешна медицинска помощ	Обслужвани общини
Благоевград	Благоевград	Благоевград
	Сандански	Сандански
	Петрич	Петрич
	Разлог	Разлог
	Гоце Делчев	Гоце Делчев, Гърмен, Хаджидимово
	Симитли	Симитли
	Кресна	Кресна, Струмияни
	Банско	Банско
	Сатовча	Сатовча
	Якоруда	Якоруда, Белица
Кюстендил	Кюстендил	Кюстендил, Грекляно
	Дупница	Дупница, Бобошево
	Рила	Рила, Кочериново

	Бобов дол	Бобов дол
	Невестино	Невестино
	Сапарева баня	Сапарева баня
Перник	Перник	Перник
	Радомир	Радомир
	Земен	Земен, Ковачевци
	Брезник	Брезник
	Трън	Трън
София	София град	София град
	Банкя	София град
	Нови Искър	София град
	Ботунец	София град
	Божурище	Божурище
	Елин Пелин	Горна Малина
	Сливница	Сливница
	Костинброд	Костинброд
	Своге	Своге
	Пирдоп	Пирдоп, Антон, Златица, Чавдар, Мирково, Челопеч
	Етрополе	Етрополе
	Правец	Правец
	Ихтиман	Ихтиман
	Костенец	Костенец, Долна баня
	Ботевград	Ботевград
	Годеч	Годеч
Самоков	Самоков	
	Драгоман	Драгоман

Източник: Министерство на здравеопазването

По предложение на МЗ в периода 2021-2027 г. е необходимо създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечените и труднодостъпни места. За тази цел е необходимо закупуване на специализирани превозни средства- оборудвани мобилни лаборатории, мобилни

В областните центрове на Югозападния регион са локализирани 4 центъра за спешна помощ. Центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП) са лечебни заведения, в които медицински специалисти с помощта на друг персонал оказват спешна медицинска помощ на заболели и пострадали лица в дома, на местопроизшествието и по време на транспортирането до евентуалната им хоспитализация. Те са особено изведена медицинска категория с отговорна социална задача и имат непрекъснат денонощен режим на работа. Заедно с 39 филиала (ФСМП)²⁵ те покриват изцяло територия на региона и са гаранция за бърза реакция и осигурен 30 минутен изохрон в рамките на обслужваната територия, която в много случаи индивидуалните и групови практики не могат да покрият. Съгласно картата на спешната медицинска помощ някои от филиалите обслужват територията на няколко общини, а пък няколко филиали обслужват населението на една община, което е обусловено от големината на общините.

Анализът на инфраструктурата, осигуреността и достъпността до здравни услуги установява неравномерност в разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари по дентална медицина.

4.8.4 Анализ на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве, в т.ч. свързани с околната среда

4.8.4.1 Рискови фактори, свързани с околната и трудовата среда

Като рискови фактори, свързани с околната среда, са възприети

- атмосферен въздух и климат
- питейни води, вкл. води за къпане,
- почви,
- отпадъци,
- шум, вибрации в околната и работна среда
- нейонизиращи лъчения, йонизиращи лъчения.
- прах
- химични вещества, токсини,

1. Атмосферен въздух – състоянието на този рисков фактор е описано в т. 4.1.1. Системната експозиция на повишени нива на атмосферни замърсители директно или индиректно провокира диапазон от нежелани ефекти - от незначителни функционални смущения до появата на сериозни заболявания на отделни органи и системи като: понижена белодробна функция; повишена възприемчивост на организма към респираторни инфекции; усложнено протичане на съществуващи сърдечносъдови заболявания; усложнено протичане на съществуващи хронични респираторни заболявания, включително и астма; намалена средна продължителност на живота.

Качеството на атмосферния въздух над ЮЗР се характеризира както със замърсени въздушни басейни над големите градове и индустриални центрове, така и с голям брой общини, в които качествата на атмосферния въздух са добри или отлични. Райони, в които е налице превишаване на установените норми за качеството на атмосферния въздух (КАВ)¹ са:

Град София - За Столична община КАВ се формира от емисиите на автомобилния транспорт, промишлеността и битовия сектор (отопление на твърдо гориво, включително и използване на отпадъци за отопление), придружено с ниско атмосферно влияние, безветрие предвид географското разположение на столицата. През последните години поради значителното нарастване на интензивността на автомобилния трафик задръстванията в пиковите часове станаха обичайно явление на много райони в столицата.

Основен проблем през 2018 г. по отношение на КАВ на територията на София са превишенията по показател ФПЧ₁₀, които се регистрират от пунктовете за мониторинг на „Националната система за контрол КАВ в реално време“. Наблюдава се трайна тенденция на задържане на ниска средногодишна концентрация на серен диоксид и азотен диоксид.

Райони, в които е налице превишаване на установените норми за качеството на атмосферния въздух (КАВ), са и община Пирдоп и община Златица.

През 2017 г. Столична община прие на Столичен общински съвет „Програма за управлението на качеството на атмосферния въздух на Столична община за периода 2015-2020 г. - намаляване на емисиите и достигане на установените норми за фини прахови частици ФПЧ₁₀“ (Програмата). Програмата е с Нов план за действие. През 2018 г. Столична община е представила Допълнение на „Програмата за управление качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община 2015-2020 г.“. Предприетите мерки дават резултати, но все още проблемът със ФПЧ₁₀ не е решен.

Гр. Благоевград. Анализът на данните показва че към 31.12.2018 г. нивата на контролираните основни показатели за качеството на атмосферния въздух с изключение на ФПЧ₁₀ са под установените норми за опазване на човешкото здраве. През 2018 г. от АИС-Благоевград не е регистрирано нито едно превишение на средноденоношните, средночасовите и средногодишните норми за показатели азотен диоксид, серен диоксид и озон.

Гр. Перник. Наблюдава се увеличение на количеството ФПЧ₁₀, отчетено в атмосферния въздух през зимните месеци, когато отоплението с твърди горива в битовия сектор оказва влияние върху качеството на атмосферния въздух на град Перник. Не е постигнато съответствие по отношение допустимия брой превишения на СДН/годишно по показател ФПЧ₁₀ (35 пъти в рамките на една календарна година).

Гр. Кюстендил. Качеството на атмосферния въздух е нарушено единствено по показателите ФПЧ₁₀ и сероводород. Основни фактори за превишенията на ФПЧ₁₀ са ползването на твърди горива за отопление, автомобилният транспорт и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура. Причината за превишените стойности на сероводород и амоняк във въздуха е това, че град Кюстендил се намира в термална зона

Гр. Бобов дол. Качеството на атмосферния въздух е нарушено единствено по показателят ФПЧ₁₀. Основни фактори за превишенията на ФПЧ₁₀ са ползването на твърди горива за отопление, автомобилният транспорт и неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура

ИТС за ЮЗР не предполагат дейности и проекти, довеждащи до замърсяване на атмосферния въздух, обратно – приоритетите и целите на ИТС осигуряват запазване и подобряване на околната среда, вкл. опазване на въздуха. Замърсяването на атмосферния въздух във връзка с анализирания ИТС за ЮЗР, може да се идентифицира като фактор, свързан предимно с периодите на строителство на предвидените проекти, а не по време на функционирането им. Затова, този рисков фактор е съществен, но предотвратим и управляем. Не се очаква влошаване на качествата на атмосферния въздух във връзка с реализиране на ИТС.

Климатични явления (промени). През последните години се увеличава честотата на екстремните метеорологични и климатични явления в Република България, вкл. ЮЗР.

бедствени ситуации, свързани с бури, Опасни метеорологични явления от конвективен произход (интензивни и обилни валежи, гръмотевични бури, градушки, често съпроводени с пориви на силен до бурен вятър) могат да предизвикат щети върху селскостопанската продукция, инфраструктура, жилищни и обществени сгради, като и да причинят човешки жертви.

Югозападният регион е с висока степен на уязвимост от климатичните промени. Установени са замърсени въздушни басейни в София, Перник и Златица-Пирдоп. Тук замърсяването на въздуха е комбинирано и със стари замърсявания на почвите с тежки метали. Силно замърсени речни участъци са установени по реките Струма и Искър. Съществуват радиоактивно замърсени територии при Бухово, Елшица и други. Регионът се отличава с най-висок дял на защитените територии и много висок дял на защитените зони.

При реализирането на ИТС не се очаква промени или предизвикване на климатични явления (промени), обратно – предполагат се инвестиции и мерки за подобряване и предотвратяване на евентуални щети, предизвикани от метеорологични явления.

Микроклимат (температурата на въздуха, относителна влажност, скорост на движения на въздуха) - при прегряващи условия на работа (металургия, рудодобив, апретурно производство, стъklarска промишленост, производство на захар и др.) може да се стигне до различни смущения и изменения в организма като промяна в: температурата на кожата и тялото; водно - солевия баланс на организма; сърдечно - съдовата; храносмилателната, отделителната; и централната нервна система. По-изразени неблагоприятни въздействия са топлинни крампи, топлинен стрес, топлинен удар. При ниски температури и в охлаждащи условия работят в горското и селско стопанство, строителството, транспорт, консервна промишленост и др. Неприятното студово натоварване довежда до смущения в кръвообращението, измръзване на крайниците, трайни нарушения и увреждане на вътрешните органи, забавяне на реакцията и координацията на движенията.

Рисковите фактори по отношение на микроклимата не са разглеждани подробно, тъй като нямат връзка с проекта на ИТСР 2021-2027 г. Това е рисков фактор с голямо значение в работната среда, но не е свързан с въздействие върху населението.

2. Качество на питейните води. Подробно описание в т. 6.3

Питейната вода е вода с достатъчно високо качество, която може да бъде консумирана или използвана специално за битови нужди при потребителя, вкл. пиене и готвене, с наличие на много нисък риск от незабавна или дългосрочна вреда. Качеството на водите зависи от много фактори - водния източник и промените, свързани с геоложките условия, земеползването и метеорологичните условия, пречистването и обеззаразяване на водата, качеството на водопроводната мрежа.

Основните рискови фактори за населението, свързани с питейната вода е тя да не отговаря на Наредба 9 (ДВ бр. 30/2001, посл. доп. Бр. 102/2014) и за качество на

питейните води. Данните от провеждания от РЗИ контролен мониторинг на качеството на водата за питейно-битови цели през 2018 г. показва, че общото съответствие с изискванията се запазва на много високо ниво и е сравнимо с това през предходните няколко години. Съответствието по контролираните органолептични и химични показатели остава сравнително високо в областите на ЮЗР.

Най-значителна причина за състоянието на водните тела в района, оценени в лошо състояние по физикохимични параметри (превишения по показатели БПК₅, електропроводимост, нитритен азот, нитратен азот, общ фосфор и др.), са източниците на дифузно замърсяване (населени места без изградена канализация, замърсяване с отпадъци и др.).

Населените места без изградени канализационни системи, както и населените места, от канализациите на които има значителни течове, по експертно мнение са определени като един от най-значителните източници на дифузно замърсяване. Основни вещества замърсители с произход от населените места са различните форми на азот и фосфор, както и общото органично натоварване, отразено по БПК₅. Животновъдството, както и дейностите по компостиране и използване на органичен тор, са друг основен източник на дифузно замърсяване. Основни вещества замърсители с произход от дейности, свързани с животновъдство, са общото натоварване по азот и фосфор.

Съществен проблем е разположението на животновъдни обекти в близост до водни обекти и неправилно изградените торохранилища в близост до водоеми, както и промишлени обекти, формиращи недостатъчно пречистени производствени отпадъчни води във водни обекти или с недобра експлоатация на локални пречистителни съоръжения.

Основните причини за възможни отклонения в качествата на питейните води са неефективната и непостоянна дезинфекция на водата; лоша технологична схема на водоснабдяване; отсъствие на пречистителни станции и съоръжения за пречистване на питейните води; остаряла, амортизирана и аварийна водопроводна мрежа; липса на СОЗ/неспазване на режима на СОЗ; неправилно използване на азотни торове в земеделието и др.

Въпреки някои негативни тенденции, като цяло в ЮЗР се наблюдава намаляване внасяното на замърсители в повърхностните и подземните водоприемници и подобряване качеството на водите в участъците от реките с установено трайно замърсяване.

3. Почви – качеството на почвите е от косвено значение за здравето и безопасността на населението - чрез възможността да замърсяват другите елементи на екологичната верига: въздух, повърхностни и подпочвени води, както и земеделските култури, отглеждани върху нея.

Голяма част от територия на ЮЗР е с наклон над 18-20 %, което е основна предпоставка за развитие на водоплосткостна ерозия. Поради интензивния износ на хранителни елементи с повърхностния отток ерозираните почви са по-бедни на хранителни вещества в сравнение с неерозирани и при тях ефективността от внасянето на органични и минерални торове е значително по-висока.

По отношение на процесите на засоляване и вкисляване анализът показва, че почвите в ЮЗР са в добро екологично състояние. Няма регистрирана земя, замърсена с полициклични ароматни въглеводороди, полихлориранибифенили и органохлорни пестициди.

Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди е характерно за областите София и София - Столична община. Тук са районите с трайно замърсяване на почвите - район Кремиковци, общините Челопеч, Пирдоп и Златица. Замърсени с тежки метали са терени в землищата на села Долни и Горни Богров и с. Яна, съответно акумулирани на базата на стари исторически замърсявания. Не се наблюдава съществено замърсяване на земеделските земи с изследваните елементи. Данните показват, че практическа опасност от замърсяване има само в определени зони около

Приложението на ИТС няма да окаже негативно влияние върху качеството на почвите. То включва информирание и подпомагане на земеделските производители при планиране на ползването на земята, спазване на добрите земеделски и екологични практики и подкрепа на земеделските производители за растежа на регионалната икономика и повишаване на конкурентноспособността.

4. Отпадъци

Общо образуваните отпадъци за периода 2011-2018 г. в Югозападен регион намаляват. Във всички области се отчита намаление, с изключение на област Враца. Това намаление определено се дължи на демографски причини. Събирането и утилизирането на отпадъците са от голяма значение за добрите битови условия и здравето на населението.

5. Шум. Акустична среда. Обикновено този фактор не действа изолирано, а в комбинация с други рискови за здравето фактори, които могат да бъдат химични, физични, биологични, психологични и такива, свързани с начина на живот, атакуващи човешкия организъм в течение на целия му живот. Вредата от шума се превръща в една от характеристиките на модерния живот.

Шумът атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм, като се проявява главно в следните насоки:

Аурални ефекти (върху слуховия анализатор) – Загуба на слуха в резултат на продължително влияние на шум с висока интензивност - характерно за работна среда с високи шумови нива.

Екстрааурални ефекти:

Психологично въздействие: раздразнение, влияние върху работоспособността, въздействие върху речевата разбираемост, нарушение на съня.

Физиологично въздействие: върху функциите на отделни органи и системи:

сърдечно съдовата система - участване на сърдечния ритъм, промени, които водят до повишаване на кръвното налягане

дихателната система - изменения на респираторния ритъм

храносмилателна система - забавяне пасажа на храната и различни по степен и вид увреждания на стомаха

ендокринна система - изменение количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма, вестибуларна система, процесите на обмяната

нервна система - върху висшата нервна дейност (нервна преумора, психични смущения и нестабилност, смущения на паметта, раздразнителност) и вегетативната нервна система (усилен тонус, който може да доведе до редица сърдечни, циркулаторни и други прояви).

Най-силно въздействие върху акустичната обстановка оказва транспортният шум. Неговият дял е 80-85% от общото шумово натоварване в градовете. Непрекъснатото увеличаване броя на моторните превозни средства и грешките в градоустройственото планиране са основните причини за оформянето на урбанизирана среда с утежнен, неблагоприятен за човешкото здраве акустичен режим.

Авиационният шум е по-дразнещ в сравнение с шумовете от други източници, тъй като се състои от спорадични шумови събития с определен издигащ се и спадащ модел и с висока честота и сила, към които човешкото ухо е особено чувствително.

Най-силно засегнати от високи шумови нива са агломерациите с население над 100 хил. жители, поради което те попадат в обхвата на *Директива 2002/49/ЕО относно оценката и управлението на шума в околната среда*, транспонирана в националното ни законодателство чрез *Закона за защита от шума в околната среда*.

В гр. София се запазва много високо шумово ниво. През 2010 г. общият брой пунктове с наднормени шумови нива е 32, през 2014 г. се увеличава до 33, а през 2017 г. намалява с 2 броя и достига 31 бр.

В гр. Благоевград подобрението на акустичната среда е най-значимо. От 10 пункта с наднормен шум през 2010 и 2017 г няма пунктове с наднормен шум.

В градовете Кюстендил и Дупница от проведените през 2017 г. измервания на нивото на шума се установява превишаване на стойностите над нормативните изисквания в 18 и съответно в 9 пункта. Налице е леко подобрение спрямо 2014 г. и 2010 г.

В гр. Перник пунктовете с наднормен шум от 21 бр. през 2010 г. се увеличават на 23 бр. през 2014 г. и намаляват до 20 бр. през 2017 г. Намалението са дължи на пунктове, които

принадлежат към групата на пунктове върху територии с промишлени източници на шум - производствено-складови територии и зони.

Област София - градове Ботевград, Самоков и Своге: данните от мониторинга показват, че допустимите шумови нива са превишени в 17 броя пунктове. При гр. Ботевград пунктовете нарастват от 6 през 2010 г. на 8 през 2014 г. и достигат 9 през 2017 г. При гр. Самоков пунктовете нарастват от 6 през 2010 г. на 7 през 2014 г. и се задържат на 7 и през 2017 г. Град Своге е без пунктове с превишени нива на шум през 2010 г. и 2014 г., но през 2017 е с 1 пункт над нормите.

Шумовото въздействие зависи както от интензитета на шума, така и от продължителността на неговото въздействие. Като рисков фактор за населението, шумът се оценява при всяко инвестиционно намерение. Прилагането на ИТС за ЮЗР също изисква стриктно спазване на предпазните мерки за осигуряване на оптимална акустична обстановка при реализиране на инвестиционни намерения.

6. Вибрации - вибрациите са рисков фактор, характерен предимно за работещите в такива условия и/или с вибриращи инструменти. Те могат да предизвикат сериозни поражения върху здравето и безопасността на работещите изложени на вибрации. Вибрациите предизвикват увреждане на периферните кръвоносни съдове, нервни окончания и костите. Предпазните мерки включват основно технически решения за ограничаване нивото на вибрациите: монтиране на оборудването върху специален фундамент, виброгасящи ръкохватки, и др. конструктивни решения, които осигуряват спазването на нормите, свързани с експозиция на вибрации. Този фактор не е рисков за населението и не се очаква въздействието му във връзка с приложението на ИТС в ЮЗР.

7. Йонизиращи лъчения (радиационна обстановка)- представлява естествена и изкуствена радиация. Може да предизвика остри и хронични увреждания – остра лъчева болест, злокачествени заболявания, мутации в поколенията и смърт. Защитата от йонизиращи лъчения включва: устройства за дистанционно управление, херметизиращи и ограждащи устройства, вентилация, защитни покрития, знаци за безопасност и сигнализация, лични предпазни средства.

Обобщените данни в ЮЗР за средногодишните стойности на мощността на еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2018 г. не се отличават от характерните за региона.

По отношение на *атмосферната радиоактивност* през 2018 г. не са регистрирани повишения на специфичната активност на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух в нито един от мониторинговите пунктове. Измерените стойности не се отличават от предходните години.

Не се очакват наднормени нива на йонизиращи лъчения, свързани с реализирането на ИТС.

8. Нейонизиращи лъчения - това са електрически, магнитни или електромагнитни лъчения с възможно неблагоприятно въздействие върху здравето. Те предизвикват болести на органите на кръвообращението (хипертония), увреждане на очите и на

централната и вегетативна нервна система. Защитата от нейонизиращи лъчения се осъществява чрез заземяване и електростатични полета. Не се очакват наднормени нива на нейонизиращи лъчения при реализиране на ИТС. Възможно е временна, локална емисия по време на строителство на някои от предвидените инвестиционни намерения в обсега на ИТС.

9. Биологични фактори - "Биологични агенти" са микроорганизми, включително онези, които са генетично модифицирани, клетъчни култури и човешки ендопаразити, които могат да провокират инфекция, алергия или токсичност. Застрашени са работещите в предприятия за производство на храни, селско стопанство, работа с животни и/или продукти от животински произход, здравни и лечебни заведения, ветеринарномедицински и диагностични лаборатории, третиране на отпадъци, пречиствателни станции за отпадни води. Част от защитните мерки са организационни и технически, за да се избегне или сведе до минимум контаминирането на работното място с биологични агенти, както и осигуряване на колективни средства за защита и/или лични предпазни средства. Биологичните фактори повишиха своето значение във връзка с развитата се пандемия от Коронавирус. В тази връзка трябва да се отбележи, че биологичните фактори съпътстват хората постоянно и биха могли да окажат негативно влияние във всеки един момент и на всяко място – в околната или в работната среда. Допълнителна опасност представляват „новите биологични фактори”, т.е. нови микроорганизми (най-често вируси или техни мутации), за които няма или не е достатъчна информацията, не могат да се предвидят въздействията и мерките за превенция.

Реализирането на ИТС не е свързано с генериране на биологични агенти. Тези фактори не са разгледани подробно, защото този рисков фактор не е свързан пряко с проекта ИТСР 2021-2027 г.

10. Градска среда (урбанизация)- Над 50% от хората в света живеят в градове и начинът им на живот предопределя изявата на различни заболявания, скъсяващи жизнената им перспектива. Налице са доказателства за така наречените Асоциирани с града заболявания (Urban Associated Diseases), в които са включени почти всички социално значими болести: алергии и астма; автоимунни и възпалителни заболявания; затлъстяване и диабет; сърдечно-съдови заболявания; злокачествени заболявания; хронична обструктивна белодробна болест; инфекциозни заболявания; психични разстройства. Много от рисковите фактори, дължащи се на градския начин на живот, не са преки. Те, обаче, повлияват неблагоприятно генетично предразположените индивиди към развитие на определено състояние. Заседналият начин на живот, замърсяването на въздуха с фини прахови частици, промененият микробиом, недостигът на витамин D, шумовото и светлинно замърсяване, неприятната заобикаляща среда, струпването на много хора - това са само някои от факторите в градската среда.

Урбанизацията на ЮЗР е висока. В региона са определени 3 общини със силна урбанизация - София, Перник и Благоевград; средно урбанизирани общини (междинни) -

19 общини с центрове: Банско, Гоце Делчев, Петрич, Разлог, Сандански, Дупница, Кюстендил, Радомир, Божурище, Ботевград, Елин Пелин, Етрополе, Ихтиман, Костенец, Костинброд, Пирдоп, Самоков, Своге, Сливница; слабо урбанизирани общини (периферни) - 30 общини с центрове: Белица, Гърмен, Кресна, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хаджидимово, Якоруда, Бобов дол, Бобошево, Кочериново, Невестино, Рила, Сапарева баня, Трекляно, Брезник, Земен, Ковачевци, Трън, Антон, Годеч, Горна Малина, Долна баня, Драгоман, Златица, Копривщица, Мирково, Правец, Чавдар, Челопеч.

В условията на глобализация предимство на Югозападен регион е уникалната природа, културните ценности от различни епохи, съхранените бит и традиции в отдалечените незасегнати от урбанизация общини и територии, които извеждат българската идентичност като водеща в туристическата индустрия.

ИТС за ЮЗР може да осигури баланса между запазване на благоприятните екологични, чисти, неурбанизирани територии и развитието на региона, повишаване на конкурентноспособността, териториалната свързаност и запазване на човешкия капитал.

4.8.4.2 Демографски и социални фактори

Демографските ресурси и качеството на човешкия капитал са важен фактор за развитието на региона, за привличането на инвестиции и за напредъка на местната икономика. От друга страна фундаментална задача на регионалната политика е да съхранява демографския ресурс, както и да подобрява качеството на човешкия капитал.

Като цяло текущата демографска ситуация в Югозападен регион се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност. Средногодишният темп на промяна на населението в последните 10 години е отрицателен (-0,18 % при -0,64 % за страната). Установява се дисбаланс в териториалното разпределение на населението, който води до сериозни териториални диспропорции

С най-влошени темпове на демографско развитие е област Кюстендил, която е загубила 1 3 % от населението си. Единствено област София (Столична община) показва увеличение на населението с 2,8 %, или 0,35 % средногодишен прираст.

За Югозападен регион механичният прираст като мерило за качеството на живот и икономическите възможности на територията е отрицателен през целия период 2011--2018 г., с изключение на област София (Столична община), в която той е положителен, но с намаляваща тенденция (от 4 625 души през 2011 г. до 2 977 души през 2018 г.).

В рамките на България ЮЗР отчита и най-високи показатели за средната продължителност на живота (75,7 години през 2017 г.), но разликата със средното за ЕС остава значителна - над 5 години.

Прогнозните резултати за ЮЗР показват, че с изключение на София - Столична община населението ще намалява и застарява. Голямата пречка пред икономическия растеж, ще

бъде значителното свиване на населението като цяло, както и конкретно на населението в трудоспособна възраст. Въпреки че коефициентите на демографска зависимост в региона с изключение на София - Столична община остават почти непроменени в дългосрочен план, номинално населението във всички възрастови групи ще се свива чувствително

Заетост. Коефициентът на заетост е водещ индикатор за пазара на труда и показва каква част от населението в трудоспособна възраст работи.

Заетостта на населението в най-активна възраст (15-64 години) бележи ръст в Югозападния регион в периода 2011-2018 г. и достига 73,8 % през 2018 г. и е много над средната за страната (67,7 %). На практика заетостта в момента е по-висока от пиковите си нива отпреди кризата - през 2008 г. коефициентът на заетост в региона е 71,0 %. Въпреки предприетите мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, и в частност тази при жените, все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола. Заетостта при мъжете е 76,1 %, а при жените - 71,5 %.

Равнището на заетост сред лицата с основно, начално и по-ниско образование е значително по-ниско от общото равнище на заетост.

Сред регионите, Югозападният има най-висока заетост - през 2018 г. коефициентът на заетост (15-64 навършени години) е 73,8 %, след него са ЮИР и ЮЦР.

По-нататъшното повишаване на заетостта ще зависи от активизирането на икономически неактивни лица и тяхната (пре)квалификация, както и от обръщането на тенденцията към нетна емиграция и дори внос на работна ръка от чужбина

3. Безработица. Безработицата е фактор, влияещ негативно върху икономиката и поражда социални проблеми, най-вече директно върху бедността и социалното изключване. Комбинацията на безработица и други негативни социални фактори може да забави развитието на местните трудови пазари и да засили изолацията им от протичащите процеси в икономическото развитие.

По данни на НСИ през четвърто тримесечие на 2018 г. броят на безработните лица е 154,1 хил., от които 88,2 хил. (57,2%) са мъже и 65,9 хил. (42,8%) - жени. Коефициентът на безработица е 4,75, съответно 4,9% за мъжете и 4,3% за жените. В сравнение с четвърто тримесечие на 2017г. коефициентът на безработица намалява с 0,7% при мъжете, а с 1,4% при жените.

През 2018 г. коефициентът на безработица в Югозападния регион сред населението на 1564 навършени години намалява с 4,8 процентни пункта в сравнение с 2011 г., като достига 2,7 %. Регионът заема водещо място по ниска безработица в страната. Разликата между коефициента на най-добре представилия се регион (Югозападния) и най-изоставащия (Северозападния) е значителна - 8,8 процентни пункта. На областно ниво коефициентът на безработица е най-нисък в област София - Столична община (0,7 %), изоставане има в област Перник (7,5 %). Разликата между

равнищата на безработица в най-добре представената област София - Столична община и най-изоставащата област Перник е 6,8 процентни пункта.

Тази тенденция е благоприятна основа за реализиране на ИТС и позволява по-добри резултати от приложението ѝ.

4. Образование (образователно ниво), професионално обучение и учене през целия живот. Нивото на образование (образованост) е от съществено значение за доброто развитие и реализация на населението. Подчертано е значението на образованието като ключов аспект на икономическия потенциал и решаващ фактор за развитието на информационното общество. Неграмотността и ниската образованост на населението са рисков фактор за недобра реализация в живота на хората, безработица и по-трудно намиране на работа, по-ниски доходи и бедност, а от друга страна могат да затруднят реализирането на някои приоритети или цели на разглежданата ИТС

Делът на населението с висше образование в Югозападен регион е най-висок сред останалите региони от ниво 2 (39,5 %, при средно за страната 28,2 % (2018 г.)). Населението на възраст 30-34 години с висше образование е 46 % при средно за страната 33 % и показва тенденция на нарастване. Най-благоприятна е образователната структура на област София (Столична община), където делът на населението с висше образование е 51,4 %

Наблюдава се положителната връзка между дела на висшистите и инвестициите, особено на преките чуждестранни инвестиции. В този контекст образованието и квалификацията е основен фактор, който трябва да се подкрепи. В ИТС за ЮЗР е заложен приоритет за равен достъп до качествено образование, което се очаква да окаже положително влияние върху този фактор на регионално ниво.

5. Достъп до Интернет. В съвременния живот и развитие наличието, достъпът и използването на интернет е от съществено значение за хората, което особено се изрази в условията на Ковид пандемията. Както за учениците и студентите, така и за работещите интернет достъпът не е екстра, а ежедневна необходимост. Липсата на интернет достъп е рисков фактор за невъзможност да се извършват служебните задачи, училищното обучение и социални комуникации, да се окаже човек „извън общността” – учениците без достъп до интернет не могат да продължат обучението си в електронна среда по време на пандемията. От друга страна, достъпът до интернет е важно условие за работа „от разстояние”, „хоум офис” и други форми на работа в електронна среда. .

Показателите за достъпност и използваемост на интернет в ЮЗР имат най-високи стойности в страната, но съществува разделение между отделните области, както и между градските и селските райони - достъпът на домакинствата в градовете е много по-добър от този в селските райони, особено в периферните територии.

През 2018 г. според данните на НСИ 75,3 % от домакинствата в региона имат достъп до интернет (средно за страната - 72,1 %). София град отчита най-висок достъп - 81,9 %, с което се нарежда на второ място в страната след област Русе, а Софийска област - най-

нисък показател в региона - 51,3 %. Делът на лицата, регулярно ползващи интернет, в региона са 69,2 % през 2018 г. при 63,6 % средно за страната. Като цяло регистрираното проникване на високоскоростен Интернет сред населението на Югозападен регион е високо от измереното средно за страната, като за Столицата достига почти 100 %.

6. Здравеопазване, достъп до медицинско обслужване (медицински услуги). Данните за ЮЗР показват неравномерното разпределение на болничните легла в лечебните заведения, а *водещ приоритет в областта на здравеопазването трябва да бъде осигуряването на равни възможности за достъп до здравни услуги на хората*, включително и на живеещите в малки, отдалечени от градските центрове места. Тази констатация налага прилагането на целенасочена политика по отношение на здравната инфраструктура и по-ясно очертаване на населените места, за които достъпът до обща и специализирана здравна помощ е затруднен поради неравномерно разпределение на населението и материалната база към настоящия момент.

По статистически райони осигуреността на населението на един лекар е най-благоприятно в Северозападен регион (224 души) поради намалението на населението и в Югозападен регион (225 души), а най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар население в Северния централен регион (299 души). Налице е неравномерност на разпределението на материалната база и диспропорции в осигуреността с лекари и с дентални лекари, което също е резултат от демографските промени, от загубата на специалисти с медицинско образование, от неефективното управление на сектора и на наличните заведения за болнична и доболнична медицинска грижа. Допълнителен проблем, характерен за ЮЗР, е отдалечеността на отделни селища от мястото на предлагане на съответната медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна и неотложна), както и недооборудването на здравните заведения с нова, по-модерна медицинска техника. Недостатъчната или липсваща медицинска помощ, както и трудният достъп до такава, е съществен рисков фактор за здравето на населението. С реализиране на ИТС е налице възможност за изграждане и управление на справедлива, устойчива и ефективна здравна система, ориентирана към качество и резултати с навлизане на електронно управление в системата на здравеопазването, са важна предпоставка за създаване на условия за здраве за всички през целия живот.

7. Пътна мрежа. Транспортна свързаност. Развитието и състоянието на пътната мрежа е от съществено значение в съвременния живот за осъществяване на комуникация, икономическо развитие и качество на живот на населението. Недостатъчната или в лошо състояние транспортна мрежа и респ. транспортна свързаност е рисков фактор за ограничаване на възможностите за икономическо развитие на териториите, които са отдалечени от нея, понижава качеството на живота в тях и инвестиционната им привлекателност.

Поради своето местоположение ЮЗР има важно значение по отношение на връзките в глобален контекст, в т.ч. с Близкия Изток. Високата транспортна достъпност на

Югозападен регион се допълва с различна степен на транспортна свързаност в отделните части на региона. Като цяло ЮЗР се отличава с една от най-ниските гъстоти на пътната мрежа в сравнение с останалите региони от ниво 2, което е в ущърб на периферните райони и затруднява вътрешнорегионалните комуникации.

Реализирането на ИТС с изграждане на скоростни пътища на национално и регионално ниво могат да се създадат предпоставки за преодоляване дефицита на взаимодействие между силно урбанизираните територии (на общините с големи градове - опорни центрове в региона) и периферните, слабо урбанизирани територии (общините, чиито центрове са малки населени места).

Регионът се обслужва от национална и регионална пътна мрежа, като функциите им са не само да осигуряват пътните комуникации между областите в региона, но и да осъществяват интеграцията и връзките със съседни региони предвид по-ниската изграденост на пътищата с национално значение.

Периферните територии на ЮЗР са най-уязвимите пространства от социално-икономическа гледна точка. Повечето от тях са едновременно гранични, планински и селски: с кризисни демографски характеристики, недобра техническа инфраструктура, ниска заетост и затруднен достъп до социални услуги. Придвижването на хората се затруднява и се увеличава времето за придвижване както в региона, така и към други региони. Реализирането на ИТС предвижда като приоритет подобряване на териториалната свързаност, елемент на което е и развитието на транспортната система.

4.8.4.3 Рискови фактори, свързани с начина на живот

Такива фактори са, ниската физическа активност, храненето и хранителния статус на населението, генетично модифицирани организми в храни, тютюнопушенето, употребата на алкохол и/или наркотици. Тези фактори не се разглеждат детайлно, тъй като нямат пряка връзка с проекта на ПРР 2021-2027 г.

Може да се посочи, че това са важни индивидуални фактори, които имат непряка/индиректна връзка с разглежданата ИТС. Разбира се, тези фактори – хранене, физическа активност, вредни навици, са индивидуални, лични поведенчески модели, което ги прави по-трудно променими и управляеми, и са обект на друг вид интервенционни програми.

Не се предполага опасност от негативно въздействие на ИТС върху тези рискови фактори. Обратно, реализирането на приоритетите и целите на ИТС могат да допринесат за създаване на условия за подобряване на тези фактори – развитие на спорта, създаване на повече места за спортуване (индивидуално и колективно), инвестиции в социални условия, качеството на хранителните продукти и пр.

5 Евентуално развитие без прилагането на ИТСП на ЮЗР

Евентуалното развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ИТСП на ЮЗР се определя като „Нулева алтернатива“. Вероятните последствия се разглеждат по фактори/компоненти по-долу.

5.1 Въздух и климат

Не прилагането на ИТСП на ЮЗР ще доведе до задържане или влошаване на сегашното състояние на качеството на атмосферният въздух, поради липсата на инвестиции и модернизация на редица производства/отрасли. От друга страна изграждането на нови индустриални зони ще доведе до емитиране на вредни емисии в атмосферата, които с съвременни технологии на пречистване могат да бъдат сведени до минимум. Временни емисии на замърсители във въздуха могат да се очакват и при изграждане на транспортната инфраструктура.

Не прилагането на ИТСП на ЮЗР няма да окаже влияние върху климата в региона

5.2 Води

През последните години се запазва тенденцията за подобряване на качеството на повърхностните води. Въпреки тази тенденция все още има водни тела определени в риск. Повърхностните води ще бъдат положително повлияни вследствие продължаване изпълнението на програми от мерки за достигане на добро екологично състояние в ПУРБ на БД.

Ако не се приложи ИТСП на ЮЗР, няма да се изпълнят предвидените мерки и дейности с положителен ефект върху състоянието на повърхностните води и качеството на водите за питейно-битови цели - реконструкция и модернизация на амортизираната водопроводна мрежа, подобряване техническото състояние на водопроводните системи и изграждане на пречиствателни станции за питейни води за подобряване на водоснабдяването и качествата на питейните води.

Без прилагане на ИТСП на ЮЗР до голяма степен ще се запази съществуващото състояние на подземните води, в това число и на минералните води. Реализацията на предвидените в ПУРБ мерки ще доведе до известно подобряване на количественото и химичното състояние на подземните води.

5.3 Почви

Без прилагане на Стратегията за развитие на ЮЗР, състоянието и качеството на почвите в региона ще запазят сегашното си състояние. Ще бъде избегнато запечатването и унищожаването на почвите на площи, попадащи в обхвата на бъдещи инвестиционни предложения, свързани с изграждане на инфраструктура и индустриални и производствени зони.

5.4 Ландшафт

Развитие на околната среда без прилагането на ИТСП на ЮЗР би довело до запазване и в някои аспекти до леко влошаване на съществуващото положение и тенденции по отношение на ландшафтите.

5.5 Биологично разнообразие

През последните години в България се забелязва все по-силно желание да се поддържа и възстановява биоразнообразието, за което свидетелстват много стратегически документи на национално и европейско равнище: Оперативна програма „Околна среда“, Национална програма за развитие: България 2030, Национална стратегия за биоразнообразието, Национален план за действие за биоразнообразието, Стратегия на ЕС за биоразнообразието и др.

С постигането на целите, определени в тези стратегически документи, се очаква екосистемите съществено да се възстановят, да се подобри екологичната инфраструктура, да се намали броят на инвазивните чужди видове, да се поддържа благоприятно състояние на видовете природни местообитания и на консервационно значимите растителни и животински видове на местно, биогеографско и национално равнище, което да допринесе за предотвратяване на глобалната загуба на биоразнообразие. Предвид целите ИТСП на ЮЗР, нейното неприлагане не се очаква да се отрази значително на биоразнообразието.

5.6 Културно-историческо наследство

Без прилагане на Стратегията за развитие на ЮЗР не се очаква промяна в състоянието на културно-историческото наследство.

Няма да се осъществят предвидените инвестиции в здравна, социална и културна инфраструктура.

Ако не се приложи ИТСП на ЮЗР: няма да се подпомогне местния икономически потенциал за развитие културен туризъм, няма да се извърши поддържане и обогатяване на културната инфраструктура и оборудване за културни организации и сгради, както и опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги, няма да има инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство.

5.7 Материални активи

Без реализацията на ИТСП на ЮЗР се очаква като цяло да продължи тенденцията за влошаване на състоянието на материалните активи. Без наличие на средства по европейските оперативни програми, общините ще имат все по-големи затруднения да покриват текущите си разходи за образование, здравеопазване, култура и социални услуги и вероятността да им останат средства за ремонтни дейности или за инвестиции

в енергийна ефективност ще е незначителна.

5.8 Население, човешко здраве

Без прилагането на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион, даваща общата политическа, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитието на региона в годините на новия програмен период 2021–2027, ще се запази съществуващото към момента състояние, както по отношение икономическото развитие на региона, така и във връзка с влошените демографски и недотам добри здравословни показатели на населението, най-вече в областите и общини извън столицата. Възможно е освен да продължи и да се задълбочи наблюдаващата се през последните години тенденция за намаляване на населението в редица от населените места в региона, както и на влошаване на възрастовата структура на населението.

6 Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати

Отчитайки, че няма конкретна информация за интервенциите, които ще бъдат изпълнени по заложените за ИТСП на ЮЗР цели и дейности, на този етап се приема, че всяка една част от тези територии и зони би могла да бъде значително засегната от проектите в бъдеще. Затова най-важното условие преди изпълнението на подобни проекти е да се проведат конкретни оценки на въздействието върху околната среда и оценки за съвместимостта, където и приложимо. За да се насочи вниманието към най-уязвимите територии, които следва да бъдат взети под внимание при бъдещите оценки, по-долу е представен кратък обзор за основните групи от тези територии.

6.1 Ландшафти и територии от интерес за Общността

В териториалния обхват на ЮЗР попадат следните защитени зони (33) от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие:

- Защитени зони за опазване на дивите птици:
 - BG0000113 Витоша
 - BG0000209 Пирин
 - BG0002001 Раяновци
 - BG0002003 Кресна
 - BG0002004 Долни Богров - Казичене
 - BG0002005 Понор
 - BG0002053 Врачански Балкан
 - BG0002078 Славянка

- BG0002079 Осогово
- BG0002089 Ноевци
- BG0002099 Кочериново
- BG0002100 Долна Козница
- BG0002101 Мещица
- BG0002107 Бобошево
- BG0002108 Скрино
- BG0002112 Руй
- BG0002114 Рибарници Челопечене
- BG0002072 Мелнишки пирамиди
- BG0002076 Места
- BG0002098 Рупите
- BG0002084 Палакария
- BG0002002 Западен Балкан
- BG0002063 Западни Родопи
- BG0000494 Централен Балкан
- BG0002128 Централен Балкан буфер
- BG0000496 Рилски манастир
- BG0002126 Пирин буфер
- BG0000495 Рила
- BG0002054 Средна гора
- BG0002129 Рила буфер
- Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна:
 - BG0000113 Витоша
 - BG0000209 Пирин
 - BG0000494 Централен Балкан
 - BG0000496 Рилски манастир
 - BG0000495 Рила
 - BG0000165 Лозенска планина
 - BG0001022 Орановски пролом - Лешко

- BG0001042 Искърски пролом - Ржана
- BG0001307 Плана
- BG0000314 Ребро
- BG0000322 Драгоман
- BG0000298 Конявска планина
- BG0001375 Острица
- BG0000301 Черни рид
- BG0000294 Кършалево
- BG0000374 Бебреш
- BG0001389 Средна гора
- BG0001040 Западна Стара планина и Предбалкан
- BG0001017 Кървав камък
- BG0000313 Руй
- BG0001012 Земен
- BG0001043 Етрополе - Байлово
- BG0001039 Попинци
- BG0001011 Осоговска планина
- BG0001013 Скрино
- BG0001030 Родопи - Западни
- BG0000167 Беласица
- BG0000224 Огражден - Малешево
- BG0000220 Долна Места
- BG0001023 Рупите - Струмешница
- BG0001021 Река Места
- BG0001028 Среден Пирин - Алиботуш
- BG0001493 Централен Балкан - буфер
- BG0000624 Любаш
- BG0000617 Река Палакария
- BG0000134 Чокльово блато
- BG0000295 Долни Коритен

- BG0000625 Изворо
- BG0000626 Круше
- BG0000366 Кресна - Илинденци
- BG0000304 Голак
- BG0000308 Верила
- BG0000636 Ниска Рила
- BG0000166 Врачански Балкан

Общите цели на опазване на защитените зони за птиците са:

- Опазване и поддържане на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние.
- Възстановяване на местообитанията на видовете птици, предмет на опазване в зоната, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Общите цели на опазване на защитените зони за местообитанията са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За всички зони за птиците, както и за някои от зоните за местообитанията има обнародвани заповеди по реда на чл. 12 от ЗБР, където са посочени специфични цели за опазване.⁴ Всички потенциални интервенции, произтичащи от ИТСП, следва да се съобразят с тези цели.

6.2 Ландшафти и територии с национален защитен статут

⁴ <https://www.moew.government.bg/bg/priroda/natura-2000/registri-za-zastiteni-zoni/obnarodvani-zapovedi-po-reda-na-chl-12-ot-zbr/>

Съгласно публикуваните ГИС слоеве в Регистъра на защитените територии към декември 2020 г, в обхвата на ЮЗР попадат следните защитени територии (ЗТ) по смисъла на ЗЗТ:

- Категория „Резерват“:
 - ЮЛЕН
 - ЦЪРНАТА РЕКА
 - ЦАРИЧИНА
 - ТИСАТА
 - СОКОЛАТА
 - СКАКАВИЦА
 - ПАРАНГАЛИЦА
 - КОНГУРА
 - ИБЪР
 - БИСТРИШКО БРАНИЩЕ
 - БАЮВИ ДУПКИ - ДЖИНДЖИРИЦА
 - ОРЕЛЯК
 - АЛИ БОТУШ
 - ЦЕНТРАЛЕН РИЛСКИ РЕЗЕРВАТ
 - РИЛОМОНАСТИРСКА ГОРА
 - ТОРФЕНО БРАНИЩЕ
- Категория „Национален парк“:
 - ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН
 - РИЛА
 - ПИРИН
- Категория „Природна забележителност“:
 - ЧЕРТИ ГРАД
 - КОЗИ ДОЛ
 - ОРЛОВ КАМЪК - ЧЕРВЕНАТА СТЕНА
 - ВАРОВИТЕЦ
 - ПИРОСТИЯТА
 - КЪТИНСКИТЕ ПИРАМИДИ

- ТЕМНАТА ДУПКА
- ТЕМНАТА ДУПКА
- БРАТИЯ
- САКАРАДЖА
- ВОДОПАД ГОРИЦА
- ВОДОПАД СВ. ЯНА
- ЖДРЕЛОТО НА РЕКА ЕРМА
- ПЕЩЕРАТА ДУХЛАТА
- СКАКАВИШКИ ВОДОПАД
- ЗЕМЕНСКИТЕ СКАЛИ
- МАНАСТИР СЕДЕМТЕ ПРЕСТОЛА
- ЕЛАТА
- ДЖУГЛАТА
- ВОДОПАД СКАКЛЯ
- ВОДОПАД СИННИЯ ВИР
- БАБИН ПЛАСТ-вековна дъбова гора
- ЯНКЪВЕЦ - НАХОДИЩЕ НА ДИВ БОЖУР
- ЯНКЪВЕЦ - ВЕКОВНА ДЪБОВА ГОРА
- ПЕЩЕРА В МЕСТНОСТ РИДИНАТА
- НАХОДИЩЕ НА ТУРСКА ЛЕСКА
- ГРУПА СЕКВОИ - ЮЧБУНАР
- МЕЛНИШКИ ПИРАМИДИ
- ШАРАЛИЙСКА ПЕЩЕРА
- ЧЕРНАТА СКАЛА
- СТОБСКИТЕ ПИРАМИДИ
- СВАТБАТА
- ПЕЩЕРА В МЕСТНОСТТА ВОДНАТА ПЕЩ
- ПЕЩЕРА В МЕСТНОСТТА БОЙЧОВА СКАЛА
- МОМИНА СКАЛА
- КЪОШКАТА

- КУПЕНА
- КОЗИЯ КАМЪК
- КОЖУХА
- КАЯЛИЙСКИ СКАЛИ
- ВОДОПАДА НА РЕКА ТУФЧА
- ВОДОПАДА НА РЕКА САНДАНСКА БИСТРИЦА
- ВОДОПАД ЧЕСТНА
- ЧЕТИРИНАДЕСЕТ ЧИНАРА
- КОРИЯТА - С. ДОБРИ ДОЛ
- РУДИНАТА-вековна букова гора
- ВОДОПАД КОТЛИТЕ
- ГОЛАШКА ПЕЩЕРА
- ЕЛАКА
- ЗАСКОГО
- КАЗАНИТЕ
- СКАЛНОТО ОБРАЗУВАНИЕ КОТЛИТЕ
- СМИЛОВЕНЕ
- УРВИЧ
- ЧЕРНАТА СКАЛА
- ЮРУКОВОТО
- ГРОХОТАКА
- ДОНКИНА ГОРА
- ПИРОСТИЯТА
- КИСЕЛИЦАТА
- ЧАВЧА
- Категория „Поддържан резерват“:
 - БОГДАН
 - ГАБРА
 - КОНСКИ ДОЛ
 - ОСТРИЦА

- УЧИЛИЩНА ГОРА
- ТЪМНА ГОРА
- Категория „Природен парк“:
 - ВИТОША
 - РИЛСКИ МАНАСТИР
 - БЕЛАСИЦА
 - ВРАЧАНСКИ БАЛКАН
- Категория „Защитена местност“:
 - УРУЧНИК
 - ДРАГОИЦА
 - ДЕСЕТКАР
 - АЛДОМИРОВСКО БЛАТО
 - АРАМЛИЕЦ
 - БАЧИЩЕ
 - БЕЛИКАТА
 - БЕНКОВСКАТА ПЕЩЕРА
 - БЛАТАТА - с. Долни Богоров
 - ЧАКЪРОВИ ПОЛЯНИ
 - ЕЛЕНИНА БАРА
 - ГОЛО БЪРДО - НАХОДИЩЕ НА МУХОВИДНА ПЧЕЛИЦА
 - ЛАКАТНИШКИ СКАЛИ
 - ШУМНАТОТО ТЕПЕ - 1
 - ШУМНАТОТО ТЕПЕ - 2
 - ТУРЧЕНИЦА
 - УРВИЧ
 - ВРАН КАМЪК
 - КОНСКОТО ДЕРЕ
 - БИЧ
 - ЧОКЛЪОВО БЛАТО
 - БАБИТЕ

- НАХОДИЩЕ НА КАТЕРЛИВА ЕФЕДРА
- НАХОДИЩЕ НА СРЕБРИСТА ПОВЕТИЦА
- ТОПЛИЩЕ
- РУПИТЕ
- ЛЯЛИНЦИ
- БЕЛИТЕ КЛАДЕНЦИ
- ЛЮБИНА СКАЛА
- ХЪЛМА СКАЛАТА
- ПАВЛЪОВА ПАДИНА
- ПИРИНСКО ЛАЛЕ
- НАХОДИЩЕ НА БЛАТНО СЕКИРЧЕ - С. БУЧИН ПРОХОД
- ХЪЛМЧЕТО
- РОЗМАРИНОЛИСТНА ВЪРБА
- НАХОДИЩЕ НА ГИГАНТСКИ ЖИВОВЛЯК - С. БУЧИН ПРОХОД
- БЕСЛЕТ
- НАХОДИЩЕ НА СКАЛНА МЕТЛИЧИНА
- НАХОДИЩЕ НА АНАСОНОВ ЛОПЕН - С. ЦЪРВЕНЯНО
- НАХОДИЩЕ НА АНАСОНОВ ЛОПЕН - СЕЛО ВУКОВО
- ЖИНГОВ БРЯСТ
- БЕЛАЦИТЕ
- ЕСТЕСТВЕНО НАХОДИЩЕ НА ЧИНАР - КУЧКАРНИКА
- ЕСТЕСТВЕНО НАХОДИЩЕ НА ЧИНАР - БУЙНА
- ЕСТЕСТВЕНО НАХОДИЩЕ НА ЧИНАР
- БЛАТОТО
- НАХОДИЩЕ НА ВЪЛНЕСТОЦВЕТНО СГРАБИЧЕ - БОБОШЕВО
- НАХОДИЩЕ НА БЛАТЕН ПЛАУН - С. ДРАГОЙЧИНЦИ
- НЕВИДА
- БАРИКАДИТЕ
- БУКОВА УСОЙКА
- ГОЛЯМОТО ГРАДИЩЕ

- ДРЕНЕТО
- ЕЛЕДЖИК
- ЕЛЕШНИШКИ МАНАСТИР
- ИЗВОРА
- МАЛКОТО ГРАДИЩЕ
- МУХАЛНИЦА
- ПАНТАТА
- ПЛАНИНСКИ ПЕЛИН - С. БРАКЪОВЦИ
- ПЛЕНЩИЦА
- РОМАНИЯ
- ТРАЯНОВА КРЕПОСТ
- МАНАСТИРИЩЕТО
- ЧУКАРО
- НАХОДИЩЕ НА ОСИЛЕСТ ЗДРАВЕЦ
- БОРОВ КАМЪК
- МАНАСТИР СВЕТА ТРОИЦА
- ТРЕСКАВЕЦ
- КАРТАЛЕЦ
- НАХОДИЩЕ НА БАЛКАНСКО ЧАСОВНИЧЕ
- ЛЪЖНИЦА
- НАХОДИЩЕ НА ВЕБИЕВ ДИВ БАДЕМ
- СЛАВЯНКА
- ВЕКОВНА БУКОВА ГОРА
- ЗЕЛЕНИЯ РИД
- МАНОЛОВОТО
- БИЛЬОВ РЪТ
- ВРАНА
- КАШКАВАЛЯ
- ТЕСНОЛИСТЕН БОЖУР
- СВЕТИ СПАС

- ЧЕРКОВИЩЕТО
- ВИСОКА МОГИЛА
- КРЕСНЕНСКО ДЕФИЛЕ
- НАХОДИЩЕ НА ЛАЗЕРПИЦИУМ АРХАНГЕЛИКА В МЕСТНОСТ КРУШЕ
- МОРАВСКА
- ВЪРТОПА
- КАЛЕТО
- МАНАСТИРСКА КОРИЯ

За всяка от защитените територии има определени режими на управление, с които следва да се съобразят всички потенциални интервенции, произтичащи от ИТСП.

6.3 Зони за защита на питейните води

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) се осъществява чрез определяне на зони за защита на питейните води в изпълнение на чл. 119, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗВ, които включват:

- всички водни тела, които се използват за питейно-битово водоснабдяване и имат средно денонощен дебит над 10 куб. м или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека;
- водните тела, които се предвижда да бъдат използвани за питейно-битово водоснабдяване.

Съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ зоните за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване включват територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела.

6.3.1 Повърхностни води

Зони за защита на питейните води са териториите, които са определени за защита на водните тела, от които се добива вода за питейно-битови нужди, включително санитарно-охранителните зони, учредени около водохващанията за добив на питейна вода.

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) се осъществява чрез определяне на зони за защита на питейните води в изпълнение на чл.

119, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗВ, които включват:

- всички водни тела, които се използват за питейно-битово водоснабдяване и имат средно денонощен дебит над 10 куб. м или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека;
- водните тела, които се предвижда да бъдат използвани за питейно-битово водоснабдяване.

Съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ зоните за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване включват територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела.

Западнобеломорски район за басейново управление

В Западнобеломорски район за басейново управление са определени общо 63 броя зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. От тях в границите на ЮЗР попадат 60, както са изброени в Таблица 21.

Таблица 21: Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в ЗБР, попадащи в ЮЗР

Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Състояние на зоната съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
4DSWSTR38	BG4ST300R1174	р. Мочура от изворите до кота 1635 м.	Добро
4DSWSTR39	BG4ST600R033	р. Горица от изворите до кота 814 м.	Добро
4DSWSTR25	BG4ST500R1143	р. Рилица от изворите до кота 1155 м.	Добро
4DSWSTR07	BG4ST500R1142	р. Джамбевска от изворите до кота 1020 м.	Добро
4DSWSTR53	BG4ST700R1122	р. Глогошка (Банщица) от изворите до кота 1160 м.	Добро
4DSWSTR56	BG4ST700R1123	р. Ореховска от изворите до кота 945 м.	Добро
4DSWSTR57	BG4ST700R1222	р. Радушка от изворите до кота 995 м.	Добро
4DSWSTR58	BG4ST700R1322	р. Воденичица от изворите до кота 975 м.	Добро
4DSWSTR41	BG4ST600R1132	р.Фудина от изворите до кота 900 м.	Добро
4DSWSTR15	BG4ST500R1242	р. Елешница от изворите до кота 1005 м.	Добро
4DSWSTR30	BG4ST500R1141	р. Рилска от изворите до кота 1495 м.	Добро
4DSWSTR28	BG4ST500R1151	р. Стружка от изворите до кота 1220 м.	Добро
4DSWSTR34	BG4ST500R1251	р. Валевица от изворите до кота 1395 м.	Добро
4DSWMER01	BG4ME900R1179	р. Баненско езеро от изворите до кота 2175 м.	Добро
4DSWSTR20	BG4ST500R1152	р. Соколовска от изворите до кота 1405 м.	Добро
4DSWSTR05	BG4ST500R1351	р. Бялата река от изворите до кота 1185 м.	Добро
4DSWSTR11	BG4ST600R1134	р. Тополница от изворите до кота 680 м.	Добро
4DSWSTR04	BG4ST600R1136	р. Бела вода от изворите до кота 920 м.	Добро

Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Състояние на зоната съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
4DSWMER09	BG4ME800R1189	р. Клинец от изворите до кота 1670 м.	Добро
4DSWMER29	BG4ME800R1188	р. Студената вода от изворите до кота 1755 м.	Добро
4DSWSTR59	BG4ST500R1342	р. Горанина река от изворите до кота 1470 м.	Добро
4DSWSTR12	BG4ST500R1156	р. Ощавска (Дяволска) от изворите до кота 1510 м.	Добро
4DSWMER37	BG4ME200R11140	р. Сатовчанска Бистрица от изворите до кота 1245 м.	Добро
4DSWMER35	BG4ME600R11060	р. Дреновска от изворите до кота 1205 м.	Добро
4DSWSTR61	BG4ST500R1067	р. Санданска Бистрица от изворите до кота 590 м.	Добро
4DSWSTR03	BG4ST600R038	р. Дупнишка Бистрица от изворите до кота 740 м.	Добро
4DSWMER39	BG4ME800R1185	р. Бъндерица от изворите до кота 1805 м.	Добро
4DSWSTR21	BG4ST500R1146	р. Предимир от изворите до кота 895 м.	Добро
4DSWSTR63	BG4ST400R1172	р. Луда Мара от изворите до кота 425 м.	Добро
4DSWMER33	BG4ME700R11040	р.Туфча от изворите до кота 1145 м.	Добро
4DSWSTR14	BG4ST900R1107	р. Дълбоки дол от изворите до кота 875 м.	Добро
4DSWSTR32	BG4ST500R1130	р. Дреновска от изворите до кота 815 м.	Добро
4DSWMER13	BG4ME600R11061	р.Бързата река от изворите до кота 1515 г.	Добро
4DSWMER40	BG4ME500R11111	р. Дълбокото дере от изворите до кота 855 м.	Добро
4DSWMER17	BG4ME900R1181	р. Вотръчка от изворите с левия си приток р. Торишка до вливането им	Добро
4DSWMER18	BG4ME700R1193	р. Добринишка (Дисилица) от изворите до кота 1550 м.	Добро
4DSWMER04	BG4ME200R11141	Хисарско (Асаново) дере с десния си приток от изворите до кота 1205 м.	Добро
4DSWSTR24	BG4ST500R1246	р. Ковачица от изворите до кота 800 м.	Добро
4DSWSTR64	BG4ST900L1005	ЯЗОВИР ДЯКОВО	Добро
4DSWSTR65	BG4ST500R1551	р. Осеновска река от изворите до кота 1310 м.	Добро
4DSWSTR66	BG4ST500R1451	р. Мирски дол от изворите до кота 815 м.	Добро
4DSWMER43	BG4ME500R11100	р. Дъбнишка от изворите до кота 1090 м.	Добро
4DSWSTR78	BG4ST500L1004	ЯЗОВИРИ КАРАГЪОЛ И КАЛИН	Добро
4DSWMER44	BG4ME900R1178	р. Софан от изворите до кота 1990 м.	Добро
4DSWSTR16	BG4ST700R1120	р. Лебница от изворите до кота 1300 м.	Добро
4DSWSTR71	BG4ST500R1542	р. Каменица от изворите до кота 855 м.	Добро
4DSWSTR46	BG4ST600R1031	р. Джерман с левия си приток р. Скакавица до кота 1052 м.	Добро
4DSWMER06	BG4ME900R1281	р. Белишка и р. Динков дол от изворите до вливането им	Добро
4DSWSTR62	BG4ST700R1220	р. Соволянска Бистрица от изворите до кота 1195 м.	Добро

Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло	Състояние на зоната съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
4DSWSTR70	BG4ST500R1642	р. Голяма Ломница с десния си приток Мала Ломница до кота 945 м.	Добро
4DSWSTR44	BG4ST900R1105	р. Конска от изворите до кота 840 м.	Добро
4DSWSTR43	BG4ST900R1205	р.Конска от изворите до кота 130м.	Добро
4DSWSTR26	BG4ST500R1145	р. Славова от изворите до вливането и в р.Благодеевградска Бистрица	Добро
4DSWSTR08	BG4ST500R1245	р. Благодеевградска Бистрица от изворите до вливане на р. Диново дере	Добро
4DSWSTR37	BG4ST600R037	р. Отовица от изворите до вливане в р. Джерман	Добро
4DSWSTR60	BG4ST400R1272	дере Доло от изворите до българо-македонската граница	Добро
4DSWMER34	BG4ME500R11090	р. Добротинска от изворите до кота 1020 м.	Добро
4DSWSTR51	BG4ST900L1001	ЯЗОВИР СТУДЕНА	Добро
4DSWSTR69	BG4ST500R1346	р. Хърсовска от изворите до вливане в р. Благодеевградска Бистрица	Добро
4DSWSTR72	BG4ST500R058	р. Влахинска от изворите до вливане на левия приток р. Синанишка	Добро

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 72 броя зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. От тях в границите на ЮЗР попадат 39, както са изброени в Таблица 22.

Таблица 22: Зони за защита на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване в ЮЗР

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояние съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
ПОРЕЧИЕ НИШАВА					
1	BG1DSWNV1101	BG1NV200R1101	ВИСОЧКА (СРЕБЪРНА)	РВ - СД "Сребърна-Гински" 12 бр. и РВ "Черна" (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска	добро

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояние съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
2	BG1DSWNV1102	BG1NV200R1102	без име	било е на Искър - РВ "Перачката бара"; землище Браковци	добро
ПОРЕЧИЕ ИСКЪР					
15	BG1DSWIS1526	BG1IS135R1526	без име	Речно водохващане (РВ) Корит 1,2,3; Владо Тричков	добро
16	BG1DSWIS1626	BG1IS135R1626	без име	не е било зона - РВ "Малка река"; РВ "Церецелска"	добро
17	BG1DSWIS1021	BG1IS200L1021	ЯЗ. БЕБРЕШ	яз. "Бебреш"; р. Бебреш от извор до язовир Бебреш (язовирна стена)	Добро
18	BG1DSWIS1122	BG1IS200R1122	без име	РВ "Куския дол"; Липница	Добро
19	BG1DSWIS1123	BG1IS200R1123	без име	РВ "Говежди дол"; Своде	Добро
20	BG1DSWIS1133	BG1IS200R1133	без име	РВ "Старата река 1 и 2"; Правец	Добро
21	BG1DSWIS1222	BG1IS200R1222	без име	РВ "Старата река"; Рашково	Добро
22	BG1DSWIS1233	BG1IS200R1233	МАЛЪК ИСКЪР	РВ "Кози дол"; РВ "Кози дол 1"; РВ "Кози дол 2"	Добро
23	BG1DSWIS1322	BG1IS200R1322	без име	РВ "Милковица"; Гурково	Добро
24	BG1DSWIS1333	BG1IS200R1333	без име	РВ "Черна река"; РВ "Варутка"; РВ "Вукински дол"; Лопян	Добро
25	BG1DSWIS1422	BG1IS200R1422	без име	РВ "Занога"; РВ "Репец"; РВ "Помашкото"; Литаково	Добро
26	BG1DSWIS1433	BG1IS200R1433	без име	РВ "Еловска река"; РВ "Чинков дол"; Брусен	Добро
27	BG1DSWIS1522	BG1IS200R1522	без име	РВ "Чешковица"; РВ "Осеница"; Врачеш	Добро
28	BG1DSWIS1533	BG1IS200R1533	без име	РВ "Влайковица";	Добро

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояние съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
29	BG1DSWIS1622	BG1IS200R1622	без име	РВ "Стубленска"; РВ "Ечемишка" - Стара Калница; РВ "Буканин дол"; РВ "Мечата долина"; Ботевград	Добро
30	BG1DSWIS1633	BG1IS200R1633	без име	РВ "Стайков дол"	Добро
31	BG1DSWIS1722	BG1IS200R1722	без име	РВ "Бистрица";	Добро
32	BG1DSWIS1733	BG1IS200R1733	без име	РВ "Данчов дол";	Добро
33	BG1DSWIS1833	BG1IS200R1833	без име	РВ "Черешовица";	Добро
34	BG1DSWIS1933	BG1IS200R1933	без име	РВ "Драгостин";	Добро
35	BG1DSWIS1117	BG1IS300R1117	без име	РВ "Кръстешка река"; Батулия	Добро
36	BG1DSWIS1109	BG1IS500R1109	ПЕРЛОВСКА	РВ "Каменно здание" на р. Боянска	не достигаща добро състояние
37	BG1DSWIS1130	BG1IS500R1130	ВЛАДАЙСКА	РВ "Владайска I" к.1898; РВ "Кюнеца", РВ "Владайска III" к.1798 ; р. Владайска от извор до Владая;	добро
38	BG1DSWIS1115	BG1IS600R1115	без име	РВ "Стръгленска"; Стъргел	добро
39	BG1DSWIS1116	BG1IS600R1116	без име	РВ "Желява"; Желява	Добро
40	BG1DSWIS1216	BG1IS600R1216	без име	РВ "Света река"	Добро
41	BG1DSWIS1316	BG1IS600R1316	без име	РВ р. Манастирска	Добро
42	BG1DSWIS1005	BG1IS700L1005	ЯЗ. ИСКЪР	язовир Искър	Добро
43	BG1DSWIS1306	BG1IS700L1306	ЯЗ. КОКАЛЯНЕ (БЕНТ ПАСАРЕЛ)	яз. Кокаляне (бент Пасарел)	Добро
44	BG1DSWIS1031	BG1IS700R1031	ШИПОЧНИЦА	не е било зона – РВ "Шипочница" - р. Шипочница от извор до Ново село при границата на СОЗ на язовир Искър	Добро
45	BG1DSWIS1106	BG1IS700R1106	без име	РВ "Железница"; Железница	Добро

№	Код на зоната за защита на повърхностни води, предназначени за питейно битово водоснабдяване	Код на актуализираното повърхностно водно тяло	Име на реката/язовира	Географско описание на актуализираното повърхностно водно тяло	Състояние съгласно ПУРБ 2016-2021 г.
46	BG1DSWIS1107	BG1IS700R1107	БИСТРИЦА ВИТОШКА	РВ "Бистрица" на р. Витошка Бистрица и РВ "Янчовска"; Бистрица	Добро
47	BG1DSWIS1002	BG1IS900L1002	ЯЗ. БЕЛИ ИСКЪР	язовир Бели Искър	Добро
48	BG1DSWIS1103	BG1IS900R1103	ЛЕВИ ИСКЪР	РВ "Леви Искър" на р. Леви Искър	Добро
49	BG1DSWIS1203	BG1IS900R1203	ЧЕРНИ ИСКЪР	РВ "Пряка"; РВ "Черни Искър"; РВ "Лопушница" на р. Черни Искър; РВ "Павловица" на р. "Павловица"	Добро
50	BG1DSWIS1303	BG1IS900R1303	БИСТРИЦА МУСАЛЕНСКА	РВ "Мусаленска Бистрица"; Боровец	Добро
51	BG1DSWIS1403	BG1IS900R1403	БЕЛИ ИСКЪР	РВ "Бели Искър"; РВ "Прека река"; РВ "Дерково дере"; Бели Искър	Добро

Източнобеломорски район за басейново управление

Оценката на състоянието на повърхностните водни тела използвани за добив на питейна вода е в зависимост от категоризацията на водоизточниците в тях. Категоризацията на водоизточниците е в зависимост от резултатите от извършвания мониторинг на питейните повърхностни води и категориите определени в Наредба № 12 към Закона за водите. Съгласно тази наредба водоизточниците се класифицират в три категории в зависимост от качеството на водите – А1, А2 и А3, като А1 е за най-доброто качество.

В Таблица 23 по-долу е дадена информацията от „Доклад за състоянието на водите на територията на **Източнобеломорски район през 2019 г.**“, изготвен от ИБР на базата на резултатите от изпълнения през 2019 г. мониторинг на повърхностните питейни водни тела, попадащи в територията на ЮЗР.

Таблица 23: Състояние на зоните за извличане на вода за човешка консумация от повърхностни води в ИБР и попадаща в ЮЗР, съгласно мониторинга за 2019 г.

Код на водното тяло	Име на водното тяло		Водоизточник	Категория водоизточник	Състояние водно тяло
BG3MA900R230		1	Река Бистрица	A2	A2

Код на водното тяло	Име на водното тяло		Водоизточник	Категория водоизточник	Състояни е водно тяло
	Река Марица от извори до гр. Долна Баня и притоци	2	Река Марица	A2	
		3	Река Ибър	A2	
BG3MA900R206	Река Стара (Костенецка) от извори до устие на р. Чавча	4	Река Чавча	A1	A2
		5	Река Крайна	A2	
BG3MA900R229	Река Крива река н р. Чаирска	9	Дн. нзр. Сестримо	A2	A2
BG3MA800R183	Река Златьовица ПБВ	15	Река Златьовица	A2	A2
BG3MA800R182	Река Въртопа-ПБВ	16	Река Въртопа	A2	A2
		17	Река Треперящото дере	A2	A2
BG3MA800R179	Река Куфарите	18	Река Куфарите	A2	A2
BG3MA800R178	Река Дълбоки дол, р. Гушава и р. Конски дол - ПБВ	19	Река Дълбок дол	A1	A2
		20	Река Гушава	A2	
		21	Река Конски дол	A1	
BG3MA800R177	Река Еленска ПБВ	22	Река Еленска	A2	A2
BG3MA800R221	Река Тополница от извори до гр. Копривщица - ПБВ	23	Река Шириней	A1	A1
BG3MA800R173	Река Златишка от извори до гр. Златица (Кору дере - ПБВ)	24	Река Куру дере	A1	A2
		25	Река Санър дере	A2	
BG3MA800R172	Река Пирдопска от извори до гр. Пирдоп	26	Река Славци	A2	A2
BG3MA800R171	Река Бревинска с. Челопеч ПБВ	27	Река Бревинска	A2	A2
BG3MA800R170	Река Къой дере над с. Чавдар ПБВ	28	Река Къой дере	A2	A2
BG3MA800R169	Река Воздол с. Челопеч ПБВ	29	Река Воздол	A2	A2
BG3MA800R168	Река Мирковска до село Мирково ПБВ	30	Река Воденка	A2	A2
BG3MA800R166	Река Смолска и р. Буновчица от вливането на р. Мирковска до устие	31	Река Войняшка	A1	A1
BG3MA800R161	Река Шиндар-ПБВ	32	Река Шиндар	A1	A2
		33	Река Шиндара	A2	
		34	Река Любница	A1	
		37	Река Луда Яна (Гешенка)	A2	

6.3.2 Подземни води

Западнобеломорски район за басейново управление

В ПУРБ на ЗБР 2016-2021 г. са определени общо 34 броя ЗЗПВ, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В Таблица 24 е дадена информация за състоянието на ЗЗПВ от Западноромански район, попадащи в ЮЗР съгласно ПУРБ 2016-2021 г.

Таблица 24: Състояние на ЗЗПВ от Западноромански район, попадащи в ЮЗР

Код на зона	Код на подземно водно тяло	Име на подземно водно тяло	Състояние на ЗЗПВ
BG4DGW00000N013	BG4G00000N013	Неоген - Симитли	Добро
BG4DGW00000N014	BG4G00000N014	Неоген - Благоевград	Добро
BG4DGW00000N015	BG4G00000N015	Неоген - Брезник-Земен	Добро
BG4DGW00000N017	BG4G00000N017	Неоген - Гоце Делчев	Добро
BG4DGW00000Q001	BG4G00000Q001	Кватернер - Струмешница	Добро
BG4DGW00000Q002	BG4G00000Q002	Кватернер - Кресна-Сандански	Добро
BG4DGW00000Q003	BG4G00000Q003	Кватернер - Симитли	Добро
BG4DGW00000Q004	BG4G00000Q004	Кватернер - Благоевград	Добро
BG4DGW00000Q005	BG4G00000Q005	Кватернер - Дупница	Добро
BG4DGW00000Q007	BG4G00000Q007	Кватернер - Радомир-Брезник	Добро
BG4DGW00000Q008	BG4G00000Q008	Кватернер - Разлог	Добро
BG4DGW00000Q009	BG4G00000Q009	Кватернер - Гоце Делчев	Добро
BG4DGW00000QN006	BG4G00000QN006	Кватернер - Неоген - Кюстендил	Добро
BG4DGW00001PG018	BG4G00001Pg018	Порово-пукнатинни води в Гоцеделчевски палеогенски водоносен хоризонт	Добро
BG4DGW00001PG038	BG4G00001Pg038	Порови води в палеогенски седиментен комплекс в източните склонове на Влахина планина	Добро
BG4DGW00001PG039	BG4G00001Pg039	Пукнатинно-порови води в Осоговски палеогенски вулканогенно-седиментен комплекс	Добро
BG4DGW00001PG138	BG4G00001Pg138	Порови води в палеогенски седиментен комплекс на Бобовдолска и Кюстендилска котловина	Добро
BG4DGW00001PG238	BG4G00001Pg238	Порови води в палеогенски седиментен комплекс на Пернишка котловина	Добро
BG4DGW00001T2035	BG4G00001T2035	Пукнатинно-карстови води в Бобошево-Мърводолски картсов басейн	Добро
BG4DGW0000PT3031	BG4G0000Pt3031	Карстови води в Разложки карстов басейн	Добро
BG4DGW0000PT3032	BG4G0000Pt3032	Карстови води във Влахински карстов басейн	Добро
BG4DGW0001PT1030	BG4G0001Pt1030	Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн, Долнодряновски плутон	Добро
BG4DGW0001PT1036	BG4G0001Pt1036	Пукнатинно-карстови води в Гоцеделчевски карстов басейн, Тешовски плутон	Добро

Код на зона	Код на подземно водно тяло	Име на подземно водно тяло	Състояние на ЗЗПВ
BG4DGW000T1T2033	BG4G000T1T2033	Карстови води в Логодашки карстов басейн	Добро
BG4DGW000T2T3028	BG4G000T2T3028	Карстови води в Земенски карстов басейн	Добро
BG4DGW001PTPZ025	BG4G001PtPz025	Пукнатинни води в Беласишки метаморфити	Добро
BG4DGW001PTPZ026	BG4G001PtPz026	Пукнатинни води в Западнородопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Барутин-буйновски плутон	Добро
BG4DGW001PTPZ027	BG4G001PtPz027	Пукнатинни води във Верила-Витошки блок	Добро
BG4DGW001PtPz125	BG4G001PtPz125	Пукнатинни води във Влахино-огражденско-малешевско-осоговски метаморфити	Добро
BG4DGW01PZC2021	BG4G001PzC2021	Пукнатинни води в Рило-родопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Калински плутон	Добро
BG4DGW001QNPg010	BG4G001QNPg010	Кватернер-Неоген-Палеоген - Доспат	Добро
BG4DGW001T2T3029	BG4G001T2T3029	Пукнатинно-карстови води в Еловдолски карстов басейн	Добро
BG4DGW1PZC2PG019	BG4G1PzC2Pg019	Пукнатинни води в Пирински блок	Добро
BG4DGW1T1T2T3037	BG4G1T1T2T3037	Карстови води в Голобърдовски карстов басейн	Добро

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 50 броя ЗЗПВ (това са всички подземни водни тела), предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В Таблица 25 е дадена информация за състоянието на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в ЮЗР съгласно ПУРБ 2016-2021 г.

Таблица 25: Състояние на ЗЗПВ от Дунавски район, попадащи в ЮЗР

Код на зоната за защита	Код на ПВТ	Състояние на ЗЗПВ
BG1DGW00000NQ028	BG1G00000NQ028 „Порови води в Неоген-Кватернера - Ботевградска долина”	добро
BG1DGW00000NQ029	BG1G00000NQ029 „Порови води в Неоген-Кватернера - р. Нишава”	лошо
BG1DGW00000NQ030	BG1G00000NQ030 „Порови води в Неоген-Кватернера - Софийска долина”	лошо
BG1DGW00000NQ031	BG1G00000NQ031 „Порови води в Неоген - Кватернера - Самоковска долина”	лошо
BG1DGW00000NQ032	BG1G00000NQ032 „Порови води в Неоген-Кватернера-Знеполска долина”	добро

Код на зоната за защита	Код на ПВТ	Състояние на ЗЗПВ
BG1DGW000000N033	BG1G000000N033 Порови води в Неогена - Софийска котловина"	лошо
BG1DGW00000K2038	BG1G00000K2038 Пукнатинни води в района на р. Ерма и р. Искър"	добро
BG1DGW00000K2039	BG1G00000K2039 „Карстови води в Горно-Малинския масив"	добро
BG1DGW0000TJK044	BG1G0000TJK044 „Карстови води в Западния Балкан"	добро
BG1DGW0000TJK045	BG1G0000TJK045 „Карстови води в Централния Балкан"	лошо
BG1DGW0000TJ046	BG1G0000TJ046 „Карстови води в Годечкия масив"	добро

Източнобеломорски район за басейново управление

В ПУРБ 2016-2021 г. са определени общо 41 броя зони защита на подземни води (ЗЗПВ), предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В Таблица 26 е дадена информация за състоянието на ЗЗПВ от Източнобеломорски район, попадащи в ЮЗР съгласно ПУРБ 2016-2021 г.

Таблица 26: Състояние на ЗЗПВ от Източнобеломорски район, попадащи в ЮЗР

Код на ЗЗВ	Код на ВТ	Наименование ПВТ	Състояние на ЗЗПВ
BG3DGW000000Q001	BG3G000000Q001	Порови води в Кватернер - Пирдоп - Златишка котловина	лошо
BG3DGW00000N0006	BG3G00000N0006	Порови води в Неоген - Кватернер - Ихтиманска котловина	добро
BG3DGW00000N0007	BG3G00000N0007	Порови води в Неоген - Кватернер - котловина Долна баня - Костенец	добро
BG3DGW0000PgN020	BG3G0000PgN020	Пукнатинни води - Пещера-Доспат	добро
BG3DGW00000K2029	BG3G00000K2029	Пукнатинни води - Г. Малинско - Панагюрски район	добро
BG3DGW00000T2056	BG3G00000T2056	Карстови води - Байлово - Мирковски масив	добро
BG3DGW00000Pt044	BG3G00000Pt044	Пукнатинни води - Западно- и Централнобалкански масив	добро
BG3DGW00000Pt047	BG3G00000Pt047	Пукнатинни води - Западно Родопски комплекс	добро

6.4 Води за рекреация

Водите за рекреация включват водни тела, предназначени за отдих, водни спортове и/или води за къпане. Категоризацията на водите за къпане се извършва съгласно Директива 2006/7/ЕО на Европейския парламент за управление качеството на водите за къпане и Наредба № 5 от 30.05.2008 г. за управление качеството на водите за къпане. Там са

въведени следните категории за състоянието на зоните за къпане: отлично състояние, добро състояние, задоволително състояние, незадоволително състояние.

Западнобеломорски район за басейново управление

В ЗБР няма определени зони за отдих, водни спортове и/или води за къпане.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. е определена само една зона за къпане с име „Язовир Пчелина 2” и код BG3242661710017001. Тази зона не попада в СЗР.

Източнбеломорски район за басейново управление

В ПУРБ 2016-2021 г. са определени 3 зони за къпане, но нито една от тях не попада в ЮЗР.

6.5 Зони за опазване на стопански ценни водни организми

Определянето на този вид зони при актуализацията на ПУРБ, се извършва съгласно изискванията на Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА), Наредба № 4 от 20.10.2000 г. за качеството на водите за рибовъдство и за развъждане на черупкови организми и утвърдения от Министъра на околната среда и водите Списък на стопански ценни видове риби и други водни организми. ЗРА има за цел е да осигури устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми, вкл. развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите. В ЗРА е регламентирано за стопански риболов да се използва българският участък на р. Дунав и Черно море.

Западнобеломорски район за басейново управление

В териториалния обхват на Западнобеломорски район за басейново управление няма определени стопански ценни видове риби и други водни организми, респективно не са обявени зони за защитата им.

Дунавски район за басейново управление

В ПУРБ на ДРБУ 2016-2021 г. са определени общо 39 броя зони за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми. В Таблица 27 е дадена информация за състоянието на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми от Дунавски район, попадащи в ЮЗР съгласно ПУРБ 2016-2021 г.

Таблица 27: Състояние на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ДРБУ, попадащи в ЮЗР

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
BG1FSW3ER100R001	ЕРМА	р. Ерма с притоци Лишковица и Ябланица до държавна граница	BG1ER100R001	По физикохимичните елементи за качество и специфични замърсители - в умерено състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. По БЕК - добро състояние
BG1FSWIS200R1622	Ечемишка	РВ "Стубленска"; РВ "Ечемишка" - Стара Калница; РВ "Буканин дол"; РВ "Мечата долина"; Ботевград	BG1IS200R1622	Добро
BG1FSWIS300R019	ГАБРОВНИЦА	р. Габровница от извор до вливане в р. Искър при Габровница	BG1IS300R019	Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода
BG1FSWIS300R1017	БАТУЛИЙСКА	р. Батулийска от извор до вливане в р. Искър при Реброво, вкл. притоците - Огойска и Елешница	BG1IS300R1017	Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. През 2019 г. при р. Батулийска преди с. Ябланица БЕК макрозообентос и фитобентос отчитат добро състояние, по БЕК макрофити - отлично състояние. При р. Батулийска преди вливане в Искър при с. Батулия БЕК макрозообентос отчита добро състояние,

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
				БЕК фитобентос - умерено състояние.
BG1FSWIS300R1018	ИСКРЕЦКА	р. Искрецка от извор до вливане в р. Искър при Своге	BG1IS300R1018	По физикохимични показатели - умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Оценката е добра по специфични замърсители. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. БЕК макрозообентос отчита умерено състояние, а БЕК фитобентос - добро състояние
BG1FSWIS500R1109	ПЕРЛОВСКА	РВ "Каменно здание" на р. Перловска	BG1IS500R1109	не достигаща добро състояние
BG1FSWIS500R1130	ВЛАДАЙСКА	РВ "Владайска III" к.1798 ; р. Владайска от извор до Владая	BG1IS500R1130	добро
BG1FSWIS700R1107	БИСТРИЦА ВИТОШКА	р. Витошка Бистрица от Бистрица до вливане в язовир Панчарево, без зона питейни РВ "Бистрица" на р. Витошка Бистрица и РВ "Янчовска"	BG1IS700R1107	Добро
BG1FSWIS700R1206	ИСКЪР	р. Искър след водохващане при язовир Искър до яз. Кокаляне (бент Пасарел)	BG1IS700R1206	Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
				периода. По БЕК макрозообентос - умерено състояние, а по БЕК фитобентос - добро състояние
BG1FSWIS900R1103	ЛЕВИ ИСКЪР	РВ "Леви Искър" на р. Леви Искър	BG1IS900R1103	Добро
BG1FSWIS900R1203	ЧЕРНИ ИСКЪР	РВ "Пряка"; РВ "Черни Искър"; РВ "Лопушница" на р. Черни Искър	BG1IS900R1203	Добро
BG1FSWIS900R1503	ЧЕРНИ ИСКЪР	р. Черни Искър без зона питейни РВ "Пряка"; РВ "Черни Искър"; РВ "Лопушница" до вливане на р. Бели Искър; вкл. приток - р. Лъкатица	BG1IS900R1503	Водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и ПВ за периода. По БЕК макрозообентос - добро състояние, по БЕК фитобентос - отлично състояние
BG1FSWNV200R1001	НИШАВА (ГИНСКА)	р. Нишава (Гинска) от извор до държавна граница,	BG1NV200R1001	При анализа на нитратните съединения, азот нитратен, общия азот, общия фосфор и ортофосфатите се наблюдават отклонения от стойностите за добро състояние. При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на ПВ не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Анализирани БЕК доказват добро състояние

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на ДРБУ за 2019 – 2020 г.
BG1FSWDU000R001	ДУНАВ	река Дунав от Ново село до Силистра	BG1DU000R001	Добро

Източнобеломорски район за басейново управление

В Таблица 28 е дадена информация за състоянието на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ЮЗР.

Таблица 28: Състояние на зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми в ИБР, попадащи в ЮЗР

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на БДИБР за 2019 г.				
				Биологични показатели 2019	Физико-химични показатели 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019	Изместващи показатели 2019
BG3FSWMA800R177	р. Еленска	р. Еленска – на територията на ДС „Пирдоп“ от изворите ѝ до базиликата „Св. Илия“	BG3MA800R177		добро	добро	добро	A2 (2019)
BG3FSWMA900R206	р. Чавча	р. Чавча – в района на ДС „Костенец“ от изворите ѝ до курортен комплекс на с. Костенец	BG3MA900R206	отлично	добро	добро	добро	A2 (2019)(микробиология 2018)
BG3FSWMA800R178	р. Манина	р. Манина	BG3MA800R178		добро	добро	добро	A2 (2019)
BG3FSWMA800R173	р. Кору дере	р. Кору дере	BG3MA800R173		добро	добро	добро	A2 (2019)
BG3FSWMA800R179	р. Куфарите	р. Куфарите	BG3MA800R179		добро	добро	добро	A1 (2018)
BG3FSWMA900R230	Р. Марица	Река Марица от извори до с. Долна Баня	BG3MA900R230	отлично	добро	добро	добро	A2 (2019)микробиология

Код на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Име на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Географско описание на зоната за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми	Код на ВТ, в което изцяло или частично попада зоната	Състояние съгласно доклада на БДИБР за 2019 г.				
				Биологични показатели 2019	Физико-химични показател и 2019	Екологично състояние/ потенциал 2019	Химично състояние 2019	Изместващи показатели 2019
BG3FSWMA900R201	Р. Марица	Река Марица от град Долна баня до град Белово	BG3MA900R201	умерено	умерено	умерено	добро	Макрозообентос, NH ₄ , NO ₂ , PO ₄ , Робщ, Нобщ

6.6 Чувствителни зони

Това са територии, обявени за защита на повърхностните водни тела от замърсяване с нитрати, както и други биогенни елементи, от градските отпадъчни води. Водосборните области на определените чувствителни райони трябва да отговарят на изискването за допълнително пречистване на градски отпадъчни води (пречиствателно стъпало за отделяне на азота и фосфора) за населени места с повече от 10 000 еквивалентни жители (ЕЖ).

Западнобеломорски район за басейново управление

Съгласно действащата към момента Заповед № РД 970/28.07.2003 г., са определени чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ЗБР. Тези от тях, които попадат в границите на ЮЗР са дадени в Таблица 29:

Таблица 29: Чувствителни зони, попадащи в границите на ЗБР и ЮЗР

Начало на чувствителната зона	Край на чувствителната зона	Повърхностни водни тела
р. Струма, от изворите	р. Струма, до вливането ѝ в яз. "Пчелина"	BG4ST900R003, BG4ST900R006
р. Струма, след вливането на р. Джерман	р. Струма, до шосейния мост на с. Крупник	BG4ST500R1030, BG4ST500R1049, BG4ST500R1048
р. Струма, след вливането на р. Струмешница	р. Струма, до границата	BG4ST300R073
р. Арката, от изворите	р. Арката, до вливането ѝ в р. Струма	BG4ST900R1007, BG4ST900R1009, BG4ST900L1008
р. Джерман, от изворите	р. Джерман, до вливането ѝ в р. Струма	BG4ST600R1031, BG4ST600R1032, BG4ST600R1036, BG4ST600L1007
р. Благоевградска Бистрица, от изворите	р. Благоевградска Бистрица, до вливането ѝ в р. Струма	BG4ST500R047, BG4ST500R1045, BG4ST500R1046, BG4ST500R1245
р. Струмешница, от границата с Р. Македония	р. Струмешница, до вливането ѝ в р. Струма	BG4ST400R1072
яз. "Студена"		BG4ST900L1001
яз. "Пчелина"		BG4ST900L1010

Дунавски район за басейново управление

Съгласно действащата към момента Заповед № РД 970/28.07.2003 г., чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ДРБУ са: с начало „р. Дунав, от границата при с. Ново село“ и край „р. Дунав, до границата при гр. Силистра“, както и „Всички водни

обекти във водосбора на р. Дунав на територията на Р България“. В границите на ЮЗР попадат части от следните чувствителни зони:

- BGCSARI03 Водосборен басейн на реките Западно от р. Огоста и частите от водосборния басейн на р. Дунав на територията на РБ, извън водосборните басейни на реките Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом;
- BGCSARI04 Водосборен басейн на р. Искър.

Източнобеломорски район за басейново управление

Съгласно действащата към момента Заповед № РД 970/28.07.2003 г., са определени чувствителните зони в повърхностните водни обекти в ИБР. Тези от тях, които попадат в границите на ЮЗР са дадени в Таблица 30:

Таблица 30: Чувствителни зони, попадащи в границите на ИБР и ЮЗР

Код на чувствителната зона	Начало на чувствителната зона	Край на чувствителната зона	Име на ЗЗВ
Басейн на река Марица			
BGCSARI06	р. Тополница, от изворите	р. Тополница, до вливането ѝ в яз. "Тополница"	Водосбор на река Марица
BGCSARI06	р. Мътивир, след гр. Ихтиман	р. Мъти вир, до вливането ѝ в яз. "Тополница"	Водосбор на река Марица

6.7 Уязвими зони

Това са територии, обявени за защита на повърхностните и подземни водни тела от замърсяване с нитрати от селскостопански източници.

Западнобеломорски, Дунавски и Източнобеломорски райони за басейново управление

Съгласно действащата към момента Заповед № РД-660/28.08.2019 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони, в които водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници, една съвсем малка част от територията на ЮЗР е определена за уязвима зона, както е видно на картата в Приложение 1.2.

7 Съществуващи екологични проблеми

Основните екологични проблеми и тенденции са разгледани по компоненти, както следва.

7.1 Въздух и климат

Почти всички видове антропогенна дейност водят до промяна на състава на приземния въздушен слой, където живеят хората. Една от основните причини за негативно въздействие върху качеството на атмосферния въздух и създаване на висока степен на замърсеност в световен мащаб е неправилният избор на място за развитие на дадена индустрия.

По-съществен проблем оказват отпадъчните газове от трафика, които са основна причина за замърсяването на въздуха около градските артерии и в градовете като цяло. Пример за това са данните от националната система за мониторинг.

Отпадъчните газове от горивните инсталации за индустриални и битови нужди са друг съществен фактор, водещ до влошаване на качеството на атмосферния въздух.

Основен проблем е високото съдържание на фини прахови частици ФПЧ10. Причините за това са: лошо състояние на пътната мрежа и лошото ѝ поддържане; оголени междуградски пространства и др.

Урбанизацията и индустриализацията пряко влияят върху локалните климатични условия, променяйки стойностите на метеорологичните елементи под въздушния купол, който се образува над такива територии. В резултат на неправилни урбанистични решения и неподходящо планиране се създават неблагоприятни микроклиматични условия и предпоставки за некомфортни условия за живот на населението.

В резултат от топлообмена от бетонни, каменни, асфалтни и други строителни материали и настилки се получава висока степен на топлинно замърсяване.

Негативни промени могат да се получат от влошени условия на аерация (въздухообмен), породени от всички елементи на урбанизацията и индустриализацията, които водят до промяна на ветровите характеристики. Неправилното разпределение на елементите на урбанизацията водят до формирането на зони със преобладаващо затишие и липса на възможност за нормален въздухообмен. В резултат на този факт се създават условия на задържане на замърсители от транспорт и други източници в приземния въздушен слой, имащи пряко отношение към здравето на населението.

По отношение на всички тези проблеми има разработени практически решения, които от години се прилагат по света. Някои от тях се базират на правилния подбор на строителни материали, други на прилагането моделни и експертна оценка на ефекта от въздействието на един или друг вид проекти върху селищната среда и в конкретност върху локалните климатични условия и човешкия комфорт.

7.2 Води

7.2.1 Повърхностни води

Заустването на непречистени битови и промишлени отпадъчни води е основната причина за замърсяването на водите. Основните екологични инфраструктури за опазване качеството на водите - канализация и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) - все още са неадекватни, както спрямо нуждите (на населението, бизнеса и туризма), така и спрямо изискванията на европейското и национално законодателство.

Значимите видове натиск, оказвани върху водните тела, са:

- Значителни точкови източници на замърсяване: градски пречиствателни станции за отпадъчни води; градски канализации; индустриални източници на отпадъчни води; животновъдни ферми; обекти за отглеждане на аквакултури; реки, внасящи значителен товар в крайбрежните морски води;
- Значителни дифузни източници на замърсяване: земеделски практики, включително неправилна употреба и/или съхраняване на торове и продукти за растителна защита; населени места без изградена канализационна система; горско-стопански дейности; депа за отпадъци, без изолираща подложна повърхност и дренажна система; замърсяване от подземни води в зони на смесване с повърхностните води; замърсени индустриални терени от минали екологични щети; почвена ерозия и абразия на бреговете; обекти за отглеждане на аквакултури.
- Значителни места на водоползване;
- Значителни морфологични изменения: корекции на реки; миграционни бариери - прагове и бентове; дейности по укрепване на бреговете; добив на инертни материали; удълбочаване на плавателни пътища – драгиране, изграждане на водноелектрически централи.
- Регулация на оттока: завиряване (язовири); хидротехнически съоръжения, хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ).
- Други фактори на натиск: развитие на инвазивни видове; пристанищна инфраструктура.
- Климатични изменения - Повишаването на температурата, опустяване на почвите, намаляването на водата, предизвикано от глобалните промени в климата на планетата, са основните причини за намаляването на биоразнообразието.

Следва да се подчертае, че като дифузен източник на натиск се разглеждат и старите все още действащи или nereкултивирани депа/сметища, неотговарящи на екологичните законови изисквания и създаващи риск от замърсяване на повърхностните води. Тези депа подлежат на закриване и рекултивация - техническа и биологична. След закриването им съответните отпадъци следва да се депонират в регионални депа, които

напълно съответстват на екологичните изисквания.

7.2.2 *Подземни води*

Подземните води, макар и в по-малка степен, също се влияят от замърсяванията, постъпващи с отпадъчните фекално-битови и промишлени води в реките и речните корита. Амортизираните канализационни системи и аварията по тях допринасят за постъпване на замърсители в почвите и подземните води.

Замърсители постъпват във водите и от земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита, както и от депата (сметищата) за отпадъци, които не отговарят на съвременните нормативни изисквания и добри практики за изграждане и експлоатация на такива обекти.

Съществен екологичен проблем е и състоянието на водовземането: значителни загуби на питейна вода преди достигане до потребителите и използване на питейна вода за промишлени нужди и напояване; ненавременна регулиране на водовземането за задоволяване на обществените потребности и естествените подземни водни ресурси.

7.3 **Почви**

Основните екологични проблеми и тенденции по отношение на почвите се изразяват най-вече с развитие на проблемите, свързани с почвено запечатване, ерозия, свлачищни процеси, локално замърсяване и вкисляване.

Процесът на почвено запечатване се отнася за почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, промишлено и инфраструктурно строителство, търговски и транспортни участъци, пътна и железопътна мрежа и др. Очаква се през следващите години процесът да е още по-силно изразен поради запазващите се темпове на разрастване на някои селищни структури и развитието на съпътстваща инфраструктура

Почвената ерозия засяга огромни площи от територията на страната. Тя е естествен процес, който е силно зависим от антропогенните фактори. Обезлесяването и прочистването на естествената растителност при реализация на инфраструктурни, промишлени, туристически и др. проекти, интензивното земеделие и липсата на адекватни противоерозионни мероприятия водят до задълбочаване на проблемите, свързани със загуба на ценни почви в следствие на развитието на ерозия. Свлачищата също са природни процеси и причините за възникването им са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони, но са и много зависими от дейността на човека в урбанизираните райони.

Локалното замърсяване на почвите е свързано най-често с транспортната мрежа, складовете за опасни вещества и промишлените предприятия. Проблемите, свързани с транспорта, се изразяват в локални замърсявания с нефтопродукти, засоляване на околните почви в следствие на поддръжката на пътната мрежа в зимни условия и **замърсяване с битови отпадъци**. Всички складове за опасни вещества създават реална

опасност за околната среда и населението, а промишлените предприятия са един от основните източници на замърсяване на почвите с тежки метали.

Вкисляването е процес, при който под действие на природни и антропогенни фактори се увеличава съдържанието на киселини в почвата. Реакцията на почвата влияе пряко върху подвижността и усвоимостта на хранителните и нехранителните елементи, а оттам и върху растежа и развитието на растенията. Селскостопанските култури реагират силно на високата почвена киселинност, като най-уязвими са растенията в начален стадии на развитие.

7.4 Ландшафт

При ландшафта има няколко основни въпроса, като липсата на конкретно законодателство, замърсяване на компонентите на ландшафта, промяна на видовете ландшафт, нарушения на ландшафта и визуално-естетично въздействие.

Понастоящем единственият нормативен документ в България, който предвижда опазване и управление на ландшафта, е Европейската конвенция за ландшафта. Липсата на национално законодателство в областта е сериозна пречка за правилната оценка на въздействията върху него и съставните му части и съответно за опазването му. Дейностите по опазване и устойчиво управление на ландшафта следва да бъдат уредени в законодателството.

Строителните дейности за изграждане на нови обекти или за реконструкция и рехабилитация на съществуващи такива, както и полагане на необходимата инфраструктура, води до запрашаване и замърсяване на отделни компоненти на ландшафта. Замърсителите могат да бъдат прахови фракции с различен произход (естествен или изкуствен), строителни отпадъци и горивно-смазочни материали от превозни средства и строителна техника, битови отпадъци в резултат на човешката дейност и др.

Промяната на съществуващите ландшафти, както и замърсяването им с **отпадъци** има неблагоприятно визуално-естетично въздействие. Създаването на нови видове ландшафт в резултат на изграждане на нови инсталации и влиянието на човека върху териториите също представлява значителен проблем.

Нарушаването на ландшафта може да бъде пряко и косвено. Пряко увреждане на ландшафтните компоненти има по време на строителните работи и рехабилитацията на всички видове обекти в резултат от наличието и използването на строително оборудване на площадката; трябва да се обърне внимание и на визуално-естетичното натоварване на териториите. Косвени промени в ландшафтните се наблюдават в резултат от следните дейности: промени в земеползването, поставяне на заграждения и осветление, промяна в характеристиките на ландшафта в резултат на интензификацията на ползването на терените, ерозията на почвите, влиянието върху ландшафтните в резултат на предложенията за оформянето им. Косвените промени в съставните части на ландшафта

са резултат също от изграждането на нови постройки и обекти.

7.5 Биологично разнообразие

Като цяло, усилената урбанизация и презастрояване, интензификацията на транспорта, замърсяването на вътрешните водни басейни и нови територии с промишлени и битови отпадъци и др. са мощни отрицателни фактори, които влияят на изобилното и самобитно биологично разнообразие в България.

Презастрояването или развитието на туристическа и друга инфраструктура в почувствителните райони (в т.ч. защитени територии, обекти от Натура 2000, редки и уязвими местообитания и екосистеми като влажни местности, участъци по коритата на реки, гори и др.) става по-сериозен проблем през последните години.

Шосейният транспорт е общ екологичен проблем и отрицателното му влияние върху околната среда конкретно засяга биологичното разнообразие.

Замърсяването на въздуха, особено в големите градове в резултат на интензивното движение на автомобили води до влошаване на средата за живот, оттам до ограничаване на биологичното разнообразие и дори до изчезване на синантропни видове птици и бозайници. Отлагането на замърсители на въздуха е продължаващ проблем за здравето състояние на горите и местата на растителните общности. Той нарушава здравословния баланс на организми или екосистеми пряко или чрез подкисляване на почвите. Взаимодействието на отложените замърсители на въздуха с листната маса променя хранителния статус на дърветата и засилва податливостта им на болестотворни гъбички или насекоми-вредители.

Общият брой на видовете, които са чужди за България, нараства постоянно от 1900 г. насам. Най-уязвимите местообитания предвид навлизането и натурализирането на чужди растителни видове са тези, създадени от човека, последвани от местообитанията в речните долини.

Безконтролното изхвърляне на строителни и битови отпадъци от граждани и фирми на изходите на населените места, около пътните артерии и замърсяването на зелените площи също е значителен проблем. Това пряко влошава местообитанията, унищожава ценни растителни видове и влияе пряко и косвено на разнообразието на фауната.

Горските пожари са голям проблем за флората и фауната, тъй като те променят всички условия на околната среда, в т.ч. унищожават растителни и животински видове, много от които са редки и ценни, частично или изцяло унищожават слоя от чернозем, създават предпоставки за проникване и развитие на гъбични и други вредни организми, което води до нарушаване на стабилността на екосистемите.

7.6 Културно-историческо наследство

Основните проблеми, свързани с опазването на културното и историческото наследство, могат да се обобщят както следва:

- Недостатъчно съответствие с изискванията за защита и опазване на недвижимите културни ценности по Закона за устройство на територията, Закона за културното наследство, Закона за опазване на околната среда и постановленията към тях; с конкретните правила и норми в общите и подробните устройствени планове относно устройството на териториите с културно и историческо наследство.
- Непредвидени и непредприети превантивни мерки за физическа защита и съхранение;
- Недостатъчност на регулаторните изисквания относно обхвата и съдържанието на устройствените планове и инвестиционните проекти за предвиждане на комплексни мерки за обновяване, възстановяване и опазване на обектите на културното наследство и средата за представянето им от увреждане и унищожаване в резултат на предвидими природни и човешки фактори;
- Работи по съхранение и възстановяване (РСВ), които не са изпълнени качествено или с неподходящи за РСВ материали, засягащи конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Неподходящо избрани материали за РСВ във връзка с устойчивите и конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Некомпетентност и импровизации при извършване на текущите ремонтни работи и РСВ в строителните и възстановителни работи на недвижимите културни ценности в тяхната среда на представяне;
- Липса на институционализиран постоянен контрол на промените в параметрите на различните фактори, влияещи на материалните носители и средата на представяне на обектите на културното наследство;
- Непълно изяснени режими за опазване, съхранение и управление на популяризирането на културните ценности;
- Подреждане по приоритет на дейностите, които са рискови с оглед опазването и съхраняването на недвижимите културни ценности и действия за обновяване както на самите ценности, така и на средата на представянето им.

7.7 Материални активи

Макар и да няма достатъчно общодостъпни данни за сегашното състояние на материалните активи е явно, че обществената и културната инфраструктура се нуждае от основни ремонти (в т.ч. възстановяване на пътната инфраструктура и системи за предотвратяване на бедствия). Предстои още много работа за постигане на европейските

станданти за равнищата на материалните активи.

Културната инфраструктура се сблъсква с липса на средства за поддръжка и развитие. Същото важи и за дълготрайните материални активи с екологично предназначение, като съоръжения и оборудване, необходими за опазване и възстановяване на околната среда и оборудване за наблюдение и контрол.

Материалните активи, имащи пряко отношение към околната среда, като ВиК инфраструктурата и пречиствателни станции за води, депа за отпадъци и др. се нуждаят от реконструкция и модернизация.

7.8 Население, човешко здраве

Основните проблеми на демографското развитие в страната са свързани с ниската раждаемост и високият процент на смъртност, което определя негативния прираст в последните години, в комбинация с продължаващата емиграция на хора в активна възраст (18-50 г.)

От друга страна, с оглед на статистическите данни до 2019 г, заболяемостта на населението като цяло намалява спрямо предишните години, което определя територията като благоприятна в екологично отношение и с добър потенциал за демографско развитие.

8 Цели на опазване на околната среда

8.1 Цели на опазване на околната среда на международно равнище

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. Основна цел • До 2050 г. всички екосистеми в света трябва да бъдат възстановени, устойчиви и защитени по подходящ начин; Ключови аспекти • Опазване и възстановяване на природата в ЕС, вкл. ○ Хармонизирана мрежа от защитени зони	ИТСП на ЮЗР е в синхрон с основната цел и ключовите аспекти на Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г. със: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Биоразнообразието е потенциал за бъдещото развитие на региона; • Популяризиране на защитените видове на флората и фауната ще се популяризират като символи на региона; • Поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания; • Осъществяване на мониторинг за установяване на промени с

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
• Създаване на условия за преобразяваща промяна, вкл. ○ Нов тласък на изпълнението и правоприлагането на законодателството на ЕС в областта на околната среда ○ Изграждане на интегриран подход, обхващащ цялото общество	оглед инициране на природозащитни мерки; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване: • Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи: • Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки.
Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г) • Преодоляване на глада, постигане на продоволствена сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство • Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст • Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички • Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички • Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички • Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички • Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива	ИТСП на ЮЗР е в съответствие с 12 от целите, заложи в документа Цели за устойчиво развитие (Дневен ред 2030 г). Изпълнението на поставените цели ще бъде осъществено, чрез изпълнение на специфичните цели, мерките, които трябва да бъдат предприети и реализирането на проектите, заложи в СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион.

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
индустриализация и стимулиране на иновациите • Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене • Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство • Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици • Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие • Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие	
Пътна карта за план за действие, целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата Основни насоки: • Подобряване на законодателството в областта на здравеопазването и околната среда, вкл. по отношение замърсяването на въздуха и водите, както от транспорта и индустриалните емисии, така и от отпадъците и отпадъчни води. В плана ще се разгледат и други форми на замърсяване, като напр. почвеното замърсяване.	ИТСП на ЮЗР адресира описаните насоки в национален контекст, чрез своите цели и мерки, Продължаване изграждането и реконструкцията на ВиК инфраструктурата; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Изграждане на нови канализационни системи за обхващане на повече населени места; • Реконструкции, когато има липса на съответствие между степента на изграденост на канализационната мрежа и проводимостта на главните колектори и капацитета и изградеността на ПСОВ; • Изграждане на системи за третиране на отпадъците; • Оптимизация на системата за управление на отпадъците; • Оптимизиране на събирането и третирането на отпадъци; • Внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
• Подобряване на политиките за управление на замърсяването; • Насърчаване на обществените промени, вкл. ползване на дигитални решения и други, допринасящи за целите на устойчивото потребление с оглед на въздействията от замърсяването.	отпадъци; • Повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; • Рекултивацията на депата за битови отпадъци; • Преминаване от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита; • Увеличаване дялът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци за сметка на тяхното изгаряне и депониране; • Подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване: • Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика; • Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването.
План за действие относно кръговата икономика Основни принципи: • Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси • Гаранция за по-малко отпадъци	ИТСП на ЮЗР е съобразенга с новия пакет „Кръгова икономика“ и взема предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Предвидени са и конкретни мерки за изпълнение в: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване: • Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика; • Повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи: • Подпомагане на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, включително кампании за повишаване на осведомеността за насърчаване на устойчиви практики и поведение

8.2 Цели на опазване на околната среда на национално равнище

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСР на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСР на ЮЗР
Национална програма за развитие: България 2030 (НПР 2030) Основни национални приоритети: • П1. Образование и умения • П2. Наука и научна инфраструктура • П3. Интелигентна индустрия • П4. Кръгова и нисковъглеродна икономика • П5. Чист въздух и биоразнообразие • П6. Устойчиво селско стопанство • П7. Транспортна свързаност • П8. Цифрова свързаност • П9. Местно развитие • П10. Институционална рамка • П11. Социално включване • П12. Здраве и спорт • П13. Култура, наследство и туризъм	Поставените цели и предложените мерки за изпълнение на Стратегическите Приоритети на ИТСР на ЮЗР водят пряко до постигане на целевата стойност на индикатора на НПР 2030 - ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България; Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. Трите основни стратегически приоритета на ИТСР на ЮЗР: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион.
Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие Ключови аспекти: • Защитени територии; • Екотуризъм; Приоритети за незабавни действия и подкрепа: • Разработване и внедряване на политика по екотуризъм;	На ключовите аспекти, поставени в Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие отговарят следните цели и мерки, заложи в ИТСР на ЮЗР: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Биоразнообразието е потенциал за бъдещото развитие на региона; • Популяризиране на защитените видове на флората и фауната ще се популяризират като символи на региона;

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСР на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСР на ЮЗР
Насърчаване на опазването на природата на Балканите	Поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания; Осъществяване на мониторинг за установяване на промени с оглед инициране на природозащитни мерки; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване: Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4. Укрепване на трансграничните перспективи: Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки.
Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор Основни цели: Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване; Цел 2: Запазване и подобряване на състоянието на повърхностните и подземните води; Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс;	Целите на ИТСР на ЮЗР, имат пряк принос за запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води, за осигуряване на вода за населението и бизнеса, за управлението на водния сектор, както и за намаляване на риска от щети при наводнения. Изпълнението на целите на Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор е разписано в: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР: Оползотворяване потенциала на минералните води и повишаване привлекателността на населените места с туристически потенциал, посредством балнео (медикъл спа), SPA & Wellness; Подобряване на съществуващата хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите; Насърчаване на научно-изследователски и проучвателни дейности за допроучване, идентификация и очертаване на регионалните резервоари (находища) на минерални води в хидротермалните басейни на територията, включително и използването им за стопански цели - оранжерии и други; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги: до разработване и изпълнение на проекти за нови и реновиране

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
	на съществуващи балнеоложки центрове за физикално лечение, рехабилитация, профилактика и активен отдих и спорт; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Реконструкция на магистралните водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа с оглед намаляване броя на аварията и загубите на вода; • Реконструкция на съществуващите резервоари или изграждане на нови резервоари, които да осигурят достатъчно водни количества за задоволяване на питейно-битовите нужди, намаляване броя на аварията и загубите на вода; • Реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи и съоръжения и търсене и разкриване на нови водоизточници, както и изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води следва да се предприемат и за решаване на проблемите с качеството на питейните води.
Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г. Стратегически цели: • Приобщаване и интегриране на адаптирането към изменението на климата; • Изграждане на институционален капацитет за адаптиране към изменението на климата; • Повишаване на осведомеността относно адаптирането към изменението на климата; • Изграждане на устойчивост към изменението на климата.	ИТСП на ЮЗР допринася за постигане целите на националния план по изменение на климата, чрез изпълнение следните мерки от: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика: • Подобряване на регионалната система за научноизследователска дейност и подпомагане на сътрудничеството между научните изследвания и бизнеса, трансфера на технологии и търговската реализация на резултатите от научните изследвания; • Подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията, включително стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД; • Развитие на регионалната иновационна екосистема и повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и наличния потенциал в региона. СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР: • Опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени;

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
	СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Реконструкция на магистралните водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа с оглед намаляване броя на аварията и загубите на вода;• Реконструкция на съществуващите резервоари или изграждане на нови резервоари, които да осигурят достатъчно водни количества за задоволяване на питейно-битовите нужди, намаляване броя на аварията и загубите на вода;• Реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи и съоръжения и търсене и разкриване на нови водоизточници, както и изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води следва да се предприемат и за решаване на проблемите с качеството на питейните води;• Изграждане на нови канализационни системи за обхващане на повече населени места;• Реконструкции, когато има липса на съответствие между степента на изграденост на канализационната мрежа и проводимостта на главните колектори и капацитета и изградеността на ПСОВ;• Изграждане на системи за третиране на отпадъците;• Оптимизация на системата за управление на отпадъците;• Оптимизиране на събирането и третирането на отпадъци;• Внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци;• Повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба;• Рекултивацията на депата за битови отпадъци;• Преминане от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита;• Увеличаване дялът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци за сметка на тяхното изгаряне и депониране;• Подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване: • Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
	съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки; • Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика; • Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването
Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г) Заложени мерки: • Задължително поетапно извеждане на употреба на уреди на твърдо гориво, които не отговарят на изискванията Поддържане на благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда	В ИТСП на ЮЗР са заложени мерки за предотвратяване образуването на замърсяване на атмосферния въздух: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика: • Развитие на регионалната иновационна екосистема и повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и наличния потенциал в региона; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Изграждане на системи за третиране на отпадъците; • Оптимизация на системата за управление на отпадъците; • Оптимизиране на събирането и третирането на отпадъци; • Внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци; • Повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба; • Рекултивацията на депата за битови отпадъци; • Преминаване от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита; • Увеличаване делът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци за сметка на тяхното изгаряне и депониране; • Подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци; • Опазване на биоразнообразието: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване: • Съвместни мерки за предотвратяване замърсяването на

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСР на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСР на ЮЗР
Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) • Недопускане на влошаване на състоянието на повърхностните и подземни води и защита, подобряване и възстановяване на всички водни тела • Постепенно намаляване на замърсяването от определени вещества и поетапно спиране на изпускането на приоритетни опасни вещества в повърхностните води, както и превенция и ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните води • Преустановяване на всякакви значителни възходящи тенденции в замърсяването на подземните води • Постигане на стандартите и целите за защитените територии, определени в законодателството на Общността	въздуха чрез по-ефективно използване на ресурсите ИТСР на ЮЗР ще допринесе за постигане на целите на ПУРБ чрез изпълнение на мерките, описани в: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие: • Реконструкция на магистралните водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа с оглед намаляване броя на аварияте и загубите на вода; • Реконструкция на съществуващите резервоари или изграждане на нови резервоари, които да осигурят достатъчно водни количества за задоволяване на питейно-битовите нужди, намаляване броя на аварияте и загубите на вода; • Реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи и съоръжения и търсене и разкриване на нови водоизточници, както и изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води следва да се предприемат и за решаване на проблемите с качеството на питейните води; • Изграждане на нови канализационни системи за обхващане на повече населени места; • Реконструкции, когато има липса на съответствие между степента на изграденост на канализационната мрежа и проводимостта на главните колектори и капацитета и изградеността на ПСОВ.
Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) • Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура • Подобряване на защитата на обекти от техническата инфраструктура • Минимизиране на засегнатите зони за защита на водите,	Целите на ИТСР на ЮЗР, както и тези ПУРН, подкрепят целите за опазване на околната среда. Степента на подробност на ИТСР на ЮЗР не дава възможност за определяне на начина, по който съответните цели на ПУРН се вземат предвид при изготвянето на ИТСР на ЮЗР. По тази причина като необходима мярка в настоящия доклад е включено съобразяването на произтичащите от ИТСР на ЮЗР проекти / инвестиционни намерения с приложимите мерки ПУРН.

Стратегически документи и цели за опазване на околната среда, имащи отношение към ИТСП на ЮЗР	Начин, по който целите и съответните екологични съображения са взети предвид при изготвянето на ИТСП на ЮЗР
защитените територии и защитените зони	

9 Въздействия върху околната среда

Въздействията върху околната среда са оценени на ниво Стратегически приоритети, специфични цели, цели, мерки и дейности.

9.1 Оценка на въздействията на ниво Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР

В следващата таблица е направен анализ на потенциалното въздействие върху околната среда на Стратегически приоритети и специфичните цели на ИТСП на ЮЗР с оглед на екологичните аспекти, които имат отношение към тях.

Оценка на приоритетите на ИТСП на ЮЗР за периода 2021-2027 г.

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1 Подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж	въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, материални активи, население, човешко здраве	При постигането на приоритета се очаква дългосрочно положително постоянно пряко и косвено кумулативно въздействие върху населението и човешкото здраве. Насърчаването на интелигентен и иновативен икономически преход и преход към неутрална по отношение на климата икономика и подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР се очаква да има дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда и населението. В зависимост от спецификата на проектите при изграждане на нови индустриални зони, производствено-складови зони изграждането на всички елементи на транспортната и инженерната инфраструктура в населените места се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. Очаква се положително въздействие върху материалните активи, които ще се увеличат.	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически ПРЕХОД и преход към неутрална по отношение на климата икономика	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, КИН,	Очаква се подобряването на регионалната система за научноизследователска дейност и подпомагане на сътрудничеството между научните изследвания и бизнеса, трансфера на технологии и търговската реализация на резултатите от научните изследвания, научно изследователската и развойна дейност да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. В зависимост от спецификата на проектите при изграждане на нови индустриални зони, производствено-складови зони изграждането на всички елементи на транспортната и инженерната инфраструктура в населените места се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. Необходимо е планирането и изграждането им да бъде в съответствие с устройствените предвиждания на ниво общини (ОУП), при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		околната среда. Необходимо е планирането и изграждането им да бъде в съответствие с устройствените предвиждания на ниво общини (ОУП), при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху околната среда.	
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР	население, материални активи, КИН, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Специфичната цел касае дейности, които ще доведат до положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението, материалните активи и КИН. Оптималното използване на наличния туристически потенциал - природен, културен, исторически и географски в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор и инфраструктура се очаква да има като цяло положително въздействие върху околната среда. В зависимост от спецификата на цялостните инфраструктурни проекти за разкриване и експониране на археологически обекти, вкл. съпътстващата довеждаща и обслужваща обектите инфраструктура се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		строителство, а в някои случаи и при експлоатацията на инфраструктурата. В някои случаи реализиране на дейности по разкриване и експониране на археологически обекти съпроводени и от строителни дейности на съпътстваща инфраструктура, могат да окажат отрицателно въздействие върху биоразнообразието. Такива въздействия биха могли да бъдат избегнати при предварително обследване на обектите и съгласуване на проектите/дейностите с компетентните органи по околна среда, научните институции и природозащитните организации.	
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: Инвестиране в човешкия капитал и преодоляване на регионалните дисбаланси в осигуряването на достъп до качествени услуги	Население и здраве	При изпълнение на стратегическия приоритет се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване образованието, подобряване на уменията и постиженията, както и живота и здравето на населението, водещо до изцяло положително, постоянно и дълготрайно въздействие по отношение на населението	+
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Образование и обучение за квалифицирана работна сила	Население и здраве	При изпълнение на специфичната цел се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на подобряване образованието, подобряване на уменията и постиженията на населението, водещо до подобряване и на	+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		здравето му	
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги	Население и здраве, материални активи	Специфичната цел касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. Очаква се подобряване живота и здравето на населението при подобряване на материално-техническата база на държавните болници в областните градове и в общинските градове, изграждане на модерна многопрофилна детска болница в София, разработване и изпълнение на проекти за нови и реновиране на съществуващи балнеоложки центрове които да доведат до косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на населението и материалните активи. Очакват се и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, населението при извършване на предвидените строителни дейности, но те са малки и се предвижда да се изпълняват в урбанизирана среда, така че и очакваните въздействия са незначителни и не променят изцяло положителното въздействие на целта.	+
СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3. По-добре свързан и устойчив регион	Население въздух, води,	Очаква се подобряването на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност да доведе до	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи	дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При реализиране на целта за инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие водещи до опазването, поддържането и популяризирането на биоразнообразието, поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания се очаква пряко и косвено дълготрайно и постоянно положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия по отношение на биологичното разнообразие. При извършване на строителните дейности по време на изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност Доизграждаме на АМ „Струма“, модернизация на всички главни линии от жп инфраструктурата включени в TEN-T мрежата, изграждането и реконструкцията на ВиК инфраструктура и управление на отпадъците, насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика, изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони среда	

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		се очаква краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно- историческо наследство, материални активи	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност, реализиране на мерки за устойчива градска мобилност, модернизация на всички главни линии от жп инфраструктурата включени в TEN-T мрежата, изграждане на цифрова свързаност в Югозападен регион ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		върху околната среда за всеки проект.	
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно- историческо наследство, материални активи	Предвидените интервенции в областта на ВиК инфраструктурата, на управление на отпадъците, ще доведат до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. Опазването, поддържането и популяризирането на биоразнообразието, поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания ще доведе до пряко и косвено положително въздействие върху околната среда и най-вече на биоразнообразието. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно- историческо наследство, материални активи	Предвидените интервенции, насочени към градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво, сигурност на обществените пространства, изграждане на „умни градове“ и „интелигентни градове“, модернизирани на селското стопанство, биоземеделие, изграждане на напоителни системи, въвеждане на иновации и др. въвеждане на модела „умно село“ ще доведат до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването ще доведат до пряко и косвено положително въздействие върху околната среда и най-вече на биоразнообразието и въздуха. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат.	0/+
СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Укрепване на трансграничните перспективи	Население въздух, води,	Подпомагането на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, инвестиране в	0/+

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
	почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи	проекти за повишаване на свързаността в региона, включително изграждане на нови/ремонт и реконструкция на съществуващи гранично-пропускателни пунктове да имат преки и косвени дългосрочни постоянни положителни, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и човешко здраве. Мерките за планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки, се очаква да имат преки и косвени дългосрочни постоянни положителни, а също и вторични кумулативни въздействия върху околната среда и най – вече на биологичното разнообразие. По време на изграждане на нови/ремонт и реконструкция на съществуващи гранично-пропускателни пунктове, възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение се очаква временно, краткосрочно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, най-вече върху биоразнообразието и водите, с изключение на материалните	

Стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на въздействието
		активи, които в този случай ще се увеличат.	

9.2 Оценка на въздействията на ниво Специфични цели, цели, дейности и мерки за подкрепа

В следващата таблица е направен анализ на потенциалното въздействие върху околната среда на заложените в ИТСП на ЮЗР Специфични цели, цели, дейности и мерки за подкрепа с оглед на екологичните аспекти, които имат отношение към тях.

9.2.1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Насърчаване на интелигентен и иновативен икономически преход и преход към неутрална по отношение на климата икономика

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
Дейности:			
Подобряване на регионалната система за научноизследователска дейност и подпомагане на сътрудничеството между научните изследвания и бизнеса, трансфера на технологии и търговската реализация на резултатите от научните изследвания	Социална среда - население, материални активи	Очаква се подобряването на регионалната система за научноизследователска дейност и подпомагане на сътрудничеството между научните изследвания и бизнеса, трансфера на технологии и търговската реализация на резултатите от научните изследвания, научноизследователската и развойна дейност да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои	+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. Очаква се косвено тези мерки да допринесат за по-доброто управление и ползване на ресурсите и качеството на околната среда.	
Подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията, включително стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД.	Социална среда - население, материални активи	Очаква се разработването и внедряването на иновации в предприятията за научноизследователската и развойна дейност да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. Очаква се косвено тези мерки да допринесат за по-доброто управление и ползване на ресурсите и качеството на околната среда.	+
Развитие на регионалната иновационна екосистема и повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и наличния потенциал в региона	Социална среда Население, материални активи	Очаква се развитието на регионална иновационна екосистема за повишаване на иновационната активност на предприятията да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. Очаква се косвено тези мерки да допринесат за по-доброто	+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		управление и ползване на ресурсите и качеството на околната среда.	
Ускоряване на цифровата трансформация и усвояване на ползите от цифровизацията за бизнеса и институциите, с акцент върху технологии, въвеждащи Индустрия 4.0 Изграждане на Регионален дигитален иновационен център, който ще стимулира широкото приемане на модерни цифрови технологии от промишлеността, от публичните организации и академичните среди	Социална среда – население, материални активи	Очаква се ускоряване на цифровата трансформация и усвояване на ползите от цифровизацията за бизнеса и институциите, както и изграждането на регионален дигитален иновационен център да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи в промишлеността, публичните организации и академичните среди. Очаква се косвено тези мерки да допринесат за по-доброто управление и ползване на ресурсите и качеството на околната среда.	+
Насърчаване участието в проекти за междурегионално сътрудничество и интернационализация на местните предприятия и клъстери в приоритетни области на интелигентна специализация от общ интерес с други европейски региони (на ниво съставна област от ЮЗР)	Социална среда - Население, материални активи	Очаква се насърчаването на участието в проекти за междурегионално сътрудничество и интернационализация на местните предприятия и клъстери в приоритетни области на интелигентна специализация от общ интерес с други европейски региони (на ниво съставна област от ЮЗР) да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение	+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
		на населението и материалните активи. Очаква се косвено тези мерки да допринесат за по-доброто управление и ползване на ресурсите и качеството на околната среда.	
Изработване на териториални планове за справедлив преход, на които ще бъде основано програмирането на Фонда за справедлив преход - за областите Перник и Кюстендил	Население, материални активи	Очаква се изработването на териториални планове за справедлив преход да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи за областите Перник и Кюстендил. Очаква се косвено тези мерки да допринесат за по-доброто управление и ползване на ресурсите и качеството на околната среда.	+
Изграждане на нови индустриални зони в сътрудничество между НКИЗ и общините включващо: • Нова индустриална зона в Благоевград, която ще бъде върху 115 дка общински терен до главен път Е-79. • Нова индустриална зона в община Кюстендил на терен от 190 дка. Теренът се намира на 200 m	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично	В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. Необходимо е планирането и изграждането им да бъде в съответствие с устройствените предвиждания на ниво	0/+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
от пътя за Македония и на не повече от 1 km от трасето за „АМ Струма“. • Нова индустриална зона в община Перник. Планира се зоната да се изгради в квартал „Караманица“ върху терен от 300 дка. • Индустриална зона Петрич на площ от 497 дка.	разнообразие КИН,	общини (ОУП), при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху околната среда.	
• Производствено-складови зони, които предстои да се обособят и функционират през периода 2021-2027 г. в рамките на административните райони „Младост“, „Надежда“ и „Овча купел“, със сравнително по-малка площ. • Създаване на големи по площ индустриални зони в северните райони на столицата - „Кремиковци“, „Нови Искър“, „Връбница“. Изграждането на зоните е свързано не само с тяхното вътрешно инфраструктурно обзавеждане, но и с подобряване на довеждащата инфраструктура с оглед	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие КИН,	В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. Необходимо е планирането и изграждането им да бъде в съответствие с устройствените предвиждания на ниво общини (ОУП), при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху околната среда.	0/+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
осигуряване на удобен и бърз достъп. За зоната в Кремиковци общината планира да осигури нова връзка със зелен тип градски релсов транспорт. Успоредно с това ще бъдат създадени условия за здравно обслужване в региона, както и за създаване на учебни центрове. • Продължаващо поетапно доизграждане на Икономическа зона Божурище, приоритетен проект на НКИЗ. София - Божурище е най-големият проект за икономическа зона в България през последните години, на площ от 2 666 595 m², от които 760 000 m² вече са застроени. Изграждането на инфраструктурата на зоната се извършва поетапно, в зависимост от привлечените до момента инвеститори. В зоната се предвижда изграждане на бизнес център, който ще предлага социални услуги. Предвижда се там да бъде изградена и частна детска градина за работещите в индустриалния парк, както и спортна инфраструктура.			

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на въздействието
В отговор на засиленото търсене се подготвят нови проекти за индустриални паркове край София - в района на община Елин Пелин - Равно поле, Елин Пелин, Нови Хан и Мусачево.			
Изграждането на всички елементи на транспортната и инженерната инфраструктура в населените места като основна предпоставка за повишаване на инвестиционната активност в региона, областите, общините и селищата в него	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие КИН,	В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. Необходимо е планирането и изграждането им да бъде в съответствие с устройствените предвиждания на ниво общини (ОУП), при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху околната среда.	0/+

9.2.2 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
Дейности в сектор туризъм:			
оптимално използване на наличния туристически потенциал - природен, културен, исторически и географски в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор и инфраструктура	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие КИН	Оптималното използване на наличния туристически потенциал - природен, културен, исторически и географски в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор и инфраструктура се очаква да има като цяло положително въздействие върху околната среда. Въпреки това следва да се отбележи, че развитието на туризма води до антропогенно натоварване на конкретни територии и географски райони, вкл. с отпадъци и отпадъчни води, както и повишено потребление на природни ресурси. Развитието на туризма поставя рискове и за биологичното разнообразие в случаите когато капацитетът на природните области, обект на туристически интерес е недостатъчен за да понесе въздействието, причинено от прекомерния или нерегламентиран приток на туристи.	/+

повишаване привлекателността на населените места с туристически потенциал с цел увеличаване дела на всички видове туризъм: балнео (медикъл спа), SPA & Wellness, културно-познавателен (исторически, археологичен, фолклорен, фестивален, етнографски и поклоннически), еко и селски туризъм, приключенски туризъм, велотуризм, спортен, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др.	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие КИН	Повишаването на привлекателността на населените места с туристически потенциал с цел увеличаване дела на всички видове туризъм: балнео (медикъл спа), SPA & Wellness, културно-познавателен (исторически, археологичен, фолклорен, фестивален, етнографски и поклоннически), еко и селски туризъм, приключенски туризъм, велотуризм, спортен, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др. се очаква да има като цяло положително въздействие върху околната среда. Въпреки това следва да се отбележи, че развитието на туризма води до антропогенно натоварване на конкретни територии и географски райони, с допълнителна урбанизация, с отпадъци и отпадъчни води, както и повишено потребление на природни ресурси. развитието на туризма поставя рискове и за биологичното разнообразие в случаите когато капацитета на природните области, обект на туристически интерес е недостатъчен за да понесе въздействието, причинено от прекомерния или нерегламентиран приток на туристи.	/+

• съчетаване на отделни видове туризъм в интегрирани пакети, например Зимния туризъм в Банско с културно-познавателна обиколка в региона или гурме туризъм. Реализиране на туристически културни маршрути. Реставриране на манастири и други религиозни обекти с познавателна ценност.

Съчетаването на отделни видове туризъм в интегрирани пакети, например Зимния туризъм в Банско с културно-познавателна обиколка в региона или гурме туризъм. Реализиране на туристически културни маршрути. Реставриране на манастири и други религиозни обекти с познавателна ценност се очаква да има като цяло положително въздействие върху околната среда.

Въпреки това следва да се отбележи, че развитието на туризма води до антропогенно натоварване на конкретни територии и географски райони, с допълнителна урбанизация, с отпадъци и отпадъчни води, както и повишено потребление на природни ресурси. развитието на туризма поставя рискове и за биологичното разнообразие в случаите когато капацитета на природните области, обект на туристически интерес е недостатъчен за да понесе въздействието, причинено от прекомерния или нерегламентиран приток на туристи.

+

• промотиране на туризма чрез национални и регионални кампании, включително чрез максимално използване на медиите, разработване на мобилни приложения, представящи туристическите услуги и др.	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, КИН	Мярката не касае дейности, които имат пряко въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението.	+
Дейности в сектор културно наследство:			

реализиране на мерки за опазване на паметниците на културното наследство, регламентирани в нормативната база. Една част от тях са в лошо състояние и се нуждаят от мерки за реставрация и консервация	население, материални активи, КИН, ландшафт, биологично разнообразие – защитени видове	Мярката не касае дейности, които имат пряко отрицателно въздействие върху околната среда, но които ще доведат до косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението, материалните активи и КИН. В редки случаи реализиране на дейности по реставрация и консервация или строителни дейности на определени паметници на КИН, които предоставят убежища на синантропна фауна може да окаже известно отрицателно въздействие върху екземпляри от защитени видове. Такива въздействия биха могли да бъдат избетнати при предварително обследване на паметниците на КИН и съгласуване на проектите/дейностите по реставрация и консервация с компетентните органи по околна среда, научните институции и природозащитните организации.	0/+

цялостни инфраструктурни проекти при археологически разкопки на значими обекти - от проучване до изграждане на пътища, посетителски центрове, музеи, места за отдих	население, материални активи, КИН, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката касае дейности, които ще доведат до положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението, материалните активи и КИН. В зависимост от спецификата на цялостните инфраструктурни проекти за разкриване и експониране на археологически обекти, вкл. съпътстващата довеждаща и обслужваща обектите инфраструктура се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, населението, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и при експлоатацията на инфраструктурата. В някои случаи реализиране на дейности по разкриване и експониране на археологически обекти съпроводени и от строителни дейности на съпътстваща инфраструктура, могат да окажат отрицателно въздействие върху биоразнообразието. Такива въздействия биха могли да бъдат избегнати при предварително обследване на обектите и съгласуване на проектите/дейностите с компетентните органи по околна среда, научните институции и природозащитните организации.	0/+

изграждане на международни отношения с чужди общини и области	население, материални активи, КИН	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които ще доведат до положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението, материалните активи и КИН.	+
Дейности в сектор селско стопанство:			
активизиране на инвестиционния процес, насочен към модернизиране на производствените структури - фермерски стопанства и преработватели на селскостопанска продукция, както и внедряване на иновативни решения в земеделската практика и изграждане на подходяща инфраструктура	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е инвестиционна, но касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и материалните активи и косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху въздух и климат, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие	+

• приоритетни инвестиции в производството на плодове, зеленчуци, както и в животновъдството и биологичното производство, пчеларството и лозаро-винарския сектор, в които страната има традиции и потенциал за развитие	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е инвестиционна, но касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и материалните активи и косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху въздух и климат, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие	+

• приоритетно инвестиране в подобряване на съществуващата хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и материалните активи и косвено положително дългосрочно кумулативно въздействие върху въздух и климат, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие при устойчиво планиране и съобразяване с идентифицираните екологични аспекти. Известно отрицателно въздействие върху, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие би могло да се очаква при подобряването на хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите. При добро планиране и подлагане на оценка на въздействието върху околната среда и специфична оценка на въздействието върху биоразнообразието (в защитени зони) на инвестициите/проектите би могло да се очаква нулево резултатно въздействие върху климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират.	0
• подкрепа за навлизане на цифровите технологии	население, материални активи	Мярката не е инвестиционна и касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху населението и материалните активи.	+

• стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката не е инвестиционна, но касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху население, въздух и климат, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие при устойчиво планиране и съобразяване с идентифицираните екологични аспекти.	+
• опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката не е инвестиционна, но касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху население, въздух и климат, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие при устойчиво планиране и съобразяване с идентифицираните екологични аспекти.	+
Дейности в сектор Води и ВЕИ:			

насърчаване на научно-изследователски и проучвателни дейности за допроучване, идентификация и очертаване на регионалните резервоари (находища) на минерални води в хидротермалните басейни на територията, включително и използването им за стопански цели - оранжерии и други	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е инвестиционна, касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху население, материални активи. Не се очакват отрицателни въздействия при експлоатацията на водните ресурси от хидротермалните басейни при спазване на нормативните изисквания.	0/+
разработване на иновативен подход за използване на нови видове възобновяеми източници на горива. Изграждане на топлоизточник на биомаса; изграждане на мощности за използване на слънчева енергия и на вятърни генератори в неработещите комини	население, материални активи, въздух и климат, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Мярката е инвестиционна, касае дейности, които ще доведат до пряко положително дългосрочно кумулативно въздействие върху население, материални активи, климат. Очакват се известни отрицателни въздействия върху въздух, води, почви, ландшафт и биологично разнообразие в зависимост от спецификата на проектите, които могат да бъдат значително намалени или избегнати когато планирането и изграждането е в съответствие с устройствените предвиждания на ниво общини (ОУП) и при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху околната среда.	0/+

9.2.3 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1. Образование и обучение за квалифицирана работна сила

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
Интервенции:			
•изграждане на нова и подобряване на качеството на изградената образователна инфраструктура	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•създаване на условия за преход към едноменен режим на обучение	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•провеждане на мерки за повишаване качеството на образованието и за подобряване постиженията на учениците в образователната подготовка	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•обновяване и модернизация на учебни програми в приоритетни професионални	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
направления, в партньорство с бизнеса, в съответствие с нуждите на регионалния и местния пазар на труда		При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	
•оптимизиране на структурата на училищата, създаване на предпоставки за финансиране на професионални училища с национално и регионално значение, защитени професии, съобразно потребностите на общините, както и за внедряване на обучение чрез работа (дуално обучение)	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•подкрепа за достъп до образование на учениците от специфични целеви групи. Въвеждане на програми за ограмотяване, основно сред ромското население и други уязвими групи, за придобиване на по-висока степен на образование, реализирани главно от училищата	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•предотвратяване на преждевременно напускане на училище посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
		населението	
•инвестиране в производствен потенциал чрез създаване и поддържане на професионални училища или паралелки, осигуряващи подготовка и възпроизвеждане на качествена работна сила	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•подобряване на възможностите за допълнителна и продължаваща квалификация на учителите, в т.ч. по професионалните направления	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование в малките населени места и в труднодостъпните райони	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
интегрирани териториални инвестиции (ИТИ):			
•Създаване на условия за достъп до образование	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери		пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	
•Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на населението	+
•Дейности в подкрепа на професионалното образование и обучение	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•Развитие на дуалната система на обучение	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•Ограмотяване на възрастни	население		

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
•Валидиране на знания, умения и компетентности	население	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+

9.2.4 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2. Осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
подобряване на материално-техническата база на държавните болници в областните градове и в общинските градове, обслужващи група общини	Население и здраве, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението и материалните активи	+
Финансиране на нови условия за предлагане на услуги от общопрактикуващи лекари в труднодостъпни райони	Население и здраве	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението и материалните активи	+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
Изграждане на модерна многопрофилна детска болница в София	Население и здраве, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението и материалните активи	+
изработването и прилагането на механизми, ангажиращи частните медицински структури в поддръжката на общественото здраве на част от социално по-слабите жители на столицата	Население и здраве	Мярката е неинвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението и материалните активи	+
разработване и изпълнение на проекти за нови и реновиране на съществуващи балнеоложки центрове за физикално лечение, рехабилитация, профилактика и активен отдих и спорт	Население и здраве, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението и материалните активи	+
Деинституционализацията на грижата за деца и възрастни хора наред с предоставянето на услуги в домашна среда, в специализирана среда, услуги, които се предоставят мобилно,	Население и здраве	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+

Специфична цел, цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
включително изграждането на необходимата инфраструктура и доставка на оборудване			
подпомагане включването в заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда, изграждане на социални жилища	Население	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+

9.2.5 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
Доизграждане и развитие на основната TEN-T мрежа:			
•Доизграждаме на АМ „Струма“	Население въздух, води, почви, ландшафт,	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
	биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи	отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	
•Изграждане на АМ „Европа“ и скоростен път „Гюешево-Кюстендил-Радомир-Перник-София“;	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
		предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	
•Изграждане на скоростен път „Рила“ по направление „Кюстендил-Дупница-Самоков-п.в. Богородица-АМ „Тракия“/АМ „Хемус“, включен допълнително в широкообхватната ТЕН-Т мрежа	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно- историческо наследство, материални активи	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	0/+
На по-късен етап могат да се търсят възможности и за изграждане на скоростни пътища в направление Перник-Трън-Стрезимировци, както и на скоростен път	Население въздух, води, почви, ландшафт,	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
Кюстендил- Дупница, като това може да стане и с усилията на българската държава след въвеждането на ТОЛ системата	биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи	отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	
реализиране на мерки за устойчива градска мобилност, в т.ч. пътни мрежи между основния град и околните населени места на територията на общината.	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно-историческо наследство, материални активи	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
		предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	
Модернизация на всички главни линии от жп инфраструктурата включени в TEN-T мрежата: „София-граница Р. Сърбия“, „София-Перник-Радомир-граница Северна Македония“ и „Радомир-Кулата/граница Р. Гърция“.	Население въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, културно- историческо наследство, материални активи	Изграждането и/или модернизацията на предвидените пътища за подобряване транспортната свързаност ще доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението. При извършване на строителните дейности на предвидените проекти се очаква отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти, с изключение на материалните активи, които в този случай ще се увеличат. Това отрицателно въздействие може да бъде избегнато или значително намалено при спазване на устройствените предвиждания, разработване на алтернативи и спазване на законоустановените процедури по оценка на въздействието върху околната среда за всеки проект.	0/+
Проектите за изграждане на цифрова свързаност в Югозападен регион:			

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
•осигуряване на високоскоростен и свръхвисокоскоростен Интернет чрез NGA инфраструктура	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•развитие и разширяване на зоните за безплатен интернет; свързване чрез WIFI- услугите. Изграждане на безплатен високоскоростен безжичен Интернет достъп на обществени места WiFi4EU по Механизма за свързаност на ЕС	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•надграждане и поддръжката на оптичните високоскоростни инфраструктури, осигуряването на свързаност на идентифицирани общини към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация са действия в положителна посока за постигане на по-висока степен на дигитална грамотност на населението и разширяване приложното поле за ползване на електронни услуги	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
•разширяване на дигиталните услуги, в това число достъпа до интернет в средно големите и малките населени места	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•надграждане и поддръжка на оптичните високоскоростни инфраструктури, обслужващи земеделските стопани	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+
•осигуряване на свързаност към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация на общините Белица, Гърмен, Сатовча, Хаджидимово, Якоруда (област Благоевград); Бобошево, Кочериново, Рила, Сапарева баня, Трекляно (област Кюстендил); Брезник, Земен, Трън (област Перник); Божурище, Годеч, Драгоман, Елин Пелин, Ихтиман, Копривщица, Костенец, Костинброд, Самоков, Своге, Сливница, Антон,	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
Мирково, Чавдар, Челопеч, Долна баня (област София)			
•изграждане на системи за административни услуги на гражданите и бизнеса в общинските администрации, включително информационно обслужване на гражданите и населението чрез мобилни приложения	Население, материални активи	Мярката е инвестиционна и касае дейности, които нямат пряко въздействие върху околната среда. При изпълнение на мярката се очаква косвено дългосрочно положително въздействие по отношение на здравето на населението	+

9.2.6 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
В областта на водоснабдяването мерките ще бъдат насочени към:			
•реконструкция на магистралните водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа с оглед намаляване броя на аварияте и загубите на вода	Население и здраве, материални активи, води	Очаква се мерките в областта на водоснабдяването да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и загубите на водни	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
		ресурси. В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. В редки случаи реализиране на дейностите може да окаже известно отрицателно въздействие върху местообитания на дива флора и фауна и екземпляри/популации на защитени видове. Такива въздействия биха могли да бъдат избегнати или минимизирани при предварително обследване на трасетата и съгласуване на проектите/дейностите с компетентните органи по околна среда, научните институции и природозащитните организации.	
•реконструкция на съществуващите резервоари или изграждане на нови резервоари, които да осигурят достатъчно водни количества за задоволяване на питейно-битовите нужди, намаляване броя на аварияте и загубите на вода	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично	Очаква се мерките в областта на водоснабдяването да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и загубите на водни ресурси. В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
	разнообразие	околната среда – въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата. В редки случаи реализиране на дейностите може да окаже известно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти. Такива въздействия биха могли да бъдат избегнати при предварително обследване на трасетата и съгласуване на проектите/дейностите с компетентните органи по околна среда, научните институции и природозащитните организации.	
•реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи и съоръжения и търсене и разкриване на нови водоизточници, както и изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води следва да се предприемат и за решаване на проблемите с качеството на питейните води	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очаква се мерките в областта на водоснабдяването да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и загубите на водни ресурси. В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата.	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
		В редки случаи реализиране на дейностите може да окаже известно отрицателно въздействие върху идентифицираните екологични аспекти. Такива въздействия биха могли да бъдат избегнати при предварително обследване на трасетата и съгласуване на проектите/дейностите с компетентните органи по околна среда, научните институции и природозащитните организации.	
Продължаване на изграждането и реконструкцията на ВиК инфраструктура въз основа на регионални прединвестиционни проучвания в съответствие с нормативната база, приоритетно в агломерации с над 10 000 екв. ж., а там където е възможно - и в агломерации с над 2 000 екв.ж.	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очаква се мерките в областта на водоснабдяването да имат дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и загубите на водни ресурси. В зависимост от спецификата на проектите се очакват и известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията на инфраструктурата.	0/+
В областта на управление на отпадъците:			
Продължаване на проектите за изграждане на системи за третиране на отпадъците и	Население и здраве,	Оптимизацията на системата за събирането и третирането на отпадъци, внедряването на съвременни технологии за	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
съответно изпълнението на мерките и дейностите по оптимизация на системата за управление на отпадъците. Продължаване приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания. мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци.	материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	разделно събиране, предварително третиране и компостиране, рекултивацията на депата за битови отпадъци и действия, насочени към изпълнение на пакета „Кръгова икономика“, с цел превръщане на отпадъците в ресурси ще доведе до намаляване на вредното влияние на отпадъците върху здравето на хората и околната среда. Очакват се и отрицателни въздействия, свързани с процеса на строителство при изграждане на някои елементи на инфраструктурата върху идентифицираните екологични аспекти, но се очаква те да бъдат локални, временни, краткосрочни и обратими.	+
В областта на опазване, поддържане и популяризиране на биоразнообразието:			
Популяризиране на защитените видове от флората и фауната като символи на региона, които да засилват интереса към него. Поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания, осъществяването на мониторинг за установяване на промени с оглед инициране на природозащитни мерки	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Популяризирането на биоразнообразието постигането и поддържането на благоприятно природозащитно състояние на популациите на защитени видове и на природни местообитания се очаква да въздейства положително, пряко и косвено, в дългосрочен аспект за подобряване качеството на околната среда като цяло..	+

9.2.7 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 Териториално развитие и сближаване

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
важни направления, подкрепяни от интервенциите на Кохезионната политика през периода 2021-2027 г. и насочени към градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво:			
•икономически мерки за изграждане на силна и конкурентна градска икономика с акцент върху инвестициите, генериращи приходи	Население, материални активи	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•развитие на инфраструктурата на образованието, здравеопазването, социалните услуги	Население, материални активи Социална среда	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и качеството на околната среда.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
	биологично разнообразие		
•засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи и качеството на околната среда в градски условия.	+
•изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	В зависимост от спецификата на проектите се очакват отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, население, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията. Необходимо е планирането и изграждането им да бъде в съответствие с устройствените предвиждания на ниво общини (ОУП), при спазване на законовите изисквания за оценка на въздействието им върху околната среда.	0/-
•опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги	Население и здраве,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
	материални активи	отношение на населението, КИН и материалните активи.	
•изграждане на „умни градове“ и „интелигентни градове“	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на всички компоненти и качеството на околната среда в градски условия	+
•сигурност на обществените пространства, разширяване на видеонаблюдението и повишаване качеството на използваните технологии	Население и здраве, материални	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи и качеството на околната среда в градски условия	+
•подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение	Население и здраве, материални	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи по отношение на населението и материалните активи.	+
Планирани мерки:			

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
•Активизиране на бизнеса чрез насърчаването на предприемачество	Население, материални активи	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•Създаване на предпоставки за диверсифициране на икономическите активности	Население и здраве, материални	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•Развитие на образователната инфраструктура	Население и здраве, материални	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•Подобряване на услугите	Население и здраве, материални	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•Подкрепа за развитието на цифровите умения	Население и здраве, материални	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•Изграждане на свързващата инфраструктура, с което да се подобри достъпът до услуги, качеството на живот и капацитетът на територията	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. В зависимост от спецификата на проектите се очакват известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт,	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
	биологично разнообразие	биологично разнообразие, население, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията.	
•Развитие на туристическия профил с фокус върху културно-историческия, алтернативният и познавателния туризъм	Население и здраве, материални активи, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, КИН, материалните активи, ландшафта и биологичното разнообразие	+
•Дейности за модернизиране на селското стопанство, биоземеделие, изграждане на напоителни системи, въвеждане на иновации и др.	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. В зависимост от спецификата на дейностите се очакват известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие.	0/+
•разширяване и модернизиране на инфраструктурата, особено на транспорта,	Население и здраве,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
осигуряване достъп до широколентов интернет, мерки за подобряване и развитие на публичните услуги и други функции в предоставянето на обществени услуги, които са необходими за започване на процеси на развитие на местно ниво, въвеждане на модела „умно село“.	материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	отношение на населението и материалните активи. В зависимост от спецификата на проектите се очакват известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, население, свързани с процеса на строителство, а в някои случаи и на експлоатацията.	

9.2.1 СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4 Укрепване на трансграничните перспективи

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
•Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, КИН, материалните активи, въздух, почви, води, ландшафта и биологичното разнообразие и подобряване качеството на околната среда като цяло.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
	биологично разнообразие		
•Подпомагане на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, включително кампании за повишаване на осведомеността за насърчаване на устойчиви практики и поведение.	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, КИН, материалните активи, въздух, почви, води, ландшафта и биологичното разнообразие и подобряване качеството на околната среда като цяло.	+
•Възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство	Население и здраве, материални активи, КИН, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, КИН, материалните активи, въздух, почви, води, ландшафта и биологичното разнообразие и подобряване качеството на околната среда като цяло.	+
•Подобряване на конкурентоспособността и стимулиране на растежа на МСП в трансграничната област с цел разширяване на	Население, материални активи	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи.	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
тяхната икономическа активност към търговия и инвестиции			
•Инвестиране в проекти за повишаване на свързаността в региона, включително изграждане на нови/ремонт и реконструкция на съществуващи гранично-пропускателни пунктове	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи. В зависимост от спецификата на дейностите се очакват известни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие по време на строителството и експлоатацията.	0/+
•Разработване на електронно управление на регионално и местно равнище (ключово действие, произтичащо от Съобщението за граничните препятствия).	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи.	+
•Извършване на проектни проучвания за изграждане на транспортни обекти по бъдещите	Население и здраве,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	0/+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
програми за ТГС, включително за модернизиране на железопътната инфраструктура (по направлението София-Солун), гарантиращо безопасността на движението и осигуряващо оптимална скорост	материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	отношение на населението и материалните активи, както и върху всички компоненти на ОС като цяло при съобразяване с екологичните аспекти.	
•Инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия	Население и здраве, материални активи, КИН	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и КИН.	+
•Насърчаване на инвестиции, свързани с предлагането на местни продукти (кулинарен туризъм и др.).	Население и здраве, материални активи, КИН	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, материалните активи и КИН.	+
•Инвестиране в образование, повишаване на квалификацията и обмен на студенти (ако е приложимо).	Население, материални активи	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и материалните активи	+
•Разработване на съвместни политики, протоколи, процедури и подходи за	Население и здраве,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
предотвратяване на риска и бързо реагиране на потенциални извънредни ситуации	материални активи	отношение на населението и материалните активи	
•Съвместни мерки за предотвратяване замърсяването на въздуха чрез по-ефективно използване на ресурсите	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението, въздуха и качеството на околната среда.	+
•Подкрепа на политиките на ЕС за интегрирано управление на границите с цел повишаване сигурността на външните граници	Население и здраве, материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението	+
•Използване на опростени финансови инструменти с възможен компонент на	Население и здраве,	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по	+

Цели, дейности и мерки за подкрепа на ИТСП на ЮЗР	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда и населението	Оценка на целите
безвъзмездна финансова помощ	материални активи, води въздух, почви, ландшафт, биологично разнообразие	отношение на населението и материалните активи	
•Осигуряване на здравно обслужване и социални грижи, отговарящи на нуждите на населението	Население и здраве	Очакват се дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението	+

9.3 Обобщение на въздействията

Неинвестиционните дейности, мерки и проекти, предвидени за изпълнение на Стратегическите приоритети и специфичните цели на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г нямат пряко въздействие върху околната среда, но се очаква да имат вторично, едновременно, постоянно въздействие, което с оглед на екологичната насоченост на Стратегията ще има като цяло положителен, дългосрочен кумулативен ефект.

Потенциалните въздействия от инвестиционните дейности, мерки и проекти са обобщени по компоненти по-долу:

9.3.1 Въздух и климат

Очаква се дългосрочно, кумулативно, пряко, положително въздействие вследствие намаляване на атмосферното замърсяване, подобряване качеството на атмосферния въздух и редуциране на емисиите на парникови газове - при изпълнение на някои дейности и мерки:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2, включваща: *опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени; разработване на иновативен подход за използване на нови видове възобновяеми източници на горива. Изграждане на топлоизточник на биомаса; изграждане на мощности за използване на слънчева енергия и на вятърни генератори в неработещите комини;*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3, включваща: *насърчаване на мерките за енергийна ефективност и формите на преход към кръгова икономика; засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването; изграждане на „умни градове“ и „интелигентни градове“;*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4, включваща: *Подпомагане на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, включително кампании за повишаване на осведомеността за насърчаване на устойчиви практики и поведение; съвместни мерки за предотвратяване замърсяването на въздуха чрез по-ефективно използване на ресурсите*

Се очаква да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, локални, регионални, трансрегионални, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на въздуха и климата.

Всички гореописани цели в Стратегията, отнасящи се до климатичните условия и качеството на атмосферния въздух, приложени съвместно ще имат положителен кумулативен ефект както по отношение чистотата на атмосферния въздух, така и по отношение на локалните климатични условия и глобалния климат.

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи ще има пряко, краткотрайно отрицателно въздействие върху атмосферния въздух, което се очаква да е временно, локално и обратимо, и не се очаква въздействие върху климата – предимно при изпълнение на мерките и дейностите в следните цели към стратегическите приоритети:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ЦЕЛ 1.1**, включваща: Изграждане на нови индустриални зони в сътрудничество между НКИЗ и общините включващо: Нова индустриална зона в Благоевград на терен до главен път Е-79; Нова индустриална зона в община Кюстендил на терен от 190 дка; Нова индустриална зона в община Перник; Индустриална зона Петрич; Производствено-складови зони, които предстои да се обособят и функционират през периода 2021-2027 г. в рамките на административните райони „Младост“, „Надежда“ и „Овча купел“, със сравнително по-малка площ; Създаване на големи по площ индустриални зони в северните райони на столицата - „Кремиковци“, „Нови Искър“, „Връбница“; Продължаващо поетапно доизграждане на Икономическа зона Божурище; нови проекти за индустриални паркове край София - в района на община Елин Пелин - Равно поле, Елин Пелин, Нови Хан и Мусачево; изграждането на всички елементи на транспортната и инженерната инфраструктура в населените места като основна предпоставка за повишаване на инвестиционната активност в региона, областите, общините и селищата в него. **ЦЕЛ 1.2**, включваща: цялостни инфраструктурни проекти при археологически разкопки на значими обекти - от проучване до изграждане на пътища, посетителски центрове, музеи, места за отдих; Дейности в сектор селско стопанство свързани със строителство и инфраструктура; Дейности във сектор ВЕИ: Изграждане на топлоизточници на биомаса
- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1**, включваща: *Доизграждаме на АМ „Струма“; Изграждане на АМ „Европа“ и скоростен път „Гюешево-Кюстендил-Радомир- Перник-София“; Изграждане на скоростен път „Рила“ по направление „Кюстендил-Дупница- Самоков-п.в. Богородица-АМ „Тракия“/АМ „Хемус“; изграждане на скоростни пътища в направление Перник-Трън-Стрезимировци, както и на скоростен път Кюстендил- Дупница; Модернизация на всички главни линии от жп инфраструктурата; СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1, включваща: реконструкция и изграждане на съществуваща и нова ВиК инфраструктура; изграждане на системи за третиране на отпадъците; СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ 3.2-3,4, включващи: изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони, изграждане на свързваща инфраструктура и инфраструктура на транспорта*

В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху атмосферния въздух и климата.

По време на експлоатацията на транспортната инфраструктура се очаква отрицателно въздействие върху въздуха от емисии на отработени газове от двигатели с вътрешно горене и прах от пътните настилки, което е краткосрочно, постоянно, обратимо, локално и не се очаква да е значително.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г върху въздуха е като цяло положително, дългосрочно и постоянно, локално и регионално.

9.3.2 Води

Очаква се дългосрочно пряко, положително въздействие вследствие намаляване замърсяването на повърхностните и подземните води и подобряване на тяхното състояние, предотвратяване на загубите на свежа вода при изпълнение на мерките и дейностите от следните цели:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, ЦЕЛ 1.2, включваща: *опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени; насърчаване на научно-изследователски и проучвателни дейности за допроучване, идентификация и очертаване на регионалните резервоари (находища) на минерални води в хидротермалните басейни на територията, включително и използването им за стопански цели - оранжерии и други*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, ЦЕЛ 3.2: *всички мерки в областта на водоснабдяването, управлението на отпадъци и опазване и поддържане на биологичното разнообразие*

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1 и СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, може да има пряко отрицателно въздействие върху водите, което се очаква да е краткосрочно, временно, локално и обратимо, като при едновременно осъществяване на строителните дейности това въздействие ще бъде и кумулативно.

В случай, че предвидените за изграждане съоръжения от развитието на регионалната инфраструктура в зависимост от местоположението им, попаднат в райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) или в защитени зони по чл.119а от Закона за водите, то тогава ще се очакват негативни въздействия върху зоните за защита на водите по реда на чл.119а от Закона за водите. В етапа на експлоатация на изградените съоръжения / инсталации при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху водите, такива могат да се получат главно в резултат на аварии, щети и/или инциденти.

При избор на подходящо местоположение, добро планиране и изграждане на предвидените в ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. съоръжения с оглед избягване засягането на защитени зони по чл.119а от Закона за водите и на РЗПРН се счита, че общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г ще бъде положително.

Изграждането и модернизацията на техническа инфраструктура посредством мерките заложи в СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, ЦЕЛ 3.2. ще доведат до предотвратяване на загубите на свежа вода и силно постоянно кумулативно дълготрайно положително въздействие за подобряване качеството на водите и на околната среда.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г върху водите е като цяло положително, дългосрочно и постоянно, локално и регионално.

9.3.3 Почви

Очаква се вторични, кумулативни, дългосрочни, постоянни, локални положителни въздействия върху почвите от намаляване замърсяването им при реализиране на някои от мерките и дейностите в:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2 - *приоритетно инвестиране в подобряване на съществуващата хидромелиоративна инфраструктура за напояване, отводняване и защита от вредното въздействие на водите; стимулиране на инвестициите за модернизация и технологии за прецизно земеделие.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3- *Дейности за модернизирание на селското стопанство, биоземеделие, изграждане на напоителни системи, въвеждане на иновации и др.*

При свързаните със строителство дейности в етапа на строителните работи при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на предвидените инвестиционни проекти за предприятия, индустриални зони, инфраструктурни проекти към :

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 - *Изграждане на нови индустриални зони в сътрудничество между НКИЗ и общините*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2 - *цялостни инфраструктурни проекти при археологически разкопки на значими обекти - от проучване до изграждане на пътища, посетителски центрове, музеи, места за отдих.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1 - *Доизграждаме на АМ „Струма“, Изграждане на АМ „Европа“ и скоростен път „Гюешево-Кюстендил-Радомир- Перник-София“; Изграждане на скоростен път „Рила“ по направление „Кюстендил-Дупница - Самоков-п.в. Богородица-АМ „Тракия“/АМ „Хемус“, включен допълнително в широкообхватната ТЕН-Т мрежа.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 - *изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони*

ще има пряко и косвено отрицателно локално въздействие, което в зависимост от съответния проект може да е постоянно / временно и необратимо / обратимо, като е

възможно. В етапа на експлоатация не се очакват значителни отрицателни въздействия върху почвите.

Общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г ще бъде положително.

9.3.4 Ландшафт

Очаква се пряко и косвено положително въздействие върху ландшафта, както и подобряване на визуално-естетическите качества на ландшафта, което ще има пряк положителен кумулативен ефект при изпълнение на някои дейности към:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2 - *оптимално използване на наличния туристически потенциал - природен, културен, исторически и географски в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туристическия сектор и инфраструктура, опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 - *засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването*

При всички строителни дейности предимно при реализиране на мерките и дейностите за осъществяване на:

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1 - *Изграждане на нови индустриални зони в сътрудничество между НКИЗ и общините*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2 - *цялостни инфраструктурни проекти при археологически разкопки на значими обекти - от проучване до изграждане на пътища, посетителски центрове, музеи, места за отдих.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1 - *Доизграждаме на АМ „Струма“, Изграждане на АМ „Европа“ и скоростен път „Гюешево-Кюстендил-Радомир- Перник-София“; Изграждане на скоростен път „Рила“ по направление „Кюстендил-Дупница - Самоков-п.в. Богородица-АМ „Тракия“/АМ „Хемус“, включен допълнително в широкообхватната ТЕН-Т мрежа.*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3 - *изграждане на нови и реконструкция на съществуващи индустриални зони*

Но след влизане в експлоатация на някои от съоръженията – за изграждането и модернизацията на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции, рекултивацията на депата за битови отпадъци и други се очакват локални, дългосрочни, постоянни, положителни кумулативни въздействия. Очаква се положително естетическо-визуално въздействие, вследствие подобряване на

екологичната обстановка и вписването на обектите, съоръженията и инфраструктурата в околните територии.

Като цяло се очаква превес на положителните въздействия над отрицателните и в този смисъл общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г върху ландшафтните ще бъде положително.

9.3.5 Биологично разнообразие

ИТСП се очаква да има вторични преки и косвени дългосрочни постоянни положителни кумулативни въздействия върху биологичното разнообразие, при изпълнение на някои дейности към:

- **СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2** Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР, и по-конкретно:
 - опазване на природните ресурси и предпазване от риска от климатичните промени
 - приоритетни инвестиции в биологичното производство
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2** Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие, вкл. оптимизация на системата за управление на отпадъците, рекултивация на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, популяризиране на защитените видове на флората и фауната, поддържане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания, осъществяване на мониторинг за установяване на промени с оглед инициране на природозащитни мерки
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.3** Териториално развитие и сближаване, вкл. „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването
- **СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.4.** Укрепване на трансграничните перспективи, вкл. Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки; подпомагане на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика; опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство; мерки за предотвратяване замърсяването на въздуха

Дългосрочните положителни кумулативни въздействия са свързани най-вече с крайните резултати от реализацията на съответните цели.

Тъй като стратегическите приоритети на ИТСП и съответните цели за тяхното постигане включват в голяма степен развитие на инфраструктурата и икономическо развитие, в т.ч. изграждане на индустриални зони, транспортна и инженерна инфраструктура и др., в

зависимост от същината и местоположението на предвидените дейности може да има преки и косвени отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие и в частност върху елементите от националната екологична мрежа. Потенциалните въздействия се очаква да са локални, като могат да бъдат временни и постоянни, краткосрочни и дългосрочни, едновременни и кумулативни, обратими и необратими.

При добро планиране и избор на подходящо местоположение за реализация на съответните проекти с оглед избягване засягането на обекти от националната екологична мрежа се счита, че прилагането на ИТСП няма да окаже значително отрицателно въздействие върху консервационно-значими елементи от биологичното разнообразие. Следва обаче да се обърне особено внимание на целите, свързани с прилагане на мерки за развитие на туризма, които пряко или косвено има вероятност да засегнат консервационно-значими елементи от биологичното разнообразие. При тяхната реализация трябва да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

Като цяло, при спазване на описаните в настоящия доклад мерки за изпълнение при прилагането на ИТСП не се очаква значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие вследствие осъществяването на ИТСП.

9.3.6 Културно-историческо наследство

При изпълнение на предвидените мерки в

- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, ЦЕЛ 1.2 – *всички дейности в сектор туризъм и в сектор културно наследство насочени към опазване, подобряване на състоянието, популяризиране и експониране на КИИ*
- СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, ЦЕЛ 3.3 – *от дейностите по опазване, развитие и популяризиране на културното наследство и културните услуги от направленията, подкрепяни от интервенциите на Кохезионната политика през периода 2021-2027 г. и насочени към градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво; планираните мерки за развитие на туристическия профил с фокус върху културно-историческия, алтернативният и познавателния туризъм; ЦЕЛ 3.4 – дейности по възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство; инвестиции в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия*

се очаква дългосрочно, постоянно, пряко и косвено, кумулативно положително въздействие върху културно-историческо наследство на региона.

В зависимост от местоположението на предвидените за изграждане инвестиционни предложения за предприятия, индустриални зони и др. е възможно да бъдат засегнати

обекти на културно-историческото наследство. При избор на подходящо местоположение, добро планиране и изграждане на предвидените в ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. съоръжения / инсталации с оглед избягване засягането на обекти на културно-историческото наследство и при спазване на процедурите по Закона за опазване на околната среда и изискванията на Закона за културното наследство не се очакват значителни отрицателни въздействия върху културното наследство от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г.

9.3.7 Материални активи

Изпълнението на почти всички стратегически приоритети и специфични цели на ИТСП на ЮЗР е свързано пряко или непряко с подобряване на съществуващите материални активи и създаване на нови такива.

Това означава, че ИТСП на ЮЗР 2021-2027г ще окаже положително, дълготрайно, едновременно и постоянно въздействие върху материалните активи. С изпълнението на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г материалните активи като цяло ще се увеличат, а състоянието на съществуващите ще се подобри значително - очаква пряко положително кумулативно въздействие в това отношение.

9.3.8 Население, човешко здраве

Прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. ще допринесе за подобряване на здравно-хигиенните аспекти и средата на живот на населението и се очаква да има пряко и косвено дългосрочно положително въздействие върху населението и човешкото здраве.

Очаква се изцяло положително въздействие по отношение на населението и човешкото здраве в населените места, включени в региона.

Мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ 1.1 и 1.2, които са насочени към *насърчаване на интелигентен и иновативен икономически преход и преход към неутрална по отношение на климата икономика, подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР*, се очаква да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Интервенциите заложи в СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ 2.1 и 2.2 са насочени към подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮЗР чрез: *Инвестиции в човешки ресурси; Подобряване на здравната, социалната, културната и спортната инфраструктура и достъпа до услуги; Чиста околна среда;*

Чрез инвестиране в човешките ресурси (СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.1) ще се допринесе за повишаване на интереса към образованието, рефлектиращо в повишаване образователното ниво на населението и до дългосрочни, постоянни, положителни, преки

и косвени и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Мерките заложи в СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2.2 за осигуряване на равен достъп до качествени здравни и социални услуги, ще доведе до осезаемо подобряване социалния и здравен статус на населението.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, който е фокусиран върху териториалната свързаност, включва мерки насочени основно към изграждане и рехабилитация на пътната и железопътната инфраструктура, както и подобряване на цифровата свързаност и достъпност.

При реализирането на всички инфраструктурни проекти, които предполагат мащабни строителни дейности, се наблюдават преки, временни, локални, краткосрочни и обратими отрицателни въздействия върху населението в засегнатия от строителните дейности район. Тези въздействия най-често включват емисии на прах и отработени газове във въздуха, увеличени шумови нива, генериране на строителни отпадъци. Степента на тези въздействия се намалява чрез прилагане на различни мерки – от оросяване на строителните площадки, до поставяне на шумопоглъщащи прегради и навременно третиране и извозване на отпадъците.

При добро планиране и избягване засягането на обекти, подлежащи на здравна защита, както и при адекватни мерки за предотвратяване/минимизиране на въздействията в етапа на строителство и спазване на нормативните изисквания в етапа на експлоатация на съответните предприятия/обекти общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г ще бъде дългосрочно, постоянно едновременно положително, като се очаква и кумулативно въздействие.

Развитието на устойчива и интелигентна икономика чрез подкрепа на регионалните потенциали за устойчив растеж, насърчаване на интелигентен и иновативен икономически преход и преход към неутрална по отношение на климата икономика, подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР, засилване на капацитета за научни изследвания и иновации с въвеждането на модерни технологии, както и развитие на синя икономика, туризъм и селско стопанство с повишена добавена стойност, се очаква да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1, като: *Подобряване на регионалната система за научноизследователска дейност и подпомагане на сътрудничеството между научните изследвания и бизнеса, трансфера на технологии и търговската реализация на резултатите от научните изследвания; Подкрепа за разработване и внедряване на иновации в предприятията, включително стимулиране осъществяването на вътрешни за предприятията НИРД; Развитие на регионалната иновационна екосистема и повишаване на иновационната активност на предприятията при отчитане на регионалните различия и наличния потенциал в*

региона; Ускоряване на цифровата трансформация и усвояване на ползите от цифровизацията за бизнеса и институциите, с акцент върху технологии, въвеждащи Индустрия 4.0 и изграждане на Регионален дигитален иновационен център, който ще стимулира широкото приемане на модерни цифрови технологии от промишлеността, от публичните организации и академичните среди; Насърчаване участието в проекти за междурегионално сътрудничество и интернационализация на местните предприятия и клъстери в приоритетни области на интелигентна специализация от общ интерес с други европейски региони (на ниво съставна област от ЮЗР), бързорастящи предприятия и изграждане на инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони и създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони ще допринесат за създаване на нови работни места в благоустроена среда, създаваща добри работни условия за работа на населението и водещо до повишаване качеството му на живот, като очакваното въздействие е пряко и косвено, постоянно, дълготрайно, кумулативно. Също така дейностите за създаване на високопроизводителна индустриална база чрез повишаване на специализацията в продукти и отрасли, характеризиращи се с по-висока технологична и интензивност на научните изследвания, развитие на развойната дейност и иновациите което ще позволи осъществяване на структурни промени, насочени към по-висока добавена стойност, насърчаване на дигиталната трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0, подпомагане на предприятията за въвеждане на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство, и развитие на индустриална симбиоза, развитие на „зелена“ икономика и достъп до финансиране за иновативните МСП, особено за тези, които развиват икономически дейности в областта на нисковъглеродната икономика и развитие на селското и горското стопанство при устойчиво използване на регионалните ресурси и развитие на устойчив туризъм в региона се очаква да имат дългосрочни, постоянни, положителни едновременни, преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

При прилагане на мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2, ще се насърчи равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение, ще се създадат условия за достъп до образование, придобиване на умения в съответствие с пазара на труда, модернизация на образователната инфраструктура, и тези дейности ще допринесат за подобряване привлекателността на образователните институции, което от своя страна ще допринесе за повишаване на интереса за образование, съответно повишаване образователното ниво на населението и до дългосрочни, постоянни, положителни, преки и косвени и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Подобряването на здравната инфраструктура и социалните услуги ще доведе до подобряване социалния и здравен статус на населението.

Подкрепата за културни институции и дейности, достъп до културното наследство ще допринесат за подобряване привлекателността на културните ценности и повишаване културата на хората.

Мерките и дейностите, свързани с прилагането на СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3, за подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност, които включват доизграждане и развитие на основната TEN-T мрежа - изграждане на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура и подобряване на цифровата свързаност се очаква да доведат до по-добра свързаност на населението, водещо до подобряване на услугите, бизнеса и информираността и до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на населението.

Мерките за изпълнение на целта устойчива околна среда, включващи изграждане и поддържане на техническа инфраструктура - водоснабдителни и канализационни мрежи, пречиствателни станции за отпадъчни води, оптимизацията на системата за управление на отпадъците и енергийна инфраструктура и ефективност, опазване и възстановяване на природното наследство, биологичното разнообразие, насърчаване на екосистемните услуги и „зелената“ инфраструктура ще доведат до дълготрайно и постоянно пряко и косвено положително въздействие и в някои случаи вторични кумулативни въздействия по отношение на населението и околната среда.

При изпълнение на строително монтажните работи при създаване на нова, модерна индустриална инфраструктура, изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони, изграждането на нова и подобряване на съществуващата пътна мрежа и железопътна инфраструктура, енергийна инфраструктура и ефективност, подобряване на качествата на градската и агломерационна среда при изпълнение на структурни мерки по целите към стратегическите приоритети се очаква отрицателно въздействие върху околната среда и населението вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци, но се очаква то да бъде локално, в рамките на строителните площадки и обекти, временно и обратимо и да не е значително. В зависимост от местоположението на съответните индустриални зони, предприятия и пътищата за достъп до тях са възможни локални преки отрицателни въздействия върху населението и околната среда вследствие замърсяване на въздуха, шум и отпадъци и в етапа на експлоатация.

В етапа на експлоатация на изградените предприятия, индустриални зони, съоръжения при спазване на нормативните изисквания не се очакват значителни отрицателни въздействия върху населението и неговото здраве.

При добро планиране и избягване засягането на обекти, подлежащи на здравна защита, както и при адекватни мерки за предотвратяване / минимизиране на въздействията в етапа на строителство и спазване на нормативните изисквания в етапа на експлоатация на съответните предприятия общото въздействие от прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г ще бъде дългосрочно, постоянно едновременно положително, като се очаква и кумулативно въздействие.

Рискови фактори, свързани с населението и човешкото здраве и свързани с околната среда

В по-горните точки е даден анализ на въздействието върху следните рискови фактори, свързани с околната среда:

- атмосферен въздух,
- питейни води,
- води за къпане,
- почви

По-долу е даден анализ на въздействието върху следните рискови фактори, свързани с околната среда:

- отпадъци,
- шум

Отпадъци

Изпълнението на всички структурни мерки и дейности, включващи изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна и енергийна инфраструктура, в целите към стратегическите приоритети е свързано с генериране на отпадъци и отрицателно въздействие от тях върху населението и околната среда. Очаква се получаване на предимно строителни отпадъци, чието количество не е значително, очакваното им въздействие е временно и обратимо, тъй като веднага след образуването им ще бъдат събирани и извозвани от фирми с разрешително съгласно ЗУО.

Но при изпълнение на мерките, свързани с отпадъците, в специфични цели към стратегическите приоритети се очаква положително въздействие върху отпадъците, водещо до дългосрочно, пряко и косвено положително въздействие върху населението и околната среда

Шум

Изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с изграждането на индустриални паркове и зони, предприятия и транспортна инфраструктура, в целите към стратегическите приоритети е свързано с генериране на шум чието отрицателно въздействие върху населението и върху околната среда е локално, краткотрайно, обратимо и не е значително.

Изпълнението на всички мерки и дейности, свързани с енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради, мерки за управление на трафика устойчива градска мобилност, инфраструктура за насърчаване на алтернативен и по-екологичен транспорт, зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства, развитие и усъвършенстване на обществените системи за градски транспорт, здравна и социална инфраструктура, културно -историческо наследство,

образователна и спортна инфраструктура и туризъм, включени в целите към стратегическите приоритети ще доведат до положително въздействие върху фактора шум вследствие намаляване на нивата на шум в сградите; намаляване на нивата на шума и вибрациите, генерирани при движението на градския транспорт; поглъщане на шума в градските зони и намаляване на неговото ниво при изпълнение на дейностите по изграждане на зелена инфраструктура от там до положително въздействие върху населението.

9.4 Трансгранично въздействие

Съгласно Протоколът за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, е направен анализ и оценка на въздействието на предвижданията на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. върху други държави, спрямо критериите за определяне на възможното значително въздействие, представени в Анекс III на Протокола.

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г по съответните критерии
Съответствие на ИТСП на ЮЗР по отношение на интегрирането на екологични, включително здравни съображения, в частност с оглед подпомагането на устойчивото развитие.	Въз основа на анализа на предвижданията на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г спрямо други съотносими планове и програми и спрямо националните, европейски и международни документи, поставящи екологични цели, ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. съобразява и интегрира екологични, вкл. здравни съображения в частност с оглед подпомагането на устойчивото развитие.
Степента, до която ИТСП на ЮЗР дава рамка за проекти и други дейности или по отношение на разположение, естество, размер и условия на експлоатация, или чрез разпределяне на ресурси.	Стратегическите приоритети, специфичните цели и целите на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г определят рамката за развитие на проекти и други дейности, с локален обхват на реализиране на предвижданията, съответно локален обхват на въздействието върху околната среда и човешкото здраве.
Степента, до която ИТСП на ЮЗР оказва въздействие върху други планове и	ИТСП на ЮЗР 2021-2027г съобразява, произтича, съответства и не влиза в

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г по съответните критерии
програми, включително онези в йерархията.	конфликт с националните и европейски стратегически, планови и програмни документи, с които е съотносима (съгласно анализа по т. 3. и точка 8 от Доклада за екологична оценка)
Екологични, включително здравни проблеми, свързани с ИТСП на ЮЗР.	ИТСП на ЮЗР 2021-2027г и нейните стратегически приоритети и специфични цели, са насочени към устойчиво развитие, свързано и с разрешаването на съществуващи екологични и здравни проблеми. Не се очаква при прилагане на Стратегията да се получат каквито и да е екологични или здравни проблеми.
Естеството на въздействията върху околната среда, включително здравните въздействия, като вероятност, продължителност, честота, обратимост, величина и разпространение (например географска област или брой на населението, които има вероятност да бъдат засегнати).	Като цяло естеството на въздействията при прилагането на ИТСП върху околната среда и здравето на населението се очаква да е положително, дългосрочно, локално и регионално, т е да обхванат цялото население в региона. Очакват се отрицателни въздействия върху околната среда, населението и човешкото здраве предимно за фазите на строителство на отделните предвидени мерки и дейности, като се очаква те да не са значителни, продължителността им да е малка, да са краткосрочни и като цяло обратими, с локален обхват на въздействие.
Рисковете за околната среда, включително здравето.	При реализирането на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. не се очакват и не се прогнозират сериозни и значителни рискове по отношение на околната среда и човешкото здраве
Трансграничното естество на въздействията.	Въз основа на направения анализ на предвидените за реализиране в ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. дейности и проекти, не

Критерии за определяне на възможното значително въздействие върху околната среда, включително здравно въздействие	Анализ и оценка на предполагаемото трансгранично въздействие на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г по съответните критерии
	се очаква те да окажат трансгранично въздействие.
Степента, до която ИТСП на ЮЗР 2021-2027г ще засегне ценни или чувствителни области, включително ландшафти с признат национален или международен статут на защитени.	Предвид стратегическата рамка, която задава ИТСП на ЮЗР 2021-2027г на този етап от изготвянето на Стратегията не може да се определи дали ще бъдат засегнати ценни или чувствителни области, включително ландшафти с признат национален или международен статут на защитени.

Извършеният анализ на ИТСП на ЮЗР 2021-2027г. и предвидените мерки, не предполагат изпълнението на дейности, които имат потенциал за значително отрицателно трансгранично въздействие върху околната среда и здравето на населението на други държави

В обхвата на ИТСП е предвидено дейностите да се изпълняват в територията на общините в региона.

В ИТСП е включена СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 33.4 Укрепване на трансграничните перспективи, в която са разгледани мерки в трансграничното сътрудничество

Очаква се всички мерки да доведат до положително пряко и/или косвено въздействие, като се очакват и дългосрочни положителни, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия в границите на общините и на целия регион по отношение на населението, а също така и по отношение на околната среда.

Някои от мерките са с директна екологична насоченост, като:

- Планиране и реализиране на съвместни проекти за опазване на природата и биологичното разнообразие и инвестиране в съвместни действия за смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху устойчиви и екологични мерки
- Съвместни мерки за предотвратяване замърсяването на въздуха чрез по-ефективно използване на ресурсите
- Разработване на съвместни политики, протоколи, процедури и подходи за предотвратяване на риска и бързо реагиране на потенциални извънредни ситуации
- Осигуряване на здравно обслужване и социални грижи, отговарящи на нуждите на населението

При прилагането им се очаква да доведат до пряко и косвено положително дългосрочно

кумулятивно въздействие върху околната среда и здравето на населението в региона.

В някои от мерките е предвидено и разработване на съвместни стратегии за териториално развитие с насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, общи продукти, услуги или проекти, свързани с историческото, природното и културното наследство, като например:

- Подпомагане на съвместни трансгранични действия за подобряване на процента на рециклиране и насърчаване на прехода към нисковъглеродна икономика, включително кампании за повишаване на осведомеността за насърчаване на устойчиви практики и поведение
- Възстановяване и поддръжка на туристически обекти с историческо и културно значение, включително опазване и защита на материалното и нематериалното природно, историческо и културно наследство,
- Инвестиране в общи продукти и услуги, свързани с историческото, природното и културното наследство, със силен акцент върху създаването на заетост за малките и семейните предприятия

Очаква се тези мерки да се прилагат в рамките на региона, но тяхното въздействие, може да надхвърли границите на региона и да доведе до дългосрочни положителни преки и косвени, а в някои случаи и вторични кумулативни въздействия по отношение на околната среда и населението.

Поради гореописаното, по отношение на трансгранични въздействия върху околната среда на други държави, предвижданията на проекта на ИТРС на този етап по характер, същност и мащабност на идентифицираните мерки и дейности по Стратегически приоритети и специфични цели не предполагат възникването на значително отрицателно трансгранично въздействие върху околна среда на други държави

10 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от ИТРС на ЮЗР

След преглед на Приоритетите, целите и дейностите на ИТРС на ЮЗР и оценка на очакваните въздействия, се очертават като релевантни следните видове мерки:

10.1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ИТРС на ЮЗР

Проектът на Стратегията включва необходимите мерки за опазване на околната среда и недопускане на неблагоприятни последици, във връзка с което не са необходими мерки за отразяване в окончателния ѝ вариант.

10.2 Мерки за изпълнение при прилагане на ИТСП на ЮЗР

В настоящия раздел са представени допълнителни мерки за смекчаване на очакваните въздействия от реализацията на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г., върху околната среда и човешкото здраве. Мерките са съобразени с резултатите от оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, идентифицирани в т. 9 на Доклада за екологична оценка и са определени от гледна точка на очакваните резултати от тяхното прилагане.

Като обща мярка за изпълнение при прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г., която касае околната среда и човешкото здраве е необходимо:

- Произтичащите от ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г. проекти / инвестиционни предложения да бъдат одобрявани само след провеждане на приложимите процедури по реда на Глава шеста от Закона за опазване на околната среда и при съобразяване с влезлите в сила ОУП и техните ЕО.

10.2.1 Въздух и климат

При осъществяване на мерките от ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г., свързани с транспорт и строителни работи:

- Предвидената техника и транспортни средства трябва да покриват изискванията на Наредба № 10/2004 (ДВ, бр. 11/2004) – мерки за намаление на газообразни и прахови замърсители от двигателите с вътрешно горене, инсталирани на извънпътни и строителни машини.
- Да се осигури ефективен контрол за прилагането на мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата съгласно чл. 70 от Наредба № 1 /2005 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии
- Работният режим на строителните и транспортни машини да не допуска работа на празен ход на двигателите.

Очаквани резултати: минимизиране на замърсяването на атмосферния въздух и свързаните с него отрицателни въздействия върху здравето на хората и околната среда

10.2.2 Води

С оглед опазване на подземните и повърхностните води се счита изключително важно потенциалните интервенции, произтичащи от ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г., да бъдат съобразени с изготвените за съответните райони на басейново управление Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) и Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН), и в частност:

- При прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г. е необходимо стриктно спазване на приложимите разпоредби на Закона за водите;

- Инвестиционните предложения за предприятия, индустриални зони и др. да бъдат в съответствие с приложимите мерки за постигане на целите на опазване на околната среда, включени в Плановете за управление на речните басейни (ПУРБ), заложените мерки в Становищата по Екологична оценка на ПУРБ, като се съобразят и зоните за защита на водите;
- При прилагането на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г. да се спазват съответните забрани и ограничения в поясите на СОЗ, регламентирани в Наредба № 3/16.10.2000г. на МОСВ, МРРБ и МЗ (ДВ. бр. 88/2000г.) за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- При разработване на проектите и изпълнението на ИП да се предприемат мерки за недопускане или намаляване на отрицателните въздействия, от гледна точка на постигане на целите и мерките за защита от вредното въздействие на водите, заложи в Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016-2021 г., да се отчитат екологичните рискове от наводнения съобразно приложимите ПУРН и да бъдат съобразени с анализирания и моделиран обхват при сценарий на вероятност на 20-годишната вълна;
- При разработване на проектите и изпълнението на ИП да бъдат спазвани забраните и ограниченията на всякакъв вид дейности, допринасящи за повишаване риска от наводнения, и които биха имали значителен негативен ефект върху категориите „човешко здраве“, „стопанска дейност“, „околна среда“ и „културно наследство“, причиняване на щети, посочени в Програмата от Мерки към ПУРН 2016-2021 г.;
- Всички дейности, засягащи води и водни обекти, следва да се изпълняват съгласно получено Разрешително за водовземане и/или ползване на воден обект по реда на Закона за водите;
- При разработване на проектите и изпълнението на ИП да се предприемат мерки за съобразяване с Плановете за управление на речните басейни с цел предотвратяване влошаването на екологичното и химичното състояние на повърхностните води, и количественото и химичното състояние на подземните води;
- При разработване на проектите и изпълнението на ИП да се вземат предвид заложените в ПУРБ цели за опазване на водните тела, върху които попада територията на ИТСП на ЮЗР, както и програмите от мерки за предотвратяване и намаляване на значителни вредни въздействия върху повърхностните и подземни води.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни

271

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0005 „Бюджетна линия на сектор "Стратегическо планиране и програмиране", финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма “Региони в растеж” 2014-2020, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

въздействия върху водите и свързаните с тях негативни последици за околната среда и човешкото здраве.

10.2.3 Почви

- Да не се допускат течове на горива и масла от строителната и транспортна техника, използвана за осъществяване на дейностите по прилагане на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г.

Очаквани резултати: предотвратяване на почвеното замърсяване и на произтичащите от това негативни последици за околната среда

10.2.4 Ландшафт

Не са необходими допълнителни мерки.

10.2.5 Биологично разнообразие

- За всички проекти / инвестиционни предложения, свързани с физически интервенции върху околната среда, като строителство или рехабилитация на съоръжения и инфраструктура, които биха могли да засягат елементи от националната екологична мрежа, следва да се разгледат алтернативи по местоположение, като се избере най-щадящата с оглед предотвратяване / свеждане до минимум на потенциалните отрицателни въздействия.
- При доказана необходимост от осъществяване на проекти / инвестиционни предложения в защитени зони, да бъде проведена процедура по оценяване степента на въздействие (оценка за съвместимост).
- Произтичащите от ИТСП проекти / инвестиционни предложения следва да се изготвят така, че да са в съответствие с режимите на защитените територии по смисъла на ЗЗТ.
- Извършването на строителните работи да е съобразено с чувствителните периоди при животните (размножаване, хибернация).
- При реализация на проекти за развитие на туризма да се гарантира запазването на природните ценности и да не се допуска влошаване състоянието на екосистемите, които ги поддържат.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие и елементите от националната екологична мрежа.

10.2.6 Културно-историческо наследство

За да не се допусне увреждането на културни ценности се счита за наложително:

- Провеждане на теренни издирвания на археологически обекти (недеструктивен метод) в потенциалните площадки за изграждане на нови проекти / инвестиционни предложения.
- При регистриране на археологически обекти, предприемане на съответните действия съгласно разпоредбите на Закона за културното наследство (ЗКН)
- При изграждане на нови обекти да се упражнява наблюдение от археолози по време на изкопните дейности, съгласно изискванията на чл. 161, ал. 2 от ЗКН.

Очаквани резултати: предотвратяване на потенциалното увреждане на обекти от културно-историческото ни наследство

10.2.7 Материални активи

- Своевременна рехабилитация на елементи от пътната инфраструктура, увредени във връзка с реализацията на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г.

Очаквани резултати: възстановяване на състоянието на материални активи, засегнати от реализацията на ИТСП на ЮЗР 2021 – 2027 г

10.2.8 Население, човешко здраве

- При планиране и изпълнение на проекти / инвестиционни предложения, местоположението да е съобразено с очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита, както и на предприятия с нисък/висок рисков потенциал.
- Недопускане надвишаването на нормативните изисквания за пределно допустими норми по отношение на качеството на околната среда и човешкото здраве, вкл. и наднормено шумово замърсяване в районите на здравно-защитени обекти.

Очаквани резултати: предотвратяване и минимизиране на потенциалните отрицателни въздействия върху населението и човешкото здраве.

11 Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау.

Нулевата опция, която се дефинира като “съществуващо състояние”, представлява алтернатива в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и е разгледана в раздел 5 от настоящия документ (Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ИТСП на ЮЗР).

С цел подобряване качеството на документа по отношение на околната среда като обратна връзка към екипа, разработващ ИТСП на ЮЗР, е разгледана възможността за

предложения за нови формулировки на Стратегическите приоритети, специфичните цели и целите на ИТСП на ЮЗР. След направения анализ бе установено, че не е необходимо да се предлагат нови формулировки.

На базата на информацията, изложена в ИТСП на ЮЗР може да се дефинират следните алтернативи:

- Алтернатива 1 „Нулева алтернатива“: Продължение на настоящите процеси и тенденции на развитие, без прилагане ИТСП на ЮЗР
- Алтернатива 2: Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на ЮЗР

В следващата таблица е направено сравнение между Алтернатива 1 и Алтернатива 2:

Критерии за въздействие	Алтернатива 1	Алтернатива 2
Въздействие на ниво стратегически приоритети и специфични цели върху околната среда и човешкото здраве	Очаква се отрицателно въздействие върху околната среда, тъй като в рамките на нулевата алтернатива не се предвиждат приоритети и цели, които да доведат до балансирано и устойчиво управление на околната среда, развитие на научния потенциал и квалификацията на хората, подобряване на конкурентоспособността на района.	Въздействието е комплексно положително, поради включването в тази алтернатива на стратегически приоритети и специфични цели, насочени към балансирано и устойчиво управление на околната среда, гарантирането на условия за опазване и подобряване на околната среда, адаптирането ѝ към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси, развитие на региона и подобряване качеството на живот на населението.
Въздействие на ниво дейности и мерки за финансиране	Очаква се отрицателно въздействие върху околната среда, тъй като в рамките на нулевата алтернатива не се предвиждат дейности, които да доведат до подобряване на техническата инфраструктура – водоснабдяване и канализация, и инфраструктура, свързана с отпадъците.	Въздействието е комплексно положително, поради включването в тази алтернатива на дейности и мерки, насочени към опазване чистотата на въздуха, подобряване на енергийната ефективност, ограничаване на емисиите на парникови газове, повишаване на ефективността на ползване на водите и управление на отпадъчните води и внедряването на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци.
Степен на съответствие с екологичните цели на Национална програма за развитие: България 2030	Не е правено сравнение между нулевата алтернатива и целите на Национална програма за развитие: България 2030	Екологичните цели като цяло са отчетени и съобразени

От направеното сравнение между Алтернатива 1 „Нулева алтернатива” и Алтернатива 2 „Развитие при условие, че се прилагат мерките и дейностите, предложени в ИТСП на ЮЗР.” е видно, че:

- Алтернатива 1 е неприемлива, тъй като ИТСП на ЮЗР е изискуем документ, съгласно Закона за регионалното развитие.
- Алтернатива 1 не е препоръчителна и от гледна точка опазването на околната среда и човешкото здраве, тъй като от направените анализи и оценки в доклада за екологична оценка ясно се вижда екологичната насоченост на Алтернатива 2 и ИТСП на ЮЗР, като се доказва, че същия ще допринесе за устойчиво развитие чрез прилагане на предвидените допустими дейности, към съответните стратегически приоритети и специфични цели.
- С изпълнението на Алтернатива 2 се осигурява пълно съобразяване и изпълнение на екологичните приоритети на Национална програма за развитие: България 2030.

Окончателният проект на ИТСП на ЮЗР ще представлява изискваната от Директива 2001/42/ЕО алтернативна опция.

Не са срещнати непреодолими трудности при изготвянето на настоящия доклад за ЕО

12 Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ИТСП на ЮЗР

Към т.6 на проекта на ИТСП на ЮЗР са представени индикатори за наблюдение, като конкретни индикатори за оценка на изпълнението са представени в таблица.

Предвид направените прогнози на въздействието на Стратегията върху околната среда и човешкото здраве, няма необходимост от допълнителни мерки по наблюдение и контрол, които да бъдат включени в ИТСП на ЮЗР.

Предлаганите мерки за наблюдение и контрол на въздействията върху околната среда по време на прилагане на ИТСП и съответните индикатори са представени в следващата таблица.

Таблица 31: Мерки по наблюдение и контрол и индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда

Мярка по наблюдение и контрол Индикатори	Източник на информация, отговорен за събиране и предоставяне	Стратегически и приоритет специфична цел
Изградена, рехабилитирана, реконструирана пътна мрежа с регионално и местно значение <i>Индикатори:</i> <i>Изградена, рехабилитирана, реконструирана пътна мрежа – км</i>	НСИ/АПИ	<i>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.1. Подобряване на свързаността на региона в национален и международен план и на вътрешнорегионалната достъпност</i>
Опазване на паметниците на културното наследство <i>Индикатори:</i> <i>Рестаурирани и консервирани паметници на културното наследство– бр.</i>	НДА към НИНКН; Регионален исторически музей	<i>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Подкрепа за включване в растежа на специфичните природни и културни потенциали на ЮЗР</i>
Изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура. <i>Индикатори:</i> - <i>Изградени магистрални водопроводи и разпределителна водопроводна мрежа - км</i> - <i>Реконструирани или изградени нови резервоари</i> - <i>Изградени и рехабилитирани канализационни мрежи - км</i> - <i>Изградени пречиствателни станции за питейни води - бр.</i>	Бенефициенти РИОСВ, еколог на съответната община Общински администрации ВиК	<i>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции за екологичната инфраструктура и биоразнообразие</i>
Оптимизация на системата за управление на отпадъците и рекултивация на депа за битови	Бенефициенти РИОСВ, еколог на съответната	<i>СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3.2. Инвестиции</i>

Мярка по наблюдение и контрол Индикатори	Източник на информация, отговорен за събиране и предоставяне	на Стратегически и приоритет специфична цел
отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания Индикатори: - Инсталации за третиране и преработка на отпадъци – бр. - Рекултивирани депа за битови отпадъци – бр.	община, Общински администрации	за екологичната инфраструктура и биоразнообразие

13 Заключение

ИТСР на ЮЗР 2021-2027 г. е с пряка екологична насоченост и залегналите в нея Стратегически приоритети и специфични цели ще допринесат за подобряване качеството на живот на хората, както и за подобряване състоянието на околната среда в региона.

В резултат на направения анализ може да се обобщи, че предвидените с ИТСР на ЮЗР Стратегически приоритети и специфични цели и предвидените дейности за реализирането им са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда.

При направеното сравнение на съответствието на предложените с ИТСР на ЮЗР 2021-2027 г Стратегически приоритети с приоритетите на Национална програма за развитие: България 2030, изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие на региона е установено, че като цяло се очаква предлаганите Стратегически приоритети и специфични цели да допринесат за постигане на осите за развитие и национални приоритета на НПП БГ 2030. От направеното сравнение с други стратегии, планове и програми, е установено, че като цяло ИТСР на ЮЗР се очаква да допринесе за постигането им.

От направения екологичен анализ се вижда, че ИТСР на ЮЗР ще окаже предимно положително, дългосрочно, постоянно въздействие върху околната среда. По време на изпълнение на някои от дейностите, свързани със строителство на предприятия, индустриални зони, транспортна и техническа инфраструктура, ще се наблюдават предимно отрицателни въздействия, а по време на експлоатацията им – предимно положителни въздействия. Необходимо е инвестиционните проекти да се осъществяват при строго съблюдаване на екологичните изисквания, като за предотвратяване и максимално ограничаване на възможните отрицателни въздействия са предвидени съответните мерки в т. 8 на доклада за ЕО, както и индикатори в т. 10 на доклада, които

да следят тенденциите по отношение на въздействието на ИТСП на ЮЗР върху околната среда и човешкото здраве. Най-благоприятен от гледна точка на опазване на околната среда е разгледаният подробно в доклада за екологична оценка вариант на ИТСП на ЮЗР, поради което препоръчваме съгласуването на ИТСП.

Цялостното въздействие на ИТСП на ЮЗР се очаква да бъде положително, поради произтичащите от осъществяването на Стратегията комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на развитието на региона, водещи до предотвратяване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда.

При осъществяването на ИТСП на ЮЗР 2021-2027 г не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, а се очаква прилагането ѝ да доведе до комплексно положително въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на регионално и национално ниво, при спазване на мерките, предложени в доклада за ЕО.

14 Приложения

Неразделна част от настоящия доклад са следните приложения:

- Приложение 1: Картен материал
- Приложение 2: Използвана литература и източници на информация относно методите за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда
- Приложение 3: Справка за проведените консултации, получените становища и начина на тяхното отразяване в Доклада за ЕО
- Приложение 4: Списък с имената и подписите на ръководителя и експертите, изготвили ЕО
- Приложение 5: Декларации по Член 16(1) от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми

Като отделен документ, представляващ неразделна част от настоящия документ, е изготвено Нетехническо резюме на ЕО на ИТСП на ЮЗР.